

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

PAMÁTKY
STARÉ LITERATURY ČESKÉ

VYDÁVANÉ

MATICÍ ČESKOU.

ČÍSLO VIII.

ŘADA I., ODDÍL 2.

HRADECKÝ RUKOPIS.

SPISŮ MUSEJNÍCH ČÍSLO 153.

V PRAZE 1881.
NÁKLADEM MATICE ČESKÉ.

xxx1, 471 p

26,50

HRADECKÝ RUKOPIS.

277/578

VYDAL

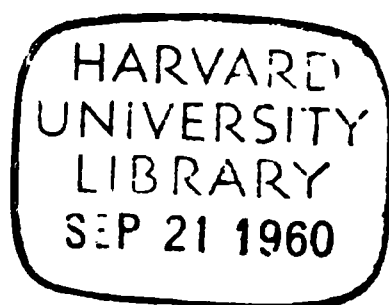
ADOLF PATERA.

V PRAZE 1881.
NÁKLADEM MATICE ČESKÉ.

Slav 7796.807.16

✓

Knihtiskárna: J. Otto v Praze.

Hradeckým rukopisem nazýváme pergamenový rukopis v malé 12^{ce}, který obsahuje sbírku staročeských veršovaných skládání a nalezen byl v předešlém století v Hradci Králové. Asi v letech 1787—1789 daroval tento rukopis děkan hradecký Klier slavnému slavistovi Jos. Dobrovskému a od něho se dostal rukopis do knížecí Lobkovické knihovny v Praze, kde se dosud chová pod číslem 334. *)

Desek rukopis již nemá, z předu jsou pouze dva pergamenové lístky. z nichžto na prvním jest zlomek latinské grammatiky a na druhém kousek latinského formuláře, z kterého jest i na konci rukopisu nepatrný zbytek. Formulář obsahuje listiny, jednající též o českých věcech, a jest velmi drobným a pěkným písmem psán, kdežto zbytek grammatiky psán větším písmem. Rukopis zavírá v sobě nyní 145 listů, na každé straně po 18, 19 neb 20 řádcích

*) Za ochotné zapůjčení rukopisu vzdávám své srdečné díky panu bibliotekáři prof. Dr. Ant. Gindelymu, který mi dovolil, že jsem mohl i při obtížných korekturách rukopisu stále používat.

VI

o jednom sloupci. Výška pergamentu jest 11^{cm.} 3^{mm.}, šířka 8^{cm.} 5^{mm.}; výška sloupce 7^{cm.} 6^{mm.}, šířka 6^{cm.} Na postranních okrajích jsou listy propíchnány ostrou rařijí, by se mohly řádky správně vyčárkovati, které jsou tence inkoustem vedeny a sice první tři a poslední tři vždy přes celou šířku stránky, kdežto ostatní jsou obyčejně na počátku a konci řádku kolmými čárami obroubeny, které jsou též přes celou stranu vedeny. Vrstev jest v rukopise třinácte, z nichžto 1, 2, 4, 6, 7, 8, 10 a 13 jsou po 12^u a 3, 5, 9, 11 a 12 po 10^u listech a opatřeny jsou kustody (až na sedmou vrstvu). V první vrstvě se již nenalézá list druhý; a proto list 11^u (nyní 10^u) vypadává. Již při vydání prvního dílu Starobylých skládání r. 1817 nebylo tohoto listu, neb Hanka podává (str. 3—4) text jeho v závorkách, tedy doplnil ho dle nějakého přepisu staršího, o kterém však neudal, kde se nalézá.

Pergamen jest nestejný a po stranách od myší ohlodán, zejména 1 (až do textu), 8, 9 a 10 vrstva. Některé listy jsou děravé a sešívány, mnohé vlhkem sbortěny a poslední list roztržen.

Rukopis jest psán asi v polovici XIV. stol. písmem dosti pěkným a stejným až na 67^b 1—5*) a 109^b 13—19, které jsou sice týmž

---

*) První číslo znamená list, *a* stranu první, *b* stranu druhou a číslo na třetím místě řádek.

písařem psány, ale poněkud drobnějším písmem a, jak se zdá, jiným pérem. Listy 123^b—124^b jsou později připsány, nejspíše teprva na konci XIV. století. Soudě dle množství chyb a vynechaných slov a veršů, myslím, že náš rukopis jest přepis staršího rukopisu aneb spíše více rukopisů. Na některých stranách připsána jsou (nejspíše teprva v XV. stol.) po straně slova, kterými se upozorňuje na obsah, tak ku př. 10^b 2 a 3 menna, 13^b 17 a 18 nowí dyw atd. Písmo jest na některých stranách částečně setřeno, což platí zejména o první a poslední stránce. Prvá strana byla již před vydáním Starobylych skládání nějakou tekutinou polita, tak že nelze některých slov na ní přečísti a i následující listy (3—5) byly též tím poněkud dotknuty, ale písmo při tom neutrpělo. Poslední stránku Hanka v Starobylych skládáních (I. str. 128) ani neotiskl, udává, že jí není možná přečísti. Na některých stránkách byla mnohá písmena ano i celá slova, která byla nejspíše již částečně setřena, v našem století inkoustem občerstvována, jak to na př. nalézáme na l. 29^a 15—17; 47^a 1—3; 57^a 6—9, 11—13; 61^a 7—9; 93^b 6, 7, 17—19 a t. d. Inkoust místy sezrzavěl. Jsou-li při některých skládáních nadpisy, jsou vždy červeně od rubrikatora vepsány, iniciálka pak buď červeně neb modře. Na l. 106^b 15 zapomenul rubrikator vepsati iniciálku S.

VIII

Obsah rukopisu:

I. Na l. 1^a—29^a 14 jest *legenda o sv. Prokopu* v 1112 verších. Jak z obsahu samého vysvítá, byl skladatelem jejím beze vší pochyby některý mnich řádu sv. Benedikta z kláštera Sázavského, který žil asi na konci XIII. aneb na počátku XIV. stol. Legenda tato není veliké ceny básnické a oplývá vnitřními odpory a nesrovnalostmi a děj pak epický jest roztrhán. Pramenem skladateli nebylo latinské pokračování Kosmových letopisů Sázavského mnicha, ale spíše některá latinská legenda o sv. Prokopovi, skládaná podle těchto letopisů a tradice, zachované o něm v klášteře Sázavském. Již r. 1789 dne 3. list. vyslovil se Jos. Dobrovský o tom ve svém listě k Durichovi (viz rukopis Musea 4. H. 7) takto: „Procopii vitam latinam, quam Bollandistae ediderunt, et cujus multa apographa vidi et tractavi in manuscriptis sec. XIV. ex bohemico compilatam seu, ut praefatio quibusdam exemplaribus praefixa habet, ex slavonico (utique bohemo-slavico) opinabatur is, qui Praefationem istam conscripserat. Sed omnino falsum est, nam si ex Bohemico vertisset, non potuisset — magna ex parte — retinere integras periodos et verba eadem, quae leguntur in Continuatore Cosmae Sazaviensi. Neque bohemica vita rhythmica ex Sazaviensi confecta est, sed ex latina illa sequiore et multum foedata fabulis, in quarum numero est et illa de canonicatu Procopii

in ecclesia Wissehradensi et studio seu schola linguae slavonicae celebri in eadem ecclesia. De rosario, quod *páteř* vocat poeta rhythmicus, non recordor, utrum quaedam legantur in latina Procopii vita“. A Fr. Palacký psal o tom takto (Würdigung der alten böhmischen Geschichtschreiber 1830 pag. 51): „Die gereimte böhmische Legende vom hl. Prokop, wie es scheint im XIII. Jahrh. verfasst, ist eine blosse Erweiterung dessen, was der Mönch von Sazava von dem ersten Gründer seines Klosters geschrieben; denn man hat keinen hinreichenden Grund anzunehmen, dass beide aus einer gemeinschaftlichen ältern Quelle geschöpft haben sollten, und die Legende schmiegt sich sichtbar an den Text, und selbst an manche Wendungen unsers Chronisten an.“ Nejpodrobněji pojednal o legendě sv. Prokopa Jul. Feifalik r. 1859 ve svém článku „Studien zur Geschichte der altböhmischen Literatur I. pag. 1—19 a II. pag. 13—14“ (Sitzungsberichte der philosophisch-historischen Classe der kais. Akademie der Wiss. in Wien. Band XXX, pag. 414—430 a Band XXXII, pag. 310—311). Již roku 1795 bylo několik veršů z této legendy vytištěno v Durichově „Bibliotheca slavica“ pag. 16—17, 46—47, celá pak legenda vydána ponejprv r. 1817 od Hanky v Starobylých skládáních, díl I. str. 1—51, ale tak chatrně, jak to byl učinil na př. se Svatovítským zby-

kem české Alexandreidy (viz Zbytky str. IV) a s českými glossami žaltáře musejního (1 H. 1). Některé chyby opravil a verše, které byl vynechal, otiskl v díle II. na str. XXXIX a XLI. Podobně nedbale vydal Hanka i ostatní skládání našeho rukopisu. Podruhé byla vydána legenda o sv. Prokopu r. 1845 ve „Výboře z literatury české“, díl I. sl. 181—212 a po třetí r. 1873 v „Pramenech dějin českých“, díl I., str. XXVI. 349—359. Úryvky z naší legendy nalézáme též vytištěny v čítankách školních Čelakovského a J. Jirečka.

II. Na l. 29^a 15—51^b 2 nalézá se *Pláč Marie Magdalény* a obsahuje 1008 veršů. Pramenem českému básníku byla Origenova „Homelia super evangelium secundum Iohannem feria V. post pascha de planctu beatae Mariae Magdalene“. Teprva mezi tiskem rukopisu podařilo se mi dopátrati se tohoto originalu, který též v dodatcích str. 438—449 a sice dle rukopisu c. k. universitní knihovny v Praze (XIII. E. 14^c) fol. 239^a sl. 2—250^b sl. 1 otiskují, doplňuje ho v závorkách dle Pařížského vydání r. 1604 „Origenis Opera omnia, pars II. pag. 291—294.“ Latinský pergamenový rukopis (XIII. E. 14^c) jest psán asi r. 1303 a darován klášteru sv. Jiří na hradě Pražském od abatyše Kunhuty, dcery českého krále Otakara II. Český básník drží se své předlohy místy doslovně, ale obyčejně rozvinuje široce myšlenku, která byla v origi-

nale jen krátce vyslovena. Báseň tato byla dosud otištěna jen jednou a sice v Star. Skl. díl II. (1818) str. 1—47.

III. Na l. 51^b 3—61^b 10 jest *Pláč svaté Marie* a obsahuje 429 veršů. Báseň tato patří do cyklu tak zvaných velikonočních her, o kterých u nás r. 1863 pojednal Dr. I. J. Hanuš ve svém spise „Die lateinisch-böhmischen Oster-Spiele des XIV.—XV. Jahrhunderts“. I této básně podařilo se mi najítí original a sice v pergamenovém latinském rukopise c. k. universitní knihovny v Praze (XII. D. 10) na listě 30^a—34^a. Rukopis tento jest z r. 1319 a byl taktéž darován klášteru sv. Jiří na hradě Pražském od abatyše Kunhuty. Latinský original jsem otiskl v dodatcích na str. 450—452. Počátek básně jest podoben jednomu verši (cap. I. v. 12) Jeremiášova pláče. *Mone* F. J. Schauspiele des Mittelalters. Karlsruhe, 1846 Band II. pag. 362—366, otiskl též „Planctus beatissimae virginis, dei genitricis Mariae“, který se v desíti slokách úplně shoduje s naším latinským originalem (XII. D. 10). Český básník dosti pěkně a veršem plyným rozvedl svůj original. Zachovaly se nám ještě jiné dva „Pláče panny Marie“, a oba v zdejší universitní knihovně, první (z rukopisu XIV. G. 17) vydal P. Šafařík v Časopise Musea 1848 II. 266—269, druhý „Plankt nebo žalošćenie matky božie u veliký pátek“ (z ruk. XVII. F. 30) I. J. Hanuš ve svém Malém vý-

XII

boře (1863) str. 56—60. Obě tyto básně jsou teprva asi z konce XIV. stol. a jsou kratší a zcela rozdílny od „Pláče“, zachovaném v Hradeckém rukopise, který byl vytištěn jen jednou a to r. 1818 od Hanky v Star. Skl. díl III. str. 61—81.

IV. Na l. 61^b 10—74^b 19 nalézají se *Devatero radostí svaté Mařie* v 555 verších. Vzorem byla českému básníku zajisté některá z latinských básní, obsahujících „Gaudia beatae virginis Mariae“, jichž veliké množství v rukopisech středověkých se nalézají, viz ku př. některé u Mone, Lateinische Hymnen des Mittelalters Band II. (1854) pag. 160—170. Nelze se tedy domýšleti, že by Petr Suchenwirt byl sloužil za vzor českým „Devatero“ aneb „Sedmero radostem“, neb jeho spisovatelská činnost patří hlavně teprve do druhé polovice XIV. stol., kdežto „Devatero radostí“ bylo zajisté skládáno v první polovici XIV. stol. Že se vyskytá některá podobnost v Suchenwirtových „Siben frewd Marie“ *) a v českých „radostech“, lze si objasniti jen stejnými vzory latinskými. „Devatero radostí“ otištěno bylo r. 1818 v Star. Skl. díl III. str. 1—27.

V. Na l. 75^a 1—94^a 11 jest *Umučení Páně* v 654 verších. Básník čerpal především svoji látku z evangelia sv. Matouše, ačkoliv ne vý-

---

*) Peter Suchenwirt's Werke aus dem XIV. Jahrh. Herausgegeben von A. Primmer, Wien, 1827 p. 123—142.

hradně, používaje i zprávy ostatních tří evangelistů. Verše jsou nestejně, někdy velmi dlouhé, jinde opět zcela krátké. *Umučení* bylo vytištěno jen jednou a to r. 1818 v Star. Skl. díl III. str. 27—61.

VI. Na l. 94^a 11—120^b 3 nalézá se *Desa-tero kázanie božie* a obsahuje 1194 verše, tedy jest nejdelší básní v našem rukopise. O tom, jak oblíbena a rozšířena byla tato mravoučná báseň, svědčí zajisté též to, že se nám zachovalo několik zbytků jejích z různých rukopisů.

1. Nejstarší zbytky jsou dva pergamenové listy (druhý z nich jest necelý), které našel policejní rada Köhler v Zhořelci a roku 1841 poslal Fr. Palackému. Tyto listy nalézaly se na deskách a byly velmi neopatrně odloupnuty, takže tím písmo mnohých míst bylo setřeno. Prvou zprávu o nich podal nám znamenitý slavista ruský I. I. Srezněvský ve svém dopise k Hankovi, vytištěném v Časopise Musea 1840 str. 406, kde též se nalézají otištěny verše 211—228. Zbytky tyto jsou již rozděleny na verše a zachovaly se nám v nich verše 150—230, 391—417 a 431—457. Mezi prvním a druhým listem chybí dva listy a dolejší část druhého listu utržena (t. j. 13 veršů). Písmo zbytků těchto jest pěkné, stejné, z první polovice XIV stol. (asi z let 1325—1340), tedy starší Hradeckého rukopisu, neb se v nich zachovalo mnohem více nepřehlasených *u* než v tomto.

XIV

2. Jiný zbytek Desatera byl roku 1861 nalezen v rukopise (XI. F. 3) c. k. universitní knihovny v Praze a chová se tam nyní pod sig. XVII. J. 17, č. 5. Zprávu o něm nalézáme v Časopise Musea 1861, svaz. II., str. 115—116 a v „Sitzungsberichte d. k. böhm. Gesell. d. Wiss. in Prag 1861 I. pag. 74—75“. Jest to jeden necelý list, obsahující 62 verše, a psán jest písmem tučným asi na konci XIV. stol. Písmo jeho jest částečně setřeno, neb byl neopatrně odlepován od desky. Některá slova v něm natřel Hanuš vodičkou Giobertiho, ale ta tak zmodrala, že jich částečně již nelze přečísti. Zachovaly se nám v tomto zbytku verše 922—932, 956—971, 983—1013 a 1022—1025, avšak v jiném pořádku, než jaký jest v Hradeckém rukopise, a sice v tomto: v. 1022—1025, 956—971, 922—932, 983—1013.

3. Jiný rukopis Desatera podařilo se mi najíti lonského roku v knihovně kapitolní na hradě Pražském na konci papírového rukopisu ve fol. (N. 17) a sice na listech 152^a sl. 1—157^a sl. 2, avšak není bohužel dopsán, neb se zde končí veršem 1101 (dle Hrad. ruk.). Jest to chatrný přepis staršího rukopisu, neb oplývá chybami, a psán jest písmem dosti pěkným asi na konci XIV. století. Varianty z tohoto rukopisu jakož i z druhých dvou otiskl jsem zcela věrně pod čarou na str. 264—353, užívaje při tom následujících skratků: K. = kapitolní ruko-

pis, **Zh.** = Zhořelecké zbytky a **U.** = univerzitní zbytky.

4. Na konci Desatera v našem rukopise jest ještě *Malé Desatero* (verš 1159—1196), které se nalézá též na listu druhém rukopisu „Žaltáře Wittenberského“ a otištěno bylo roku 1880 v Památkách staré literatury české, číslo 7: Žaltář Wittenberský str. VI.—VII. Varianty z tohoto malého Desatera jsou otištěny na str. 352—356 pod skratkou **W.**

Skladatelem Desatera byl nejspíše kněz, který, rozbíraje veškerá boží přikázání, kárá ostře a vtipně poklesky a nemravy své doby. Některé příklady bere z gest Romanorum (viz o tom Časopis Musea 1862 str. 367), z nichžto jsem na ukázkou jednu povídku v dodatcích na str. 453—454 otiskl, a sice ze sbírky vydané od Österleye (Gesta Romanorum von Hermann Österley. Berlin 1872 pag. 325—327): De in-execrabili dolo vetularum.

Desatero otištěno bylo nejprve roku 1817 v Star. Skl. díl I. str. 52—107 a potom roku 1845 ve Výboře z literatury české, díl I. sloupec 231—264. Úryvky z něho jsou též v Jirečkově Anthologii z literatury české doby staré.

VII. Na l. 120^b 4—123^a 11 jest *Zdrávas Maria* a obsahuje 124 verše. Soudě dle všeho myslím, že měl nejspíše český básník i této básně nějaký latinský vzor před sebou. Hlavní obsah její jest sedmero radostí panny Marie,

XVI

avšak nězdá se, že by se byla báseň tato zachovala celá, neb jsou některé radosti vynechány. Nalézají se ještě v rukopise papírovém v kapitální knihovně na hradě Pražském (D. 84) na listě 84^b—86^a asi z konce XIV. století. Tištěna byla jednou a sice r. 1817 v Star. Skl. díl I. str. 107—113.

VIII. Na l. 123^b 1—124^b 7 jest *Svatý Jan apoštol* v 40 verších. Tyto verše jsou nejchatrnější v našem rukopise a byly do něho vepsány teprv asi ke konci XIV. stol. Na konci jich připsáno (124^b) částečně od téhož písaře, který psal předcházející verše, toto: Skonaua lye modlitwa dobra. — Pomny ne-nechy nykoly toho — Przirozūū myloft wzdy — To neyfu me knyhy bohda nynye atd. Vytištěn byl *sv. Jan* v Star. Skl. díl II. (1818) str. 47—49.

IX. Na l. 125^a 1—130^a 11, 132^a 12—138^b 13 nalézají se *Satiry* a sice: a) na l. 125^a 1—128^a 15 o *ševcích*; b) na l. 128^a 15—130^a 11 o *konšelech nevěrných*; c) na l. 132^a 12—133^b 6 o *zlých kovářích*; d) na l. 133^b 7—134^b 12 o *sladovnících*; e) na l. 134^b 12—136^a 2 o *lazebnících*; f) na l. 136^a 2—137^a 17 *řezník*; g) na l. 137^a 18—138^b 13 o *pekaři*. V těchto satyrách vyličují se a na posměch obracejí vady a nepříslušnosti rozličných stavův a řemesel. Básník užívá rozličných srovnání a dotvrzuje mínění své obyčejně nějakým příkladem. Tištěny byly třikráte: nejprve r. 1805 v Tomsově spise „Ueber

die Veränderungen der čech. Sprache pag. 67—72, 74—84“, potom r. 1818 v Star. Skl. díl II. str. 117—144 a konečně r. 1845 ve Výboře z literatury české díl I. sl. 211—228.

X. Na l. 130^a 11—132^a 12 jest *bájka o lišce a o žbánu* a obsahuje 97 veršů. Jest to jediná bájka, která se nám ze staré literatury české zachovala a o které můžeme snad tvrditi, že jest českého, t. j. slovanského původu. I v ruské literatuře nalézá se bájka podobného obsahu a byla vytištěna u „А. Н. Афанасьева, Народныя русскія сказки, выпускъ“ III. (1860) str. 24, kde se též (str. 111) přirovnává k naší české. Jest to nejlepší báseň v našem sborníku a vydali ji: *Puchmayer* ve svém Sebrání básní a zpěvů, sv. I. (1795) str. 147—148; *Tomsa*, Ueber die Veränderungen etc. (1805) pag. 72—74; *Hanka*, St. Skl. díl I. (1817) str. 202—206, Výbor z literatury české díl I. (1845) sl. 227—230; *Světozor* 1868 (s ilustracemi) v příloze k čís. 11^{tému}; *Šembera*, Dějiny řeči a literatury československé, vyd. II. (1872) str. 482—483 (necelou), jakož i Čelakovský a Jireček ve svých čítankách.

XI. Na listě 138^b 13—146^b 19 nalézá se báseň o *bohatci* v 345 verších. Prvých 48 veršů shoduje se zcela s počátkem básně „o nebezpečném času smrti“ aneb o smrtelnosti, která se nám ve třech prepisech zachovala, a sice: Nejstarší jest asi z konce XIV. stol. v kapitulní knihovně na hradě Pražském v papírovém

rukopise (D. 48) l. 31^b—35^a, druhý v c. k. universitní knihovně v papírovém rukopise (XVII. F. 50) l. 40^a—45^a asi z r. 1409 aneb 1410, a třetí podařilo se mi najíti v kapitulní knihovně v papírovém rukopise v 4° (O. 39) l. 94^b—99^a teprv asi z konce XV. stol., který jediný má nadpis (o nebezpečném czašu smrti). Varianty těchto tří přepisů (v. 1—48) otiskl jsem na str. 412—417, užívaje při tom následujících skratků: **K.** pro první, **U.** pro druhý a **O.** pro třetí přepis. Vytiskl byl *Bohatec* r. 1817 v Star. Skl., díl I. str. 113—128.

O celém rukopise nalézáme prvou tištěnou zprávu u *Dobrovského*, *Geschichte der böhm. Sprache* (Neuere Abhandlungen der k. böhm. Gesell. d. Wiss. Band I. 1791 pag. 331—332), kteroužto zprávu s nepatrnými změnami a krátkým dodatkem o pravopise a jazyku rukopisu našeho vytiskl Dobrovský r. 1792 ve své „*Geschichte der böhm. Sprache und Literatur*“ pag. 91—92. Roku 1818 pojednává Dobrovský opět jen krátce o našem rukopise v „*Geschichte der böhm. Sprache und ältern Literatur*“ pag. 124—126.“ O některých básních našeho rukopisu pojednal krátce K. *Ninger* ve článku: „Epické básnictví duchovní v době předhusitské“ (Poutník od Otavy. Roč. II. sv. 1, č. 4, 6, 10, 14 a 20), a roku 1872 o obsahu celého rukopisu nejmenovaný (—s) v článku „Rukopis Hradecký“ (Hradečan. Roč. II. č. 21—25).

Zbývá nám ještě zmíniti se, že kromě Slovníka naučného“ nalézáme krátkou zprávu o Hradeckém rukopise ještě v následujících spisech: *Jungmann*, historie literatury (1825), str. 28, vyd. II. (1849), str. 29 a 31; *Hanuš*, Dodatky a doplňky k Jungmannově historii I. (1869), str. 8 a 11; *Sabina*, Dějepis literatury československé (1866), str. 153 atd.; *Šembera*, Dějiny řeči a literatury československé, vyd. II. (1859), str. 103 atd., vyd. III. (1869), str. 111 atd.; *Jos. Jireček*, Rukověť k dějinám literatury české, díl I. (1875), str. 260, a jiné.

Pravopis našeho rukopisu vykazuje se některými zvláštnostmi, které krátce vylíčiti se pokusíme.

1. c se píše:

- a) nejčastěji *cz*: Czo (1^a 2), chczy (1^a 2), odiediczyewi (1^a 3) atd.
- b) často pouhé *c*: dośpiewayuce (10^b 14), chodiece (10^a 16), poruczieguce (9^b 12), wiece (3^b 17, 4^a 18) atd.
- c) čtyřikrát *c/*, *cs*: mocs (13^b 16, 82^a 2), nocs (88^b 12), rucſye (79^b 1).
- d) dvakráte *z*: Cztwrtynazt (70^a 3), wdruhemnazte (73^a 17).

2. č se označuje:

- a) obyčejně *cz*: czyny (1^b 5), czynyl (1^a 9), czys (1^a 4), czlowiek (1^b 4), wczzechach (1^a 6) atd.

XX

- b) někdy *c*: *cfo* (11^b 6, 15^b 13, 26^b 10, 27^b 8, 28^a 16, 31^b 7 atd.), a jednou *czf*: *czftwrtka* (127^b 12).

3. *ě* se píše:

- a) buď *ie* aneb *ye*: *diety* (1^a 1), *diediczyewi* (1^a 3), *diegy* (1^b 14), *fobie* (1^b 15); *knyezie* (3^b 6), *fy* (1^a 5), *wiernye* (1^a 8) atd.
b) pouhým *e*: *Haneny* (60^b 19), *napllneney* (53^b 9), *fnem* (94^a 5) atd., a u zájmena třetí osoby po *n* skoro pravidelně nalézáme pouhé *e*: *otneho*, *knemu*, *wnem* atd.

4. za cizí *f* nalézáme psáno:

- a) nejčastěji *ff*: *uffala* (33^a 3), *uffale* (31^a 16), *uffati* (49^b 14), *zuffawfy* (42^b 9) atd.
b) někdy *f*: *falfowati* (134^b 8), *yozeť* (46^a 10), *yozeťu* (62^a 18), *kayfas* (75^a 17).
c) někdy *ph*: *iozeph* (44^b 9), *yozeťh* (93^b 15, 94^a 4), *yozeťha* (65^b 1), *kayphas* (75^b 11 a 17, 83^a 15, 83^b 17, 84^a 11), *Seraphini* (74^a 4).

5. *h* a *ch* píše se dosti správně *h*, *ch*; jen jednou chybně za *ch* psáno *h*: *vbrziechu* (10^b 12).

6. *i*, *í* se označuje buď *i*, *í* aneb *y*: *diediczyewi* (1^a 3, 4), *napoli* (1^b 2), *narodil* (1^a 6), *czys* (1^a 4), *chczy* (1^a 2), *ftarzy* (1^a 1) atd., pak jednou *ý*: *Snýmyz* (15^b 17), a jednou *ij*: *milořrdenstwi* (74^b 9). Je-li tečka nad *i*, tedy jest buď nahodilá aneb později připsána: *poyczil* (8^a 16), *milořti* (37^b 15), *zabil* (145^b 13). Teprva

v básni „*sv. Jan*“ (123^b—124^b) počíná se objevovati častěji tečka nad *i*.

7. *j* a dvojhlásky *ia*, *ie*, *iu* se píší:

- a) obyčejně *g*: *gaz* (1^a 2, 11), *Genz* (1^a 5), *geft* (1^a 6, 1^b 8), *gich* (1^b 2) atd.
- b) často *gi*, *gy*: *giedenye* (4^a 1), *gielen* (6^b 18), *pokogie* (3^b 17), *gyey* (7^b 12) atd.
- c) taktéž často *i*: *boiowaffe* (5^b 12), *iako* (3^a 12), *ieho* (3^b 4), *iemu* (5^a 8) atd.
- d) mnohdy *y*: *dospiewayuce* (10^b 14), *yeho* (1^b 6, 4^a 4, 18) *Swoy* (1^a 6) atd.

8. *k* se píše pravidelně *k*, jen v cizích slovech dvakráte *c*: *benedicta* (17^a 3), *Magnificat* (67^b 14).

9. Místo novočeské samohlásky *l* nalézáme obyčejně *ll*: *napllneno* (9^b 8), *pllnyl* (1^a 8, 9^b 4), *pllny* (13^a 8), *pllwalı* (53^a 6) atd.; někdy však *l*: *oflnuwfe* (57^a 11), *peklny* (26^a 15, 16), *plny* (17^a 3), *llzam* (36^b 3), *llzyla* (30^a 14), *myllczy* (30^b 17), a jednou *ll*: *pilnoft* (63^a 19). Jednou psáno chybně: *gmyella* (72^a 12).

10. Místo novočeské samohlásky *r* přichází nejčastěji *rr*: *drzzieli* (5^a 1), *drzzielfe* (1^b 18), *prrrwych* (1^b 19), *utrrpienye* (4^b 13, 5^b 15) atd.; vedle toho často též *r*: *nayprwo* (15^b 4), *prchem* (13^b 4), *fmrt* (15^b 12), *frdcê* (8^a 2) atd.

11. *ř* se píše:

- a) pravidelně *rz*: *dobrzie* (1^a 7), *Mistrzy* (3^a 2), *przıkłady* (1^b 5), *łtarzy* (1^a 1) atd.
- b) jednou též *rf*: *prfistupiwfy* (126^a 7).

XXII

12. **s** se označuje:

- a) obyčejně samým *f*: Slyšte (1^a 1), flowenskem (1^a 4), starzy (1^a 1), fwu (1^a 10) atd., na konci slova pak až na slovo *tof* (116^b 1) vždy *s*: yakos (14^b 10), les (6^b 11), nas (14^b 15), wes (1^b 10) atd.
- b) často *ff*: czaffye (3^a 1), czaffow (4^b 1), cze ffkeho (1^b 9), czeffkey (1^a 17), ffwateho (3^b 9) atd.
- c) několikrát *sz*: getzemany (80^a 19), ztrawu (90^b 11, 135^a 5), ztrawiczye (125^a 15), ztrawnie (6^a 4), ztrawny (134^b 14), zwiezy (75^b 8).
- d) třikrát *sz*: nezštala (47^b 4), nezštyde (30^b 6), zšmyšla (98^a 19).
- e) jednou *fs*: Cfznu (102^b 7).

13. **š** se píše:

- a) pouhým *f*: duf (74^a 1), Slyšte (1^a 1, 12), ušlyfyte (1^a 9, 10), wfaky (1^b 4), wfak (1^b 12) atd., a na konci obyčejně *s*: bydlis (7^a 18), ymas (4^b 11), zadas (4^b 10). Tečka nad *š* ve slově *Tupaš* (141^a 15) jest pozdějšího původu.
- b) aneb *ff*: bieffe (3^a 10), cztieffe (3^a 8), drrzieffe (1^b 18), gmyeffe (1^b 17) atd.

14. **šč** se označuje *fcz*: Gefcze (3^b 12), luczifcze (6^b 17, 7^a 12), pufczy (5^a 15, 19) atd.

15. Za **t** vyskytá se v těchto slovech *th*: bethlemu (69^a 12), bethlemye (69^a 14, 70^a 5), nazareth (62^a 16), nazaretha (62^a 14). V následujících místech *h* při *t* znamená snad měkkost: azth (130^a 7), bythi (60^a 9), krythi (103^b 3),

napllythy (77^a 2), Tath (72^a 11), wfyethkach (99^b 18), zahynuthy (9^b 17).

16. *u* se píše:

- a) obyčejně *u*: fwu (1^a 10), uflyfyte (1^a 9), uzyway (1^b 5) atd.
- b) na počátku slov často *v*: vbrziechu (10^b 12), vczynty (11^a 7), vřfwateho (3^b 9) atd., a velmi řídce ve středu slov: dvřfry (93^b 16), wřtv-pugy (95^a 16), zywemv (127^a 16).

17. *w* se označuje:

- a) obyčejně *w*: diediczyewi (1^a 3, 4), powiedieti (1^a 3), pkopowi (1^a 5), flowenfkm (1^a 4), wam (1^a 2) atd.
- b) pětkrát *u*: deuante (117^b 1), yedua (31^b 16), řkoual (132^b 5), fuu (86^a 12), uywrrhu (126^b 9).

18. *y, ý* se píše:

- a) samým *y*: Kdyz (1^a 10), Slyfte (1^a 1), řwaty (1^a 8), wy (1^a 1) atd., jednou *ý*: mylořtiwým (14^a 5).
- b) málokdy *z*: kdiz (6^b 10), řkriti (6^a 13) atd.

19. *z* se označuje:

- a) obyčejně *z*: gaz (1^a 2, 11), kazny (3^a 5), rozplodil (1^a 7), zakon (1^a 7) atd.
- b) často *f*: rořkaza (34^b 14), wedy (31^b 4, 36^a 13, 37^a 1), wřkrziefenye (29^a 17), wřtekli (28^b 1), řwyczyegie (10^b 1) atd.
- c) dvakrát *sz*: zzieda (107^b 4, 108^a 8).
- d) jednou *fz*: řztyela (124^a 16).

20. **ž** se píše:

- a) nejčastěji pouhým *z*: *bozy* (1^b 7), *Genz* (1^a 5), *Kdyz* (1^a 10), *ſbozy* (1^b 2) atd.
- b) často / *a s*: *czys* (1^a 4), *czys* (15^a 10), *yesto* (5^b 2, 3, 7^a 18, 8^a 12, 8^b 2) atd.

Tečka nad *z* ve slově *zwatı* (128^a 13) jest pozdějšího původu.

Měkkost není ještě všude označena, zejména na konci slov nikdy mimo *th*, dotčené výše pod č. 15, ku př.: *bazn* (19^a 14), *kazn* (19^a 13), *len* (20^a 17), *ohen* (26^a 15), *ſnatek* (16^a 3) atd.

Dvojení samohlásek se vyskytá několikráte:

aa = *á*: *prawaa* (52^b 4),

ee = *é*: *utieſſytelee* (37^b 2).

Kromě toho objevuje se zdvojování samohlásek *a*, *o*, *u* po předložkách *k*, *s*, *v* a *z* v těchto slovech: *kaapoſtolom* (76^a 7, 79^b 16), *ſaapoſtoly* (81^b 11); *kooffierzie* (98^a 10), *woopatſtwıu* (25^b 2), *wootczy* (51^b 2), *kuutieſſenyu* (36^a 16), *ſuufylym* (39^a 17), *zuuher* (28^b 19), *zuuſtawenye* (40^a 8).

Též se počíná objevovati vstavka *u* před *o*, a to zejména ve slově *Buoh*, které přichází 72^{krát} se vstavkou a pouze 11^{krát} bez ní, a pak ve slovech *buozie* a *puol* (po třikrát). Mimo to se nalézají *uo* po předložkách *k*, *s*, *v* a *z* v následujících slovech: *kuoczaffu* (131^a 9), *ſuocztem* (53^a 10), *ſuotpuſczenym* (46^a 14), *wuoczy* (55^b 9), *zuobycziegie* (48^a 10).

Skratky nalézáme v rukopise tyto:

1. ā, ē, ē, ō, ū, ŷ = am, an, em, en, om, on, un, ym: gmā (60^a 8), kāmamy (128^a 10), nā (37^a 11, 59^a 8, 144^b 18), wā (21^a 3, 84^a 14), hābu (108^a 15), Krziestāfkym (65^b 11), māsty-rzem (16^b 11), mazelstwie (102^b 19), pohāstwo (74^b 16); andielē (121^a 15), czfnē (103^a 14), duchē (121^a 1), horzē (30^b 5), krzizē (91^a 14), hdē (94^a 13), Muziē (67^b 7), nē, nē (1^a 17, 53^a 15, 70^b 16, 130^b 9), nēž (69^a 14), owfē (24^a 15), placzē (36^a 18), flowē (82^b 14), frdcē (8^a 2), fwē (30^b 13, 117^b 17), fynē (66^a 19), wfē (24^a 13), wfiē (49^a 4, 110^b 18, 145^a 18), zlatatkē (69^a 16); yēz (138^b 16), Mēno (10^b 13), moczē (133^a 18), spafe (99^a 2), uczēnyku (92^b 7), vmorzē (93^a 18); dōny (137^a 19), natō (136^b 2), Potō (7^b 13), wtō (34^b 19, 48^b 15, 80^a 19, 80^b 1, 128^a 19), zidō (87^a 12); fkōczie (81^a 18); wier-dūk (133^a 3); bozŷ (6^b 12), dobrŷ (96^a 7, 119^a 12), mnohŷ (93^b 3), muffŷ (10^a 11), nŷ (43^a 10, 46^b 2, 89^b 14, 92^a 1, 100^a 16), otlucaŷ (39^b 6), ponyeŷ (130^b 19), fbozŷ (142^a 16), slawnŷ (74^b 1), fwatŷ (58^a 18), fwŷ (66^a 19, 81^a 12), welikŷ (26^b 14), zgiewenŷ (51^a 11, 66^b 9).

Na l. 11^a 7 nadepsána chybně nad *e* skratka: kněmu.

2. l' = el: archangl'y, angl'y (74^a 7).

3. p = pro: pblud (45^b 6), pbudy (146^b 14), pkop (10^a 1, 26^b 4), pkopowi (1^a 5), pkrafu (105^a 18), pmluwi (57^b 12), pfbozie (145^a 13).

4. p^{a} , t^{a} = pra, tra: ku p^{a} wu (129^a 2), p^{a} wu (90^b 9), p^{a} wym (115^a 4), u p^{a} wichu (137^b 9); przie-
proft a nye (49^a 1).

5. t^{a} = tr: Mift a (76^b 4).

6. Ihs (latinská skratka) = Ihesus.

Okrouhlé (rotunda) *r* vyskytá se pořídku, na př. pokorne (3^b 4), morawfky (16^b 14), po-
korne (17^a 2) atd.

I *jazyk* našeho rukopisu nasvědčuje tomu, že obsah jeho není sepsán ani složen jedním básníkem, ale že jest přepis starších rukopisů různých dob, který si nejspíše některý mnich spořídil, přepsav si do svého sborníčku ta česká skládání, kterých se mohl dopídití a která se mu líbila. Proto se nám v některých skládáních zachovalo více archaismů, v jiných opět méně. Zejména to platí o přehlasování *u* v *i*, které se jeví skoro v každém skládání jinak. Nejvíce původních *u* zachovalo se v *Umučení* a sice asi 89 *u* : 94 *i*; pak následují skládání, co se poměru *u* k *i* dotýče, v tomto pořadu: *Maria Magdalena* asi 64 : 127, *Radosti* asi 34 : 67, *Pláč sv. Maříe* asi 17 : 47, *Desatero* asi 38 : 213, *Prokop* asi 17 : 104, *Satyry* 8 : 70, *Bohatec* asi 2 : 20, *Liška* asi 1 : 16, *Zdrávas* 0 : 16, *Jan* asi 0 : 6. I cizomluvy, které přicházejí v některých skládáních našeho rukopisu, svědčí o různých skladatelích. Zajímavě jest též kladení předložek za slovem, ku kterému patří, na př. czo dle (88^b 1), mne miesto (92^b 4).

Zároveň s *in*hed (33^b 19, 34^b 6 atd.) přichází již *h*med (11^a 5, 54^b 8, 57^b 12 atd.), jakož vedle *j*mám čteme též *m*ám atd. I jiných zvláštností jazykových jest v našem sborníku hojnost, avšak každý soudný čtenář najde jich sám při bedlivém čtení.

Co se verše v našem rukopise dotýče, ten vyjma Umučení Páně, jest obyčejně dosti pravidelný, osmislabičný a rýmovaný, ačkoli mnohý verš pro nesprávnost a libovůli přepisovačovu často utrpěl a byl porouchán. Aby rovného čísla slabik ve verších dosáhli, užívali básníci našeho rukopisu mimo jiné též toho, že odmítali samohlásky v dosloví a sice:

- a) j' za je: kteray (37^a 10), ktereý (37^a 19), milay (41^b 8), Kteray (46^a 8), welikay (46^b 17), Zey (48^a 16), totoy (142^a 1), Ktoy (145^a 2, 145^a 4).
- b) bies za biefe: 30^b 11 (dvakráte), (31^a 13, 31^a 18, 31^b 12, 32^a 14, 43^b 3, 44^b 3, 66^a 14); gmies za gmiefe: 31^a 2.
- c) l' za li: Kdel (38^a 16), budel (39^a 10), Kdel (41^a 6), ktery l (52^a 12), Budetel (53^b 6), chczetel (116^a 9), chczewiel (125^b 5).

Cena básnická u většiny skládání, které se v našem sborníku nalézají, jest zcela nepatrná a místy pouhé rýmování, jakž jsem to již byl o legendě sv. Prokopa podotkl.

Poněvadž hlavním cílem vydání tohoto jest podati původní text se vši možnou věrností,

XXVIII

pokud toho právě tiskem dosíci možná, napodobeny tiskem kromě skrácenin všeliké chyby originalu a opravy jich zcela tak, jak je v originale nalézáme od písaře rukopisu samého aneb od souvěkého rubrikatora. Opravy staly se obyčejně buď v samém řádku aneb nad řádkem a jen dvakráte pod řádkem (18^b 19, 106^a 19), a místo, kam vynechané písmeno neb slovo patří, opatřeno mnohdy skobkou (^). Na listě 94^b ř. 4—6 se písař nejspíše zmýlil a proto vyškrábal, co byl již napsal, a psal opět na témž místě znova. Avšak nalézají se v našem rukopise mnohé opravy z XV. století, kterými mnohdy nějaký čtenář starší formy předělával na mladší. Tak na př. *kzywu* předělal ve *kzywemv* (127^a 16), *upil kzywu bohu v upi^l kzyw^{emv} bohu* (133^b 5), *chczu v chczij'* (140^b 8), *procze v proczcz*, vyškrábav *e* (141^a 3), *woczú, wliczu, wobocznu v woczij', wliczij, wobicz* (144^a 2) atd. Neporozuměv dobře rukopisu opravil mnohá slova chybně, na př. do *Obozie* (142^a 16) přidal chybně *z*: *Ozbozie*; *otneho* (143^a 12) četl chybně co *oniego* a nadepsal *t* atd.

Od téhož opravovatele pochází nejspíše větší díl rasur, které jsem dal vytisknouti v závorce ležatým písmem. Pod slovy aneb písmeny, která jsou v rukopise přeškrtnuta a což nelze bylo tiskem napodobiti, jsou vytištěny vodorovné čáry. Též udělal písař pod písmenem, které se nemělo čísti, tečku, ku př. *fhucziaē*

(26^a 5), prrweu (29^b 17), kazã (101^a 6), tabatı (130^a 5) atd. Přepsal-li se, předělával napsané již slovo v jiné, na př. 93^b 16: *dvffry* předěláno z *wiery*. Nepodařilo-li aneb zalilo-li se písaři některé písmeno, tedy je buď znova napsal aneb nadepsal na př. 106^b 5 kaký. Některé opravy rukopisu pocházejí teprva z našeho století, tak na př. připsáno na l. 3^a 9 po straně *ch* a v slově krato|wile udělána kolmá čára, kde toto *ch* chybí; na l. 112^b 4 a 5 připsána nad *s* v slově *siedneš* skobka a *dnes* nově inkoustem obcerstvováno atd.

Text v našem rukopise není rozdělen na verše, ale psán in continuo, a verše naznačil písař obyčejně tím, že počal verš velkým písmenem aneb opatřil konec jeho tečkou, což však na mnohých místech opomenul učiniti. Též mnohá písmena velká od malých těžko rozeznati, platí to zejména o písmenech *a*, *n*, *p*, *v*, *w*, *y*, *z*. Ale někdy napsal písař i uprostřed verše velké písmeno (na př. 54^b 15, 84^a 10) aneb učinil tečku (na př. 1^b 8, 12^a 6, 18^b 1, 36^a 11 atd.). Vlastní jména nepíše velkými písmeny kromě někdy na počátku verše. Pro lepší pohodlí čtenářů rozdělil jsem původní text na verše, naznačiv konec řádku kolmou čarou a otisknuv po straně číslo listův a řádků. Tučnější arabské číslo znamená pokaždé list, *a* vedle něho prvou stranu a *b* druhou stranu originalu, a čísla drobnějším písmem vytištěná značí řádky

stránek. Proto jsem nemohl na dvou místech napodobiti rozdělovacího znaménka, kterého užil písař, aby tím čtenář nebyl uveden v omyl, a sice jsou to následující místa: *mrrtwe|zywy* (74^b 14), *ſwe|dvſſry* (93^b 16). Při této příležitosti sluší připomenouti, že předložky jsou obyčejně psány dohromady s následujícím slovem. Jsou-li ve vydání původního textu některá slova neb písmena v závorkách, nelze jich bylo v originále z rozličných příčin přečísti a jsou dle domyslu doplněna.

Co se transkripce dotýče, o té bylo sice ve Sboru matičním projeveno přání, bych se řídil tak zvaným pravidlem o měkkém *e*, ale slavný Sbor zůstavil mi úplnou volnost, bych jednal dle svého nejlepšího přesvědčení. Já však uváživ bedlivě a svědomitě vše, čeho bylo v příčině té potřebí, neuznal jsem za vhodné odchýliti se od užívaného ve Výboře z literatury české způsobu transkribování staročeských textů, kterým jsem se až dosud řídil ve svých člancích, uveřejněných v Časopise českého Musea. Své opravy chyb původního textu jakož i některé konjekтуры položil jsem v transkripci vždy do závorky, chyby metrické však neuznal jsem za dobré opravit z příčin, vyložených na str. XVII Zbytků rýmovaných Alexandreid staročeských. Též musím vyznati, že se mi nepodařilo všude dopídití se pravého smyslu a mnohá místa v našem rukopise jsou mi nejasná, jak to ostatně i při mno-

hých jiných památkách staročeských zhusta se stává, a místa tato dají se opravit i objasniti poněkud snad jen tehdaž, až se najdou správnější rukopisy těchto památek, které náš sborník obsahuje. Po straně u transkripce nalézající se čísla a jdoucí pořád od počátku až do konce každé básně znamenají počet veršů jednotlivých skládání v našem rukopise.

Konečně pokládám za svou milou povinnost, vzdáti velectěnému panu professoru M. Hattalovi své nejsrdečnější díky za jeho laskavou a vydatnou pomoc, kterou mi ochotně prokázal zejména při transkribování rukopisu vůbec a při všech důležitějších konjekturách zvláště.

HRADECKÝ RUKOPIS.

1^a   Słyſte ſtarzy y wy diety |
          Czo gaz wam chcey | powiediet.
          Odiediczye|wi ſlowenſkem.
 5   Czys | opkopowi ſwatem.
          Genz fye | geſt wczechach narodil.
          Swoy | zakon dobrze rozplodil.
          zakon | ſwaty wiernye pllnyl.
          awelike | diwy czynyl.
 10   Otom dobrze uſly|fyte.
          Kdycz ſwu (myſl tu) przylo|zite.
          Czo gaz (onem chcey wam di)eti |
          Słyſte wſychny (ktoz ch)tie gmiety |
          (O)tpuſtky ktom(u otplaty.)
          (Ahrzi|e)chow zbaweny(e zaty.)
 15   (Skut|ky) ſwate podle to(ho.)
          (Vf)lyſfyte | (d)ywow mnoho.
          Czo geſt czy|(n)yl wczefſkey zemy.
          Itak onê | wknyhach cztemy.
          Wgynych | zemyech kudy koli.
 1^b   Nawodach || take napol.
          Nachudych ktomu | nachudych.
          Nagich ſbozy y nahra|diech.

Legenda o sv. Prokopu.

Slyšte staří i vy, děti,
co jaz vám chci pověděti
o dědicevi slovenském,
ciž o Prokopovi svatém,
5 jenž se jest v Čechách narodil,
svůj zákon dobře rozplodil,
zákon svatý věrně plnil
a veliké divy činil.
O tom dobře uslyšíte,
10 když svú (mysl tu) přiložíte.
Co jaz (o nem chci vám di)eti,
slyšte všichni, (ktož ch)tie jnieti
(o)tpustky, k tom(u otplaty)
(a hřie)chóv zbaveni(e za ty)
15 (skutky) svaté podle to(ho).
(Us)lyšíte (d)ivóv mnoho,
co jest činil v českej zemi,
i (j)ak o nem v knihách čtemy,
v jiných zemiech kudy koli,
20 na vodách, také na poli,
na chudých (i na bohatciech),
na jich sboží i na hradiech,

- Nadknyezy ipak nadzaky |
 Znamenayto czlowiek wfaky. |
 5 Geho czyny iprzyklady.
 Auzyway | yeho rady.
 Racz nam toho spo|mahati.
 Synu bozy itwa maty |
 Swaty prokop gest. slowenske|ho roda.
 10 Nedaleko otczeffkeho | broda.
 Tu wes dobrze buoh | rozplodyl.
 wnyeyz fye ten fwa|ty urodil.
 Awfak dobrze powie|dieti fmyegy.
 Tey wfy gmye | chotun diegy.
 15 wnyeyzto bydl(e)|se ftary kmet.
 Ten sobie gm(ie)|se mnoho let.
 Swu zenu fl(e)|chetnu gmyeffe.
 Snyzto ma(n)|zelstwo drrzieffe.
 Przatel ny | prrwych ny pollednych.
 2* ale || [wfbozy wfe prostrziednych.
 Iako salomun zadaffe.
 Tak fye tyem manzelom ftaffe.
 Tito fye boha bogiechu.
 Azprawnye wzdy ziwı byechu.
 Prokop otdyetinfwie fweho.
 By chowane welmi czfneho.
 Pobozye tworczy tuzyeffe.
 Swyetsku flawu potupieffe.
 Pocze fye czfnoftmi trzpytyeti.
 Welyke przyednofti gmyeti.
 Mezi spoluwyecky fwymi.
 Obczowaffe nrawy czfnymi.

25 nad knězi i pak nad žáky.
Znamenaj to člověk všaký,
jeho činy i příklady
a užívaj jeho rady.
Rač nám toho spomáhati,
synu boží i tvá máti!

30 Svatý Prokop jest slovenského roda,
nedaleko ot Českého Broda.
Tu ves dobře Buoh rozplodil,
v nějž se ten svatý urodil.
A však dobře pověděti směji:
35 tej vsi (i)mě Chotún dějí,
v nějžto bydl(é)še starý kmet.
Ten sobě jm(ie)še mnoho let;
svú ženu šl(e)chetnú jmieše,
s nížto ma(n)želstvo držieše,
40 přátel ni prvých ni posledních,
ale [v sboží vše prostředních.
Jako Šalomún žádáše,
tak se těm manželóm stáše.
Tito se Boha bojéchu
a správně vždy živi biechu.
45 Prokop ot dětinstvie svého
by chovanie velmi čsného,
po Božě tvorci túžieše,
světskú slávu potupieše;
poče se čsnostmi třpytětí,
50 veliké přednosti jmieti
mezi spoluvěky svými.
Obcováše nrawy čsnými,

- Wezdy fye boha bogiessse.
 Swoge roditele cztyessse.
 (2^b) Rozkosi myesta nedasse.
 Wezdy upokorzye stasse.
 Agak zrzyet nageho tyele.
 Tak byess sbozny wmyśli czele.
 Widucze to roditeli.
 Iakeho synaczka gmieli.
 Wzachu mezi sobu radu.
 Chtyecze gey slati kwysssehradu.
 Kmystru nallowo wzatemu.
 By gey uczil czteny wsssemu.
 Kdez slawne uczenye byessse.
 Wslowenskem iazyczye ktwyessse.
 Tu prokop wuczeny lonye.
 Czital wzdy ssnahu wzakonye.
 3^a Akehdy tu] || wkratkem czassye.
 Tomu pismu | 1 nauczi fye.
 Mistrzy fye tomu | diwiechu.
 Mezy sobu tak mlu|wiechu.
 5 prokop dobrze upismie | dospiel.
 Aweczsti iwkazny prospiel |
 Neb nykdy prazden nebieffe.
 ne|bo namodlitwie nebo wknyhach | cztieffe.
 Tak fye uczyl welmy mi|le.
 Netbal igedne kratowile.
 10 Diw|ne owsem pokokory bieffe.
 Ze | gyz kazdy to mluwieffe.
 Tento | prokop tako gest tych.
 Gyz ia|ko by byl owsem mnych.

vezdy sě Boha bojěše,
 svoje roditele ctieše;
 55 rozkoši miesta nedáše,
 vezdy u pokoře stáše;
 a jak zrieť na jeho těle,
 tak bieš' sbožný v mysli cele.
 Vidúce to rodiťeli,
 60 jakého synáčka jměli,
 vzachu mezi sobú radu,
 chtiec jej sláti k Vyšehradu,
 k mistru na slovo vzatému,
 by jej učil čtení všemu,
 65 kdež slavné učenie bieše,
 v slovenském jazyce ktvieše.
 Tu Prokop v učení lóně
 čítal vždy s snahú v zákoně;
 a keďdy tu] v krátkém časě
 70 tomu písmu nauči sě,
 mistři sě tomu diviechu,
 mezi sobú tak mluviechu:
 Prokop dobře v písmě dospěl
 a ve čsti i v kázni prospěl;
 75 neb nikdy prázden nebieše,
 nebo na modlitvě nebo v knihách čtieše.
 Tak sě učil velmi mile,
 netbal i jedné krato(ch)víle,
 divné ovšem po(ko)ry bieše,
 80 že již každý to mluvieše:
 Tento Prokop tako jest tich,
 již jako by byl ovšem mnich.

- Nykdy | (n)ewidieł by śmal.
 15 Any kdy śdie|(t)kamy wiecz ghar.
 Gedno piel | (h)odyny nebo paterzie.
 Niekde | (ś)ukromye nebo wkorzie.
 Po|cziechu ſye kanownyczy diwiti |
 Arzkucz czo chcemy uczynyti ||
 3^b widymy człowieka dobreho.
 Ake|wſyey czſty podobneho.
 Guzt geſt(ſ) | dobrze natey dobre.
 Przitowarz|ſſmy ho kſobie.
 5 Proieho pokor|ne ponyzenye.
 Snydu ſye wyſe|hrazſka knyezie.
 Bywſe wſich|ny wtey radie.
 wkapitole nawy|ſehradie.
 wzwołichu gey fluzeb|nykem.
 10 Vſſwateho petra kanow|nykem.
 Nerad tomu ſwaty pro|kop bieſſe.
 Neb tohoto ſwieta | nenawidieſſe.
 Geſcze by to byli | uczynyli.
 Ez by gey probostem | wzwołili.
 15 Ale ſwaty prokop w(1)|da ſwietſku leſt.
 Potupi toho | przebytka czeſt.
 Igednoho po|kogie nehledagie.
 wiece ſye | probuoh pokorzigie.
 Nenofyl | draheho odienye.
 4^a Ny pitie dra||heho ny giedenye.
 Tehdy wſich|ny kanownyczy.
 Diekan probost | itrziednyczy.
 Swateho prokopa | powyſſychu.
 5 Knyezem yeho uczy|nychu.

Nikdy (n)eviděli, by smál,
ani kdy s die(t)kami več jh(rál),
85 jedno pěl (h)odiny nebo páteře
někde (s)úkromě nebo v kóře.
Počechu se kanovníci diviti
a řkúc: Co chcemy učiniti?
Vidíme člověka dobrého
90 a ke všej čsti podobného.
Južť jest dobře na tej době,
přitovařišmy ho k sobě
pro jeho pokorné ponížení.
Snidú se vyšehrazská kněžie.
95 Byvše všichni v tej radě
v kapitole na Vyšehradě,
vzvolichu jej služebníkem,
u svatého Petra kanovníkem.
Nerád tomu svatý Prokop bieše,
100 neb tohoto světa nenávidieše.
Ješče by to byli učinili,
ež by jej proboštem vzvolili;
ale svatý Prokop, v(i)da světskú lešť,
potupi toho přiebytku čest. \

105 I jednoho pokoje nehledaje,
viece se pro Buoh pokoříje,
nenosil drahého oděnie,
ni pitie drahého ni jedenie.
Tehdy všichni kanovníci,
110 děkan, probošt i třiedníci,
svatého Prokopa povýšichu,
knězem jeho učinichu.

- Sta fye potom welmy | wſkorzie.
 Sluzy mſy uwyſehraz|ſkem korzie.
 Swe pokory ne|promyenyl.
 wiecze nez drzew | probuoh czynyl.
 10 Kanownykem | nawyſſehradie bieſſe.
 Ale gy|ney promyeny chtieſſe.
 Arzka | czemu my ge tato czeſt.
 Genz | czyny duſſy przieleſt.
 wiecie ze | neny bohu wzaczen.
 15 Ktoz ſbozie | myluye ten bude ztraczen.
 Otom | byloby mnoho prawiti.
 Ale mu|ſymy toho ukratiti.
 Nebo geſt | wiece prawenye.
 Oyeho miło|ſti y mluwenye.
 4^b Otdawnych || czaffow to geſt myſlił.
 Kde by | kromye lidi bydlil.
 Naleze mny|cha ſtareho.
 Kewſyey cznoſti po|dobneho.
 Ipoczcie yeho proſyty |
 5 Chtie tyze zakon noſſyti.
 Tehdy | ten mnych duchowny.
 wida | ze geſt czlowiek rowny.
 Ipoczcie | mluwiti knemu.
 Prawie yako | kſynu ſwemu.
 10 Rzka procz ty | zakona zadas.
 aty weliku czeſt | ſbozym ymas.
 Wſwateho bene|dichta zakonye.
 Muſſys gmiet(1) | utrrpienye.
 Kromye przatel p(rz)|iebywati.
 15 Swyma rukama d(1e)|lati.

Sta sě potom velmi v skoře,
 slůži mši u vyšehrazském kóře.
 115 Své pokory neproměnil,
 více než dřiev pro Buoh činil.
 Kanovníkem na Vyšehradě bieše,
 ale jinej proměně chtieše
 a řka: Čemu mi je tato česť,
 120 jenž činí duši přelesť?
 Vědě, že nenie Bohu vzácen,
 ktož sbožie miluje, ten bude ztracen.
 O tom bylo by mnoho praviti,
 ale musíme toho ukrátiti;
 125 nebo jest více pravenie
 o jeho milosti i mluvenie.
 Ot dávných časův to jest myslil,
 kde by kromě lidí bydlil.
 Naleze mnicha starého,
 130 ke všej čsnosti podobného,
 i poče jeho prositi,
 chtě týže zákon nositi.
 Tehdy ten mnich duchovný,
 vida, že jest člověk rovný,
 135 i poče mluvit k nemu,
 pravě jako k synu svému,
 řka: Proč ty zákona žádáš,
 a ty velikú česť sbožím jmáš?
 V svatého Benedichta zákoně
 140 musíš jmiet(i) utrpěnie,
 kromě přátel p(ř)ebývati,
 svýma rukama d(ě)lati.

- Swaty prokop gemu p(o)|wiedie.
 arzka wfak gaz dobrzi(e) | wiedie.
 Ze gest to waffe uftaw(e)|nye.
 yakoz fwiedczy fwate czte|nye.
- 5^a Aby nycz wlastneho nie ney||mieli.
 Apofluffenftwie drrzieli |
 Abychom wftechno prodali.
 Awe|gmie bozie rozдали.
 Wteyto mie | profbie nemeskay.
- 5 Proffym fwa|ty mnye zakon day.
 Tdy ftary | mnych gfa wtey myerzie.
 wida | gey wuftawney wierzie.
 pro | profb fwateho ducha.
 poda ie|mu mnychoweho rucha.
- 10 Pak | dotawad fnym tu bydlil.
 Az fye | dobrze zakonu nauczył.
 Potom | gide dofwego kragie.
 Taynye | sobie bydla ptagie.
 Neproto | aby przateli widiel.
- 15 Gedno kde | by napufczy fediel.
 Tukde by bylo miefto fliczne.
 abohu fluziti | flufne.
 I bra fye dogedneho le|ffa.
 Sffobu wfy potrzebu ne|fa.
- 5^b Takz pak potey pufczy || chodie.
 prziblizi fye kgedney wo|die.
 Ta woda fazawa flowe.
 Ye|fto idnes podlafter plowe.
 Nech|tie prziestu rzieku dale.
- 5 Shrrnu fye | przigedney fkale.

Svatý Prokop jemu p(o)vědě
 a řka: Však jaz dobř(e) vědě,
 145 | že jest to vaše ustav(e)nie,
 | jakož svědčí svaté čtenie,
 | aby nic vlastného nejměli
 | a poslušenstvie drželi,
 | abychom všechno prodali
 150 | a ve jmě božie rozdali.
 V tejto mě prosbě nemeškaj,
 prosím, svatý mně zákon daj.
 T'dy starý mnich, jsa v tej mieře,
 vida jej v ustavnej vieře,
 155 | pro prosb(u) svatého ducha
 | poda jemu mnichového rúcha.
 Pak dotavad s ním tu bydlil,
 až se dobře zákonu naučil.
 Potom jide do svého kraje,
 160 | tajně sobě bydla ptaje,
 | ne proto, aby přátely viděl,
 | jedno kde by na púšči seděl,
 | tu kde by bylo miesto sličné
 | a Bohu slúžiti slušné.
 165 | I bra se do jedn(o)ho lesa,
 | s sobú vši potřebu nesa.
 Takž pak po tej púšči chodě,
 přiblíži se k jednej vodě.
 Ta voda Sázava slove,
 170 | ježto i dnes pod (k)lášter plove.
 Nechtě přes tu řeku dále,
 shrnu se při jednej skále.

Ta skala sta|sse wtey chwili.
 Otkurzymye | zadwie myli.
 Wtey skale dya|blowe przebywachu.
 Amnoho | zloſti ukazowachu.
 10 Swaty pro|kop wida gich zloſt.
 wſtupi pro|to uwieczſy cznoſt.
 Proti hrzie|chom boiowaffe.
 Atiem pſom ot|powiedaffe.
 Rzka nelzye wam | zde gmyeti mocy.
 15 Kdyz my boh | raczy ſpomoczy.
 Welikeho utrr|pienye bieſſe.
 Mnoho namodli(t)|wie amalo giedieſſe.
 Gablecz|ka plana azeludy.
 6* Apodmieru || napigał ſye wody.
 Az poczie | okolo ſebe planyti.
 Adomek tu|diez ſobie ſtawiti.
 apnyewie ta|ko kopaffe.
 5 Tu ſobie ztrawnie | utieziewaffe.
 naleze naſkale | czyelu kru.
 Tu poſtawi ſwate | marzie kaplu.
 Tu ſye modleſe | wedne wnoczy.
 Az tomu mynu|chu mnozy roczy.
 10 Nebieſſe iged|nomu czlowieku znam.
 Nykde | ho newiediel gedno buoh ſam |
 Ale nemoz ſye myeſto nahorzie | ſkriti.
 Takez ohen podkady byty |
 Proyeho welike utrrpienye.
 15 Vczy|ny buoh to zgiewenye.
 Nechtie | gho dele tagity.
 Chtie gehu krz|ieſtanom zgiewity.

Ta skála stáše v tej chvíli
 ot Kúřimě za dvě míli.
 175 V tej skále ďablové přebýváchu
 a mnoho zlosti ukazováchu.
 Svatý Prokop, vida jich zlost,
 vstúpi proto u věčší čsnost;
 proti hříechóm bojováše
 180 a těm psóm odpoviedáše,
 řka: Nelze vám zde jmieti moci,
 když mi Bóh ráčí spomoci.
 Velikého utrpenie bieše,
 mnoho na modli(t)vě, a málo jedieše:
 185 jablečka planá a želudy,
 a pod měrú napíjal se vody.
 Až poče okolo sebe planiti
 a domek tudiež sobě staviti,
 a pněvie tak(é) kopáše,
 190 tu sobě stravně utěžieváše.
 Naleze na skále celú kru,
 tu postavi svaté Mařie kaplu,
 tu se modléše ve dne v noci,
 až tomu minuchu mnozí roci.
 195 Nebieše i jednomu člověku znám,
 nik(t)e ho nevěděl, jedno Buoh sám.
 Ale nemóz se miesto na hoře skrýti,
 takéž oheň pod kádí býti.
 Pro jeho veliké utrpenie
 200 učini Buoh to zjevenie,
 nechtě j'ho déle tajiti,
 chtě jeho křestánóm zjeviti.

- Knyezie ge|muzto oldrzich diechu.
 6^b Szczwa low||czy^e kterez koli biechu.
 Ipoczcie gym | wfyem mluwity.
 Naktere chcemy | leffy gity.
 Weczye muffymy nalow |
 Kde chcemy lowity pocziety.
 5 pokuf|my weczye nassazawfkey horzie |
 Tu sobie vmyflichu wfkorzie |
 wty my fye leffy giety zada.
 Po|giedmy tam tot gest ma rada |
 Kterziz koli przynem biechu.
 10 wfich|ny gmu wtom powolichu.
 Akdiz | fye wten les webrachu.
 Tu wfich|ny knyезye oftachu.
 Sta fye boz̄y | powolenym.
 Ze neofta igedn(o)|ho fnym.
 15 Knyезy fye zgiewi g(ie)|len krafny.
 weliky awelmy m(af)|ny.
 Knyez oldrzich fye nelekag(ie.) |
 Awruku luczifcze gmagie.
 Za|strzielity gielen chtieffe.
 7^a Genz || przednym nedaleko teczieffe. |
 Newelmy przednym chwatagie |
 yedno iako gmu rozum dawacie |
 Aprziebiehna chwili malu.
 5 Ifta|wi fye nadtu fkalu.
 Nanyeyz|to fwaty prokop dielaffe.
 wty | czaffy dub offyekowaffe.
 zafko|czy zaffwateho prokopa nohy |
 Aobratiw knemu rohy.

Kníže, jemužto Oldřich diechu,
sezva lovči(e), kteréž koli biechu,
205 i poče jim všem mluvití:
Na které chcemy lesy jíti?
Vece: Musíme na lov (jeti).
Kde chcemy loviti počieti?
Tu sobě umyslichu v skoře:
210 Pokusmy, vece, na sázavskéj hoře.
V ty mi se lesy jeti žádá,
pojedmy tam, toť jest má rada.
Kteríž koli při nem biechu,
všichni j'mu v tom povolichu.
215 A když se v ten les vebrachu,
tu všichni kněze ostachu.
Sta se božím povolením,
že neosta i jedn(o)ho s ním.
Knězi se zjeví j(e)len krásný,
220 veliký a velmi m(as)ný.
Kněz Oldřich se nelekaj(e)
a v rukú lučišče jmaje,
zastřeliti jelen chtieše,
jenž před ním nedaleko tečieše,
225 nevelmi před ním chvátaje,
jedno jako j'mu rozum dávaje.
A přeběhna chvíli malú
i stavi se nad tú skalú,
na nějžto svatý Prokop dělášé,
230 v ty časy dub osěkovášé.
Zaskoči za svatého Prokopa nohy
a obrátiv k nemu rohy,

- 10 Mezy | rohy krziz gmięgieffe.
 Knyez | oldrzich to dobrze widieffe |
 Inhed zruku lucziscze wrze |
 Akonye sweho potrrze.
 Wida | to zwierzie przedworne.
 15 Am|nycha twarzy pokorne.
 Ta|zati knyez mnycha poczie.
 As|hynsta fye dolow boczie.
 Kto | gfy yesto nateyto pusczy bydlis ||
 7^b Kakot diegi aczo tu czynys |
 Swaty prokop hned te chwile |
 Odpowiedie gemu mile.
 Yaz | bydlym wtom pokogy.
 5 Hrziel|nyk a prokop my diegy.
 Podza|konem benedichta swateho.
 za|otplatu kralowstwa nebeskeho |
 Knyez oldrzich skoczy skonye |
 Swynu plascz hlawu poklonye |
 10 Otcze zpowieday myehrziesne|ho.
 Proti bohu zawynyleho |
 Swaty prokop gyey zpowieda |
 Pozpowiedi pokanye da.
 Potô | poczie knyez oldrzich mluwiti |
 15 Arzka chce my fye pití.
 Rozehl | sem fye biehem welikym.
 Na|poymye weczye pitym twym |
 8^a Swaty prokop . gynehot pitie || neymam.
 Nez tu wodu gizto | piem sam.
 Wzem gisticzy srdcê | wzdechna.
 Swu ruku wodu | pozehna.

mezi rohy kříž jmějieše.
 Kněz Oldřich to dobře vidieše;
 235 inhed z rukú lučišče vrže
 a koně svého potrže.
 Vida to zvieře předvorné
 a mnicha tváři pokorné,
 tázati kněz mnicha poče
 240 a s hynšta se dolóv boče:
 Kto jsi, ježto na tejto púšči bydlíš?
 kakoť dějí a co tu činíš?
 Svatý Prokop hned té chvíle
 odpovědě jemu mile:
 245 Jaz bydlím v tom pokoji,
 hříešník, a Prokop mi dějí,
 pod zákonem Benedichta svatého
 za otplatu královstva nebeského.
 Kněz Oldřich skoči s koně,
 250 svinu plášč, hlavu pokloně:
 Otče! zpoviedaj mě hříešného,
 proti Bohu zavinilého.
 Svatý Prokop jej zpovieda,
 po zpovědi pokánie da.
 255 Potom poče kněz Oldřich mluvití
 a řka: Chce mi se píti,
 ro(z)žehl sem se během velikým;
 napoj mě, vece, pitím tvým.
 Svatý Prokop: Jinéhoť pitie nejmám,
 260 než tu vodu, jižto piem sám.
 Vzem jistici, srdcem vzdechna,
 svú rukú vodu požehna,

- 5   Podaw knyezy piti | kaza.
        Napiw sye oldrzich otaza |
        Diwi sye tak flechetne wyno | gmas.
        nateyto pufczy kde ge | chowas.
        Wemnozye sem ze|myech byl.
 10   Nikda sem lepszeho | nepil.
        Tak sye byese tu uczyny|lo.
        Iako naoney swatbie bylo |
        Gesto bieffe hospodyn sam.
        Ta|kyze diw uczynyl tam.
        Kdyz | bieffe wkana galilee.
 15   Tu wen | wierzichu apostole.
        Tehoze diwu milemu.
        Poyczil proko|pu swatemu.
        Znamenaw ol|drzich diwy przewelike.
 8^b   Poczie || to mluwiti take.
        Sberz okolo | sebe bratrze wiece.
        yesto budu | stobu bohu sluziece
        Chczy tuto kla|ster uczynyti.
 5   Sbozym idiedynami | gey nadati.
        Swaty prokop to us|lyssye.
        Posta malu chwili tassye.
        Czo | knyez oldrzich mluwy nynye.
        wz|wiediew yeho vmyflenye.
        poczie | mu ktomu raditi.
 10   By to raczyl | uczynyti.
        Bohu naczest iwfyem | swatym giftie.
        Agmenem swate|mu yanu baptistie.
        Knysz oldrzich | przigie mile radu.
        Pak swaty | prokop da mu wnadu.

podav knězi, píti káza.
 Napiv se Oldřich, otázka,
 265 divi se: Tak šlechetné víno jmáš
 na tejto púšči! kde je chováš?
 Ve mnozě sem zemiech. byl,
 nikdá sem lepšieho nepil.
 Tak se bieše tu učinilo,
 270 jako na onej svatbě bylo,
 ježto bieše Hospodin sám
 takýže div učinil tam,
 když bieše v Kana Galilee,
 tu veň věrichu apoštolé.
 275 Téhože divu milému
 pójčil Prokopu svatému.
 Znamenav Oldřich divy preveliké,
 poče to mluviti také:
 Sbeř okolo sebe bratřie více,
 280 ježto budú s tobú Bohu slúžiece.
 Chci tuto klášter učiniti,
 sbožím i dědinami jej nadati.
 Svatý Prokop to uslyše,
 posta malú chvíli tiše,
 285 co kněz Oldřich mluví nynie.
 Vzvěděv jeho umyšlenie,
 poče mu k tomu raditi,
 by to ráčil učiniti
 Bohu na česť i všem svatým jistě,
 290 a jménem svatému Janu Baptistě.
 Kněz Oldřich přijme mile radu;
 pak svatý Prokop da mu vnadu,

- 15 Kady by | wen zleffa wygiel.
 Apak knemu | zassye przigiel.
 Poradiw fye sswy|my pany.
 Sgynymy take zema|ny.
 Dielnyky whromadu shluczie ||
 9^a Idospie tiem dielem ruczie.
 Keh|dyz fye to dielo skona.
 ptaw do|poslednyeho shona.
 Czoz tu bie|se trzeba kohl.
 5 Swateho proko|pa opatem wzvoli.
 Swaty pro|kop chtiessie fye skryti.
 Nechtie | rad opatem byti.
 Aknyez ol|drzich iw fye bratrzie.
 Necza|kachy az dozaytrzie.
 10 Swateho | prokopa zwolichu.
 Apostusen|stwie knemu shibichu.
 Stalo | fye gest to swieczyenye.
 Otsy|na bozieho porozenye.
 Let po|tissuczy dewateho.
 15 Podczieffa|rzem gyndrzicha druheho.
 O|patem gla bratry zakonu | ucziessie.
 Afam nayprawe czy|nyessie.
 9^b Hosti myle przigyma|sse.
 Pracznym kzdrawi pomaha|se.
 Assmutne utiessiewasse.
 Wse | czoz probuoh uczynyti bylo.
 To | gmu owsem biessie mulo.
 5 Plnnyl | rad bozie kazanye.
 Zswateho du|cha ustawenye.
 yeho slowo na|w fye strany rostieffe.

kady by ven z lesa vyjel,
a pak k nemu zasě přijel.
295 Poradiv se s svými pány,
s jinými také zemany,
dělníky v hromadu shluče,
i dospě tiem dielem rúče.
Kehdyž se to dielo skona,
300 ptav do poslednieho shona,
což tu bieše třeba koli,
svatého Prokopa opatem vzvoli.
Svatý Prokop chtieše se skryti,
nechtě rád opatem býti;
305 a kněz Oldřich i vše bratřie
nečakáchu až do zajtřie,
svatého Prokopa zvolichu
a poslušenstvie k nemu slíbichu.
Stalo se jest to svěcenie
310 ot syna božieho porozenie
let po tisúci devátého,
pod ciesař(stv)em Jindřicha druhého.
Opatem jsa, bratří zákonu učieše,
a sám najprvé činieše:
315 hosti mile přijímáše,
pracným k zdraví pomáháše
a smutné utěšieváše.
Vše, což pro Buoh učiniti bylo,
to j'mu ovšem bieše milo.
320 Plnil rád božie kázanie
z svatého ducha ustavenie.
Jeho slovo na vše strany rostieše

- Awfady | naplneno bieffe.
 Kteryz koli | to flyssyechu.
 10 Sewsiech stran kne|mu bieziessie.
 Dary swe gmu ob|ietugice.
 Aumodlitwu tye poru|czieguce.
 Hrrnyechu knemu ne|bozatka.
 Prawie iako klepiczy | kurzatka.
 15 Odpowiedagicz ducha | zleho.
 Aprofsyecze otczye swate|ho.
 Aby gye raczil przywynuti |
 Nedal gich dussyem zahynuthy |
 Chtiecze snym dosmrti stati.
 10* Awe||wsem yeho posluchati.
 Swaty p|kop myle wlyechny przigymasse |
 Asflowo gym bozye kazasse.
 Wsich|ny gey lide mylowachu
 5 asnym by|dliti zadachu.
 Ponydz gest tu | opatem byl.
 Klafterskeho nycz ge | nezyl.
 Gedno^{cz} swyma rukama wy|dielal.
 Toho yescze chudym udelal |
 Tak byl otec mylostiwyy
 10 I nawsliechny liustostiwyy:
 Otom bylo by | mnoho prawiti.
 Ale gyz mussy | ukratiti.
 Chczy prawiti oyeho | diwiech.
 I ogeho swatych cziniech |
 Czo gest czynyl teho czassa.
 15 Kdez | gest wsieczka lidska spassa.
 Keh|disto skrzizy chodiece.

a všady naplneno bieše.
 Kteríž koli to slyšiechu,
 325 se všech stran k nemu běžie(chu),
 dary své j'mu obětujícíe
 a v modlitvu (s)ě porúčejúce.
 Hrníechu k nemu nebožátka,
 právě jako k slepici kuřátka,
 330 odpoviedajíc ducha zlého
 a prosiece otce svatého,
 aby je ráčil přivinúti,
 nedal jich dušiem zahynúti,
 chtiece s ním do smrti státi
 335 a ve všem jeho poslúchatí.
 Svatý Prokop mile všechny přijímáše
 a slovo jim božie kázáše;
 všichni jej lidé milováchu
 a s ním bydliti žádáchu.
 340 Ponidž jest tu opatem byl,
 klášterského nic je nežil,
 jedno (co) svýma rukama vydělal,
 toho ješče chudým ud(i)elal.
 Tak byl otec milostivý
 345 i na všechny lútostivý.
 O tom bylo by mnoho praviti,
 ale již musím ukrátiti.
 Chci praviti o jeho divíech
 i o jeho svatých činíech,
 350 co jest činil t(o)ho časa,
 kdež jest všecka lidská spása,
 kehdyžto s kříži chodiece

- azatry | dny fye poſciece.
 Lid ſkrzizy cho|dił zpiewagie.
 10^b Podle rzymske|ho ſwyczyegie.
 Ktomu czaſſu zkragie | dalekeho.
 Chtiecz widietı prokopa | ſwatcho
 Geden tudiez przyſſel bie|ſe
 aten człowiek menna ſlowieſſe |
 5 Choditi ſſwatym prokopem chtieſe |
 K tomu weliku zadoſt gniegieſſe |
 Przıſſed kſazawie póczie ſtatı.
 ana | przewożnyka ptatı.
 Nebieſſe tu ige|den człowiek.
 10 yeſto by yeho przeweżł | wdiek
 Kſwateho prokopa domu. |
 newiedieſſo czo uczynytı tomu.
 Mno|ho lody vbrziechu ſtogiechu.
 Sfo|chory przywazany biechu.
 Wty ho | doby hodynamy doſpiewayuce.
 15 po|gidu ſſwatymy zpiewagice.
 Swaty | prokop ibratrze gyna.
 Achwalece | hoſpodyna.
 Vzrze menna ſmut|nye ſtaſſe.
 11^a Akbohu ſrdcem wzdycha||ſſe.
 Ze ſnym rad choditi chtieſſe |
 Protoze takto mluwieſſe.
 Proſwa|teho prokopa zaſluzenye.
 Doprziez | my boze przewezenye.
 5 To powie|die wſwey truchłoſtı.
 Hned fye kne|nu człunek zproſtı.
 Oſtawıw onen | prazden brzieh.

a za tři dni se postiece,
 lid s kříží chodil, zpievaje
 355 podle římského zvyčeje.
 K tomu času z kraje dalekého,
 chtiec viděti Prokopa svatého,
 jeden tudiež přišel bieše,
 a ten člověk Menna slovieše;
 360 choditi s svatým Prokopem chtieše,
 k tomu velikú žádost jmějěše.
 Přišed k Sázavě, poče státi
 a na přievozníka ptáti.
 Nebieše tu i jeden člověk,
 365 ježto by jeho převezl v diek
 k svatého Prokopa domu;
 nevědieš(e), co učiniti tomu.
 Mnoho lodí u bře(h)u stojěchu,
 s sochory přivázány biechu.
 370 V ty doby, hodinami dospievajúce,
 pojidú, s svatými zpievajíce,
 svatý Prokop i bratřie jiná,
 a chváléce Hospodina.
 Uzře Menna, smutně stáše
 375 a k Bohu srdcem vzdycháše,
 že s ním rád choditi chtieše,
 protože takto mluvieše:
 Pro svatého Prokopa zaslúženie
 dopřej mi, Bože, převezenie!
 380 To povědě v svej truchlosti,
 hned se k ne(m)u člunek zprosti;
 ostaviv onen prázdny břeh,

Vczyny knēmu | ruczy bieh.
 Przymczie sye knemu | uprzyemo.
 10 to gest otmnohych wi|dieno.
 Ktoz sſwatym prokopem | biechu.
 Atakto knemu mluwie|chu.
 Kako tie gest syem bezweſla |
 Lody prziefwodu przienesla.
 Mē|no gym wiyem odpowiedie.
 15 wel|my weſſele ſnymy chodie.
 Boh | uczynyl to znamenye.
 proſwate|ho prokopa, zaſluzenye.
 Swaty | prokop tey chwale nechtieſſe ||
 11^b Protoze takto mluwieſſe.
 Myla bra|trzy nediwte ſye.
 Awſak weczteny | czte ſſye.
 Budeteli gmietu myeru |
 akbohu prawedlnu wieru.
 5 yakoz|to iadro horcziczne.
 Aproſytu czoz yeſt | ſliczne.
 Cſo chczete to obdrzite.
 Trzie|bali hory przewratite.
 Takez ty | gest toto nynye.
 Buoh napllyn | yeho zadanye.
 10 Bud buoh zaduczy | pochwalen.
 Nawieky wiekoma | amen.
 Poſluchayte wiece diwow |
 I geho prieſſwatych czynow.
 Sew|ſiech ſtran knemu bieziechu.
 apr|acze knemu ſtieziechu.
 15 Swaty | prokop dnem y noczy.

uční k nemu rúčí běh,
přimče se k nemu upřímo.
385 To jest ot mnohých vidieno,
ktož s svatým Prokopem biechu
a takto k nemu mluviechu:
Kako tě jest sěm bez vesla
lodi přes vodu přenesla?
390 Menno jim všem odpovědě,
velmi vesele s nimi chodě:
Bóh učinil to znamenie
pro svatého Prokopa zaslúženie.
Svatý Prokop tej chvále nechtieše,
395 protože takto mluvieše:
Milá bratři, nedivte se;
a však ve čtení čte se: †
Budete-li jmieti mieru
a k Bohu pravedlnú vieru
400 jakožto jádro horčičné,
a prositi, což jest sličné,
co chcete, to obdržíte,
třeba-li, hory převrátíte.
Takéž ti jest toto nynie:
405 Buoh naplnil jeho žádanie.
Buď Buoh žádúcí pochválen
na věky věkoma, amen!
Poslúchajte více divóv
i jeho přesvatých činóv!
410 Se všech stran k nemu běžiechu
a pracné k nemu stěžiechu.
Svatý Prokop dnem i nocí

- Wiem | spomahasse dnem y noczy.
 Mezy | gynymy pracznymy przyweden | bieffe.
 Ten w sobie zleho ducha | gmiessie.
 12^a Ten fye nawfechno trr, haffe.
 Prziehroznye zuby skrzehta | fe.
 Szymagie swe zuby i plecty.
 Ch | tie zewsiech hidi uteczy.
 Chodiechu | snym przietele whluczye.
 5 Aswaza | wfe gemu ruczye.
 Ankazdemu cho | dy lagie.
 Nasswateho prokopa. wo | lagie.
 Prokope krziwdu my czy | nys.
 Ze mye wen ottudto pudis |
 wfak gaz tobie nycz nefkozy |
 10 Acz stiemto czlowiekiem chozy.
 Po | wiediew to wdiebley zlofti.
 wzlo | my czlowiekiem bezmylofti.
 Swa | ty prokop uzrziw pracznego |
 Vkroti wnem ducha zleho.
 15 Po | ruczy gey bratru czlnemu.
 Aprzi | kaza moczye gemu.
 Snaznu | peczy onem gmietu.
 Postiecz fye | nadnym klatwu pietu.
 Asam fye | namodlitwu otda.
 12^b Swoy ziwot || utrrpieny podda.
 Tu nakolenczy | klekagie.
 Anasswych prrfsech. | padagie.
 Hlad mra donoczy fye | postie.
 Chtie zbawiti zleho hostie |
 5 Czynye to wnoczy iwedne.

všem spomáháše (boží pomocí).
Mezi jinými pracnými přiveden bieše,
415 (jenž) v sobě zlého ducha jmieše;
ten se na všechno trháše,
přehrozně zuby skřehtáše,
sžímaje své zuby i pleci,
chtě ze všech lidí utéci.
420 Chodiechu s ním přietelé v hluce,
a svázavše jemu ruce,
an každému, chod(ě), laje,
na svatého Prokopa volaje:
Prokope! křivdu mi činíš,
425 že mě ven ottudto pudíš;
však jaz tobě nic neškozi,
ač s tiemto člověkem chozi.
Pověděv to v dieblej zlosti,
vzlomi člověkem bez milosti.
430 Svatý Prokop, uzřev pracného,
ukroti v nem ducha zlého.
Poruči jej bratru čsnému
a přikáza mocně jemu,
snažnú péči o nem jmieti,
435 postiec se, nad ním klatvu pěti.
A sám se na modlitvu otda,
svój život utrpění podda,
tu na kolenci klekaje
a na svých prsech padaje,
440 hlad mra, do noci se postě,
chtě zbaviti zlého hostě,
čině to v noci i ve dne,

Ato | prawie do teho dne.
 Potom zakl|ew ducha zleho.
 wyhna gey zczlo|wieka czsneho.
 To mnozi lidy | widiechu.
 10 Kterżyz koli przitom | biechu.
 Ze welmy ubrrzkem spie|chu.
 wzletie nakostelnu strziechu |
 Brrzo wnyuz ptak sye swynugie |
 Leti precz sye nelenugie.
 potom | pak nazemy pade.
 15 Anacztwero | sye rozpade.
 Ten czlowiek by ow|sem uzdrawen.
 Bud wtom hospo|dyn pochwalen.
 Gescze wam | wiecze powiedie.
 Czo offwatem | prokopie wiedie.
 13* Sta sye to || pak wyedny czassy.
 vslyssiewsse | wlake hlassy.
 Ande czrrtie wolagice |
 Mezy sobu to mluwiece.
 Czessky | czlowiek nadnamy gest.
 5 Onemz | glmy dawno kladly lest.
 Chtiecz | gehu ofsud wyhnaty.
 Gyz sye to | nemoze stati.
 Nebo gla zawisty | pllny.
 Gmagie knam newierne | czyny.
 wle proti nassemu sboru |
 10 Obfiedl zde nadnamy horu |
 Nuze prokope wiezto brecz. |
 Protie mussymy git precz.
 Swa|ty prokop pozehnawsy.

a to právě do téhodne.
Potom zaklev ducha zlého,
445 vyhna jej z člověka čsného.
To mnozí lidie vidiechu,
kteríž koli při tom biechu,
že velmi u brzkém spěchu
vzletě na kostelnú střechu;
450 brzo vňuž pták se svinuje,
let(ě) přeč se nelenuje.
Potom pak na zemi pade
a na čtvero se rozpade.
Ten člověk by ovšem uzdraven.
455 Buď v tom Hospodin pochválen!
Ješče vám více povědě,
co o svatém Prokopu vědě.
Sta se to pak v jedny časy,
uslyševše všaké hlasy,
460 ande črtie volajíce,
mezi sobú to mluviece:
Český člověk nad námi jest,
o nemž jsmy dávno kladli lest,
chtiec jeho otsud vyhnati.
465 Již se to nemóže státi,
nebo jsa závisti plný,
jmaje k nám nevěrné činy,
vše proti našemu sboru
obsědl zde nad námi horu.
470 Nuže, Prokope, věz to, breč,
pro tě musíme jíti přeč.
Svatý Prokop požehnav se,

- 15   Pofwatne rucho wzwlek naſſye. |
           Biczik maly ſobie uczyny".
           Igede | tam dogieſkynye.
           wſwogy ruku | neſſa ſwate.
           Arzka wy ſyemye | proklate.
           wy gſte hadoweſo ro|da.
 13^b   Gieſczerczieho ktomu ploda ||
           Bozy mocy kazugy wem.
           abyſte | ſly ottudto wen.
           Niekteerde napu|ſczy gdiete.
           anykomemu neſkod|te.
           Tdy czrrtie welikym prchem |
 5   proraziece ſkalu wrchem.
           prz|iedſwatym prokopem bieziecze |
           Swe ſmutky ſobie prawiecze |
           Horze nanafſe ſedienye.
           Gyzt | naſeho bydla neny.
 10   Sebrachu | ſye wſiechna rzyſſye.
           I mylobu|zka towarzyſſye.
           Poyemſe ſye | wſieczka obec.
           Gidu whoru | gleyz diegy lobecz.
           Prokop ſwa|ty potom bogy.
 15   Wiecz tu oſta | upokogy.
           Hoſpodyne bud ty ch|wala.
           Dyebelſka mocs neoſtala |
           Poſſedte malo mlcziecie.
           Vſlyſy|te dywow mnoho wiecze.
           Lidy | otwſad priemnoztwie.
 14^a   zſwenicz , okolo zſuſſiedſtwie.
           Knemu ſye | utiekowachu.

posvátné rúcho vzvlek na sě,
bičík malý sobě učin(ě)
475 i jide tam do jezdyně,
v svojí rukú nesa svaté
a řka: Vy siemě proklaté,
vy jste hadového roda,
ješčerčieho k tomu ploda.
480 Boží mocí kazuji vem,
abyste šli ottudto ven;
některde na púšči jděte
a nikomému neškodte!
T'dy črtie velikým prchem,
485 proraziece skálu vrchem,
před svatým Prokopem běžiece,
své smutky sobě praviece:
Hoře na naše s(ě)děnie,
jižť našeho bydla nenie!
490 Sebrachu sě všechna říše
i milobuzká tovařišie,
pojemše sě všecka obec,
jidú v horu, jejž dějí Lobec.
Prokop svatý po tom boji
495 viac tu osta u pokoji.
Hospodine, buď ti chvála,
diebelská moc neostála!
Pos(ě)dte' málo mlčiece,
uslyšíte divóv mnoho viece.
500 Lidí otvšad přemnožstvie,
z ve(s)nic okolo, z súsědstvie,
k nemu sě utěkováchu,

Zdrawie otneho | przigymachu,
 Swaty prokop | welmy myle.
 5 Wfieczkerny kfobie | przichile.
 Kazdeho myloftiwym | czynem.
 Affweho mystra przikla'dem.
 Nechtie by otneho ktery diw |
 Byl zgiewen donydz gest zyw |
 Ze toho buoh nemyluye.
 10 Ktoz | fye przedlidmy welbuge.
 To | igyne stogie mluwieffe.
 Aprzie|dnym mnozftwie lida bieffe |
 Wten czas take slepa zena.
 bieffe przieden przywedena.
 15 To swie|ta widietf nemozieffe.
 Wfak swa|teho otcze proffieffe.
 Rzkucz tys | fluha boha zyweho.
 Dopomoz | my zraku meho.
 Tak nakole'nu kleczeczy.
 14^b prziezalofciwie || placzyczy.
 Rzkuczy smyluy · fye | nademnu.
 Otcze swaty nynye nad|temnu.
 Swaty prokop smylowa | fye nadny.
 5 Nadtu giftu temnu | pany.
 Krzizem swatym zname'nagie.
 Atakaz flowa gmenugie |
 Giezto gie sam syn bozy piel. |
 Kdysto gest onomu flepczy zdiel |
 Rzka pomoz boze zraku memu |
 10 yakos pomohl onemu flepemu |
 Aiakz to brrzo powiedie.

zdravie ot neho prijímáchu.
Svatý Prokop velmi mile
505 všeckerny k sobě přichýle,
každého milostivým činem
a svého mistra příkladem,
nechtě, by ot neho který div
byl zjeven, donidž jest živ;
510 že toho Buoh nemiluje,
ktož se před lidmi velbuje.
To i jiné stoje mluvieše
a před ním množstvie lida bieše.
V ten čas také slepá žena
515 bieše předeň přivedena.
T(a) světa viděti nemožieše,
však svatého otce prosieše,
řkúc: Tys sluha Boha živého,
dopomoz mi zraku mého.
520 Tak na kolenú klečieci,
přežalostivě plačící,
řkúci: Smiluj se nade mnú,
otče svatý, nynie nad temnú!
Svatý Prokop smilova se nad ní,
525 nad tú jistú temnú paní,
křížem svatým znamenaje
a takáž slova jmenuje,
ježto je sám syn boží pěl,
kdyžto jest onomu slepci sděl,
530 řka: Pomoz, Bože, zraku mému,
jakos pomohl on(o)mu slepému!
A jakž to brzo povědě,

Tak | zena oczyma wzhledie.
 Awiecz | doswego skonczenie.
 Gmyela | zdrowie iwidienye.
 15 Zbawiz | nas boze slepoty.
 Doprzegie | nam swe lepoty.
 Sta fye po | hrziechu tiech czaffow.
 Knyez | oldrzich vmrze wlozichu gey | wrow.
 15^a Anetak klaftera gescze || bieffe doczynyl.
 yakz swatemu | proku slibil.
 Agefcze to miesto | chude bylo.
 Aopatstwie potwrr|zeno nebylo.
 5 Proto swaty pro|kop ibratrze gehu.
 Chwalecz | tworczye nebeffkeho.
 Nyekdy | poklafteru fye pochowachu
 Anye|kdy popusczy przyebywachu |
 Ale flys czo fye potom sta.
 10 knyez | brzieczislaw ieho syn wsta.
 Czis | nastolecz sweho otczye.
 Iby kn|yezem czeffkym wtom roczye |
 Ten boha welmy milowaffe |
 15 Affwego otczie skutkow naffe|dowaffe.
 Kdyz iemu czo powie|diechu.
 Gestu otgeho otczie wie|diechu.
 To przewelmy rad fly|sieffe.
 aproieho duffy myle pll nyeffe.
 15^b Akdyz to dobrze uzrze||chu.
 Offwatem prokopu yemu | powiediechu.
 Rzkucz knyeze racz | to wiedieti.
 Cio chcey tobie onem | powiedietí.
 5 Bylt gest nayprwo | puštennykem.

tak žena očima vzhledě,
 a viec do svého skončení
 535 jiněla zdravie i vidění.
 Zbaviž nás, Bože, slepoty,
 dopřeje nám své lepoty!
 Sta se, po hříechu těch časův,
 kněz Oldřich umře, vložichu jej v rov,
 540 a ne tak kláštera ješče bieše dočinil,
 jakž svatému Prok(op)u slíbil.
 A ješče to miesto chudé bylo
 a opatstvie potvrzeno nebylo.
 Proto svatý Prokop i bratřie jeho,
 545 chváléc tvorce nebeského,
 někdy po klášteru se pochováchu
 a někdy po púšči přebýváchu.
 Ale slyš, co se potom sta.
 Kněz Břecislav, jeho syn, vsta
 550 ciž na stolec svého otce,
 i by knězem českým v tom roce.
 Ten Boha velmi milováše
 a svého otce skutkóv následováše.
 Když jemu co pověděchu,
 555 ježto ot jeho otce věděchu,
 to převelmi rád slyšieše
 a pro jeho duši mile plnieše.
 A když to dobře uzřechu,
 o svatém Prokopu jemu pověděchu,
 560 řkúc: Knieže, rač to věděti,
 co chci tobě o nem pověděti.
 Bylť jest najprvo pústenníkem,

potom byl twe ho otczye zpowiednykem.
 Ageft | ti muz fwatych czynow.
 Aczynyt | przyjemnoho diwow.
 Mnohot | gest twoy otecz iemu flibowal |
 10 Az gemu iklaster dielal.
 poh|rzechu zatiem fye rozftonal |
 Aprofmrt yeho nedokonal.
 Rad | tomu knyez brzeziſlaw bieffe |
 Czoſ offwatem prokopie flyfieſe |
 15 Wdiw fye mnozy wzradowa|chu.
 Naylepy fye whromadu | febrachu.
 Snŕmyz fye poczie | knyez tazati.
 Chtie ſweho otczye | zaduſſye ſkonati.
 16^a Rzka gym || pany radte mnye ktomu.
 abyeh | pomohl ſwateho prokopa domu |
 Rad bych uczynyl -tu ſnatek.
 Neb | gest meho otczie poczatek.
 5 whro|madu fye pany febrachu.
 Tu ra|du knyezy brzeziſlawowy da|chu.
 Dokonay ſweho otczye za|duſſye.
 Tot tobie naylepe flu|fye.
 Knysz to welmy rad uczyny |
 10 Sweho otczye zadoft ſpllny. |
 Dogiew ſwateho prokopa ru|czye.
 Aumodlitmu fye gemu po|ruczie.
 Zpowiedaw fye poczie gey | otczem zwati.
 15 Arzka otcze ſwaty | racz mnye znaty.
 Sbozye iſwobodſt|wie wam dawagy.
 Opatſtwie wam | potwrrzugi.
 Tobie gym byti kazugi |

potom byt tvého otce zpovědníkem;
a jest ti muž svatých činův
565 a činí přemnoho divův.
Mnohoť jest tvůj otec jemu sliboval,
až jemu i klášter dělal,
po hříechu zatím se rozstónal
a pro smrt jeho nedokonal.
570 Rád tomu kněz Břecislav biěše,
což o svatém Prokopě slyšieše.
V div se mnozí vzradovachu,
nejlepší se v hromadu sebrachu,
s nimiž se poče kněz tázati,
575 chtě svého otce zádušie skonati,
řka jim: Páni! radte mně k tomu,
abych pomohl svatého Prokopa domu.
Rád bych učinil tu sňatek,
neb jest mého otce počátek.
580 V hromadu se páni sebrachu,
tu radu knězi Břecislavovi dachu:
Dokonaj svého otce zádušie,
toť tobě najlépe slušic.
Kněz to velmi rád učini,
585 svého otce žádost splni.
Dojev svatého Prokopa rúče,
a v modlit(v)u se jemu poručě,
zpoviedav se, poče jej otcem zváti
a řka: Otče svatý, rač mě znáti!
590 Sbožie i svobodstvie vám dávaji,
opatstvie vám potvrzují,
tobě jim býti kazují.

- Swaty prokop mezy wfyemy sto|gie.
awladanye toho fye bogye |
- 16^b Poczie knyzezye probuoh proffyty.
Aby | gehu raczil zbawiti.
Rzka widite | mye nedostoyneho.
probuoh wolte | mezy sobu gyneho.
5 Nedostoyen sem | brziemene toho.
wolte seho nebo | onoho.
To igyne snymy mluwieffe |
Opatem nykacz byti nechtiese.
Ale | wesken snatek ilidie ifudie
Iwfeh|czy dobrzy lidie.
- 10 Profbu knemu | vczynychu.
agedwa naníem ob|drziechu.
Ze nadtiem swatym mā|styrzem.
wzwolichu gey czynym | pastyrzem.
Brzeczisław ten kníez | czesky.
15 Assewerus biskup moraw|sky.
Hospodarzem yeho potwrđi|chu.
Ktomu opatem swietichu |
Wgehozto wiecz swatem tiele.
duch | swaty przebywal cziele.
Akch|dyz woopatstwi stogy.
- 17^a Hospodi|na fye wewsem bogie.
welmy po|kornye nesi kazanye.
I swateho | benedicta ustawenye.
Biese plny | wfyemy mylosti.
5 Bezewfyemy protiwne | zlosti.
Sbozie dobrze opravowafe |
Bratři iczeled zpoffobowaffe. |

Svatý Prokop, mezi všemi stoje
 a vládanie toho sě boje,
 595 poče knězě pro Buoh prositi,
 aby jeho ráčil zbaviti,
 řka: Vidíte mě nedůstojného,
 pro Buoh volte mezi sobú jiného!
 Nedůstojen sem břemene toho,
 600 volte s(ě)ho nebo onoho.
 To i jiné s nimi mluvieše,
 opatem nikakž býti nechtieše.
 Ale vešken sňatek i súdie
 i všelící dobří lidie
 605 prosbu k nemu učinichu,
 a jedva na něm obdržechu,
 že nad tím svatým manstýřem
 vzvolichu jej čsným pastýřem.
 Břecislav, ten kněz český,
 610 a Severus, biskup moravský,
 hospodářem jeho potvrdichu,
 k tomu opatem světichu,
 v jehožto viec svatém těle
 duch svatý přebýval cele.
 615 A kehdyž vo opatství stoj(e),
 Hospodina sě ve všem boje,
 velmi pokorně nesl kázanie
 i svatého Benedikta ustavenie.
 Bieše plný všie milosti,
 620 beze všie protivné zlosti;
 sbožie dobře opravováše,
 bratří i čeledě spósobováše.

Szczedr hoſtem byl ipuſtennykom |
 I wſiem bozym ſluzebnykom. |
 Tiem ſbozym ſluził tak hotowie |
 10 Lecz ſyrotkom lecz chudey wdowie |
 Zageho tu ſwatych czaſſow.
 Ne|by igednyech nedoftatkow.
 Nebo | gey wſichny mſłowachu.
 Ktoz | koli ſnym przebywachu.
 15 Nebo | ſkrrzie ſwe dobre ſkutky.
 po|wiedacie gym otpuſtky
 Czy|nyl iako lekarz mudry.
 dawa|cie wſiem przykład dobry.
 Mno|he liǰi hrziechow zbawugye ||
 17^b Poſſyelal duſſye doracie..
 Czuzie|ho nycz nechtel ziti.
 praw uſtaw|nye doſwe ſmr̃ti.
 Klaſterſkeho | nycz neuzywaffe.
 5 Gedno czoz | ſwyma rukama wydzielaffe. |
 Tiem ſye krrm̃i i odiewal.
 A | chudym ſzczedrze uǰielal.
 Ageſcze | newſet geſt tuto pſano
 Czoz yeſt | dobrym liǰem znamo.
 10 awſichny | ktoz toto ſlyſſyte.
 procz takeze | neczynyte.
 poſluchayte hoſtakowe |
 Ktomu wſichny leycherziwe.
 kte|rzy poſſw̃ietu bludite.
 Analidech | ktomu ludite.
 15 Geſto radi berze|te czuzie.
 Chowayte ſye duſſye | ztracenye.

Ščedr hostem byl i pústenníkom
 i všem božím služebníkóm,
 625 tiem sbožím slúžil tak hotově
 leč sirotkóm, leč chudej vdově.
 Za jeho tu svatých časov
 neby i jedných nedostatkov;
 nebo jej všichni milováchu,
 630 ktož koli s ním přebýváchu.
 Nebo skrze své dobré skutky,
 poviedaje jim otpustky,
 činil jako lékař múdrý,
 dávaje všem příklad dobrý.
 635 Mnohé lidi hřiechov zbavuje,
 posielal duše do ráje.
 Cuzieho nic nechtěl žíti,
 práv ústavně do své smrti.
 Klášterského nic neužíváše,
 640 jedno což svýma rukama vyděláše,
 tiem se krmil i odieval
 a chudým ščedře udielal.
 A ješče nevšeť jest tuto psáno,
 což jest dobrým lidem známo.
 645 A všichni, ktož toto slyšíte,
 proč takéže nečiníte?
 Poslúchajte hostákové,
 k tomu všichni lejcheřevé,
 kteří po světu blúdíte
 650 a na lidech k tomu lúdíte,
 ježto rádi béřete cuzie,
 chovajte se duše ztracenie,

Otkadz nenyé wyku|penye.
 yedno tam wieczne bydle'nye.
 Nahle toho ostanuce.
 Swa|teho prokopa przykład przigmuce ||
 18^a poproffite otczie fwateho
 aby wy | zbawil ohnye wieczneho.
 Bychomy | hrziechow zbuduce.
 Asswych fye | win pokayuce.
 5 wiecz wleho zle ho ostali.
 Potom bohu fye dostali |
 Take to doneho bieffe.
 yakoz tamó onem czte ssye.
 Ze fye lidske ch|waly krigieffe.
 Atez swey bratrzy | radieffe.
 10 Tem gesto biechu wtu | dobu.
 I take kterziz potom budu |
 Aby fye nabozenstwym newelbi li.
 Any fye przedlidmy chlubi li |
 Vczynyte welmy flechetnye.
 Aby | bylo drrzano ustawnye.
 15 Aby msye | porzad zpiewali.
 Kdyz by lidie vm fye bywali.
 Anebo nakazdy swa tek.
 Bywa zde weliky snatek |
 Tu msy poprime zpiewagy. |
 Ten obyczey ieszcze idnes. gmagi ||
 18^b Prochudynu. yesto fye rano scho di.
 asswe. nabozenstwie plody.
 Ate' msye posluchagice.
 Bohu fye po ruczigice.

otkadž nenie vykúpenie,
jedno tam večné bydlenie.

655 Náhle toho ostanúce,
svatého Prokopa príklad prijmuće,
poprosíte otce svatého,
aby vy zbavil ohně večného;
bychomy, hřiechóv zbudúce
660 a svých se vin pokajúce,
viec všeho zlého ostali,
potom Bohu se dostali.

Také to do neho bieše,
jakož tamo o nem čte se,
665 že se lidské chvály kryjése
a též svej bratři radieše,
těm, ježto biechu v tu dobu,
i také kteříž potom budú,
aby se náboženstvím nevelbili
670 ani se před lidmi chlubili.

Učiníte velmi šlechetně,
aby bylo držáno ústavně,
aby mše pořád zpievali,
když by lidie u mše bývali,
675 anebo na každý svátek
bývá zde veliký sňatek.

Tu mši po primě zpievají,
ten obyčej ješče i dnes jmají
pro chudinu, ježto se ráno schodí
680 a své náboženstvie plodí.

A té mše posluchajíce,
Bohu se poručijíce,

- 5 Igde kazdy dosweho do mu.
 Ikamz lbo bylo komu.
 Sta | sye pak nagedny hody.
 Tu sye | gednomu bratru przihody.
 Ze | tu swatu msy swatu fluz'esse |
 Wyssokym hlasse^m notieffe |
 10 Chlubieffe sye tiem pohrzechu |
 Az mnozy onem mluwiechu |
 Tak gest krafnye zpiewal msy | dnes.
 yako geden andiel znebes |
 Kdyz to swati prokop uslyssye |
 15 Ze sye ten bratr hlasse^m chlubie se
 Swatemu otczy protivno | bieffe.
 ze tak uczynyl iakz ge'mu neffusieffe.
 Sezwa swu bratrzy whromadu.
 19^a Vczy^{ny} otom || dobru radu.
 Arzka bratrze toho | bratra sudmy.
 ze sye hlasse^m chlu|bil przedlidmy.
 Kazaw gemu | przedbratrzy stat'.
 5 Ipoczcie mu ztoho | lati.
 Obratrze myly procz tak czy nys.
 Ze swu duffy welmy czrnys |
 az my gest ziel welmy toho.
 ze | sebe nelituges mnoho.
 Baza ne|wies ze prowynu taku.
 10 Potratis | wiecznu otplatu.
 Nahle poznay | sye y swu wynu.
 Achoway sye | potom toho czynu.
 Wlak aby po'tom gmyel bazn.
 Dachy yemu | osliczy kazn.

i jde každý do svého domu,
i kamž libo bylo komu.
685 Sta se pak na jedny hody,
tu se jednomu bratru přihodi,
že tu svatú mši slúžieše,
vysokým hlasem notieše.
Chlubieše se tiem po hřiechu,
690 až mnozí o nem mluviechu:
Tak jest krásně zpieval mši dnes
jako jeden anděl s nebes!
Když to svatý Prokop uslyše,
že se ten bratr hlasem chlubieše,
695 svatému otci protivno bieše,
že tak učinil, jakž jemu neslušieše.
Sezva svú bratří v hromadu,
učí(ni) o tom dobrú radu
a řka: Bratřie, toho bratra sudmy,
700 že se hlasem chlubil před lidmi.
Kázav jemu před bratří státi
i poče mu z toho láti:
Ó bratře milý, proč tak činíš,
že svú duši velmi črníš?
705 Až mi jest žel velmi toho,
že sebe nelituješ mnoho;
ba za nevieš, že pro vinu takú
potratíš věčnú otplatu?
Náhle poznaj se i svú vinu
710 a chovaj se potom toho činu.
Však aby potom jměl bázn,
dachu jemu osličí kázň.

- 15 Potom tomu itake | gynym.
 dal przykład wfyem | bratrom swym.
 zapowiedie aby | toho neczynyli.
 By fye kde na|bozenstwym chlubil.
 Rzka my|la bratrze wam gest to znamo ||
 19^b Gakoz tam weczteny pfano.
 Sukro|mye otewfyech lidy.
 Aten genz frrd|ce lidske widy.
 Kdy uslyffy czo sliczne|ho.
 Przizme hotowie kazdeho.
 5 proto | mogy myly synowe.
 Chowayte fye | przieludy dyablowe.
 Akdyz czo na|boznye proffyte.
 Wiezte to ez giftie | obdrrzite
 Gyz swateho prokopa dy|wy rostiechu.
 10 Anawfye strany roz|neffeny biechu.
 Mnoho slepych pro|hledasse.
 Chromych bezczyfla uzdra|wowasse.
 Bielfy otlidy othonyewal |
 Bozy moczy belhawym chodity | kazal.
 Mnozy nyemy yfu mluwili |
 15 Ktomu hluffy gfu flyffiel.
 Kterziz | koli byli nemoczny.
 Take mnozy | mnozy malomoczny.
 Bezczyfla uz|draweno gych mnoho.
 Az nemoz | poczifti toho.
 20^a Wfak znamenayte ie|den nemoczny.
 Powsem tielu ma|lomoczny.
 przizide kootczy swate|mu.
 poruczy fye moczyne gemu |

Potom tomu i také jiným
dal příklad všem bratrům svým,
715 zapovědě, aby toho nečinili,
by se kde náboženstvím chlubili,
řka: Milá bratřie, vám jest to známo,
jakož tam ve čtení psáno,
súkromě ote všech lidí;
720 a ten, jenž srdce lidské vidí,
kdy uslyší co sličného,
přijme hotově každého.
Proto, moji milí synové,
chovajte se přeludy ďáblové
725 a když co nábožně prosíte,
vězte to, ež jistě obdržíte.

Již svatého Prokopa divy rostiechu
a na vše strany rozneseny biechu:
mnoho slepých prohlédáše,
730 chromých bez čísla uzdravováše;
běsy ot lidí othonieval,
boží mocí belhavým choditi kázal;
mnozí němí jsú mluvili,
k tomu hluší jsú slyšeli,
735 kteříž koli byli nemocní,
také mnozí malomocní,
bez čísla uzdraveno jich mnoho,
až nemóž počísti toho.
Však znamenajte: jeden nemocný,
740 po všem tělu malomocný,
přijide ko otci svatému,
poruči se mocně jemu.

- Swaty prokop przigem pracznego |
 5 Dotehodne chowa gehu.
 Potem|dny poczie otpuszczenye brati.
 A | chtie dosweho kragie wstatí.
 Swa|ty otecz nachude laskawy.
 Wida | ze czlowiek natiele nezdrawy |
 10 poczie ieho litowati.
 Ze yemu | neyma czo datí.
 Gyz bieffe pro | buoh wfeczko rozdal.
 Neb gmu | buoh byl smrt zwiestowal.
 I bie|se fye wfeho zbawil.
 15 Nez gedyne | rucho nassobie ostawil.
 weczye | myly synu mnyet gest stohoto | swieta snyti.
 Nebud len dotrzetie | doby dne zde byti.
 Az mye do rowu | doprowadie.
 20^b Tutot mu sukny || tobie dadie.
 Gakoz fye potom ye | stalo.
 To uslyssite az gescze pocztu | malo.
 Gyz otnarozenye syna bo|zieho.
 5 Potissuczy popadessat le|ta cztwrteho.
 Takeho byl fleche|tenstwie.
 Ze gemu buoh zgie|wil proroczstwie.
 Swu smrt | przeddwiema dnoma wiediel |
 10 Tu swyma przieteloma powie|diel.
 witoffowi sentrziency swe|mu.
 Agymramowi bratrczy | druhemu.
 Tiema kfobie przigi|ti kazal.
 Aporząd gyma wfe | ukazal.
 15 Arzka synowe mogy | mili.
 Wy gfte semnu otmlado|sti byli.

- Svatý Prokop příjem pracného,
do téhodne chova jeho;
745 po témdni poče otpuščenje bráti
a chtě do svého kraje vstáti.
Svatý otec, na chudé laskavý,
vida, že člověk na těle nezdravý,
poče jeho litovati,
750 že jemu nejma co dáti.
Již bieše pro Buoh všecko rozdal,
neb j'mu Buoh byl smrt zvěstoval;
i bieše se všeho zbavil,
než jediné rúcho na sobě ostavil.
755 Vece: Milý synu, mněť jest s tohoto světa sníti,
nebuď leň, do třetie doby dne zde býti;
až mě do rovu doprovodie,
tutoť mú sukni tobě dadie.
Jakož se potom je stalo,
760 to uslyšíte, až ješče počtu málo.
Již ot narozenie syna božieho
po tisúci po padesát léta čtvrtého
takého byl šlechetenstvie,
že jemu Buoh zjevil prorocstvie:
765 svú smrt před dvěma dnoma věděl,
tu svýma přieteloma pověděl,
Vitošovi, se(s)třenci svému,
a Jimramovi, bratřci druhému.
Těma k sobě přijíti kázal
770 a pořád jima vše ukázal
a řka: Synové moji milí,
vy jste se mnú ot mladosti byli;

- Chowal sem was otpo'czatka.
 Gako lepicye swa | kurzatka.
 Trzeti den andielske | posłanye.
 21^a To slowo bozie zwięstowanye.
 Wecze mnyet gest sto|hoto swieta snyti
 wieztez czo sye | wam stane pomey smrti.
 To wâ | porząd wle zgiewugy.
 5 Abohu | was poruczigý.
 Nebo mnozy na|was krocze.
 ze wy ottadto wyssocze.
 Atakto sye potom stane.
 Gy|ne knyezie pobrzeczislawowy | wstane.
 10 Tomu bude gmeno sby|hnyew.
 Ten ukaze nadwamy | swoy hnyew.
 Vposluchacie lest|nych lidi.
 Ottawadto was wy|pudi.
 I da pak to miasto nyem|cziom.
 15 Otkads gynym czuzo|zemcziom.
 awy neymagicz kde | byti.
 Muffite dogyne zemye giti |
 Tam przebute fest rokov.
 Az | buoh vmeny tiech sokow.
 yesto | budu nawy socziti.
 21^b Nebo kteru || krziwdu czynyti.
 proto mogy syno|we myly.
 Tak gakozte semnu | byli
 wfbozy whromadie bydle|ce.
 amezy sobu sye nezleczo.
 5 prze|bywagice tam mile.
 azt y myne | ta zla chwile.

choval sem vás ot počátka
 jako slepice svá kuřátka.
 775 Třetí den andělské poslání,
 to slovo božie zvěstování,
 vece, mněť jest s tohoto světa sníti!
 Věztež, co se vám stane po mej smrti,
 to vám pořád vše zjevují
 780 a Bohu vás poručíji;
 nebo mnozí na vás kročie,
 že vy ottadto vysočie.
 A takto se potom stane:
 jiné knieže po Břecislavovi vstane,
 785 tomu bude jméno Zbyhněv,
 ten ukáže nad vámi svůj hněv.
 Uposlúchaje lestných lidí,
 ottavadto vás vypudí,
 i dá pak to miesto Němcóm,
 790 otkads jiným cuzozemcóm;
 a vy, nejmajíc kde býti,
 musíte do jiné země jíti.
 Tam prebu(de)te šest rokóv,
 až Buoh umení těch sokóv,
 795 ježto budú na vy sočiti
 nebo kterou křivdu činiti.
 Proto, moji synové milí,
 tak jakož ste se mnú byli,
 v sboží v hromadě bydléce
 800 a mezi sobú se nezléc(e),
 přebývajíce tam mile,
 ažť i mine ta zlá chvíle,

- Otboha fye neroz|paczigice.
 ale wewsem fye gemu | poruczigicze
 Iwzaloſti iwefmut|ciech.
- 10 Take wewſiech dobrych | ſkutczyech.
 aſtaneli fye czo wam | zleho.
 Poproſſite boha ſameho |
 Toz wam prawi igyney bratrzy |
 Ze was buoh wewsem opatrzy |
 Itake was ſkoro utieſſy.
- 15 Ze wa|my zaſſye poſpieſſy. .
 waſſye ne|przately zatrati.
 awy ſewſy czſti | nawrati.
 Buoh to uczyny ſwu | moczy.
- 22* Aſſmu nedoſtoynu po|moczy.
 Akehdyz tiech ſeſt let | myne.
 Knyez ſbyhnyew nemilo|ſtiwy zhyny.
 Apotom bude knyez | wratiſlaw.
 5 Ten bude nabuozie | ſluhy laſkaw.
 Ten fye ktomu kla|ſteru obrati.
 Awas ſewſy czty | nawrati.
 Ataky pokoy buoh | wam uczyny.
 Wiecz budete gmię|ti ipowas gyny.
- 10 Akdyz gyma to | wſe powiedie.
 Gyz naſmrtney | poſteli ſedie.
 Kakz koliwiek | mdle dychaſſe.
 proti dyablu dwa | dny boiowaſſe.
 Proſſye zawſye | ſwe mile ſyny.
- 15 Aby boh ſpuſtił | gych wyny.
 Izagine ktoz budu | ieho ſluhy.
 Aby byli zbaweny tu|hy.

ot Boha se nerozpačijíce,
ale ve všem se jemu porúčejíce,
805 i v žalosti i ve smutciech,
také ve všech dobrých skutciech.
A stane-li se co vám zlého,
poprosíte Boha samého.
Tož vám pravi i jinej bratři,
810 že vás Buoh ve všem opatrí,
i také vás skoro utěší,
že vámi zasě pospieší;
vaše nepřátely zatratí
a vy se vsí čstí navrátí.
815 Buoh to učiní svú mocí
a s mú nedóstojnú pomocí.
A kehdyž těch šest let mine,
kněz Zbyhněv nemilostivý zhyn(e),
a potom bude kněz Vratislav,
820 ten bude na buožie slúhy laskav.
Ten se k tomu klášteru obrátí
a vás se vsí čstí navrátí;
a taký pokoj Buoh vám učiní,
viec budete jmieti i po vás jiní.
825 A když jima to vše povědě,
již na smrtnej posteli sedě,
kakž kolivěk mdle dycháše,
proti ďáblu dva dni bojováše,
prosě za vše své milé syny,
830 aby Bóh spustil jich viny,
i za jiné, ktož budú jeho slúhy,
aby byli zbaveni túhy,

- Wkterey koli nuzy gflucze |
 Knemu nabożnye wolagycze. ||
 22^b Budu tebe boze proffytí.
 Racz gie | wgich profbie ufflyfietí.
 To fye die|gieffe pokumpletie.
 Pozwa sobie | gyne bratrze.
 5 potwrrdie gich wdo|brey wierzie.
 Aby ftali wzdy wtey | mierzye.
 Daw gym myle pozeh|nanye.
 Iwzye otnych odpufczenye |
 vzrziew fwateho andiela.
 pufty dufy | zfwateho tiela.
 10 Bratrze zaloſtnye | plakachu.
 Atak mezy sobu wola|chu.
 Komu nas otcze fwaty oftawís |
 Komu nas poſſobie poruczys |
 Tot fmy potobie offyrzieli nebo|zatka.
 15 auwech iako poſlepicy | kurzatka.
 przebywalíſmy fnym | miłoſtiwie.
 Gyz oftanemy potobie | zaloſtiwie.
 Awech nam otczye | takeho.
 23^a Ba kde dobudemy sobie || gyneho.
 To igyne mezy sobu mlu|wiechu.
 Aweliku zaloſt gmiegie|chu.
 Ot narozenye ſyna bozieho |
 potíſſuczy let popietidczat pateho |
 5 Sfel fwaty prokop ſtohoto ſwie|ta.
 Genz byl czefſke zemye ofwie|ta.
 Znepokoyneho ſboru
 Gyde | dowieczneho dworu.

v kterej koli núzi jsúce,
 k nemu nábožně volajíce.
 835 Budú tebe, Bože, prositi,
 rač je v jich prosbě uslyšeti.
 To se dějěše po kumpletě,
 pozva sobě jiné bratřie,
 potvrdě jich v dobrej vieře,
 840 aby stáli vždy v tej mieře.
 Dav jim milé požehnání
 i vzě ot nich otpuščenje;
 uzrěv svatého anděla,
 pusti duši z svatého těla.
 845 Bratřie žalostně plakáchu
 a tak mezi sobú voláchu:
 Komu nás, otče svatý, ostavíš?
 komu-li nás po sobě poručíš?
 Toť smy po tobě osiřeli nebožátka,
 850 auvech! jako po slepici kuřátka.
 Přebývali smy s ním milostivě,
 již ostanemy po tobě žalostivě.
 A(u)vech nám otce takého!
 Ba kde dobudemy sobě jiného?
 855 To i jiné mezi sobú mluviechu
 a velikú žalost jmějěchu.
 Ot narozenie syna božieho
 po tisúci let po pětícát pátého
 sšel svatý Prokop s tohoto světa,
 860 jenž byl české země osvěta;
 z nepokojného sboru
 jide do věčného dvoru.

- Kgeho po|hrzebi pozwachu czeffkeho.
 Bisku|pa f^evera prazfkeho.
 10 Ten doſtoy[^]|nye gakz geſt bylo.
 Schowa | wzemy ſwate tielo.
 awty czaffy | onomu pracznemu.
 Sukny da|chu malomocznemu.
 Ten gym | diekowaffe poklek.
 15 A onu fuk|ny naſſye wzwlek.
 Iwezrye | ten naſſwe tielo.
 ande yako ſnye|zek bielo.
 To ſu wſieczkerny wi||dieli.
 23^b Ktoz ſu koli przitom byli |
 Ze ten czlowiek by uzdrawen |
 Awſye ſwe nemoczy zbawen.
 aw|tuze hodynu ſta ſye.
 5 Ten ſwate tie|lo widietu zadaffe.
 proto ſrrdecz|nye wzdichagie.
 profyeſſe prze|miłoſtiwie.
 O ſwaty prokope po|moz my.
 Attie uzrzy drzew nezli | budes wzemy.
 10 ayakz to richle po|wiedie.
 Tak obiema oczyma wzh|ledie.
 Dotawad by gemu widie|nye dano.
 donawadz tielo ſwate | nepochowano.
 proto nedana ſta | gemu zraky deſſye.
 15 Nebo czlowiek | taky bieſſe.
 zebrany ſye obcho|dieſſe.
 neb dielatu neumyeſſe.
 A | ktomu wtom ſwatem dómie
 wty | czaffy bieſſe ro[^]kofna wonye.

K jeho pohřebi pozvachu českého
biskupa, S(e)vera pražského.
865 Ten důstojně, jakž jest bylo,
schova v zemi svaté tělo.
A v ty časy onomu pracnému
sukni dachu malomocnému.
Ten jim děkováše, poklek
870 a onu sukni na se vzvlek.
I vezře ten na své tělo,
ande jako sniežek bielo.
To sú všickerni viděli,
ktož sú koli při tom byli,
875 že ten člověk by uzdraven
a všie své nemoci zbaven.
A v túže hodinu sta se,
ten svaté tělo viděti žádáše;
proto srdečně vzdychaje,
880 prosieše přemilostivě:
Ó svatý Prokope, pomoz mi,
ať tě uzři dřiev, nežli budeš v zemi!
A jakž to rychle povědě,
tak oběma očima vzhledě.
885 Dotavad by jemu vidění dáno,
do(ň)avadž tělo svaté nepochováno.
Proto nedána sta jemu zraky delšie,
nebo člověk taký bieše,
žebráním se obchodieše,
890 neb dělati neumieše.
A k tomu v tom svatém domě
v ty časy bieše ro(z)košná vóně;

- 24^a Kte||rzyz koliwiek nemoczny.
 Neb kte|rzy przitom byli praczny.
 wfichni | biechu uzdraweny.
 awfiye nemo|czy zbaweny.
 5 Takot fye geft wfe|chno ftalo.
 Geho bytie dokonalo |
 Bud buoh wtom wewsem po|chwalen.
 Genz kraluye wieky | wiekom amen.
 Take toho ne|omlczym.
 10 Czoż fye doyeho wzro|stu domnym.
 Był geft człowiek | uroženym wyffokym.
 vpleczy | iwtiele ftawem fyrokym.
 wh|naty był welmy fylny.
 wewfē | tielo owsem plny.
 15 Hlawu dofti | weliku gmiel.
 Atwarzy owfē | bieffe biel.
 Tielo gmiel dofty | welike.
 Bradka biefe czrna | take.
 24^b wlaſſy czrne ſtrzednye || gmiegieffe.
 Awezrzenie gaſneho | bieffe.
 Promluwenye gmyel miło|ſtiwe.
 aſſrdcze kkazdemu nelſtiwe |
 Rucha nemnoho gmyegiefe.
 5 yed|no ſukny akapi noſſyeffe.
 Skaplerz | gmyegieffe prodielo.
 Tot geft ru|cho bylo.
 ananohach nohawiczye |
 aktomu lehke czrziwiczye.
 Acz bých | prawil opoſteli.
 10 Otey gſte drzye|we flyfyeli.

kteříž kolivěk nemocní
 neb kteří při tom byli pracní,
 895 všichni běchu uzdravení
 a vše nemoci zbavení.
 Takof se jest všechno stalo,
 jeho bytie dokonalo.
 Buď Buoh v tom ve všem pochválen,
 900 jenž kraluje věky věkóm, amen!
 Také toho neomlčím,
 což se do jeho vzrostu domním:
 Byl jest člověk urozením vysokým,
 v pleci i v těle stavem širokým,
 905 u hnáty byl velmi silný,
 ve všem těl(e) ovšem plný.
 Hlavu dosti velikú jměl,
 a tváří ovšem bieše biel;
 (če)lo jměl dosti veliké,
 910 brádka bieše černá také.
 Vlasy černé střednie jmějěše
 a vezřenie jasného bieše.
 Promluvenie jměl milostivé
 a srdce k každému nelstivé.
 915 Rúcha nemnoho jmějěše,
 jedno sukni a kápi nosieše,
 škaplér jmějěše pro dielo,
 toť jest rúcho (jeho) bylo,
 a na nohách nohavice,
 920 a k tomu lehké črevice.
 Ač bych pravil o posteli,
 o tej jste dříve slyšeli.

- Gyz to wfechno opu|cziegy.
 Swatemu fye prokopu po|rucziegy.
 Cztemy czo fye geft pak | dalo
 Czo fye poyho fmrti italo |
 15 Bratrze poſſwatem prokopie oſta|wfe.
 Aſſweho mileho otczye wze|my ſchowawfe.
 Sfedſſe fye wfich|ny whromadu.
 wziechu mezy ſo|bu radu.
 wolichu opatem knye|zye witoſſye.
 25• Ten bieſſe przietel || ſwe duſſye
 To bieſſe czlowiek beze | wſye zloſti.
 Muz mudry plny mi|loſti.
 To byl ſeſtrzienecz prokopa | ſwateho.
 Ziwota welmy ſlechetneho |
 5 Ale ottoho fye wzdalowaffe.
 Nechtie | opatem byti otmluwowaffe.
 Bra|trzie ieho nezbawichu
 Biſkupa pra|zſkeho poproſſychu.
 aby ho potwrdi| woopaſtwi.
 Aprziſwieti| kdoſtoienſtwi |
 10 Biſku by welmy rad tomu.
 Swie|tiw poſla gey doſwateho domu.
 By | zneho opat kbohu vmny.
 Akhoſ|podarſtwu rozumny.
 wzroſtu czlo|wiek ſlechetneho.
 15 neprzetel przie|bytka ſwietſkeho.
 naſſledowaffe | ſweho vgczye czynow.
 Czynyl ta|ke mnoho diwow.
 Owſem bieſſe | czlowiek duchowny.
 wpokrrmie | nadiwy ſkrowny.

- Již to všechno opůščeji,
 svatému se Prokopu porůčeji.
- 925 Čtemy, co se jest pak dalo,
 co se po j'ho smrti stalo.
- Bratřie po svatém Prokopě ostavše
 a svého milého otce v zemi schovavše,
 sšedše se všichni v hromadu,
 930 vzěchu mezi sobú radu.
 Volichu opatem kněze Vitoše.
 Ten bieše přítel své duše;
 to bieše člověk beze všie zlosti,
 muž múdrý, plný milosti.
- 935 To byl sestřenec Prokopa svatého,
 života velmi šlechetného;
 ale ot toho se vzdalováše,
 nechtě opatem býti, otmluvováše.
 Bratřie jeho nezbavichu,
- 940 biskupa pražského poprosichu,
 aby ho potvrdil vo opa(t)ství
 a přisvětil k dóstojenství.
 Bisku(p) by velmi rád tomu,
 světiv, posla jej do svatého domu.
- 945 By z neho opat k Bohu umný
 a k hospodářstvu rozumný;
 vzróstu člověk šlechetného,
 nepřítel přiebytká světského.
 Následováše svého ujce činóv,
 950 činil také mnoho divóv;
 ovšem bieše člověk duchovní,
 v pokrmě na(d) divy skrovný.

- 25^b   za ieho take ho||spodarzstwie.
        Bylo wewsem prospie|senstwie.
        Kdyczprzebywasse woopat|stwíu dostoynye.
        Czynye sswu bratrzy | welmy pokornye.
 5   Ale slys czo sye | potom uczyny.
        Swateho prokopa | proroczstwie sye spllly.
        Vmrzie kniez | brzieczislaw mylostiwy.
        By knyezem | zbyhnyew nelaskawy.
        Ten toho kla|stera nemylowasse.
 10   Nebo mnohych | sokow posluchasse.
        Ty gemu newier|nye socziechu.
        Atakto knyezy mluwie|chu.
        Knyeze gfut zde kaczys slowiene |
        Gmagit kakas pismo gyne.
        Czynie | proroczstwie priemnoho.
 15   Knyeze | neprzepuszczye gym toho.
        Sluzyet | slowenskym hlaholem.
        Stogiece | przedbozym stolem.
        Wiesz ez kaczierz|skyt sye obchodie.
        zet zde taku | sluzbu plodie.
 26^a   To igyne naknye||zye witossye mluwiechu.
        Anawsy | bratrzy gesto snym biechu.
        Tak gye wel|my opssowachu.
        Az gie ottud ywyh|nachu.
 5   Witos opat sbratrzy sye shlu|czyae
        Swatemu sye prokopu poruczie |
        I gide douherfkeho kragie.
        Aweliku | zalost gmagie.
        Tehdy to miesto da|chu gynym nyemczom.
        Otkuds ka|kymy czuzozemczem.

Za jeho také hospodářstvie
bylo ve všem prospěšenstvie,
955 když přebýváše vo opatstviu dóst(o)jně,
čině s svú bratří velmi pokorně.
Ale slyš, co se potom učini!
Svatého Prokopa prorocstvie se splni.
Umře kněz Břecislav milostivý,
960 by knězem Zbyhněv nelaskavý.
Ten toho kláštera nemilováše,
nebo mnohých sokov poslúcháše.
Ti jemu nevěrně sočiechu
a takto knězi mluviechu:
965 Knieže! jsúť zde kacís Slověné,
jmajít kak(o)s písmo jiné,
činieť p(o)rocstvie přemnoho.
Knieže, nepřepúščeť jim toho!
Slúžieť slovenským hlaholem,
970 stojiece před božím stolem.
Věz, ež kacieřskyť se obchodie,
žeť zde takú službu plodie.
To i jiné na kněze Vitoše mluviechu
a na všie bratří, ježto s ním biechu;
975 tak je velmi opsovachu,
až je ottud i vyhnachu.
Vitoš opat s bratří se shluče,
svatému se Prokopu poruče,
i jide do uherského kraje
980 a velikú žalost jmaje.
Tehdy to miesto dachu jiným Němcóm,
otkuds kakyms cuzozemcem.

- 10 Ty nyemczy | latynnyczy biechu.
 Arady tu prze|bywatı chtiechu.
 Onewierna dyebel|ska lftı.
 I lidfka mrrzka zawıfty. |
 Owy newierny lokowe.
 wy gfte dya|blowi posłowe.
- 15 Nynye wam dyabel | zauchō sepcze.
 Potom wy ohen pek|lny flepcze.
 Ktoz bozym fluham prze|kazye.
 Skoro stohoto swieta schazye |
 Yakoz fye tiem sfokom stalo.
 Gefto | gfu przebyli nasswietie malo ||
- 26^b Tiem swaty prokop neprzegieffe |
 proto takto gym mluwieffe.
 Kdyz | prwu nocz nagitrzny wftachu.
 Ado|kostela fye brachu.
- 5 Swaty pkop | udrzwi stasse.
 Tiem nyemczyem po|rokowasse.
 powiezte my kde gfte | fye zde wzieni.
 Czoli gfte natomto | mieftie fdieni.
 Ba ikto wy ge siem | poslal.
 ktoli wam toto miefto dal |
- 10 Cfo wy lokowe zde hladate.
 Czo wy | natomto mieftie gmate.
 Tu nyemczy | stachu hledieczy.
 I slowa nepromlu|wiece
 Wfichny fye hroznye uzassu |
 Swateho prokopa hlassu.
- 15 Sweliky | strachem bieziechu.
 wfak takto otpo|wiediechu.

Ti Němci latiníci biechu
a rádi tu prebývati chtiechu.
985 Ó nevěrná diebelská lŕsti
i lidská mrzká závisti!
Ó vy nevěrní sokové,
vy jste ďábloví poslové!
Nynie vám ďábel za ucho šepce,
990 potom vy oheň peklný slepce!
Ktož božím slúhám prekážie,
skoro s tohoto světa scházie.
Jakož sě těm sokóm stalo,
ježto jsú prebyli na světě málo;
995 těm svatý Prokop nepřejěše,
proto takto jim mluvieše.
Když prvú noc na jitřní vstachu
a do kostela sě brachu,
svatý Prokop u dřví stáše,
1000 těm Němcem porokováše:
Povězte mi, kde jste sě zde vzěli?
co-li jste na tomto miestě sděli?
ba i kto vy je sěm poslal?
kto-li vám toto miesto dal?
1005 čso vy, sokové, zde hladáte?
co vy na tomto miestě jmáte?
Tu Němci stáchu hlediece
i slova nepromluviece;
všichni sě hrozně užasú
1010 svatého Prokopa hlasu.
S velikým strachem běžiechu,
však takto odpověděchu:

- Mocz knyeziete czeſkeho |
 Iſlechetna rada gehu.
 Ten nam ten|to klafter poruczył.
 Adoſmrti nam | gey otluczył.
 27^a Swaty prokop wida || gyneho iazika.
 powiedie gym atak|to rzka.
 Ba bozy moczy kazugy wem |
 Nahle ſoczy ottudto wen.
 pakli toho | neuczynyte
 5 Bozy kazen nadſobu | uzrzite.
 Powiediew gym to zahynu |
 A nyenczy gydu nahodynu.
 Natu | rziecz nycz netbagiechu |
 Niekake przieludſtwie mnyechu |
 Sta ſye druhu nocz nazagytrzye |
 10 Gdiechu nagitrzny wſye bratrzye |
 Zgiewy ſye ſwaty prokop ſtogye |
 wedrzwech wkoſtele upodbogie |
 Ipoczcie gym hnyewnye rzeczy.
 Ba | wy newierny nyemczy.
 15 Tak wy | netbate name kazanye.
 wſak | waſſeho bydla zde neny.
 Wy gſ|te newiernye uczynyli.
 ze gſte | me ſyny oſtud wyſſoczili.
 nahle | ottudto wen ſoczy.
 27^b vpomynagy || wy podmiłoſti.
 Nato nyemczy nycz | netbachu.
 Naſpili to obratichu |
 Az ſye gym zgiewi potrzebie.
 Arzka | wy newierna bratrze.

Moc kniežete českého
 i šlechtná rada jeho,
 1015 ten nám tento klášter poručil
 a do smrti nám jej otlúčil.
 Svatý Prokop, vida jiného jazyka,
 povědě jim a takto řka:
 Ba boží mocí kazuji vem,
 1020 náhle, soci, ottudto ven;
 pakli toho neučiníte,
 boží kázeň nad sobú uzříte!
 Pověděv jim to, zahynu,
 a Ně(m)ci jidú na hodinu,
 1025 na tu řeč nic netbajéchu,
 někaké přeludstvie mniechu.
 Sta se druhú noc na zajitřie,
 jdiechu na jitřní vše bratřie,
 zjevi se svatý Prokop, stoje
 1030 ve dřvech v kostele u podboje,
 i poče jim hněvně řieci:
 Ba vy nevěrní Němci,
 tak vy netbáte na mé kázanie?
 Však vašeho bydla zde nenie!
 1035 Vy jste nevěrně učinili,
 že jste mé syny otsud vysočili.
 Náhle ottudto ven, soci,
 upomínaji vy pod milostí!
 Na to Němci nic netbachu,
 1040 na spíli to obrátichu,
 až se jim zjevi po třetie
 a řka: Vy nevěrná bratřie!

- 5   procz tak | protí mnye czynyte.
       wfak fye fem|nu neprziezlite.
       Neprzieuftym wam | zde byti.
       Muffyte precz fhanbu gyty |
       Nyemczom fye wzdy fpile zdaffe.
       Cfo | gie fwaty prokop upomynaffe.
 10   Az | fye gym zgiewi trzeti nocz.
       Tu uka|za nadnymy fwu mocz.
       Ipoczcie gym | opiet rzeczy.
       Posluchayte gescze nye|mczy.
       Gyz fem yaz napllyl fwate | cztenye.
 15   Ale wy netbate name rze|czenye.
       Newam fem yaz to miésto | uprawil.
       Ale mym synom fem ufta|wil.
       newam newierny fokowe.
       wy | gíte otkuds hanebny uhrowe.
       dal|ly wam geft knyecz klafter zato ||
 28^a   Otemne wam bude dnes otgato.
       Ne|chtieliste posluchati rzieczy dobre |
       Gaz wam oftuzy bydlo fazawfke |
       Nahle neoftawayte fwe drahy |
 5   vgy mayte frychlofti doprahy |
       To mluwie wruczye berlu drrzie|fe
       Gyz nemilofti wie nyemczye | tepieffe.
       Nyemczy igedne otpo|wiedi neymyechu.
 10   yedno druh | przeddruhem bieziechu.
       Nycz na | czyeftu netazachu.
       Gedno yako | kozlowe fkakachu.
       Tak fye gym | bydlo oftudilo.
       Bieziechu nedas | kde bylo.

proč tak proti mně činíte?
však se se mnú nepřezlíte.
1045 Nepřepustím vám zde býti,
musíte přec s hanbú jíti!
Němcóm se vždy spfle zdáše,
čso je svatý Prokop upomínáše,
až se jim zjeví třetí noc,
1050 tu ukáza nad nimi svú moc.
I poče jim opět řieci:
Poslúchajte ješče, Němci!
již sem jaz naplnil svaté čtenie,
ale vy netbáte na mé řečenie.
1055 Ne vám sem jaz to miesto upravil,
ale mým synóm sem ustavil,
ne vám, nevěrní sokové,
vy jste otkuds hanební Uhrové!
Dal-li vám jest kněz klášter, za to
1060 otě mne vám bude dnes otjato.
Nechtěli ste poslúchatí řeči dobré,
jaz vám ostuzi bydlo sázavské.
Náhle, neostávajte své dráhy,
ujímajte s rychlostí do Prahy!
1065 To mluvě, v rucě berlu držíeše,
jíž nemilostivě Němce tepieše.
Němci i jedné odpovědi nejmiechu,
jedno druh před druhem běžiechu;
nic na cestu netázáchu,
1070 jedno jako kozlové skákáchu.
Tak se jim bydlo ostudilo,
běžiechu nedas kde bylo.

- 15 Knyezy nahle przibie|zechu.
 ato yemu wfechno powie|diechu.
 Cfo fye tam napuſczy ſta|lo.
 Czoli fye nadnymy dalo.
 Rze|chu day ten klaſter komuz ra|czis
 20 Ty nas zaſſye nenawra|tis.
 Dobrze ze ſmy ziwı utekli ||
 28^b Bieziechomy iako bychomy fye wſ|teklı.
 Ten prokop genzto tu lezy |
 neda nam ohledatı ſwych mezy. |
 Akomuz nebude przietı.
 5 Ten nebude | tohoto klaſtera gmietı.
 Myt gſmy | byli wgeho kazny.
 Choway fye | kazdy iake kazny.
 Knyez kdyz to | otnych flyſſyeffe.
 welmy fye tomu | diwieſſe.
 10 wſak fye kbohu neobra|tı.
 proto buoh gehu dnow ukratı |
 welmy brrzo potom vmrze.
 aſto|gie wezley wierzie.
 Ponem by | knyezem czeſſkym wratıſlaw.
 ten | bieſſe nachude lidy laſkaw.
 15 nadiwy | poczie ten klaſter miłowatı.
 Aſnaz|nye gemu pomahatı.
 kaza kny|e witoffye ſbratrzy naleſtı.
 Chtie | gey wopatſtwie uweſtı.
 Akdyz ſie | z uuher bratrzye przibrachu.
 29^a wop|atſtwie gey uwedechu.
 Opiet | gmyechu plno wfeho dobreho |
 Skrrzie pomocz prokopa ſwate|ho.

- (K) knězi náhle přiběžechu
a to jemu všechno pověděchu,
1075 čso se tam na púšči stalo,
co-li se nad nimi dalo.
Řiechu: Daj ten klášter, komuž ráčíš,
ty nás zasě nenavrátíš!
Dobře, že smy živi utekli,
1080 běžiechomy, jako bychomy se vztekli!
Ten Prokop, jenžto tu leží,
neda nám ohledati svých mezí
a komuž nebude přieti,
ten nebude tohoto kláštera jmieti.
1085 Myť jsmy byli v jeho (b)ázni,
chovaj se každý (t)aké kázni!
Kněz, když to ot nich slyšieše,
velmi se tomu divieše;
však se k Bohu neobráti,
1090 proto Buoh jeho dnóv ukráti.
Velmi brzo potom umře
a stoje ve zlej vieře.
Po nem by kněžem českým Vratislav.
Ten bieše na chudé lidi laskav.
1095 Na(d) divy poče ten klášter milovati
a snažně jemu pomáhati;
káza kněže Vitoše s bratří nalézti,
chtě jej v opatstvie uvésti.
A když se z Uher bratřie přibrachu,
1100 v opatstvie jej uvedechu.
Opět jmiechu plno všeho dobrého
skrzě pomoc Prokopa svatého.

- 5 Knyez wratišlaw gey miło|wal.
 Diedyn iſbozie gemu mno|ho dal.
 Swatı prokop yakoz | gym ſlibował.
 przedbohem do|bry pokoy obdrrzał.
 Aby gmieli | przitom czaffu.
 10 Ipotom itake ktoz | nynye gfu.
 Toho pokogie ieſcze | uzywagy.
 kterzy ſye kgeho my|loſti utiekagy
 Takot ſye geſt giſ|tie ſtalo.
 Swateho prokopa pro|roczſtwie ſye naplłnylo. |

- 15 Piſe ſwaty ian weczteny | .
 Ze poboziem vmuczeny |
 Swaty den ieho wſkrzie|ſenye.
 Otluczona utieſſenye.
 Gme|nem maría z magdala.
 29^b Naprzied || rowu bliżko ſtala.
 Srrdecznym pla|czem placzyczy.
 Geho ſmrtiu truchle|gyczy.
 Slyſſielıſmy gy ſtogiece.
 Bliz | urowu ſlyſſmy wiece.
 5 Marigı pla|czicze ſylnye.
 wyzmyz ſmyſlem ne|omyłnye.
 proczlit placze neb procz | ſtogy.
 Wtom ſye tento rozum dwo|gy.
 Miłoſt gıey welela ſtatı.
 Bo|leſt nuřıla plakatı.

Kněz Vratislav jej miloval,
dědin i sbožie jemu mnoho dal.
1105 Svatý Prokop, jakož jim sliboval,
před Bohem dobrý pokoj obdržal,
aby jměli při tom času,
i potom, i také ktož nynie jsú.
Toho pokoje ješče užívají,
1110 kteří se k jeho milosti utiekají.
Takof se jest jistě stalo,
svatého Prokopa prorocstvie se naplnilo.

Maria Magdaléna.

Píše svatý Jan ve čtení,
že po božiem umučení,
svatý den jeho vzkříšenie
otlúčena utěšenie,
5 jménem Maria z Magdala
napřed rovu blízko stála,
srdečným pláčem plačící,
jeho smrtú truchlejší.
Slyšeli smy ji stojíce
10 blíz u rovu, slyšmy více
Mariji plačíce silně,
vizmyž smyslem neomylně.
Proč-liť pláče neb proč stojí,
v tom se tento rozum dvojí.
15 Milost jej velela státi,
bolest nutila plakati;

- 10   Staffe ahleda|fe zaffye.
          nawfye ftrany take prze|dfye.
          Zda by fнад uzrziela toho.
          ye|hoz miłowaffe mnoho.
          plakaffe | neb wzata mnyeffe.
          Boleft giey tu | nowa bieffe.
 15   neb gehoz fmrti ziele|la.
          Toho otnessena mnyela.
          wtom | naywieczfy boleft gmiela.
          zadne | utiechy neymyela.
          wiecz prrweu | bolefti byla nyla.
          ze gey zyweho | ztratiła.
 30*   Awfak fye czoz toz tiefie||fe
          Neb mrtwa widieti mnyeffe |
          Akdyz mrtwa nenadgide.
          wfye ie|gie utiecha fnyde.
          Toho fye fylnie | bogieffe.
          5   By taze miłoft giz knyey | gmieffe.
          protuzonye gyz neymíela |
          pronyz frrdecznye horziela.
          przy|gide neffuczy khrobu.
          drahe mafti | wruku obu.
          Giez bies przypawiła ktomu.
 10   yakz drzew wfymeo|nowie domu.
          Nohy zyweho maza|la.
          Iwlaffy gie utierala.
          Tak tu | bies przifła zaczyelo.
          Chtiecz zma|zati ieho tielo.
          Igakz kieho no|ham fwatym.
 15   Sylnye flzyła | umyfleem tym.

stáše a hledáše za se
na vše strany, také před se,
zda by snad uzřela toho,
20 jehož milováše mnoho.
Plakáše, neb vzata mnieše;
bolest jej tu nová bieše,
neb jehož smrti želela,
toho otnesena mněla;
25 v tom největší bolest jměla,
žádné útechy nejměla.
Viec prvú bolestí nyla,
že jej živého ztratila,
a však se což tož těšieše,
30 neb mrtva viděti mnieše.
A když mrtva nenadjide,
vše jeje útěcha snide,
toho se silně bojěše,
by t(u) milost, již k něj jmieše,
35 pro tuž(e)nie již nejměla,
pro niž srdečně hořela.
Přijide, nesúci k hrobu
drahé masti v rukú obú,
jež bieš' připravila k tomu,
40 jakž dřiev v Šimeonově domu
nohy živého mazala
i vlasy je utierala.
Tak tu bieš' přišla za celo,
chtiec zmazati jeho tělo;
45 i jakž k jeho nohám svatým
silně slzila úmyslem tím,

Kieho rowu | przila byla.
 Aby splaczem szly | prohla.
 nohy myla wlasly | trziela.
 produffy gyż bief vmrzie|la.
 Rozlicznymy czyny zlymy ||
 30^b Sedmy hrziechy uhlawnymy.
 auro|wu proffmrt fweho.
 plakala miftra | mileho.
 Kdyz ho wrowie nenadgide |
 Dielo drahych masti snyde.
 5 Aboleft | frrdeczna wznyde.
 Ez bezmal horzē | nezftyde.
 przypoſluzeny nebyla.
 ale | boleſti nezbyla.
 neb wiecze wieczy | placz gmiessē.
 Gymz dale otneho | biesse.
 plakasse tako nassylne |
 10 ze boleſt boleſti fylne.
 Gedna dru|hey bies przidana.
 Tak bies wfiey | zaloſti dana.
 Dwie tak przielif|nyey boleſti.
 Diw ez mohla wfwē | frrdczy fneſti.
 15 Giez chtieſse szamy | kratiti.
 ale to nemohlo byti.
 apro|to wfieczka wboleſti.
 polozena | wnyz wopleſti.
 Myſlczy izeywot|kem mdleſse.
 Czo gley ſdiety | newiedieſse.
 31^a Czo ta zena mohla || ſdieti.
 Geneho nezli placz dieti.

k jeho rovu prišla byla,
aby s pláčem slzy prolila,
nohy myla, vlasy třela,
50 pro duši, j(e)ž bieš' umřela
rozličnými činy zlými,
sedmi hříechy úhlavnými,
a u rovu pro smrt svého
plakala mistra milého.
55 Když ho v rově nenadjide,
dielo drahých mastí snide
a bolest srdečná vznide,
ež bez mál' hořem nestyde.
Při poslúžení nebyla,
60 ale bolesti nezbyla;
neb(o tiem) větší pláč jmieše,
jímž dále ot neho bieše.
Plakáše tako násilně,
že bolest bolesti silně
65 jedna druhej bieš' přidána,
tak bieš' vsej žalosti dána.
Dvě tak přielišněj bolesti
div ež mohla v svém srdci snésti,
jež chtieše slzami krátiti,
70 ale to nemohlo býti,
a proto všecka v bolesti
položena vniž v oplesti,
myslcí i živótkem mdléše;
co jej sdieti, nevědieše.
75 Co ta žena mohla sdieti
j(i)ného, než-li pláč dieti?

- Gız | gmies boleſtę prziemnoho.
 Akutę|ſenyu nykoho.
 petr aian ſnyu | gıdu ſpieſſe.
 5 Tam kdez pohrzeben | bieſſe.
 Kdyz ho wrowie nenadgı|du.
 Oſtawıwe gy precz gıdu |
 Maria tu ſplaczem ſtaſſe.
 awnyuz | zuſſawſy uſſaſſe.
 petr ayan ta | gıta ſye bala.
 10 proto yſta ſnyu | neoſtala.
 Maria ſye nebogieſſe |
 Ny czo tak hrozneho mnyeſe.
 ye|hoz by ſye ſtrachu lekla.
 Neb otta|wad precz utekla.
 Ztratıla bieſ mı|ſtra ſweho.
 15 Gehoz wiecze zſwıeta | wſeho.
 wſym ſwym ſrdcem mılo|waſſe.
 Ny czo gyneho vſaſe.
 By | wiecz mılowatı .mohla.
 ponemz | ſye bieſ placzem zmohla.
 ztratıla | bieſſe zaczyelo.
 31^b Swe mıle duſſiczye || tıelo.
 Alep vmrzietı ſudıeſſe.
 nezlı zy|wa bytı chtıeſſe.
 Neb by ſpieſſe ıey | vmruczy.
 nalezla nez zywa gıuczy. |
 Ponemz weſdy ſmrtı zdawe.
 5 zywa | bytı nezadaſſe.
 Mıloſt prawa wırd czy pılna.
 Geſt prawie ıako ſmrıt | ſylna.

Již jmieš' bolesti přemnoho
a k utěšení nikoho.
Petr a Jan s ňú jidú spieše
80 tam, kdež pohřben bieše.
Když ho v rově nenadjidú,
ostavivše ji, preč jidú.
Maria tu s pláčem stáše
a vňuž zufavši ufáše;
85 Petr a Jan ta jsta sě bála,
proto jsta s ňú neostala.
Maria sě nebojéše,
ni co tak hrozného mnieše,
jehož by sě strachu lekla,
90 neb ottavad preč utekla.
Ztratila bieš' mistra svého,
jehož viece z světa všeho
vším svým srdcem milováše,
ni co jiného ufáše,
95 by viece milovati mohla,
po nemž sě bieš' pláčem zmohla.
Ztratila bieše za celo
své milé dušice tělo,
a lép umřieti súdieše,
100 než-li živa býti chtieše;
neb by spieše jej umrúci
nalezla než živa jsúci.
Po nemž vezdy smrti ždáše,
živa býti nežádáše;
105 milosť pravá v srdci pilná,
jest právě jako smrt silná.

Cło by wiecz smrt mohla sdięti.
 nadmarigi nebo gmyeti.
 Bieffe | gyz prawie bezvma.
 10 Neymagycz | wfobie rozuma.
 Czıgıczy gıż ne|czugieffe.
 any widuczy widieffe |
 Any tu bies kdez stogieffe.
 Neb tam | wfiechna frdcem bieffe.
 Tu kdez | gegie myly mıstr byl.
 15 acz newiedıela | kdehy przebył.
 aprotoż uhrobu zdase. |
 placıcz mdlobu yedua stafte.
 Oma|ria fkterus czaku.
 Nebo fkterus | radu taku.
 wfıwem frdczy ten vmyśl | zdala.
 By tu iedno sama stala ||
 32• Kdyz fye apoftoli lekli.
 Nenalezte yho | utekli.
 Tys naydrziew przıednymy | seffa.
 Khrobu asfnymy oteffa.
 apo|nychs oftala potom.
 5 Swate pısmo | prawı otom.
 Omaria proczs to sdięla.
 Czılis nadnye rozumıela.
 pak|lis wıece mılowala.
 zes fye men | nez ony bala.
 powıedıe to owsem | czıele smıele.
 10 Ez maria gyneho czye|le.
 Nemyślıla any znala.
 Gedno | aby mylowala.

Čso by viac smrť mohla sdieti
nad Marijí nebo jmieti?
Bieše již právě bez uma,
110 nejmajíc v sobě rozuma;
čijíci již nečujéše
ani vidúci vidieše,
ani tu bieš', kdež stojéše,
neb tam všechna srdcem bieše,
115 tu kdež jeje milý mistr byl,
ač nevěděla, kde i přebyl.
A protož u hrobu ždáše,
plačíc mdlobú jedva stáše.
Ó Maria, s kterús čakú
120 nebo s kterús radú takú
v svém srdci ten úmysl ždala,
by tu jedno sama stála?
Když se apoštoli lekli,
nenalezše j'ho utekli,
125 tys najdřiev před nimi sešla
k hrobu a s nimi otešla,
a po nichs ostala potom,
svaté písmo praví o tom.
Ó Maria, pročs to sděla?
130 čilis nad ně rozuměla?
pak-lis viece milovala,
žes se mén než oni bála?
Povědě to ovšem směle,
ež Maria jiného ciele
135 nemyslila ani znala,
jedno aby milovala.

Atak wtey miłost'ney strazny.
 zapomanula bies baz|ny.
 Iwseho czoz skriło nebe.
 zapo|nula bies sebe.
 15 Beztoho yehoz ie|dyne.
 Milowaffe nadwfe gyne. |
 Czo toho zadıw neymyetı.
 ze tak | byla bezpamyetı.
 Ny by gehö gyz | poznala.
 yehoz widietı zadala. |
 wrowie by ho nehladala.
 32^b By by|la pamatowala.
 Slawa gehö giez | powiediel.
 przed swu smrtı byl iakz | wiediel.
 To fye gma zagısto staty. |
 Trzetı den mnye z mrrtwych wıtatı |
 5 To powiedie neb to wiedie.
 ze po | gegiey fylney biedie.
 Tak przielıfna | boleřt byla.
 Gegie frrdce napllnyla |
 Itiech flow pamyet řhladıla. .
 Giez | otmyřtra řlyřfala byla.
 10 Rozum zadıny wnyey nebieřfe.
 Rada wnyey | wřye řeřřla bieřfe.
 wfieczka giey | nadiegie řeřřla.
 ařřrdeczna zalořt ř | wzeřřla.
 Gedno placze giey zbywaře |
 protoz řřtawnye plakařfe.
 15 akdyz | fye placzycz naklony.
 aprozrziewřy | whrob fye wklony.

A tak v tej milostnej strážni
zapomanula bieš' bázni
i všeho, což skrylo nebe,
140 zapo(ma)nula bieš' sebe
bez toho, jehož jedině
milováše nad vše jiné.
Co toho za div nejmieti,
že tak byla bez paměti?
145 Ni by jeho již poznala,
jehož viděti žádala.
V rově by ho nehladala,
by byla pamatovala
sl(o)va jeho, jež pověděl
150 před svú smrtí byl, jakž věděl:
To sě jmá za jisto státi,
třetí den mně z mrtvých vstáti.
To povědě, neb to vědě,
že po jejej silnej biedě,
155 tak přielišná bolest byla
jeje srdce naplnila.
I těch slov paměť shladila,
jež ot mistra slyšala byla.
Rozum žádný v něj nebieše,
160 rada v něj vše sešla bieše;
všecka jej náděje sešla
a srdečná žalost vzešla.
Jedno pláče jej zbýváše,
protož ústavně plakáše;
165 a když sě plačíc nakloni
a prozřevši v hrob sě ukloni,

vzrzye dwa | andiely znebe.
 vbielem ruffye bliz | febe.
 wnyz khlawie aknoham wie|ce.
 Newzdał otfebe fediece
 20 Otazaſta | gie wtey chwili.
 33^a Czo hleda nebo || procz kwili.
 Omaria neplacz toho |
 Vtichis nalezla mnoho.
 aſnad le|pe nezs uffala.
 Kdyzt ſye ta przyho|da ſtala.
 5 Nalezlas wiecz gednyem | toho.
 Neb kdys nalez hledala ied|neho.
 Chodilas czlowieka hlediecz |
 Nalezlas andiely sediecz.
 vmrleho | gfy hledala.
 pronzs wfechno wefele | vzdala.
 Inalezlas zywe zato.
 10 yaz | to myeny cziele nato.
 ze ſu proto | przyſli byli.
 By twe b^oleſti vmnyli |
 Ten mnym iehozto ty hledas.
 a | pron ſobie klidu nedas.
 Snad | nechce twych ſlez hledati.
 15 Zet da | wtey boleſti zdati.
 wolas ieho ant | neſlyſſy.
 Modlis ſye ant neulyſy |
 Hledas yeho gfuczy whorzy.
 Nyz | naleznes nyt otworzy.
 Aty tluczes | bezprzeſtati.
 33^b Gdes ponem an nechce || ſtaty

uzře dva anděly z nebe
u bielém rúše blíz sebe,
vniž k hlavě a k nohám viece,
170 nevzdál ot sebe sediece.
Otázasta jé v tej chvíli,
co hledá nebo proč kvílí?
Ó Maria, neplač toho,
utěchys nalezla mnoho
175 a snad lépe nežs ufala,
kdyžť sě ta příhoda stala.
Nalezlas viac jedniem toho,
neb kdys hledala jedn(o)ho,
chodilas, člověka hlediec,
180 nalezlas anděly sediec.
Umrlého jsi hledala,
proňzs všechno veselé vzdala,
i nalezlas živé za to,
jaz to mieni, ciele na to,
185 že sú proto přišli byli,
by tvé b(o)lesti umnili.
Ten mním, jehožto ty hledáš
a proň sobě klidu nedáš,
snad nechce tvých slez hledati,
190 žeť dá v tej bolesti ždāti.
Voláš jeho, anť neslyší;
modlíš sě, anť neuslyší,
hledáš jeho jsúci v hoři,
niž nalezneš niť otvoří.
195 A ty tlučeš bez přestati,
jdeš po nem, an nechce stāti.

Ach prziehrozna wiecz bezime|na.
 Auwech protiwna promyena |
 Ten geſt gez ofſel ottebe.
 Ayuz ne|wiem tbał czo tebe.
 5 wiem to ze tie | drzew myłował.
 I ot ſymona | wzbranyewal.
 Aprziedfeſtru twu | nelſtiwie.
 Omluwał tie miłoftiwié |
 Drzew tie chwałił natey wieczy |
 Kdysz ieho nohy kłeczeczy.
 10 maſti | mażicz ſzamy myła.
 apak wlaſſy | trziela była.
 Boleſt twu wſichnu | krotieſſe.
 Kdysz hrziechy otpuſtił | bieſſe.
 Drzew tebe miłe hłedaffe |
 I poſfeſtrze wzkazowaffe.
 15 Aby | knemu przyſła była.
 Kdyſto gfy | przynem nebyła.
 Omaria ruczies | wſtala.
 Gaks ta ſłowa wſlyſala |
 Kdyſto ſeſtra rzekła ktobie.
 wyndi | miſtr tie zowe kłobie.
 34• Inhed otpr||weho wſtanye.
 Obycziegem bezme|ſkanye.
 Knoham padła twym zagi|ſto.
 Ozmylely giezukriſte.
 Ty kdysz | gy widiel zamutnu.
 5 Takes prony | gmiel twarz ſmütnu.
 pakliſ gy | widiel płaczſczywu.
 Take gfy gmiel|wał twarz ſływu.

Ach prehrozná věc bez jména,
auvech protivná proměna!
Ten jest, je(n)ž otšel ot tebe,
200 a juž neviem, tbal co tebe.
Viem to, že tě dřiev miloval
i ot Šimona vzbránieval,
a před sestrú tvú nelstivě
omlúval tě milostivě.
205 Dřiev tě chválil na tej věci,
kdyžs jeho nohy klečieci
mastí mažíc, slzami myla
a pak vlasy třela byla.
Bolešť tvú všichnu krotieše,
210 kdyžť hřiechy odpustil bieše.
Dřiev tebe mile hledáše
i po sestře vzkazováše,
aby k nemu prišla byla,
kdyžto jsi při nem nebyla.
215 Ó Maria, rúčes vstala,
jaks ta slova uslyšala,
kdyžto sestra řekla k tobě:
Vyndi, mistr tě zove k sobě!
Inhed ot prvého vstánie,
220 obyčejem bez meškánie,
k nohám padla tvým zajist(é),
ó zmilelý Jesu Kriste!
Ty kdyžs ji viděl zamutnu,
takés pro ni jměl tvář smutnú;
225 paklis ji viděl plačščivu,
také jsi jmieval tvář slzivú.

Okak miłofy|wie hłedie.
 Tieffe gy takto powie|die.
 Kde gfy ieho pochowala.
 10 Tu | fye prziediwna wiecz ftala.
 protak | fylne mylowanye.
 Gez gmas kne|mu bezrozpranye.
 Lazarzie bra|tra włafstneho.
 Cztwrty den pohrz|ebeneho.
 15 zmrtwych gey zywa na|wrati.
 aplacz gey wradoft obrati |
 Agyz myftrze myłofciwy.
 To my | wiecz zgyneho wdywy.
 Twa prz|iewierna vczennyczye.
 Itwa fyl|na myłownyczye.
 34^b Czym potom || wtobie fhrzieffila.
 Genz fye tobie | wzdy tieffila.
 Czi tie rozhnyewala | kako.
 zes fye otnye wzdałił tako |
 My fmy potom nellyfieli.
 5 Otnye | hrziecha ny wzwiedieli.
 yedno ze | welmy zaranye.
 Inhed otwier|neho wftanye.
 Sefla ktwemu | hrobu dolow.
 Drziew wfiech gynich | apoftolow.
 10 Nefluczy mafti zaczye|lo.
 Chtiecz vmazaty tve tielo.
 Ak|dyz nenaleze tebe.
 wrowie biezie|wfy ottebe.
 Twym wfyem uczen|nykom wfkaza.
 I gakz bylo gıftie | rofkaza.

Ó kak milostivě hledě,
těše ji, takto povědě:
Kde jsi jeho pochovala?
230 Tu se předivná věc stala.
Pro tak silné milování,
jež j máš k nemu bez rozpranie,
Lazaře bratra vlastného,
čtvrtý den pohřbeného
235 z mrtvých jej živa navráti
a pláč jej v radost obráti.
A již, mistře milostivý,
to mi viec z jiného v divy,
tvá převěrná učennice
240 i tvá silná milovnice,
čím potom v tobě shřešila,
jenž se tobě vždy těšila.
Či tě rozhněvala kako,
žes se ot nie vzdálil tako?
245 My smy potom neslyšeli
ot nie hříecha ni vzvėděli,
jedno že velmi za ranie,
inhed ot věrného vstanie
sešla k tvému hrobu dolóv
250 dřiev všech jiných apoštolóv,
nesúci masti za celo,
chtiec umazati tvé tělo.
A když nenaleze tebe
v rově, běževši ot tebe,
255 tvým všem učenníkóm vzkáza,
i jakž bylo, jistě rozkáza.

- 15 Ony kdyz khrobu przigi|du.
 vzrziwse tak prycz otgidu |
 Tato tu wfdy fama stasse.
 Aufta|wicznye plakasse.
 Gestli wtom | ktery hrziech gmiela.
 Neprzym | by toho neldiela.
 35^a pakli gley wtō || hrziecha nenye.
 Nezli mlofti zna|menye.
 azadoft giz gma dotebe |
 aprocz tehdy kriges sebe.
 Dada | gley tu tuhu gmietí
 5 Gez zalofti | chce vmrzieti.
 Ty yenz wfiechny | miluyuczye.
 Miluges ihledagicznie |
 Tieffys ze tye nalezagy.
 Gyz te|be spraczy hledagy.
 Tys powie|diel ufty fwymy.
 10 Arzka kako flo|wy tymy.
 Gaz milugy wobecz | take.
 Ty gez milugy wfake.
 A|ktoz rano bude bdieti.
 Kemnye | ten mye bude gmieti.
 Tehdy ta|to smutna zena.
 15 podle tiech flow | obluzena.
 Kdyz tak welmy ra|no zafla.
 Ktobie procz tebe ne|nafla.
 procz neutiefys flez iegie |
 Giez tak mile protie lege.
 Iakos | gy tehdy utieffyl.
 35^b Kdiftos gley byl || bratra wfkrzieffyl.

Oni, když k hrobu přijidú,
uzřevše, tak pryč otjidú.
Tato tu vždy sama stáše
260 a ustavičně plakáše,
jest-li v tom který hřiech jměla,
nepřím, by toho nesděla;
pak-li jej v tom hřiecha nenie,
než-li milosti znamenie
265 a žádost, již jmá do tebe,
a proč tehdy kryješ sebe?
dada jej tu túhu jmieti,
jež žalostí chce umřieti?
Ty, jenž všechny milujícíe
270 miluješ i hledajícíe
těšíš, že tě nalezají,
již tebe s prací hledají.
Tys pověděl ústy svými
a řka jako slovy t(ě)mi:
275 Jaz miluji vóbec také
ty, j(i)ž milují všaké;
a ktož ráno bude bdieti
ke mně, ten mě bude jmieti.
Tehdy tato smutná žena,
280 podle těch slov oblúzena,
když tak velmi ráno zašla
k tobě, proč tebe nenašla?
Proč neutiešíš slez jeje,
jež tak mile pro tě leje;
285 jakos ji tehdy utiešil,
kdyžtos jej byl bratra vzkřiesil?

Milugesli gy | gescze wfak
 aprocz iegie dlis za|doft tak.
 Omistrze sprawny bez|mieti.
 5 Swiedku wierny racz po|mnyety.
 Swiedeczftwie giez byl | prohlaffyl.
 Marrie tak rzka ioh|lafyl.
 Maria sobie wzwołi.
 prze|dobry diel bezomyła.
 Neb tye | wzwołi hoſpodyne.
 10 Mymo wfe|chno wſwietie gyne.
 Ale kak to | prawda rczena.
 Gez nebude ot|luczena.
 Akdyzs fye ty otnye wz|dahl.
 Czemus iegie diel tak | chwalil.
 15 pakli neyfy otnye wz|dalen.
 Tehdy iegie diel przech|walen.
 procz placze neb hleda | czeho.
 Maria giſtie gyneho.
 Neh|leda nezli zwolenye.
 Ponemz | gley ſwiet zaden nenye.
 36^a protoz || placzcz neprzeſtawa.
 wzaloſty | iedwa wzlykawa.
 neb ghocz | wzwołi nadwſy kraſu.
 toho | potrati wtom czaffu.
 5 protoz | myly lidſky ſtrazie.
 zgiew ſwu | prawdu to iſkazie.
 Tu czeſt | poyegie wzwołenyu.
 Scho|way gley to kutieffenyu.
 aneb | kak to prawda bude.
 10 Bezotlucze|nye ſnyu ſbude.

Miluješ-li ji ješče však,
a proč jeje dlíš žádost tak?
Ó mistře správný bez měti,
290 svědku věrný! rač pomnieti
svědecstvie, ježs byl prohlásil
Martě, tak řka i ohlásil:
Maria sobě vzvoli(la)
předobry díel bez omyla;
295 neb tě vzvoli, hospodine,
mimo všechno v světě jiné.
Ale kak to pravda rčena,
jež nebude otlúčena,
a kdyžs se ty ot nie vzdálil,
300 čemus jeje díel tak chválil?
Pak-li nejsi ot nie vzdálen,
tehdy jeje díel přechválen.
Proč pláče neb hledá čeho?
Maria jistě jiného
305 nehledá nežli zvolenie,
po nemž jej svět žádcn nenie.
Protož plačíc, nepřestává,
v žalosti jedva vzlykává;
neb j'hož vzvoli nad vši krásu,
310 toho potratí v tom času.
Protož, milý lidský strážce,
zjev svú pravdu, to i skáže,
tu česť po jeje vzvoleniu
schovaj jej to k utěšení,
315 aneb kak to pravda bude,
bez otlúčení s ňú zbude;

Kromye acz tak | rozumyety.
 Chcemy. ato zato | gmyety.
 To czus acz gest foczy | wtiele.
 Ale wfrrdczy welfdy wtiele.
 Protoz omaria nedli.
 15 wta|kem placzy ny frrdczye mdly |
 Gmas andiely kuutieffenyu |
 Gmyey dosti nagich widieny |
 Snad ten iehoz hledas splaczē |
 Czige tie kľobie nyenaczem ||
 36^b pronez fye nezgiewi tobie.
 proto day | klid splaczem sobie.
 Swoy bolesta | koniecz poloz.
 affwym flzam finie|ru uloz.
 5 wzpomyen czot gest rzekl | obake.
 Tobie gynym zenam take |
 wy dczery zgieruzalemie.
 nerodte | plakati namie.
 Ale naffye. affwe | dieti.
 Mohli byste zaupiti.
 akdiz on | brany plakanye.
 10 procz tak placzes | bezprziestanye.
 Strach mye by ieho | nebyla.
 Snad swym placzem ura|zila.
 Neb on by tve flzy milowal |
 Gyuz by take snad litowal.
 Swich | flez take neukrotie.
 15 yako drziewe | czynyl protie.
 Protoz posluchay me | rady.
 acz chcesz zbyti wiecznye wa'dy

kromě ač tak rozuměti
chcemy a to za to jmieti,
tociž ač jest z očí v (c)ele,
320 ale v srdci vezdy v těle.
Protož, ó Maria, nedli
v takém pláči ni srdce mdli!
Jmáš anděly k (u)těšení,
jměj dosti na jich vidění.
325 Snad ten, jehož hledáš s pláčem,
čije tě k sobě ně na čem,
proněž se nezjeví tobě.
Proto daj klid s pláčem sobě,
sv(e)j bolesti konec polož
330 a svým slzám smieru ulož.
Vzpomeň, coť jest řekl obaké
tobě, jiným ženám také:
Vy dcery z Jeruzalemě,
nerodte plakati na mě,
335 ale na se a své děti
mohly byste zaup(ě)ti.
A když on brání plakanie,
proč tak pláčeš bez přestanie?
Strach mě, by jeho nebyla
340 snad svým pláčem urazila.
Neb on, by tvé slzy miloval,
juž by také snad litoval,
svých slez také neukrotě,
jako dříve činil pro tě.
345 Protož poslúchaj mé rady,
ač chceš zbýti věčšie vady:

Gmas andieffke utieffenye |
 Gmyeyz wtom dofti kdyzt ho ne|nye.
 Bydlis snymy atieżicz gych ||
 37^a neb spieffe wedy wzwiess otnych |
 Gakz gest onem acz czo wiedye |
 Wiem to gistie zet powiedie.
 yaz | prziegistie wierzy zato.
 5 ze fu ony | przislł nato.
 I poslal gie on obake |
 prrwe proffye protie take.
 By | gehu wstanye zgiewili.
 A twoy | placz take skrotili.
 Weczyechu | gley tiezicz pilnye.
 10 zeno procz tak | placzes sylnye.
 Neb kteray wiecz | smutka tweho.
 Netay nycz knā | placzie tweho.
 Otewrzy nam wfy | mysl swogy.
 Amyt skazem zadost | twogy.
 Aona bolesti gata.
 15 Wsiech|na wnyuz smyslu otyata.
 Igednoho newzye klobie.
 Vtieffenye | nautrobie.
 Nez myseffe wfobie | rzkuczy.
 vprzielisnem placzy gluczy |
 Ach ktery to utieffenye.
 37^b Tiechto || gitych nawscziwenye.
 Tiezczy gfu | utieffytelee.
 Mnye wfichny take przietelee.
 wiecze tiezye nezly tiefie |
 Me frrdeczko wtuhach piesye.

jmáš andě(l)ské utěšení,
jmějž v tom dosti; když ho nenie,
bydliž s nimi a těži(ž) jich,
350 neb spieše vezdy vzvieš ot nich,
jakž jest o nem, ač co vědie,
viem to jistě, žeť povědie.
Jaz přejistě věři za to,
že sú oni přišli na to
355 i poslal je on obaké,
prvé prosě pro tě také,
by jeho vstanie zjevili
a tvój pláč také skrotili.
Vecechu jej, tiežíc pilně:
360 Ženo, proč tak pláčeš silně
neb která j' věc smutka tvého?
Netaj nic k nám pláče tvého,
otevři nám vši mysl svoji
a myť zkázem žádost tvoji.
365 A ona bolestí jata,
všechna vňuž smyslu otjata,
i jednoho nevzě k sobě
utěšení na útrobě,
než mysléše v sobě, řkúci,
370 u přielišném pláči jsúci:
Ach které j' to utěšení
těchto jistých navšcievenie?
Těžci jsú utěšitelé
mně, všichni také přietelé
375 viece tiežie nežli těšie,
mé srdéčko v túhách pěšie.

- 5   Gaz | stworzitele hledagy.
       Proto nagíne | netbagy.
       Wfechno naśwíetie ſtwo|rzenye.
       Otiezuge me wídienye |
       Nechczy andielow wídiety.
       any ſny|my bytie gmyetí.
 10   Neb ſpies mo|hu prziczynyty.
       Me boleſty nez vmny|ty.
       Acz by poczieli ottoho.
       Mnye | prawity przielis mnoho.
       Agaz bu|duli gym chtietí.
       Kewſemu otpo|wiedie.
 15   Strach mye by wiecze | nezmohli.
       Me miłoſty nez pomohli |
       Proto andielow netbagy.
       Anyt | gich take hledagy.
       Kromie pana | gich ameho.
       Hledam ſtworzitele ſwe|ho.
       Genz mye ſtworzył igie take ||
 38•   Iſtworzenye wſelikakè.
       Neb mne | izadny nemoze.
       Nez on utieſſyty | moze.
       pana meho gfu otneli.
       Ane|wyem kam gfu gey neſli.
 5   Ohle|dam ſye przeproſtranye.
       Newízy ho | wzadney ſtranye.
       Hledam kdez | polozen zwiéſtie.
       Nyz naleznu na|tom myeſtie.
       Ach przebieda mníe | nebozye.
 10   Mnye tak zaloſty wem|nozye.

Jaz stvořitele hledaji,
proto na jiné netbaji.
Všetchno na světě stvořenie
380 otěžuje mé viděnie.
Nechci andělův viděti
ani s nimi bytie jmieti;
neb spieš mohú přičiniti
mé bolesti než umniti.
385 Ač by počeli ot. toho
mně praviti přieliš mnoho
a jaz budu-li jim chtieti
ke všemu odpovědě(ti),
strach mě, by více nezmohli
390 mé milosti než pomohli.
Proto andělův netbaji
aniť jich také hledaji,
kromě pána jich a mého
hledám, stvořitele svého,
395 jenž mě stvořil i je také
i stvořenie všelikaké;
neb mne i žádný nemůže
než on utěšiti může.
Pána mého jsú otnesli
a neviem, kam jsú jej nesli.
Ohledám se přeprostraně,
nevizi ho v žádnéj straně;
hledám, kdež položen zvěstě,
niž naleznu na tom miestě.
405 Ach přeběda mně nebožě,
mně tak žalosti ve mnozě!

Kamli poydu neb czo fdie|gy.
 ziwa rzeczy neumiegy.
 Ach | kam zaffel moy zaduczy.
 Kamli | fye diel miluguczy.
 hledam nyz | naleznu wrowie.
 15 wolam an my | neotpowie.
 Ach mnye smutney | kam my giti.
 Kdel my mileho | nagiti.
 wftanu ichczy wfye obgi|ti.
 Miesta kteraz mohu sgity |
 Donadz nenaydu ti kde tu ge |
 38^b Gehoz ma duffye miluge.
 Oczy wz|dy flzy prolewayte.
 Ny plakaty | prziestawayte.
 Nohy chodte abie|hayte.
 any kdy vpoczıwayte.
 5 Do|nydz wemnye ktera zıla.
 Genz | my ponem nenye mila.
 Auwech | kam fella ma radoft.
 Ach kde fie | fkrila ma miloft.
 Ach me zdra|wie me gednofti.
 10 proczs mye | ofstawil wzalofti.
 ach bolefty | ach wfye nuzye.
 Nestrpielne | wfylney tuzye.
 mie fewsiech | ftran obkliczili.
 Autiechy otluczily |
 Agyz newiem czo zwoliti.
 15 Gefli | my otrowu giti.
 Newiem nescz|aftna kam zaydu.
 Any wiem kde | geho naydu.

Kam-li pójdu neb co sději,
živa říeci neuměji.
Ach kam zašel můj žádúcí,
410 kam-li se děl milující!
Hledám, niž naleznu v rově;
volám, an mi neotpovie.
Ach mně smutnej kam mi jíti,
kde-l' mi milého najíti!
415 Vstanu i chci vše objíti
miesta, kteráž mohu sjíti,
do(ň)adž nenajdu, kde tu je,
jehož má duše miluje.
Oči vždy slzy prolevajte
420 ni plakati přestávajte;
nohy chodte a běhajte
ani kdy upočívajte,
donidž ve mně která žíla,
jenž mi po nem nenie mila.
425 Auvech, kam sešla má radost,
ach kde se skryla má milosť!
Ach mé zdravie, m(á) jednosti,
pročs mě ostavil v žalosti?
Ach bolesti, ach vše núze,
430 nestrpělné v silnej túžě,
mě se všech stran obklíčily
a útěchy otlúčily.
A již neviem, co zvoliti,
jest-li mi ot rovu jíti.
435 Neviem, nešťastná, kam zajdu,
ani viem, kde jeho najdu.

Smrt my othrobu | sye brati.
 ageſtli my przynem | ſtati.
 To my boleſt bezczielenye. ||
 39^a Proto mnye lepfieho neny.
 Ged|no ſtrzieczy hrobu toho.
 Nez bych | dale ſla otneho.
 acz bych dale za|ſla ottad.
 5 Akdyz bych ſye wratila | ſnad.
 wzata bych naſſla obake |
 Anebo hrob zruffen take.
 Stanu | tu achczy vmrziet.
 zda budu to | ſchieſtie gmiet.
 ze as budu pohra|bana.
 podle hrobu meho pana |
 10 Otot me tielo blazene.
 Bude. budel | polozone.
 podle meho miſtra hro|bu.
 vmruli wnyneyſy dobu.
 O | ma ſczaſtna duſſye mila.
 Genz | wygducz zkrzehkeho tiela.
 15 Mo|czy bude ynhed git.
 whrob me|ho pana i wgit.
 Mey duſſy me | wezdy tielo.
 Boleſt ſuufylym | zaczyelo.
 ale hrob mny meho | pana.
 39^b pokoy aczeſt bude wzwa||na.
 Ten hrob zameho ziwenye
 Bude me wſe utieſſenye.
 Anaſmr|ti bude namey.
 pokoy wieczny | duſſyczy mey.

Smrt' mi ot hrobu sě bráti;
a jest-li mi při něm státi,
to mi bolest bez celenie.
440 Proto mně lepšího nenie,
jedno stříeci hrobu toho,
než bych dále šla ot neho.
Ač bych dále zašla ottad
a když bych sě vrátila snad,
445 vzata bych našla obaké
anebo hrob zrušen také.
Stanu tu a chci umřieti;
zda budu to šťastie jmieti,
že as budu pohrabána
450 podle hrobu mého pána.
Ó toť mé tělo blažené
bude, bude-l' položené
podle mého mistra hrobu,
umru-li v nynější dobu.
455 Ó má šťastná duše milá!
jenž, vyjdúc z křehkého těla,
moci bude inhed jíti
v hrob mého pána i vjíti.
Mej duši mé vezdy tělo
460 bolest s úsilím za celo,
ale hrob mn(ě) mého pána
pokoj a česť bude vzvána.
Ten hrob za mého živenie
bude mé vše utěšenie
465 a na smrti bude na mej
pokoj věčný dušici mej.

- 5   ziwa podle ieho bu|du.
         aumruczy przynem sbudu |
         Any ziwa ny vmruczy.
         Otlucz̄y | sye przynem gfuczy.
         ach mn̄ie | przienesczastney zenye.
         ach na|me nedomyſlenye.
 10   procz sem | neſtala dobu wtu.
         procz ho ſa|ma oſtawich tu.
         Procz sem teh|dy ieho tiela.
         Strzieczy uſtawnie | nechtiela.
         Gyz bych wzata ne|plakala.
 15   ny bych ho ſnad wzietı | dala.
         aneb ſa bych ponych ſle|diecz.
         Kam gey neſli toho hle|diecz.
         Ale podle hrziecha meho |
         Chowagicz zakona ſweho.
         Ztra|tich pana zakonneho
 40^a   Nadwſye || gyne mnye mileho.
         Kdyz sem zako|nu howiela.
         zakon sem ſdrrzietı | chtela.
         atomu gmuz zakon ſluzy |
         Ztratila sem pomey nuzy.
 5   Kakz | koliwiek gfuczy przynem.
         Neby|loby to giſtie wiem.
         Zakona tiem | przieſtupitı.
         Ale owsem dopllytı |
         Zakon ſtary zuuſtawenye.
         Otneho | poſkwrrnen neny.
 10   Kromye wez|me obnowenye.
         Leplſiey wieczy na|ſtwrrzenye.

Živa podle jeho budu
a umrúci při nem zbudu;
ani živa ni umrúci,
470 otlúčím se, při nem jsúci.
Ach mně přenešťastnej ženě,
ach na mé nedomyšlenie!
Proč sem nestála dobu v tu,
proč ho sama ostavich tu?
475 Proč sem tehdy jeho těla
střieci ústavně nechtěla?
Již bych vzata neplakala
ni bych ho snad vziati dala;
aneb šla bych, po nich slediec,
480 kam jej nesli, toho hlediec.
Ale podle hřiecha mého
chovajíc zákona svého,
ztratich pána zákonného,
nad vše jiné mně milého.
485 Když sem zákonu hověla,
zákon sem sdržeti chtěla,
a to(ho), j'muž zákon slúží,
ztratila sem po mej núzi.
Kakž kolivěk jsúci při nem,
490 nebylo by, to jistě viem,
zákona tiem přestúpiti,
ale ovšem doplniti.
Zákon starý z (u)stavenie
ot neho poskvrn(ě)n nenie,
495 kromě vezme obnovenie,
lepší věci na stvrzenie.

Mrrtwy ten czyſtych | neſkwrny.
 Nez zneczyſtych czyſte | czyny.
 wſelikeho uzdrawuge.
 boh | ktoz ſye ho dotykuge.
 15 aktoz kne|mu przyſtupuye.
 Toho take oſſwieczuge.
 ale naczem giż oſtanu |
 Naſſwu boleſt rozpomanu.
 Kdyz | hľadagicz gehö gidech.
 Oſſedy | opiet przygidech.
 40^b Hrob otewrze||ny nalezech.
 ale ieho nenalezech |
 Tuz czakagicz iſtanu.
 zda ſye | zgiewi wķteru ſtranu.
 akakoz | my ſtatı ſamey.
 5 ach czo my | zdiety tuzie mey.
 Apoſtolı ſye | rozeſli.
 amne placzucze oteſli |
 Izadneho newidieti.
 By kto | ſemnu chtiel zieleti.
 any ſye | ten ktery udal.
 10 Genz by ſemnu | miſtra hľadal.
 Zgiewili my ſye | andieli.
 ale newiem czo gfu | chtieli.
 acz ſu mye utieſſyecz | mnyeli.
 procz placzy by to | wiedieli.
 15 pakli by ſye nemyli|li.
 Procz placzy nerzki by byli. |
 Zeno procz placzes powiez nam |
 Neb czo hľedas netay nycz knam |

Mrtvý ten čistých neskvorní
než z nečistých čisté činí.
Všelikého uzdravuje
500 Bóh, ktož se ho dotykuje;
a ktož k nemu přistupuje,
toho také osvěcuje.
Ale na čem již ostanu?
na svú bolest rozpomanu.
505 Když, hledajíc jeho, jidech,
otšedši, opět přijidech,
hrob otevřený nalezech,
ale jeho nenalezech.
Tuž čekající i stanu,
510 zda se zjeví v kterou stranu.
A kakož mi státi samej,
ach co mi sdieti túžě mej?
Apoštoli se rozešli
a mne plačúce otešli.
515 I žádného neviděti,
by kto se mnú chtěl želeti;
ani se ten který udal,
jenž by se mnú mistra hledal.
Zjevili mi se anděli,
520 ale neviem, co jsú chtěli.
Ač sú mě utěšiec mněli,
proč pláči, by to věděli;
pak-li by se nemýlili,
proč pláči, neřkli by byli:
525 Ženo, proč pláčeš, pověz nám,
neb co hledáš, netaj nic k nám.

- Aneb snad proto tazali.
 By my | plakati nedali.
 41^a Neb acz by my | to, radili.
 Tezmierz by mie vmo|rzili.
 Gaz gich poslusna nebudu |
 ale donydz ziwa budu.
 plakati | wzdy budu dotud.
 5 Geho nena|lezu dokud.
 Aczoz sobie smut|na sdięgy.
 Kdel ho nalesti vmie|gy.
 Kamli my sye obratiti.
 Neb | nakom rady prossyti.
 Kto sye | nademnu smiluge.
 10 Neb utieszy | neb slituge.
 Kto my powie neb | skazuge.
 Koho ma duszye miluge.
 Kdeli bydlu neb przebywa |
 Anebo kde upoczywa.
 ach au|wech by kto milemu.
 15 wskazal | kto mistrowi memu.
 Ze ponem | milostiu mdlegy.
 abolestiu wie | truchlegy.
 Aneb mey bolesti row|nye.
 Nykdiez nenyę zda sye to | mnye.
 41^b Nawrat sye moy myly zassye.
 name sliby wspomana sye |
 Ozaduczy mylowany.
 Milostnycze | prziezadany.
 nawrat my swe | utieszenye.
 5 Twe mile twarzy wi|dienye.

- Aneb snad proto tázali,
by mi plakati nedali?
Neb ač by mi to radili,
530 téžměř by mě umořili.
Jaz jich poslušna nebudu,
ale donidž živa budu,
plakati vždy budu dotud,
jeho nenaleznu dokud.
- 535 A což sobě smutna sději,
kde-l' ho naléztí uměji?
Kam-li mi se obrátiti
neb na kom rady prositi?
Kto se nade mnú smiluje
540 neb utěší neb slituje?
Kto mi povie neb skazuje,
koho má duše miluje?
kde-li bydlí neb přebývá
anebo kde upočívá?
- 545 Ach ouvech, by kto milému
vzkázal (t)o mistrovi mému,
že po nem milostú mdleji
a bolestú vše truchleji;
aneb mej bolesti rovně
550 nikděž nenie, zdá se to mně.
Navrať se můj milý zasě,
na mé sliby vzpomana se.
Ó žádúcí milovaný,
milostníče přežádaný!
555 navrať mi své utěšenie,
tvé milé tváři viděnie.

Vkaz my fwu twarz wtu | dobu.
 Powzny twoy hlas wuffy | obu.
 Twoy hlas sladky memu | sluchu.
 Twa twarz milay memu | duchu.
 Onadiegie ma gedyna |
 10 wſwietie aızadna gyna.
 nepo|tup zadanye meho.
 poprziey my | widienye ſweho.
 Ma by duffye | wtom doſt gmyela.
 potom nech | at bych vmrziela.
 15 Kdyz maria | tak powiedie.
 Placzicz uboleſtney | biedie.
 Tehdy ſye obrati zaſſye |
 Giezuſ giey widietı da ſye.
 Ale | ona newiedieffe.
 By byl giezus | any mnyeffe.
 42^a Giezuſ gie tehdy otaza.
 Czo placze neb hleda wſta|za.
 Ozadoſtı duffye iegie.
 Procz | gie tiezes zkuffygie gie.
 Rzka | czo placzes neb czo hledas.
 5 procz | ſye giey poznati nedas.
 wſak | tie ona malo przedtiem.
 widiela | wobid lidem wſyem.
 Sboleſtı | ſrrdeczka ſweho.
 nakrzizy obie|ſneho.
 Ona trzeti den widiela |
 10 Twogy ruczye otnyuz gmiela |
 Drziewe czaſte pozehnanye |
 Ato profwe mylowanye.

Ukaž mi svú tváň v tu dobu,
povzni tvój hlas v uší obú.
Tvój hlas sladký mému sluchu,
560 tvá tváň mila j' mému duchu.
Ó nádeje má jediná
v svete a i žádná jiná!
nepotup žiadanie mého,
popřej mi videnie svého.
565 Má by duše v tom dosť jměla,
potom nech ať bych umřela.
Když Maria tak povědě,
plačíc u bolestnej biedě,
tehdy se obráti za se,
570 Ježíš jej viděti da se;
ale ona nevědieše,
by byl Ježíš, ani mnieše.
Ježíš je tehdy otázá,
co pláče neb hledá, vztáza.
575 Ó žádosti duše jeje!
proč je tiežeš, zkušije je,
řka: co pláčeš neb co hledáš,
proč se jej poznati nedáš?
Však tě ona málo před tiem
580 viděla v obid lidem všem
s bolestí srdéčka svého
na kříži oběš(e)ného.
Ona třetí den viděla
tvoji ruce, ot núž jměla
585 dříeve časté požehnanie,
a to pro své milovanie;

atwe | nohy giez libala.
 Ktomu ňza|my vmywala.
 15 Hrzebymy kkrz|izy przipaty.
 Srukama krut|nye rozpaty.
 Ayuz mny take | zaczyelo.
 Zhrobu twe wyna|to tielo.
 Gehoz mazat przisla | byla.
 By ſye iakz takz utieſila
 42^b aty gie procz placze tiezes.
 Gymz | gy wiecz boleſti wiezes.
 Myly my|ſtrze ty genz wſe wies.
 procz twe | zeny duch prziprawies.
 5 Ktakey | tuzye akzaloſty.
 Genz tak hleda | twe miłoſti.
 Ana myſliu wzdy | przitobie.
 Anaduffy wſieczka | wtobie.
 wſy ſylu uffa dotebe.
 Sa|ma zuſſawſy oſebe.
 10 Any hleda | czo gyneho.
 nez gedno widienye | tweho.
 Ny czo kdy gyneho myſli |
 Nez tie weſdy gma namyſli.
 Aſ|nad proto nedomny ſye.
 By ty | byl mnye cziele iſdy ſye.
 15 ze gyz | wnyuz zuma wynata.
 protie | i omylem yata.
 Czemuſz tehdy | dieſ czo zadas.
 zeno czo placzes | neb hladas.
 Awſak wies zet ne|die rzkuczy.
 Tebe placzy zadagiczy

a tvé nohy, jež líbala,
k tomu slzami umývala,
hřebími k kříži připaty,
500 s rukama krutně rozpaty.
A juž mní také za celo
z hrobu tvé vy(ň)ato tělo,
jehož mazat přišla byla,
by se jakž takž utěšila;
595 a ty jé, proč pláče, tiežeš,
jímž jí viac bolesti viežeš.
Milý mistře, ty, jenž vše vieš,
proč tvé ženy duch pripravieš
k takej túžě a k žalosti,
600 jenž tak hledá tvé milosti;
ana myslú vždy při tobě,
ana duší vsecka v tobě,
vší silú ufá do tebe,
sama zufavši ot sebe?
605 Ani hledá co jiného
než jedno viděnie tvého,
ni co kdy jiného myslí
než tě vezdy jmá na mysli.
A snad proto nedomní se,
610 by ty byl, mně cele i zdí se,
že již vnuž z uma vy(ň)ata
pro tě i omylem jata.
Čemuž tehdy dieš, co žádáš,
ženo, co pláčeš neb hladáš?
615 A však vieš, žeť nedie, řkúci:
Tebe pláči žádající;

- 43^a Kromye acz by ty swym duchem |
 Rzekl wgegje frrdeczku sluchem |
 Gat sem gehozs ty plakala.
 yat | sem iehozs ty zadala.
 5 Nebt gey | nelzye znati tebe.
 Donyewads | ty tagis sebe.
 Ona zahradnika | mnyeczy.
 weczye pane nan hle|dieczy.
 Aczs ty gey wzal akdes | flozil.
 10 Powiez my kdes gey polo|zil.
 Aiat ieho wezmu znowa.
 asny | fye wlozym dorowa.
 Obolesti prze|liffena.
 Omylofti przewyssfena. |
 Tato gista smutna zena.
 Tak | bolestiu ohrazena.
 15 Bieffe wnyuz | temnym oblakem.
 pronz new|ladnyeffe swym zrakem.
 any wi|dieti mozieffe.
 Slunczie genz ra|no wschodieffe.
 Poprrfky rozpro|stieragie.
 43^b Wgegje okna blfket | dawagie.
 Skrrzie uffy gyz swiet|legie.
 wchaziegje wdom frrdczye | gegie.
 Ale ze fye bies przyemo|hla.
 Miloftiu takz y nemohla |
 5 widucz widieti przedsobu.
 tak | gey oczy zaffe mdlobu.
 Giezu|fye giftie widieffe.
 Ale by on byl | nemnyeffe.

kromě ač by ty svým duchem
řekl v jeje srdéčku sluchem:
Jáť sem, jehožs ty plakala,
620 jáť sem, jehožs ty žádala;
nebť jej nelzě znáti tebe,
doněvadž ty tajíš sebe.
Ona zahradníka mnieci,
vece: Pane! naň hledieci,
625 ačs ty jej vzal a kdes složil,
pověz mi, kdes jej položil?
A jáť jeho vezmu znova
a s ním sě vložím do rova.
Ó bolesti přielišená,
630 ó milosti převýšená!
Tato jistá smutná žena,
tak bolestú ohrazena
bieše vňuž temným oblakem,
proňž nevládníeše svým zrakem
635 ani viděti móžieše
slunce, jenž ráno vzhodieše,
poprsky rozprostieraje,
v jeje okna blsket dávaje,
skrzě uši již svět leje,
640 vcházeje v dóm srdce jeje.
Ale že sě bieš' přemohla
milostú, takž i nemohla,
vidúc, viděti před sobú,
tak jej oči zašle mdlobú.
645 Ježúše jistě vidieše,
ale, by on byl, nemnieše.

O maria acz ho hle|das.
 10 Procz ho prawie neohle|das.
 Atot giezus twa w|ye chwała |
 Gehozs tak |naznye hładala.
 hle|dat tebe gyz zmrtwych wznyk |
 Aty mnys by byl zahradnyk.
 yest | to prawda gakz ty fudis.
 15 ale na|tom wfelik bludis.
 acz tak zahrad|nyka gho mnys.
 Agiezufye fye ne|domnys.
 Gest giezius |zahradnyk | ge.
 Genz rozliczne fyemye fyege |
 Strzied zahrady frrdczye |twoho |
 44^a Iwfelikeho wierneho.
 Afnad geho take | neznas.
 Proto ez umrrleho hledas. |
 Ayuz prawie natey wieczy.
 Moy | vmyśl myeny uleczy.
 5 pronyuz fye | wiecz dalił tebe.
 any tobie zgiewił | sebe.
 Proczs hledala genz gest ne|był.
 Anehledalas genz gest był |
 Gieziufies wedy zadala.
 Agiezy|fies nehladala.
 10 Proto giezufye | widuczy.
 bylas yeho niewieduczy |
 Omystrze plłny myłofy.
 Gaz | hrziefny pomey krzehkofi.
 Om|luwati neumyegi.
 Gegie bludu | any fmiegy.

Ó Maria, ač ho hledáš,
proč ho právě neohledáš?
A toť Ježíš, tvá vše chvála,
650 jehožs tak snažně hladala,
hledáť tebe, již z mrtvých vznik,
a ty mníš, by byl zahradník.
Jest to pravda, jakž ty soudíš,
ale na tom všelik blúdíš,
655 ač tak zahradníka j'ho mníš
a Ježíše se nedomníš.
Jest Ježíš i zahradník je,
jenž rozličné siemě sěje
střed zahrady srdce tvého
660 i všelikého věrného.
A snad jeho také neznáš
proto, ež umrlého hledáš?
A juž právě na tej věci
mój úmysl miení uléci,
665 pro ňuž se viac dálil tebe,
ani tobě zjevil sebe.
Pročs hledala, jenž jest nebyl,
a nehledalas, jenž jest byl?
Ježíšes vezdy žádala
670 a Ježíšes nehladala;
proto Ježíše vidúci,
bylas jeho nevědúci.
Ó mistře plný milosti,
jaz hříšný po mej křehkosti
675 omlúvati neuměji
jeje bludu ani směji;

- 15   Neb wfelik womyle | ftala.
          Ez takehoz tebe hledala |
          Gakehoz tie tdy widieffe.
          Kdyz | tie wrow wlozila bieffe.
          Widieła | bieffe zaczyelo.
          drziewe tve vmr|le tielo.
- 44^b   Skrrzyzie przedfobu flo||flozeno.
          Atak wrowie polozeno |
          Tak fylnu boleſti ſgata.
          potwey ſmr|ti bieſ otyata.
          Ze nycz nadiegye | neymiela.
- 5   By tie kdy zywa wí|dieła.
          Atak wtey boleſti gfuczy |
          Potwem pohrzebu placzyczy.
          ney|myegieffe nycs myſlenye.
          Na | tve trzeti den wſkrzieſſenye.
          Tehdy | iozeph kdyz tie flozy.
- 10   Skrzizye | awrowie polozy.
          Tudiez maria | pohrzebe.
          Swoy duch wrowye | podle tebe.
          Atak nerozlucznye | ſhluczy.
          Ktwemu tielu iprziluczy |
          Ze by ſnaze rozluczila.
- 15   Duffy ſtie|lem bezomyła.
          Nez ſwoy duch | ottieła tweho.
          Tie milugyczy | mrtweho.
          Duch iegie byl wiecz | wtwem tiele.
          Nezh wgegie to | wiem cziele.
- 45^a   Kdez tweho tiela || hledaffe.
          Tudies ſweho ducha pta|ſe.

neb všelik v omyle stála,
ež takéhož tebe hledala,
jakéhož tě t'dy vidieše,
680 když tě v rov vložila bieše.
Viděla bieše za celo
dřieve tvé umrlé tělo
s kříže před sobú (slo)ženo
a tak v rově položeno.
685 Tak silnú bolestí sjata,
po tvej smrti bieš' otjata,
že nic nádeje nejměla,
by tě kdy živa viděla.
A tak v tej bolesti jsúci,
690 po tvém pohřebu plačící,
nejmějéše ničs myšlenie
na tvé třetí den vzkriesenie.
Tehdy Jozef když tě složi
s kříže a v rově položi,
695 tudiež Maria pohřebe
svój duch v rově podle tebe,
a tak nerozlučně s(l)úči
k tvému tělu i přilúči,
že by snáze rozlúčila
700 duši s tělem bez omyla
než svój duch ot těla tvého,
tě milující mrtvého.
Duch jeje byl viac v tvém těle
nežli v jeje, to viem cele;
705 kdež tvého těla hledáše,
tudiež svého ducha ptáše;

Akdez tve tielo ztratila.
 Tudies | swoy duch isnym byla.
 Czoż teh|dy to gest wdiw hnati.
 5 acz tebe | nemohla znati.
 neb toho wfobie | neymieffe.
 Gymz tě widietı fluf|syeffe.
 Nawrat gley duch gegie | wtielo.
 Genz gest przıtobie zaczyelo |
 Srrdce iegie hned nabude.
 10 Wfeho | bludu ipodzbude.
 Okako wtem | bludie mdleffe.
 genz tako protie | boleffe.
 Gıstie rzku acz gest blud | gmyela.
 ze sye(y) bludıtı nemnye|la.
 Nebo ten blud zbluda nebyl |
 15 Ny otgynowad possel byl.
 Nez | zırrdczye zmyloftı prawe.
 Azbole|ftı przıenezdrawe.
 Proto pane | myloftıwy.
 Sudce sprawny boze | zywy.
 45^b Miloft ta gizto gma wto||bie.
 Aboleft giz gma potobie.
 By gy | ktobie omluwıla.
 Acz naczem tobie | fıbludıla.
 neobraczuy sye any tbay |
 nazenfky blud ate poptay.
 5 Namy|loft swe vczennyczye.
 Genz giz pro|tie horzem nyczye.
 neb neplacze p|blud ny leſt.
 nez promıloft apro|boleſt.

a kdež tvé tělo ztratila,
tudiež svůj dach i s ním byla.
Což tehdy to jest v div hnáti,
710 ač tebe nemohla znáti?
neb toho v sobě nejmíše,
jímž tě viděti slušieše.
Navrať jej duch jeje v tělo,
jenž jest při tobě za celo,
715 srdce jeje hned nabude,
všeho bludu i po(z)bude.
Ó kakó v t(o)m bludě mdléše,
jenž tako pro tě boléše!
Jistě řku, ač jest blud jměla,
720 že se blúdití nemněla;
nebo ten blud z bluda nebyl,
ni otjinovad pošel byl
než z srdce, z milosti pravé
a z bolesti přenezdravé.
725 Proto, pane milostivý,
súdce správný, Bože živý,
milost ta, jižto jmá v tobě,
a bolest, již jmá po tobě,
by ji k tobě omluvila,
730 ač na čem tobě sblúdila.
Neobracuj se ani tbaj
na ženský blud, a(l)e poptaj
na milost své učennice,
jenž již pro tě hořem nice,
735 neb nepláče pro blud ni lešť
než pro milost a pro bolest,

Tak pilnye tebe tiezuczy. |
 naymyleyffy pane rzkuczy.
 10 aczs ty | gey wzal akde flozyl.
 powiez my | kdes gey polozil.
 Agazt poydu | tam bezstanye.
 Iwezmu gey bezme|skanye.
 Okak wiedmo niewiedie|se.
 Atak uczenye bludieffe.
 15 An|dielom drzew rzekla byla.
 Ane|wiedie acz zomyla.
 Pana meho | gfu precz. wzah.
 Anewiem kde | gey schowah.
 Anerzekla gym | zagiste.
 wzieh | apolozili gfte ||
 46* Gehoz andieh nebyh.
 Ny wzieh | ny po|lozili.
 Tobie gest rzekla zaczyelo.
 Aczs | ty podyal ieho tielo.
 Akdes flozil ne|tay kemnye.
 5 powiez ozyw duffy wem|nye.
 Neb andieh powiediet.
 Nemohli | any wiediet.
 plne giftoty otobie.
 tys | tak sdziel iakz libo tobie.
 Oprziedo|bry giezukriste.
 Kteray mylte zeny | gfte.
 ze tak otobie powiedie.
 10 yaz | gey wezmu kde gey wzwiedie.
 yozef | probazn nefmyel wziety.
 Tweho tie|la any snyety.

•
tak pilně tebe tiežúci:
Najmilejší pane, řkúci,
ačs ty jej vzal a kde složil,
740 pověz mi, kdes jej položil;
a jazť pójdu tam bez stánie
i vezmu jej bez meškánie.
Ó kak vědmo nevědieše
a tak učeně blúdieše.
745 Andělóm dřiev řekla byla
a nevědě ač z omyla:
Pána mého jsú preč vzali
a neviem, kde jej schovali.
A neřekla jim: zajisté
750 vzěli a položili jste,
jehož anděli nebyli
ni vzěli ni položili.
Tobě jest řekla za celo:
Ačs ty podjal jeho tělo
755 a kdes složil, netaj ke mně,
pověz, oživ duši ve mně;
neb anděli pověděti
nemohli ani věděti
plné jistoty o tobě.
760 Tys tak sděl, jakž libo tobě.
Ó předobrá Jezu Kriste,
která j' mysl té ženy jisté,
že tak o tobě povědě:
Jaz jej vezmu, kde jej vzvědě.
765 Josef pro bázn nesměl vzieti
tvého těla ani snieti

Skrzizie dolow nezly | wnoczy.
 Bogie fye zidowfke mocy |
 Atoz gefcze fuotpuszczonym.
 15 Spilato|wym zlym nekrzfczenym.
 Maria | noczy netbaffe.
 Ny fye nastrach ohle|daffe.
 Ale udatnye rzkucz sibi.
 yaz | gey wezmu izalibi
 O maria czoz | dies ktomu.
 46^b az snad schowan yest || wtom domu.
 wnemz fye swaty | ohrziewal.
 Tu kdez kokot nadn̄y | zpiewal.
 aby take otazala.
 die|wka gesto udrzwi stala.
 5 Cfo ch|ces czo sdieta sobie wies.
 yáz gey | wezmu gefczeli dies.
 Oprziedi|wne przewazeny.
 Te zeny genz | zenske neny.
 Igedno newyny|ma.
 miasta ny strachu podgyma |
 10 Bezewfye bazny nematny.
 Slibu|ge rzkuczy udatnye
 Powiez my | to pane zwiestie.
 Wkterems yey | polozil miestie.
 At tam poydu | ruczcie znova.
 15 Iwygmu gey yn|hed zrowa.
 Ozeno twe ustawiczst|wie.
 Gest welike ocziwiestwie |
 Welikay twrdost twe wiery |
 Gieyz gaz any kto wie miery |

- s kříže dolóv nežli v noci,
boje sě židovské moci;
a tož ješče s uotpuščením
770 s Pilátovým, zlým nekřščeným.
Maria noci netbáše
ni sě na strach ohledáše,
ale udatně řkúc, slíbi:
Jaz jej vezmu i zalíbi.
775 Ó Maria, což dieš k tomu,
až snad schován jest v tom domu,
v nemž sě svatý (Petr) ohřieval,
tu kdež kokot nad ním zpieval,
aby také otázala
780 dievka, ježto u dřví stála:
Čso chceš, co sdieti sobě vieš,
jaz jej vezmu, ješče-li dieš?
Ó předivné převáženie
té ženy, jenž ženské nenie,
785 i jedno(ho) nevynímá
miesta ni strachu podjímá.
Beze všie bázni nematn(ě)
slibuje, řkúci udatně:
Pověz mi to, pane, zvěstě,
790 v kteréms jej položil miestě?
ať tam pójdu rúče znova
i vyjmu jej inhed z rova.
Ó ženo, tvé ustavičstvie
jest veliké očivěstvie;
795 velika j' tvrdosť tvé viery,
jejž jaz ani kto vie miery.

Ogiezuffy miłoftiwy.

- 47^a Tobu utie||sen wes swiet zywy.
 proczs zapo|nul poymenye.
 Rzeczy teyto smut|ney zenye.
 Bud tobie yakoz gfy | chtieła.
 5 Vffay domne yakz drzew | mnyela.
 wiera atwogy czyny.
 Ta | tie gyz zdrawu uczyny.
 Azdat gest | kto gey otłozyl.
 procz nedies kdes | gey polozil.
 At tie wezmucz yakz | myluye.
 10 Vczennykom twym zwieštu|ge.
 Giezufy pllny miłofti.
 Nerod del | iegie zadofti.
 prowlacziti any dliti |
 Ny wiecz teto zeny mdliti.
 Neb giz | trzeti den trrpieczy.
 Tebe newie na|krrmyeczy.
 15 Czym tve duffye hla|dowite.
 Gestu gyny zywy nykte |
 Nepoftyli ny nakrrmy.
 Złwieta wś|iech zrozlicznych krrmy.
 Kromie | acz ty swu twarz sznamye.
 Dada | sye gey znati znamie.
 47^b Podas || chleba tweho tiela.
 Natom by prze|dofti gmiela.
 Kdyz by swych droch|tow pllnyegie.
 Napllnyl kos frd|czye iegie.
 5 Chczefli tehdy by nezsta|ła.
 naczyestie any uftala.

Ó Ježíši milostivý!
tobú utěšen ves svět živý,
pročs zapo(ma)nul po jméně
800 řieci tejto smutnej ženě:
Buď tobě, jakož jsi chtěla,
ufaj do mne, jakž dřiev muěla;
viera a tvoji čini —
ta tě již zdrávu učiní.
805 A zdať jest, kto jej otložil,
proč nedieš, kdes jej položil?
ať tě vezmúc, jakž miluje,
učenníkóm tvým zvěstuje.
Ježíši, plný milosti,
810 neroď dél jeje žádosti
provláčiti ani dlíti
ni viac této ženy mdlíti;
neb již třetí den trpieci,
tebe nevie, n(i) krmieci
815 čím. (s)vé duše hladovité,
ježto jiní živí nikte
nepostili ni nakrmí
z světa všech z rozličných krmí,
kromě ač ty svú tvář sznámě,
820 dada sě jej znáti známě,
podáš chleba tvého těla,
na tom by předosti jměla,
když by svých drochtóv plněje
naplnil koš srdce jeje.
825 Chceš-li tehdy, by nestála
na cestě ani ustála,

Poffyl | aobwłaz ſnaznyegie.
 Trziewa hla|dne duſſye iegie.
 Acz negynym ale | ponye.
 Sładkoſt| ſwe drahe wonie |
 10 Tys chleb żywy genz gmas wfo|bie.
 wſichnu rozkos wſakey dobre |
 Drahu wonyu wneumierze.
 za|dagiczym das uwierze.
 Żywot ie|gie tiela ſtat|.
 Nemoz dluho any | trat|.
 Kromie iedno acz ty ruczye |
 15 Zgiewis ſye gey neotlucze.
 yenz | ſy żywot iegie duſſye.
 Gynakt | wſe zdrowie ruſye.
 Tehdy giezus | hned te chwile.
 weczye gey ma|ria mile.
 48* Obrtſy ſye poſwey bie|die.
 Rabony gmu odpowie|die
 Gie|zus przyczyny ſlow wiecze.
 Nedoty|kay ſye mne wiece.
 Opromiene|nyu prawiece.
 5 toho wrchnyeho | bożyczye.
 Boleſt ſye gegie obraty |
 Wſylnu radoſt ynawrat|.
 Aſzy ie|gie boleſtiwe.
 Zmyenychu ſye | wmyloſtiwe.
 Kdysz maria ſlyſie | ſwe gmye.
 10 Ze gie tako pozwa | weymye.
 Neb tak bieſſe zuobycze|gie.
 Nawykl gie zwat| miſtr ie|gie.

posil a obvlaž snažněje
třeva hladné duše jeje,
ač nejiným, ale poně
830 sladkostí své drahé vóně.
Tys chléb živý, jenž jmaš v sobě
všichnu rozkoš (v) všakej době,
drahú vóňu v neumieře,
žádajícím dáš u vieře.
835 Život jeje těla státi
nemóž dlúho ani tráti
kromě jedno, ač ty rúce
zjevíš se jej, neotlúče,
jenž si život jeje duše,
840 jinakť vše zdravie rušie.
Tehdy Ježúš hned té chvíle
vece jej: Maria! Mile
obrtši se po svej biedě,
Rabony! j'mu odpovědě.
845 Ježúš přičini slov, vecé:
Nedotýkaj se mne viece.
Ó proměn(ě)ni(e) prav(i)ce
toho vrchnieho božice!
Bolešť se jeje obráti
850 v silnú radost i navráti
a slzy jeje bolestivé
změnicu se v milostivé.
Když Maria slyše své jmě,
že je tako pozva ve jmě, —
855 neb tak bieše z uobyčeje
navykl je zváti mistr jeje, —

poczy ynhed porozumu. |
 Gyz iako przichodiecz kumu. |
 własczi śladkość toho zwanye |
 15 wnemzto pozna bezmefkanye |
 Zey mistr iegie prziezaduczyu. |
 Giezus krystus wfemohuczy |
 Tdy duch iegie ozywenye.
 Przy|gie ismyśl nawracenye.
 48^b Kdyz " giezus wiece mluwiti.
 Chtiese as|flow przicznyti.
 Maria sye neldrr|zye wtom.
 By gmu dala chwili | natom.
 vprzielisney radości gfuczy |
 5 przieruszy ieho rziecz rzkuczy.
 Ra|boni genz sye znamena.
 Wnyuz by | rzekla mistrze zgmena.
 Nemnye|se by gey potrzebno.
 Mohlo byty | flowo iedno.
 10 Giez bieffe nalezla flo|wo.
 Znebie poslane otczewo.
 ato | mnoho lepsze mnyesse.
 yesto rada | sdieti chtieffe.
 Dotknuti sye slowa | toho.
 nez gynych slyssieti mnoho |
 Omilost iegie prziesilna.
 15 Netrr|pieliwa apilna.
 Gescze dosti wtō | neymiel
 Kdyz gyz giezus sye wi|diela.
 Assnym mluwiti mozieffe |
 Ze sye ho dotknuti chtieffe.

poči inhed po rozumu,
již jako přichodiec k umu,
vlaščí sladkosť toho zvané,
860 v nemžto pozna bez meškánie,
že j' mistr jeje přežádúc(í),
Ježúš Kristus všemohúcí.
T'dy duch jeje oživenie
při je i smysl navrácenie.
865 Kdýž Ježúš viece mluvíti
chtieše a slov přič(i)niti,
Maria sě nesdrže v tom,
by j'mu dala chvíli na tom,
v přielišnej radosti jsúci,
870 přeruši jeho řeč, řkúci:
Rabony, jenž sě znamená,
vňuž by řekla: mistře z jména.
Nemnieše, by jej potřebno
mohlo býti slovo jedno,
875 jež bieše nalezla, slovo
s nebe poslané otcevo;
a to mnoho lepšie mnieše,
ježto ráda sděti chtieše,
dotknúti sě slova toho,
880 než jiných slyšeti mnoho.
Ó milosť jeje přesilná,
netrpělivá a pilná,
ješče dosti v tom nejměla,
kdýž již Ježúše viděla
885 a s ním mluvíti mozieše,
že sě ho dotknúti chtieše.

- Wie|dieffe gıtye doneho.
 49^a ze welika || mocz otneho.
 Wychodieße przeproft^u|nye.
 vzdrawuyicz wkazdey ·stranye |
 Opane priemylotywy.
 Miſtrze wie|rny lutoſtywy.
 5 Kaks ty dobry wſiē | tiem gyſtym.
 giz ſu prawym ſrrd|czem czyſtym.
 Otot gfu ti przebla|zeny.
 Gyz ſproſtenſtwie wzaloze|nyu.
 Swym ſrdcem tebe hledagy |
 Ofczaſtny ktoz wtie uffagy.
 10 Neb to | prawda bezomyła.
 yeſt bude iwef|dy była.
 ze ty wſieczky miluyuczcie |
 Miluyes ihledagiczcie.
 anykdy i|wiedney ſtraſty.
 Neoftawis zadne | wlaſty.
 15 Ktoz tie mienye iwtie wie|rzie.
 prawym ſrdcem bez bezwie|rzie.
 yakoż tato milownyczye.
 twa | iwierna vczennyczye.
 wſproſten|ſtwiu tebe hledala.
 atie wiernye | uhledala.
 vſſala wiernye dotebe ||
 49^b aneotluczena tebe.
 Kromie wiecze do|czakala.
 Ottebe nezli czakala.
 Naſle|duymyz vmiloſty.
 pokorne zene zadoſty |

Vědieše jistě do neho,
že veliká moc ot neho
vychodieše přeprostraně,
890 uzdravujíc v každej straně.
Ó pane přemilostivý,
mistře věrný, lutoštivý!
kaks ty dobrý všem těm jistým,
již sú pravým srdcem čistým.
895 Ó toť jsú ti přebloženi,
již sprostenstvie v založeniu
svým srdcem tebe hledají.
Ó šťastni, ktož v tě ufají;
neb to pravda bez omyla
900 jest, bude i vezdy byla,
že ty všecky milujúcie
miluješ i hledajícíe,
a nikdy i v jednej strasti
* neostavíš žádné vlasti.
905 Ktož tě mienie i v tě věrie
pravým srdcem bez bezvěrie,
jakož tato milovnice
tvá i věrná učennice
v sprostenstviu tebe hledala
910 a tě věrně uhledala,
ufala věrně do tebe
a neotlúčena tebe
kromě viece dočakala
ot tebe nežli čakala.
915 Následujmyž u milosti
pokorné žen(y) žádosti,

Bychom mohli tudiez prítí.
 5 Kdez | gest ona ínyu bytí.
 zaplacz boz kaz|dy kbohu nato.
 Rozpomana pra|wie nato.
 ze take hrziefnyczye yfuczie |
 nepokril fye hledagiuczye.
 vcz fye | priehrziefny czlowiecz.
 10 plakaty | wiecz nez drzew brecze.
 Srrdcem | bozieho ztraceny.
 azadatí naleze|nye.
 vcz fye otmarie take.
 Mímo | gyne chwile wfake.
 Giezuffye wesi|dy uffatí.
 ahledagie nalezatí.
 15 pro|tiwenstwie igednoho.
 Newazyty | wfrrdczy mnoho.
 Vtiechy zadne | neymyetí.
 Bezgiezufe ny przigie|ti.
 Pron wfleckerno potupiti.
 Acz | chcesz wgeho sled wfstupiti.
 50* Vcz || fye gieziufye mileho.
 Zrzieti wrowie | frrdczye tweho.
 Otwal kamen po|prostranu.
 Otbozieho hrobu wftra|nu.
 Otlucz tiezy wfye twrrdostí.
 5 Wz|dwihny gieffutností.
 Ottweho frrdecz|ka dwerzy.
 apak mile ptay awezrzy |
 yestlit giezius prostrzed .neho.
 Cho|wayz wmylofrdi ieho.

bychom mohli tudiež príti,
kdež jest ona, i s ňú býti.
Zaplač každý k Bohu (z)a to,
920 rozpomana právě na to,
že také hriešnice jsúcie
nepokryl sě hledajúcie.
Uč sě, přehriešný člověče,
plakati viac než dřiev, breče
925 srdcem božieho ztracenie,
a žádati nalezene.
Uč sě ot Marie také
mimo jiné chvíle všaké,
(v) Ježúše vezdy ufati
930 a hledaje nalezati;
protivenstvie i jednoho
nevážiti v srdci mnoho,
útěchy žádné nejmieti
bez Ježúše ni přijéti,
935 proň všeckerno potupiti,
ač chceš v jeho sled vstúpiti.
Uč sě Ježúše milého
zřieti v rově srdce tvého,
otval kámen po prostranu
940 ot božieho hrobu v stranu.
Otluč tieži všie tvrdosti,
vzdvihni (kámen) ješutnosti
ot tvého srdéčka dveří
a pak mile ptaj a vezři,
945 jest-liť Ježúš prostřed neho,
chovajž v milosrdí jeho.

- Paklit ieszis | nebude wnem.
 10 Stana naprzied po | placziz ponem.
 wzalozeniu wierne | zbudy.
 Hledagie nayne lidy.
 vcz | sye nanyekterem miestie.
 By gey | mohl zwiedietı zwiestie.
 Proffyz ie|ho. zwfye snaznostı.
 15 Splaczem wfr|deczney zadoftı.
 Aby raczil ktobie | przıti.
 przıda ktobie stobu bytı
 Strz|iez sye pychy azawıftı.
 Hnyewu smı|lftwa nenawıftı.
 Lakomftwa lakoty | take.
 Gieslutnostı wfelikake.
 50^b aneb || tiemy czyny zlymy.
 Sedmy hrziechy | uhlawnymy.
 precz gey otfebe za|pudıs.
 Akwiecznemu hnyewu | wzbudıs.
 5 protoz zadoft wfy vmo|rze.
 Swietfku. naklon sye wpo|korzie.
 apozrzy opiet whrob bozy |
 yenz gest wfıwem frrdecznem lozy |
 vzrzıftı andiely prawie.
 Knoham | fediece akhlawie.
 10 Toczıs acz wfıwem frrdczy poznas.
 ze nebeffke | zadoftı gmas.
 Skrrzienyez wfak | gefcze gmyetı.
 Nemozes any wie|diety.
 Giezufie miłoftıwcho.
 Stwo|rzıtele fwieta wfeho.

Pak-liť Ježíš nebude v nem,
stana napřed, plačiž po nem;
v založení věrné zbudi,
950 hledaje na jiné lidi.
Uč se, na některém místě
by jej mohl zvědět zvěstě,
prosiž jeho z všie snažnosti
s pláčem v srdečné žádosti,
955 aby ráčil k tobě příti,
při(j)da k tobě, s tobú býti.
Střez se pýchy a závisti,
hněvu, smilstva, nenávisti,
lakomstva, lakoty také,
960 ješutnosti všelikaké;
aneb těmi činy zlými,
sedmi hříechy úhlavnými,
preč jej ot sebe zapudíš
a k věčnému hněvu vzbudíš.
965 Protož žádost vši umoře
světskú, nakloň se v pokoře
a pozři opět v hrob boží,
jenž jest v (t)vém srdečném loži.
Uzříš-li anděly právě
970 k nohám sediece a k hlavě,
tociž ač v svém srdci poznáš,
že nebeské žádosti jmáš,
skrzě něž však ješče jmieti
nemóžeš ani věděti
975 Ježíše milostivého,
stvořitele světa všeho;

- 15   Nerod wtom | doſtſi gmiewatſi.
           ny zſtana upo|czywatſi.
           ale placz wfobie ho ptagie |
           Donydz nenaydes hledagie.
           apak|lit ſye kdy ukaze.
           Awtwey ſye za|doſtſi ſkaze.
           Nerod wſye uffatſi ſmieie ||
- 51^a   Donadz ho nepoznaz cziele.
           Kromie | tiez ho modlbu wfobie.
           at ſye ukaze | ſam tobie.
           Smiegi wiernye ſlibitſi | to.
           Chczes uwierzie ty nebo kto |
- 5   Khrobu tweho ſrrdczye ſtatſi.
           Splac|zem gieziuſie hledatſi.
           Nerozpacznie | wzdy hledagie.
           Apokorne ſrrdcze | gmagie.
           przykladem ſrrdcem mar|thine.
           Izadne utiechy gyne.
- 10   Nebu|deſſi wſrdczy gmietſi.
           Mymo gieziſie | ny chtietſi.
           Geho miłoſtſi zgiewen̄y |
           Naleznes gey to wiem ymnym |
           Ipoznas gey tak iakz potom.
           Ne|budet potrzeba otom.
- 15   pytatſi ot|gynych kto ge.
           Giezius wſyech | hrziefnych nadiegie.
           Ale ty gey | wiecz ukazges.
           Gynym zwiſtuyes | y wſkazes.
           zes boha widiel iwz|wiediel.
- 51^b   arzka to mi geſt powſe||diel.

nerod v tom dosti jmievati,
ni stana upočívati;
ale plač, v sobě ho ptaje,
980 donidž nenajdeš, hledaje.
A pak-liť sě kdy ukáže
a v tvej sě žádosti skáže,
nerod vše ufati směle,
do(ň)adž ho nepoznáš cele,
985 kromě těž ho modlbú v sobě,
ať sě ukáže sám tobě.
Směji věrně slíbiti to:
chceš u viere ty nebo kto
k hrobu tvého srdce státi,
990 s pláčem Ježíše hledati,
nerozpačně vždy hledaje
a pokorné srdce jmaje
příkladem srdc(e) Mar(iina)
i žádné útěchy jiné
995 nebudeš-li v srdci jmieti
mimo Ježíše ni chtieti,
jeho milosti zjevením
nalezneš jej, to viem i mním.
I poznáš jej tak, jakž potom
1000 nebudeť potřeba o tom
pytati od jiných, k(de) je
Ježíš, všech hříšných nádeje;
ale ty jej viac uká(ž)eš
jiným, zvěstuješ i vzkážeš,
1005 žes Boha viděl i vzvėděl
a řka: To mi jest povėděl,

Gemuzto wŕie chwala iczeſt.
 Sŕwatym duchem wootczy wzdy geſt |

**Tuto ŕye poczyna poczy placz ŕwaŕte
 marzie.**

- 5   **O** wŕichny genz | czieſtu gdete.
 Tuto ſemnu | ſmutnu ſiedte.
 Awizte aczt | ktera boleſt.
 Kmey boleſti podobna | geſt.
 Azieleyte ſemnu meho.
 Syna | ſrdecznye mileho.
 10   wizte gha nak|rzizy pnyece.
 Ty tiezke muky trr|piece.
 Wizte nadnym tu odiwu |
 dan geſt wŕyem awprotiwu.
 Diw | ze mye widite ziwu.
 Protu mu tiez|kù protiwu.
 15   Bezwiŕye wyny geſt | podieſſen.
 Anaſſibenyczy obieſſen |
 Trrpi muku nezawyniŕw.
 Any czo | zleho uczynyw.
 Ano bezewŕeho |.prawa.
 Ten genz geſt andieſka | ſawa.
 52*   Geſt zlym newynnye obu||zen.
 Akrziewie naſmrt otſuzen.
 Tuto | geſt prawy ſud zwracen.
 Wŕeho pra|wa ſud przywracen.
 Rownoſt pra|wa zamucena.
 5   Aprawedlnoſt pora|zena.

jemužto vše chvála i česť
s svatým duchem v (o)tci vždy jest.

~~~~~

Tuto se počíná pláč svaté Mařie.

Ó všichni, jenž cestú jdete,
tuto se mnú smutnú sědte
a vizte, ačť která bolest
k mej bolesti podobna jest,
5 a želejte se mnú mého
syna srdečně milého.
Vizte j'h(o) na kříži pniece,
ty těžké muky trpiece;
vizte nad ním tu odivu,
10 dán jest všem (na) protivu.
Div že mě vidíte živu
pro tu mú těžkú protivu.
Bez všie viny jest poděšen
a na šibenici oběšen,
15 trpí muku, nezaviniv
ani co zlého učiniv;
ano beze všeho práva
ten, jenž jest andělská sláva,
jest zlým nevinně obuzen
20 a kř(i)vě na smrt' otsúzen.
Tuto jest pravý súd zvrácen,
všeho práva súd převrácen;
rovnosť práva zamúcena
a pravedlnosť poražena;

Zabludil rozum smudrostí |
 zidowfku zawistnu zlofti
 Meho syna | otfudili.
 Anewynnye zahubili.
 Ob|ratte zidowe was sud.
 Znamenay|te was tiezky blud.
 10 Zlyste byli po|taz wzeli.
 Kamste mudrost swu | podieli.
 Czo gest matie zawyní|la.
 Ktery l gest hrziech uczynyla |
 Ze gest sweho syna zbawena.
 Aza|loftnye offyrzyna.
 15 wy gste mye sy|na zbawili.
 Chudym otczye zahu|bili.
 wliech smutnych utiesytele |
 nemocznych uzdrawitele.
 wliech | praczných pomoczytele
 wseho zle|ho zbawitele.
 52^b Obratte sud wy zy||dowe.
 welíczyt su wnem bludowe.
 krzy|wy gste sudczie sud gmieli.
 Zle gste | skrrzie to pospieli.
 wizte wliechna | prawa prawaa.
 5 Ktery znych ten | sud wydawa.
 aby stworzitele sweho |
 zabilo stworzenye ieho.
 Krale sweho | otfudili.
 anewinnnye zahubili.
 vmo|rzili smrtiu twrrdu.
 Swu nesbednu | pychu hrrdu.

- 25 zablúdil rozum s múdrostí
židovskú závistnú zlostí.
Mého syna otsúdili
a nevinně zahubili.
Obratťe, židové, váš súd,
30 znamenajte váš těžký blud;
zlý ste byli potaz vzěli,
kam ste múdrostť svú poděli?
Co jest mátě zavinila,
který-l' jest hřiech učinila,
35 že jest svého syna zbavena
a žalostně osiř(e)na?
Vy jste mě syna zbavili,
chudým otce zahubili;
všech smutných utěšitele,
40 nemocných uzdravitele,
všech pracných pomocitele,
všeho zlého zbavitele.
Obratťe súd, vy židové,
velicíf sú v nem bludové!
45 Křivý jste, súdcie, súd jměli,
zle jste skrzě to prospěli.
Vizte všechna práva pravá.
Který z nich ten súd vydává,
aby stvořitele svého
50 zabilo stvořenie jeho?
Krále svého otsúdili
a nevinně zahubili,
umořili smrtú tvrdú,
svú nezbednú pýchú hrdú.
- *

10 Kteru wynu gest za|wynyl.
 Kteryli hrziech gest uczynil |
 Owstekly zidowſky rode.
 Slepy zaby|ly narode
 Cſo gſy ſpachal nadne|wynnym.
 zles ſdiel ſobie iſynom | twym.
 Nemudru gſte radu gmieli |
 15 Kdyz yſte ieho gietı chtieli.
 Zawıſty | gſte gmu neprzieli.
 Nebo gſte zle | ſkutky gmieli.
 Zli dobreho nechtie | gmieti.
 Ni gho mohu wſrrdczy | ſhrzieti.
 Ny oczyma gho widietı ||

53• Any czo dobreho przieti.
 On gest | was trefktal zezleho.
 Mnoho wem | czynyl dobreho.
 Awy gſte pak gem|ſe gehu.
 przielis uczynyli zleho.
 5 Ia|ko złodziegie wazali.
 Mezy oczy ie|mu plıwali.
 Koſſye hanebnye wazali |
 przywazawſe bicziewali.
 hanyegıce | nan krzıkali.
 Trrnym gho koruno wali.
 Potom nakrzız przıkowali |
 10 zlučz ſuocztem pıti dawali.
 Koſti | zlamati kazali.
 pak ſrrdce kopym | proklali.
 atu gſte ſwu zloſt ſkonali |
 To gſte wſe nadnym tryſczieli.

55 Kterú vinu jest zavinil,
který-li hřiech jest učinil?
Ó vzteklý židovský rode,
slepý zabylý národe!
čso jsi spáchal nad nevinným,
60 zles sděl sobě i synóm tvým.
Nemúdrú jste radu jměli,
když jste jeho jéti chtěli,
závistí jste j'mu nepřieli,
nebo jste zlé skutky jměli.
65 Zlí dobrého nechtie jmieti
ni j'ho mohú v srdci shřieti
ni očima j'ho viděti
ani co dobrého přieti.
On jest vás tresktal ze zlého,
70 mnoho vem činil dobrého;
a vy jste pak, jemše jeho,
přieliš učinili zlého:
jako zloděje vázali,
mezi oči jemu plvali,
75 k osě hanebně vázali,
přivázavše bičevali,
hanějíce naň kříkali,
trním j'ho korunovali;
potom na kříž přikovali,
80 žluč s uoctem píti dávali,
kosti zlámati kázali,
pak srdce kopím proklali
a tu jste svú zlošť skonali.
To jste vše nad ním tryščeli,

Neb | gŕte gey wŕwey meczy gmyeli.
 15 Ob|ratte ſud obratte ſud.
 poznate wnē | weliky blud.
 Gaz nynye ſmutna | zaloſtna.
 Syra ſtraſtna aboleſtna |
 Meho ſynaczka zbawena.
 azaloſt|nye oſſyrzyna.
 53° proſſy uſſlyſte mŕe || nynye.
 wezrzicz name zamuczenye |
 name welike zaloſty.
 Anatiezke me | boleſtŕ.
 Smym mye ſynem ukrzy|zugte.
 5 nakrziz mye knemu przy|kuyte.
 Radat chcey tak ſnym vm|rzieta.
 Budetel my toho prziety |
 Takt me ſrrdce tuhy zbude.
 Atat | my ſmrt lehka bude.
 Ale czo my | to hubeney.
 10 Wŕye zaloſtŕ naplne|ney.
 Ma proſba pomoze uwas |
 wtento vmoy zaloſtny czas.
 proſ|by me neuſlyſſyte.
 Any mne wtom | utieſſyte.
 Gmate ſrrdczye zkame|nala.
 Akſlitowanyu ztwrdala |
 15 Nademnu ſye neſzielite.
 Any mne | wtom uſlyſſite.
 Ny meho ſyna zba|wite.
 Any yho ſkrrzie ſlozite.
 Ob|ratite ſud obratite.

- 85   neb jste jej v svej m(o)ci jměli.
Obratťe súd, obratťe súd,
poznáte v nem veliký blud!
Jaz, nynie smutna, žalostna,
sira, strastna a bolestna,
90   mého synáčka zbavena
a žalostně osiř(e)na,
proši, uslyšte mě nynie,
vezřiec na mé zamúcenie,
na mé veliké žalosti
95   a na těžké mé bolesti.
S mým mě synem ukřižujte,
na kříž mě k nemu přikujte;
rádať chci tak s ním umřieti,
budete-l' mi toho přieti.
100   Takť mé srdce túhy zbude
a ta(k)ť mi smrt lehka bude.
Ale co mi to hubenej,
všie žalosti napln(ě)nej,
má prosba pomóže u vás
105   v tento u mój žalostný čas!
Prosby mé neuslyšíte
ani mne v tom utěšíte:
jmáte srdce zkameňalá
a k slitováníu ztvrďalá,
110   nade mnú se nesželíte
ani mne v tom uslyšíte
ni mého syna zbavíte
ani j'ho s kř(f)že složíte.
Obratite súd, obratite

- akbohu fye | nawratite.
- 54^a Giene moy zmilely || synu.
 Ktobie fye vmey nuzy wínu |
 wnyuz kmemu synu milemu.
 Mym | mylym synem kdanemu.
 On mí | to dal miesto sebe.
 5 proto nynye | prossym tebe.
 Vties mie zaloŝtnu | ŝtraŝtnu.
 Smutnu zaloŝtnu neŝczaŝtnu.
 popros zato wfyech | twych znamych.
 Auties mie tiem | wtuhach mych.
 10 By mí as toho | poprzeli.
 Atu miloŝt ŝemnu ŝdie|li.
 Bych tam nakrziz kŝrdeczne|mu.
 Mohla wzleŝti kŝynu ŝwemu |
 Kzmilelemu krozkofnemu.
 Auwe|ch mnye giz kumrzelemu. .
 15 Bych | vmyla ieho rany.
 Genz gfu tak | welmy zedrany.
 Zekrwaweny | aztrhany.
 Rozŝyrzeny nawŝye | ŝtrany.
 Otruczy krew uwazaty |
 Oplakaty zczielowaty.
- 54^b Bieda || mnye ŝynaczka meho.
 ŝrdeczne|ho zmileleho. .
 Pyczte wfychny ŝem|nu ieho.
 Newynnye zahubeneho |
 Gyuz wŝye kraŝa ŝneho ŝeŝla.
 5 wŝie | tuha wme ŝrdce weŝla.
 Gyz fye | tielo dolow borzy.

- 115 a k Bohu se navratite!
Jene, můj zmilelý synu,
k tobě se v mej núzi vinu
vňuž k mému synu milému,
mým milým synem k danému.
- 120 On mi t(ě) dal miesto sebe,
proto nynie prosím tebe,
utěš mě žalostnú, strastnú,
smutnú, žalostnú, nešťastnú.
Popros za to všech tvých známých
- 125 a utěš mě tiem v túhách mých,
by mi as toho popřieli
a tu milost se mnú sděli,
bych tam na kříž k srdečnému
mohla vzlézt, k synu svému,
- 130 k zmilelému, k rozkošnému,
auvech mně! již k umřelému;
bych umyla jeho rány,
jenž jsou tak velmi zedrány,
zekrvaveny a ztrhány,
- 135 rozšířeny na vše strany;
otrúci krev, uvázati,
oplakati, zcelovati.
Běda mně synáčka mého
srdečného, zmilelého!
- 140 pyčte všichni se mnú jeho,
nevinně zahubeného.
Juž vše krása s neho sešla,
vše túha v mé srdce vešla,
již se tělo dolóv boří

Amefrrdce wtu|hach horzí.
 wiece wiecez tuhy | sporzy.
 Diw ze mne hned neumo|rzy.
 Nezdalo mnye sye hubeney |
 10 wíye gyz tuhy naplíneney.
 By | gmu bylo czo trrpíetí.
 Amnye ty | tuhy wídietí.
 Atu horzku zalošt | gmíetí.
 Newiedie sobie czo sdiétí |
 Lepšieho sem sye nadala.
 15 Aden | Otedne čakala.
 pllnym mym | frrdcem zadala.
 Ayuzt sem tuhy | dozdała.
 Gyz wízi oczyma fwy|ma.
 zkorzen yuz wyplakalyma |
 Czoż yuz mohu rzeczy wiece.
 55* wízi || gey nakrzyży pnyece.
 wíe tielo | dolow letiece.
 Tiezkostí spadnutí | chtiece.
 Auwech moy zmilely sy|nu.
 5 Kkomu sye iaz wiecz przy|wynu.
 Moy przeffrrdeczny synacz|ku.
 Aiedyny iedynaczku.
 Ma mί|la śladka radoští.
 Giez wzdy śtobu | gmięgiech doští.
 Donydz tie przed|sobu wídiech.
 10 wezdy tobu rado|stna biech.
 wíe utieffenye śtobu | gmięch.
 Gakez koliwiek fama | chtiech.
 Moy myly synu iedyny. |

145 a mé srdce v túhách hoří;
viece, vicež túhy spoří,
div že mne hned neumorí.
Nezdálo mně se hubenej,
všie již túhy napln(ě)nej,
150 by j'mu bylo co trpěti
a mně ty túhy viděti
a tu hořkú žalost jmieti;
nevědě sobě co sdieti.
Lepšieho sem se nadála
155 a den ote dne čakala,
plným mým srdcem žádala
a južť sem túhy doždala.
Již vizi očima svýma,
z kořen juž vyplakalýma,
160 což juž mohu říci vice?
Vizi jej na kříži pniece,
vše tělo dolóv letiece,
těžkostí spadnutí chtiece.
Auvech, mój zmilelý synu,
165 k komu se jaz viac přivinu,
mój přesrdečný synáčku
a jediný jedináčku!
Má milá sladká radosti,
jéz vždy s tobú jmějéch dosti,
170 donidž tě před sobú vidiech,
vezdy tobú radostna biech;
vše utěšenie s tobú jmiech,
jakéž kolivěk sama chtiech.
Mój milý synu jediný,

Czysty nyczymz zlym newynny |
 wleho dobreho przepllny.
 15 Ktoz | mie wiecz utiesly gyny.
 Gyzt | gest ma utiecha stala.
 awsy za|lost namie wstala.
 wlye my sye | tuha dostala.
 Nelzie mi gest by | prziestala.
 55^b Kto mie zbawí me || zalosti.
 Kto mie wrati kmey radoſti |
 Gychz sem drziewe gmiela doſti.
 zme|ho synaczka miłości.
 agiz sem wiech | owsem zbyla.
 5 Smrt by my mileyfy | byla.
 Omoy synu twe mie rany
 Mu|ctie wfudy mucie nawsy strany |
 wdussy wírdczy igynady.
 Staly su | me wiechny rady.
 plna sem bole|ſti czyele.
 10 wuoczy uprrſech iwtie|le.
 Ztratiwfy toho przietele.
 wleho | ſwieta ſtworzitele.
 wiech zalost|nych tieſſitele
 wiech praczných ob|ranitele.
 Ktera gest kdy matie by|la.
 naten ſwiet sye porodila.
 15 tak | nteſſena tak ſczaſtna.
 Tak truchla | ſmutna a aſtraſtna.
 Tak poczſczena | powyſſena.
 Tak hubena poraze|na.
 yako sem yaz hubenyczye.

175 čistý, ničímž zlým nevinný,
všeho dobrého přeplný,
ktož mě víc utěší jiný?
Již jest má útěcha stala
a vše žalost na mě vstala,
180 vše mi se túha dostala;
nelze mi jest, by přestala.
Kto mě zbaví mé žalosti,
kto mě vrátí k mej radosti,
jichž sem dříve jměla dosti
185 z mého synáčka milosti?
a již sem všech ovšem zbyla,
smrť by mi milejší byla.
Ó můj synu! tvé mě rány
mučie všudy, (na) vše strany,
190 v duši, v srdci i jinady.
Staly sú mé všechny rady,
plna sem bolesti cele:
v uočí, u prsech i v těle,
ztrativši toho přieteľa,
195 všeho světa stvořitele,
všech žalostných těšitele,
všech pracných obranitele.
Která jest kdy máte byla
na ten svět se porodila
200 tak utěšená, tak šťastná,
tak truchlá, smutná a strastná,
tak počščená, povýšená,
tak hubená, poražená,
jako sem jaz hubenice,

- pl|na wfady wfy tuziczye.
 56^a wſiech || boleſtj wfy zalofti.
 wfy ſtraſty | wfy hubenoſti.
 Omoy kwiete | prziezaduczy.
 wſeho kwietie kra|ſe ktwuczy.
 5 Slechetnyeyſy wſeho | ſwieta.
 Rozkoſnyeyſy wſeho kwie|ta.
 yaz twa prziezaloftna ma|tie.
 vmrziela bych rada zatie |
 Nepoyednu ale ſtokrat.
 Aktomu | geſcze tiſſuczkrat.
 10 Gyz ſem ſye | ſtobu mynula.
 gyz ma radoſt | wfy zhynula.
 wfy zalofti na|mie ſpadly.
 wewfy ſye vme udy | wkładly.
 Okak gfy naſſwiet poz|die dan.
 15 atak nahle ſmrti pod|dan.
 Rozkoſnye naſſwiet poro|zen.
 awſiem nawſe dobre wzplo|zen.
 ayuz zaloftnye vmorzen.
 zmu|czen azbit wfady zkorzen.
 Mie ſy | ſwu matku opuſtil.
 56^b Awſy zaloft || zaloft namye ſpuſtil.
 Twym wra|zedlnykom otpuſtil.
 Drziewe nez | gfy duſſy puſtil.
 Moy prziezmy|lely ſynaczku.
 aiedyny iedynaczku |
 6 wezrzy namye anatweho.
 Vcze|nnyka wzwoleneho.
 naiana | nabra tweho.

205 plna všady všie túžice,
všech bolestí, všie žalosti,
všie strasti, všie hubenosti.
Ó můj květe přežádúcí,
všeho kvietie krásie ktvúcí,
210 šlechetnější všeho světa,
rozkošnější všeho květa;
jaz tvá přežalostná mátě
umřela bych ráda za tě,
ne po jednu, ale stokrát
215 a k tomu ješče tisúckrát.
Již sem se s tobú minula,
již má radost vše zhynula;
vše žalosti na mě spadly,
ve vše se v mé údy vkladly.
220 Ó kak jsi na svět pozdě dán
a tak náhle smrti poddán!
rozkošně na svět porozen
a všem na vše dobré vzplozen
a juž žalostně umořen,
225 zmučen a zbit všady z kořen;
mě si, svú matku, opustil
a vši žalost na mě spustil,
tvým vražedlníkóm otpustil
dřieve, než jsi duši pustil.
230 Můj přezmilelý synáčku
a jediný jedináčku!
vezři na mě a na tvého
učenníka vzvoleného,
na Jana, na bra(tra) tvého,

Natetcziczye czis | wlaſtneho.
 Ten geſt giż tak | wtiezkey mdlobie.
 10 Ny wie giż | czo ſdieti ſobie.
 wida twe nuzie | natobie.
 Igeſt welmy zhynul | wfobie.
 Snoczy geſt ſtobu wecz|rzal.
 Awelmy ſtobu weſſel byl |
 natwych prrfech otpoczywal. |
 15 ztez miſſy giedl ztez czieſſye pil |
 Adnes geſt wzaloſtney tuzye |
 Doſſa nagy obu nuzye.
 Gan | geſt gyż tak ohubenyeł.
 Zlutał | zzelenal azblediel.
 57* Ztratiw tie || otczie mileho.
 Blizkeho bratr|czye wierneho.
 Genz geſt kral | miłowatelny.
 Mily kraſny aby|telny.
 adoltoyny miłowanye |
 5 Czſczenye banye achwalenie |
 S noczy wfichny uczennyczy |
 Geho myly zwolennyczy.
 zew|ſeho ſwieta wybrany.
 Awgeho | czeleđ pozwany.
 10 Swe wiery | zapomanuwe.
 Smrtelnym | ſtrachem ofnuwe.
 zabiehu ot|krale ſweho.
 Nykte neoſta vne|ho.
 Nikte gemu nepomoze |
 Rozkriчу ſye kde kto moze |
 15 Sameho tu oſtawichu.

- 235   na tetčice čiž vlastného,
ten jest již tak v těžkej mdlobě,
ni vie již co sdieti sobě;
vida tvé núze na tobě
i jest velmi zhynul v sobě.
- 240   S noci jest s tobú večerál,
na tvých prsech otpočíval
a velmi s tobú vesel byl,
z též mísy jedl, z též čieše pil;
a dnes jest v žalostnej tůžě.
- 245   Došla na jí obú núze.
Jan jest již tak ohubeněl,
(z)žluťal, zzeleňal a zbleděl,
ztrativ tě, otce milého,
blízkého bratrce věrného,
- 250   jenž jest král milovatelný,
milý krásný a bytelný
a důstojný milování,
čščenje, báníe a chválenie.
S noci všichni učenníci,
- 255   jeho milí zvolenníci,
ze všeho světa vybraní
a v jeho čeled' pozvaní,
své viery zapomanuvše,
smrteľným strachem oslnuvše,
- 260   zaběhú ot krále svého.
Nikte neosta u neho,
nikte jemu nepomože,
rozkrychu sě, kde kto može;
samého tu ostavichu,

- Wicz | fye knemu newraticu.
 Ge|dyny yan semnu smutnu. |
 Agmawie tuhu ukrutnu.
 Ten | semnu tuz trrpi tuhu.
 57^b Adan || mnye gest izafluhi.
 Izařyna | zamlcho.
 Miesto řrdczneho | meho.
 Ten mie tieřy iřluzy my |
 Rozlicznymy tieřenymy.
 5 Du|chownymy iřwatymy.
 Amnie | smym synem wzacznymí.
 ten | fye knemu nawratil gest.
 Atu | gmu ge uczynyl czeřt.
 Amnye | utieřenye czyny.
 10 wiczřye neze | wřichny gyny.
 Ařakoz nayeřpieře ona.
 Swu prořbu křanowy | řkona.
 Hned řwaty řan pmlu|wř knyey.
 Atieřřye gy powieřie | gřey.
 welmy pokornye ařřye |
 15 zalořtwie řrdcem wzdyřřye. |
 Řzka zmlala pany nařřye.
 Bo|hem oblřbena nadwřye.
 Křalow|no a bořie matko.
 Totot wře zle | bude kratko
 58^a Vřies fye nebud || tak smutna.
 Ny řama řobie ukr|utna.
 Nebot wře zle tot pomyne |
 Atwoyt myly řyn nezhyne |
 5 Twoyt řyn gest řbuoh řczlo|wřek.

- 265   viec sě k nemu nevrátichu,
jediný Jan se mnú smutnú
a jmávě túhu ukrutnú.
Ten se mnú túž trpí túhu
a dán mně jest i za sluhu
270   i za syna za milého
miesto srdečného mého.
Ten mě těší i slúží mi
rozličnými těšeními,
duchovními i svatými,
275   a mně s mým synem vzácnými.
Ten sě k nemu navrátil jest
a tu j'mu je učinil česť
a mně utěšenie činí
věčšie než vŕichni jiní.
280   A jakož najspieše ona
svú prosbu k Janovi skona,
hned svatý Jan promluvi k něj
a těše ji, povědě jej
velmi pokorně a tiše,
285   žalostivě srdcem vzdýše,
řka: Zmilelá paní naše,
Bohem oblíbená nad vše,
královno a božie matko,
totoť vše zlé bude krátko;
290   utěš sě, nebuď tak smutna
ni sama sobě ukrutna;
neboť vše zlé — toť pomine
a tvójť milý syn nezhyne.
Tvójť syn jest i Buoh i člověk

abude wzdy nawieczny | wiek.
 ale wes swiet byl gest | letiel.
 an gey opiet wzdwi|nuti chtiel.
 Skrze swe swate | trrpienye.
 10 Atoto tiezke vmrze|nye.
 neb on buoh gfa wfemohu|czy.
 wzdy awezdy buduczy. |
 Nemohl gest wbozstwí vmrze|ti.
 Mussyl czlowieczstwie przy|gieti.
 15 Gez czlowieczstwie wzal | gest wtobie.
 Atiem nycz neum|nyl wfobie.
 ale aby mohl trr|pieti.
 Awtom czlowieczstwíu | vmrzieti.
 Atiem swym swatý | trrpienym.
 58^b adobrowolnym || vmrzienym.
 dyabla upekle po|tupiti.
 any zpekla wykupiti |
 vmrziel czlowieczsku nemoczy |
 5 wftane zmrtwych bozsku mo|czy.
 ato fye trzeti den ftane.
 at|wa zaloft wfyie prziestane.
 neb | iakz wftane hned wtey dobie |
 Slawnye fye ukaze tobie.
 Tu | przigmes weliku radoft.
 10 Amy|ne tie wfie twa zaloft.
 Ties | fye mila matko bozie.
 Kralow|no bozskeho fbozie.
 Aomnye | gyz racz mlczieti.
 ato otemne | flyffieti.
 15 Ez iehoz widis otfuze|na.

295 a bude vždy na věčný věk,
ale veš svět byl jest letěl,
an jej opěť vzdvihnutí chtěl
skrzě své svaté trpění
a toto těžké umření;
300 neb on Buoh jsa všemohúcí,
v(ša)dy a vezdy budúcí,
nemohl jest v božství umřieti,
musil člověčstvie přijeti:
jež člověčstvie vzal jest v tobě
305 a tiem nic neumnil v sobě,
ale aby mohl trpěti
a v tom člověčstviu umřieti
a tiem svým svatým trpěním
a dobrovolným umřením
310 ďábla v pekle potupiti
a ny z pekla vykúpiti.
Umřel člověčskou nemocí,
vstane z mrtvých božskou mocí;
a to se třetí den stane
315 a tvá žalost vše přestane;
neb jakž vstane, hned v tej době,
slávně se ukáže tobě,
tu přijmeš velikú radost
a mine tě vše tvá žalost.
320 Těš se, milá matko božie,
královno božského sbožie,
a o mně již rač mlčeti
a to ote mne slyšeti,
ež jehož vidíš otsúzena

- atu smrtíu vmorzena.
 Ia|ko czym prowyneneho.
 ale ny|czymz newynneho.
 Tot geſt ie|ho wolíu bylo.
 ato ſye ſtati mu|ſylo.
 59^a Gynak by czlowiek byl || ztracen.
 ale takto geſt wypla|cen.
 Otdyabla kbohu nawra|cen.
 Igeſt bohu welmy wzacen |
 Ty wies ze geſt to ſyn bozy. |
 5 prziffel znebes zbožíſkych ſbozy |
 ageſt prawy buoh aczlowiek |
 abude wzdy nawieczny wiek |
 Ten ſye geſt ztebe porodil.
 anā | wſechno dobre wzplodil.
 10 Aieſt | ibozy ſyn itwoy.
 wſiech ſtworzi|tel itwoy ymoy.
 Bozy ſyn geſt | bezpoczatka.
 Tys podczaffem ie|ho matka.
 Igeſt obogy ſyn wa|gy.
 15 Tukrzeſtiene wieru gma|gy.
 Neb to wpíſmie pſano gma|gy.
 znehoz ſpaſſenye czakagy. |
 Bozy otwieka wieczneho.
 Twoy | otoproda noweho.
 Newelmy | przielis dawneho.
 59^b Ottrzy let || czius trzidczateho.
 Ties ſye bozie | matko mila.
 wiecznye ubozye | wzdy byla.
 zſwatich kralow po|rodila.

- 325 a tú smrtú umořena
jako čím provin(ě)ného,
ale ničímž nevinného.
Toť jest jeho volú bylo
a to se státi musilo,
330 jinak by člověk byl ztracen,
ale takto jest vyplacen,
ot ďábla k Bohu navrácen
i jest Bohu velmi vzácen.
Ty vieš, že jest to syn boží
335 přišel z nebes, z božských sboží,
a jest pravý Buoh a člověk
a bude vždy na věčný věk.
Ten se jest z tebe porodil
a nám všechno dobré vzplodil
340 a jest i boží syn i tvój,
všech stvořitel i tvój i mój.
Boží syn jest bez počátku,
tys pod časem jeho matka
i jest obojí syn vají.
345 Tu křestěné vieru jmají,
neb to v písmě psáno jmají,
z nehož spasenie čakají:
boží ot věka věčného,
tvój ot poroda nového,
350 nevelmi přieliš dávného,
ot tří let čuž třidcátého.
Těš se, božie matko milá,
věčně u Božě vždy byla,
z svatých králův porodilá,

nadwřit řwate zařluzila |
 5 Czym řye ty wiece řmuczuges |
 Tiem wieceřř boleřt wzbuzuges |
 I řobie řřynu twemu.
 welmy | nynye boleřtnemu.
 Igma on | tiem wieceřř boleřt.
 10 yakz koli | twa welika geřt.
 Neb wiece | řítuge tebe.
 Nez moz řítowaty ře|be.
 Nebs ty myla matka řeho |
 mileyřř řwřeta zewřeho.
 proto | ties řye myla matko.
 15 nepohy|net twe dietatko.

Tuto ořpo|wředa řwata marři. řwatemu |
řanu ewandřeřřie.

Auwech | giene mily řynu.
 podle ktereho | řa czynu.
 Mohu řye obwefeřity ||
 60^a Neb kdy utieřřena byři.
 aia gmā | tuhy welike.
 Smutky řzalořtmy | wřelike.
 wřduczy řmrt řyna me|ho.
 priefrřdecznye zmřleleho.
 5 řw|atym duchem poczateho.
 ařlaw|nye porozeneho.
 Gaz hubeny|czie neřczařtna.
 Smutna zalořt|na ařtrařtna.
 Nemohu řie utie|řyři.
 any wiece weffela byři |

- 355 nad vš(e)ť svaté zaslúžilá.
Čím se ty více smucuješ,
tiem väčší bolest vzbuzuješ
i sobě i synu tvému,
velmi nynie bolestnému.
360 I jmá on tiem väčší bolest,
jakž koli tvá velika jest;
neb více lituje tebe,
než móż litovati sebe;
nebs ty milá matka jeho,
365 milejší světa ze všeho;
proto těš se, milá matko,
nepohyneť tvé dieťaťko.

*Tuto odpoviedá svatá Maří svatému
Janu evandělistě.*

- Auvech Jene, milý synu,
podle kterého já činu
370 mohu se obveseliti
neb kdy utěšena býti?
A já jmám túhy veliké,
smutky s žalostmi všeliké,
vidúci smrt syna mého
375 přesrdečně zmilelého,
svatým duchem počatého
a slavně porozeného.
Jaz hubenice nešťastna
smutna, žalostna a strastna,
380 nemohu se utěšiti
ani viec vesela býti

- 10 Pomem zmylelem synaczku |
 Aiedynem iedynaczku.
 Ale to | ma naywieczšye gešt.
 zewšie|ch mych boleštı bolešt.
 ze my to|ho nelzie gmietı.
 15 zameho sy|na vmrzietı.
 Atam nakrzy | snym pnyetı.
 Toho my nech|tie poprzetı.
 Bych yaz snym | nakrzızy pnyela.
 weliku bych | radošt gmiela.
 60^b Ta by mı smrt || ťladka byla.
 Awšiech bych za|loštı zbyla.
 Radieyšy bych to wz|wolıla.
 nez tišfucz tiech šwıetow | gmiela.
 Ale to šye nemoz štatı |
 5 Raczte mnye as tielo datı.
 Me|ho synaczka mileho.
 Auwech | mnye gyuz vmrrleho.
 prze|tíšzczye umrtweneho.
 Otpat | dowrchu zbıteho.
 10 Bych tu utı|echu przıgmuczy.
 Meho šyna|czka gmagiczy.
 Rany yeho | vmygıczy.
 Krrwawym pla|czem oplaczıczy.
 Miłofrrdnıe | zlıbagıczy.
 15 Tak šye snym na|kochagıczy.
 vmrziela utiešše|nyeyššy.
 Toliko gyz tuh poy|miewšy.
 Šrdecznu bolešt trr|piewšy.
 wtiech tuhach yeho | widiewšy.

po mém zmilelém synáčku
a jediném jedináčku;
ale to má najvěčšie jest
385 ze všech mých bolestí bolest,
že mi toho nelzě jmieti,
za mého syna umřieti
a tam na kří(ži) s ním pnieti.
Toho mi nechtie popřieti,
390 bych jaz s ním na kříži pněla,
velikú bych radost jměla,
ta by mi smrt sladka byla
a všech bych žalostí zbyla.
Radější bych to vzvolila,
395 než tisúc těch světóv jměla.
Ale to sě nemóž státi,
račte mně as tělo dáti
mého synáčka milého,
auvech mně, juž umrlého,
400 přetěžce umrtveného,
ot pat do vrchu zbitého,
bych tu útěchu přijmúci,
iného synáčka jmající,
rány jeho umyjíci,
405 krvavým pláčem oplaćíci,
milosrdně zlíbající,
tak sě s ním nakochající,
umřela utěšenější,
toliko již tuh pojměvši,
410 srdečnú bolest trpěvši,
v těch túhách jeho viděvši,

61^a Hanenye atryzn || ňyſſiewſy.
Iwſe gyne zle trıſcziew|ſe

*Tuto geſt mluwl gıezus | křıſtus k ſwey
matczie drzie|we nezlı geſt vmrzel*

5 **M**ıla | matko nemut ſye tak.
Gyzt to | nemoz bytı gynak.
Ato czozſt ſye | geſt trıſczalo.
wleczkernot geſt | yuz przeſtalo.
Ay tot geſt ian | mieſto mne ſyn.
10 **K**tomu ſye iako | kemnye wyn.
Azamatrz ġmu | dawam tie.
Budız ma ıgeho | matie.
yazt tie porucziegy iemu |
Bratru memu teczienemu. |
Takez ho porucziem tobie.
15 **h**o|wieytas wmyłoſtı ſobie.
Potom | ynhed ian gy przıgie.
apoczye | czſnye chowatı gie.
Czyſty dıew|ka dıewky czyſte.
Ato ġmıetı ^{ıc}ı za|giſte.

Amen.

61^b *Tuto ſye geſt ſko||nal placz ſwate marze
matky | bozie ġeyz geſt czynyla uwel|ky patek
podkrzızem ſtogıeczy | aktoz ġey bude na-
5 **k**azdy pa|tek ſnabozenſtwym czyſtı nebo | po-
ſluchatı. wſechno obdrzy. | uboha ſkrrze kra-
lownu nebeſ|ku nawſıech mieſıtech powſie |
10 **c**zaſſy anaywıece naſmrrtı na|ſwey.*

han(ě)nie a tryzn slyševši
i vše jiné zlé tryščevš(i).

*Tuto jest mluvil Jezus Kristus k svej
matce dříve nežli jest umřel.*

Milá matko, nemuť se tak,
415 již to nemóž býti jinak;
a to, co(ž)ť se jest tryščalo,
všeckernoť jest juž přestalo.
Aj toť jest Jan místo mne syn,
k tomu se jako ke mně viň
420 a za mát(e)ř j'mu dávám tě,
budiž má i jeho mátě,
jazť tě porúčeji jemu,
bratru mému tetčenému.
Takéž ho porúciem tobě,
425 hovějtas v milosti sobě.
Potom inhed Jan ji přiře,
a poče čsně chovati já,
čistý dievka dievky čisté
a to jmieti (jest) zajisté.

Amen.

*Tuto se jest skončil pláč svaté Mařie,
matky božie, ježž jest činila u veliký pátek
pod křížem stojící, a ktož jej bude na
každý pátek s náboženstvím čísti nebo po-
slouchati, všechno obdrží u Boha skrzě krá-
lovnu nebeskú na všech miestech, po vše
časy a najvíce na smrti na svej.*

Tu ťye poczynagy ra|doťi ťwate marťie.

Swata | marzy matko bozie
 Racz | wťye uweťi wraťke ťbo|zye.
 15 Ty genz twu ťlawu wzdy | mnozie.
 atak ťye wtwu miťoť | wlozie.
 yaz ťye tiem wtwu mi|ťoť wlozy.
 ze twe radoťi wylozy |
 Ktomu mnye ty racz ťpomoczy |
 Bud ťemnu wedne y wnoczy ||

62* P Rrwa geťt twa bylo ra|doťt.
 Kdyz ťye naplťny | twa zadoťt.
 Gyz gťy weťdy | kbohu gmie|la.
 5 Awťym ťrd|cem rada chtiela.
 At by to buoh | raczil dat|.

By dzievku gťucz byla | mat|.

atak geťt buoh y uczynyl |
 ze geťt twu zadoťt naplťnyl.
 ze | gťy dzievku y materzy.
 10 Ktomu | take bozy dczerzy.
 Neb ieden czas | buoh po knyey poťla.
 Gabriela | cťťneho poťla.
 Neobeczneho andie|la
 ale cťťneho archandiela.
 Do|nazaretha domieťta.
 15 abieťe gmu | znama czyeťta.
 Akdyz przigide | wnazareth.
 Dzievka gmieťťe | cťtrnazte let.
 Maria gmie ťobie | gmieťťe.
 yozefu otdana bieťe.

Tu se počínají radosti svaté Mařie.

Svatá Maří, matko božie,
rač vše vvéstí v ra(j)ské sbožie
ty, jenž tvú slávu vždy množie
a tak se v tvú milosť vložie.

5 Jaz se tiem v tvú milosť vloží,
že tvé radosti vyloží;
k tomu mně ty rač spomoci,
buď se mnú ve dne i v noci.

10 Prvá jest tvá byl(a) radost,
když se naplní tvá žádost,
již jsi vezdy k Bohu jměla
a vším srdcem ráda chtěla,
ať by to Buoh ráčil dáti,
by, děvkú jsúc, byla máti.

15 A tak jest Buoh i učinil,
že jest tvú žádost naplnil,
že jsi děvkú i mateří,
k tomu také boží dceří.

20 Neb jeden čas Buoh k něj posla
Gabriela, čsného posla,
ne obecného anděla,
ale čsného archanděla,
do Nazare(t)a do města
a bieše j'mu známa cesta.

25 A když přijide v Nazare(t),
dievka jmieše čtrná(c)te let;
Maria jmě sobě jmieše,
Josefu otdána bieše:

- Die|wka zadiewku czyste|ho.
 62^b Czista || swata zaswateho.
 Oba bieſta to | ſlibila.
 by wdiewczyey czyſtotie | byla.
 druh odrucie newiedieſe |
 adruh atdruha tagieſſe.
 5 Kazdy | gyu wſtup wmanzelſtwie.
 po|rucziw bohu ſwe diewſtwie.
 Ten | vmyſl gyu kazdy gmieſſe
 aten | dar otboha bieſſe.
 akdyz andiel | tam przigide.
 10 Inhed knyey | wkomnatu wnyde.
 welmy | przeſlawney ſwietloſti.
 ana | gfucz plna ſwatoſti.
 namodlit|wie naſſwey bieſſe.
 ayzayaffie | cztieſſe.
 15 Kdeſto onyey bieſſe pla|no.
 adawno prorokowano. |
 Diewka poczne iporody.
 aw|ſiem wſechno dobre wzplody |
 Awſed tam knyey klecze prze|dny.
 63^a nicz drzewe nepomluwiw || ſnyu.
 alehned gey weczye | zdrawa.
 Podle andieſkeho | prawa.
 Tak andiele pozdra|wugy.
 5 drzewe nez gym to | zwieſtugy.
 Pronez gfu bohem | poſlany.
 aktomu poſſeſtwiu | dany.
 Akdyz uſlyſſye ta ſlowa |
 Bozie. a archandielowa.

dievka za dievku čistého,
30 čistá, svatá za svatého.
Oba běsta to slíbila,
by v dievčej čistotě byla,
druh o druhě nevědieše
a druh (o)t druha tajéše,
35 každý jú vstúp u manželstvie,
poručiv Bohu své děvstvie,
ten úmysl jú každý jmieše
a ten dar ot Boha bieše.
A když anděl tam přijide,
40 inhed k něj v komnatu vnide,
velmi přeslavnej světlosti,
ana jsúc plna svatosti,
na modlitvě na svej bieše
a Izaiáše čtieše,
45 kdežto o něj bieše psáno
a dávno prorokováno:
dievka počne i porodí
a všem všechno dobré vzplodí.
A všed tam k něj, kleče před ní,
50 nic dřieve nepomluviv s ňú;
ale hned jej vece: Zdráva!
Podle andělského práva
tak andělé pozdravují,
dřieve než jim to zvěstují,
55 pro než jsú Bohem poslání
a k tomu poselstviu dáni.
A když uslyše ta slova
božie a archandělova,

ze gıey | toczus geřt pocziety.
 10 Apocznuce | ťyna gmiety.
 welmy gy ta rziecz | nadtruty.
 Lekty ťye welmy ťye | ťmuty.
 Poczie myřly czo to geřt |
 ze gıey taku zwiřtugyu czeřt |
 Tehdy andiel promluwy knyey |
 15 Adobru ottuchu da gıey.
 Rzka | maria neřtrachuy ťye.
 przıgmes | mileho boha wťye.
 nebs nalez|la bozy miřt.
 Awřech miřty | wřech piřnořt.
 63^b Pocznes ťyna || aporodıs.
 awřemu řwıetu gey wřp|lodıs.
 Tdy ona to uřlyřřiewťy.
 Inhed | by utieřřenyeyřřy.
 vwierziwťy pořlu cřřnemu.
 5 Otboha knyey pořla|nemu.
 Ipowiedie hned andielu |
 Swatemu cřius gabrielu.
 Rzkucz | kterym to bude cřynem.
 Abych yaz | poczala řynem.
 Apocznuczy poro|dila.
 aiaz řem bohu řlibila.
 10 Diew|czy cřıřtotu drrziety.
 any kdy gie | neruřřyety.
 amuzie řem nepozna|la.
 Ny řrřdcem kdy pozadala.
 any | ho kdy chcey poznaty.
 any myřly | pozadaty.

že jej točuz jest počieti
60 a, počnúce, syna jmieti;
velmi ji ta řeč nadtruti,
lekši sě, velmi sě smúti;
poče mysliti, co to jest,
že jej takú zvěstujú česť?
65 Tehdy anděl promluvi k něj
a dobrú ottuchu da jej,
řka: Maria, nestrachuj sě,
přijmeš milého Boha v sě;
nebs nalezla boží milost
70 a všech milostí vš(u) plnost!
Počneš syna a porodíš
a všemu světu jej vzplodíš.
T'dy ona to uslyševši,
inhd by utěšenější;
75 uvěřivši poslu čsnému
ot Boha k něj poslanému,
i povědě hned andělu,
svatému čuž Gabrielu,
řkúc: Kterým to bude činem,
80 abych jaz počala synem
a, počnúci, porodila
a jaz sem Bohu slíbila
dievčí čistotu držeti
ani kdy jé nerušeti.
85 A muže sem nepoznala
ni srdcem kdy požádala,
ani ho kdy chci poznati
ani myslí požádati.

- 15 Tdy gley andiel otopo|wiedie.
 Rzka gaz ten czyn dobrzě | wiedie.
 aty take ten czyn poznay |
 atwu woli knemu przĭday.
 Ne|bot geřt przewelmy řlawny.
 ubo|ziem ulozenyu dawny.
- 64^a Tobie řa||mey wzdy chowany.
 wfyu trogy|czy hotowany.
- du
 ^ Swaty_^ch taynye | wfupĭ wtie.
 amocz wrchnye za|řlony tie.
- 5 Neb ten iehoz ty porodĭs |
 Kdyz dewĭet mieřřiecziew řchodĭs |
 Bude bozym řynem nazwan. |
 anařpas wfemu řwĭetu dan |
 Tent bude wtwem poczĭetĭ czyn |
 Abudet twoy ibozy řyn.
- 10 Ayla | prawy buoh a człowiek.
 Bude | kralowatĭ nawiek.
 Atomu kra|łowřtwĭu ieho.
 podle u(ro)ka boz|řkeho.
 Nikdy nebude řkonanĭe |
 Ale wieczne kralowanye.
- 15 Ak|dyz gley to wfě wyprawĭ.
 na|tey giu czĭeřtie pořtawĭ.
 Ze | uwierzy ieho rzĭeczy.
 Czyle pll|nye bezwfye wzprzĭeczy.
 Iweczye gmu | toto řlowo.
- 64^b Me geřt řrdce yuz || geřt hotowo. .
 yaz řem roba boha | meho.
 Bud my podle řlowa twe|ho

T'dy jej anděl odpovědě,
90 řka: Jaz ten čin dobře vědě
a ty také ten čin poznaj
a tvú vóli k nemu přidaj,
neboť jest převelmi slavný,
v božiem uloženiu dávný,
95 tobě samej vždy chovaný,
všú trojicí hotovaný.
Svatý (du)ch tajně vstúpí v tě
a moc vrchnie zasloní tě;
neb ten, jehož ty porodíš,
100 když devěť měsiecev schodíš,
bude božím synem nazván
a na spas všemu světu dán.
Tenť bude v tvém početí čin
a budeť tvój i boží syn
105 a jsa pravý Buoh a člověk,
bude kralovati na věk
a tomu královstviu jeho,
podle ú(ro)ka božského
nikdy nebude skonánie,
110 ale věčné kralovánie.
A když jej to vše vypravi,
na tej ju cestě postavi,
že uvěři jeho řeči,
čile, plně bez všie vzpřeči
115 i vece j'mu toto slovo:
Mé (jest) srdce juž hotovo,
jaz sem roba Boha mého,
buď mi podle slova tvého.

ayakz to nahle powiedie.
 Na|tom mieřtie ynhed wzvwiedie.
 5 Ze | geřt gyuz boha poczala.
 Adiew|ku czıřtu ořtala.
 yakz geřt to řlo|wo řkonczala.
 yehoz bieřfe wz|dy zadala.
 Igmye prziwieliku | radořt.
 10 Neb řye řta wřye iegye | zadořt.
 Gyz bieřfe zdietynřtwie | gmiela.
 Awřyem řrdczem rada | chtiela.
 By gıey to buoh raczil | daty.
 By diewku gřucz byla | mařı.
 Gednoho řyna porodiecz |
 15 Ineymiela gyneho wiecz.
 Ale | toho iedyneho.
 Nepořkwrniec | diewřtwie řweho.
 Atak geřt boh | y uczynyl
 *Geřt iegie zadořt | napllnyl.
 65• Ze geřt diewku ymate||řzy.
 Izmylelu bozy dczerzy.
 To gız | prwu radořt gmate.
 Acz gy pra|wie znamenate.
 Gyz geřt mař|ka bozie gmyela.
 5 Iwduřřy ipod|le řiela.
 Ze geřt tak boha poczala |
 poczenřy diewku ořtala

druha|

DRuħa řye gıey radořt řtala |
 Gıeyz řye welmy radowala |
 Kdyz kalzbietie prziřla bieře |

120 A jakž to náhle povědě,
na tom miestě inhed vzvědě,
že jest juž Boha počala
a děvkú čistú ostala,
jakž jest to slovo skončala,
jehož bieše vždy žádala.
125 I jmě převelikú radost,
neb sě sta vše jeje žádost,
již bieše z dětinstvie jměla
a všiem srdcem ráda chtěla,
by jej to Buoh ráčil dáti,
130 by, děvkú jsúc, byla máti,
jednoho syna porodiec
i nejměla jiného viec;
ale toho jediného,
neposkvrniec děvstvie svého.
135 A tak jest Bóh i učinil,
(že) jest jeje žádost naplnil,
že jest děvkú i mateří
i zmilelú boží dceří.
To již prvú radost jmáte,
140 ač ji právě znamenáte,
již jest matka božie jměla
i v duši i podle těla,
že jest tak Boha počala,
počenši děvkú ostala.

Druhá.

145 Druhá sě jej radost stala
jejž sě velmi radovala,
když k Alžbětě přišla bieše

- 10   atu ſnyu przebyti chtieſſe.
        Chtiecz | gley womladczyech ſluzití.
        Te | rzieczy nechczy dluzity.
        Ale na|kratczye powiedie.
        Czoz otom | ſluſneho wiedie.
 15   Awy zname|nayte prawie.
        Wkteremz gſte | koliwiek ſtawie.
        Kdyz gabrí|el bozy poſſel.
        zdaw poſſelſty|wie bieſe otſel.
        Tdy maria gyz | poczenſy.
        Mile otpuſczenye wzemſy
 65^b   Otyozepha muzye ſweho.
        Gfucz | podpoſluſſenſtwym yeho.
        Gide | dogieruzalemie.
        Domieſta zy|dowſke zemye.
        Aby tetky naw|ſcziewila.
        awomladczyech gley | ſluzila.
        Ayakz brrzo tam przigi|de.
        Inhed wdom alzbietyn wny|de.
        Ta zacharzie muzye gmieſſe |
        Adietietem tiezka bieſſe.
 10   Ianem | czius bozym krzſtitelem.
        anay|prwnym kazatelem.
        Krzeſtā|ſkym auczytelem.
        awſedſſy | knyey ipozdrawí.
        ana welmy | boha wſlawy.
 15   wzwefſeli ſye y|wzradowa.
        ahospodynu wzdie|kowa.
        Rzkuczy otkud my przy|ſlo geſt.
        Tak welika iſlawna | czeſt.

- a tu s ňú přebyti chtieše,
chtiec jej v omladciech slúžiti.
150 Té řeči nechci dlúžiti,
ale na krátce povědě,
což o tom slušného vědě,
a vy znamenajte právě,
v kterěmž jste kolivěk stavě.
155 Když Gabriel, boží posel,
zdav posels(t)vie, bieše otšel,
t'dy Maria již počenši,
milé otpuščenje vzešši
ot Jozefa, muže svého,
160 jsúc pod poslušenstvím jeho,
jide do Jeruzalemě,
do města židovské země,
aby tetky navščievila
a v omladciech jej slúžila.
165 A jakž brzo tam přijide,
inheď v dóm Alžbětin vnide;
ta Zachaře muže jmieše
a dietětem těžka bieše:
Janem čuž, božím křtitelem
170 a najprvním kazatelem
křesťanským a učitelem.
A všedši k něj i pozdravi,
ana velmi Boha vslavi;
vzveseli se i vzradova
175 a Hospodinu vzděkova,
řkúci: Otkud mi přišl(a) jest
tak veliká i slavná česť,

- Ez geſt mne ameho die|tatka.
 66^a Nawſcziewiła bozie ma|tka.
 Neb gakz ſem gy uſlyſſala |
 Tak ſem wtom mieſcie poznala |
 Ze geſt gyz bohem poczala.
 Zne|hoz bud bohu ſnyu chwala.
 5 To | mnye me dietie da znatí.
 Genz | yakz wnynde bozye matí.
 (po)ctie | ſye wemnye radowaty.
 Radofczie|my ſye metaty.
 wtiech radofcziech | poyhrawaty.
 10 Tiem czynem gy | przigymaty.
 awitanye gley da|waty.
 wnyuz by rzekl tot bozie | matí.
 Neb otom boziem tayenſt|wíu.
 Aondielfkem poſelſtwíu |
 Giez maria bieſ przyala.
 15 Tdy | kdyz geſt boha poczala.
 Nikde | zywy newiedieſſe.
 âtewfyech | tayno bieſſe.
 Šam buoh aona | wiediela.
 âtewfiech ſkrito gmíe|la.
 Kromíe alzbíeta ſſynē ſwý |
 66^b wzwiediela geſt duchem ſwá|tym.
 To ían wnyey ukazowa|ſſe.
 Kdyſto ſye wnyey tak me|taſſe.
 5 Przíſtíu ſye gegie radu|gie.
 amaterzy ukazugie.
 By | ſye take radowala.
 Aradoſtnye | gy przígala.

ež jest mne a mého diefátka
navšćievila božie matka?
180 Neb jakž sem ji uslyšala,
tak sem v tom miestě poznala,
že jest již Bohem počala,
z nehož buď Bohu s ňú chvála.
To mně mé dietě da znáti,
185 jenž jakž vninde božie máti,
(po)če sě ve mně radovati,
radošćiemi sě metati,
v těch radošćiech pojhrávati,
tiem činem ji přijímati
190 i vítanie jej dávati,
vňuž by řekl: toť božie máti!
Neb o tom božiem tajenstviu
a o (a)ndělském poselstviu
jež Maria bieš' přijala,
195 t'dy když jest Boha počala,
nikte živý nevědieše,
a (o)te všech tajno bieše.
Sám Buoh a ona věděla
a (o)te všech skryto jměla,
200 kromě Alžběta s synem svým
vzvěděla jest duchem svatým.
To Jan v něj ukazováše,
kdyžto sě v něj tak metáše:
příšćiu sě jeje raduje
205 a mateři ukazuje,
by sě také radovala
a radostně ji přijala.

Ipoczcie gy przy|gymatı.
 Matku bozy nazywa|tı.
 Swateho ducha zgiewen̄y |
 10 Amyloftnym nawſcziewenym |
 Rzkucz blazenas mezy namy |
 Wſyemy naſſwietie zenamy. |
 Blazeny plod brzicha tweho |
 Wſyem naſpaſſenye daneho |
 15 Blazenas ezs uwierzıla.
 Wſe|mu gezt gfu rzeczena byla |
 Bohem ſkrrzie gabriela.
 na|ywyſſieho archandiela.
 Nebt | bude wſe naplłneno.
 67* Czozt || geſt kdy bohem ſlibeno.
 Tdy | maria to ſyſſyeczy.
 tak ſlaw|ne wyſſoke wieczy.
 Ianowo | umaterzy ghranye.
 5 Boha ſma|tku przigymanye.
 Atak ſye | gmu radowanye.
 Tetczyno pro|rokowanye.
 Matku bozy gie | wzywanye.
 awtom wewſem | radowawnye.
 10 wſy ſye ſwu du|ſy wzradowa.
 Ahoſpodynu wz|diekowa.
 Ze gy tak ſlawnye | obchodı.
 awſy iegie ſlawu | plodı.
 atomu ſye radugiczy |
 Buohu ztoho diekugiczy.
 15 wz|weliczy boha awzchwalı.
 Boh | day bychom tez ſnyu dali.

I poče ji přijímati,
matkú boží nazývati
210 svatého ducha zjevením
a milostným navšcievením,
řkúc: Blaženas mezi námi,
všemi na světě ženami,
blažený plod břicha tvého,
215 všem na spasenie daného;
blaženas, ežs uvěřila
všemu, ježť jsú řečena byla
Bohem skrzě Gabriela,
najvyššieho archanděla;
220 nebť bude vše napln(ě)no,
cožť jest kdy Bohem slíbeno.
T'dy Maria to slyšieci,
tak slavné, vysoké věci:
Janovo v mateři jhranie
225 Boha s matkú přijímanie
a tak se j'mu radovanie,
tetčino prorokovanie,
matkú boží je vzyvanie
a v tom ve všem radovanie, —
230 vši se svú duší vzradova
a Hospodinu vzděkova,
že ji tak slavně obchodil
a vši jeje slávu plodil.
A tomu se radující,
235 Buohu z toho děkující,
vzveliči Boha a vzchváli.
Bóh daj, bychom též s ňú dáli:

- Ch|walili czius hořpodyna
 Gegie | zmileleho ťyna.
 Gako geřt | ona chwalila.
 67^b anas kteyz || chwale wzbudila.
 achwality | nauczila.
 Kdyzt geřt tu przigí|ti uczila.
 Rzkucz ma duřťye hořpodyna.
 Bozieho ameho ťyna |
 5 welmy chwali take ťlawy. |
 yakoz ťwaty lukas prawy. |
 I nauczy czius piřye nam.
 Muziē | dietem take zenam.
 Bychom | boha weliczili.
 10 ařťnym wtey ra|dořti byli.
 Tey ťye pieřny nau|czili.
 awzdy gy wřrdczy zwu|czili.
 Ta pieřn giuzto geřt ťlo|zila.
 Kdyz geřt wtiech radořciech byla.
 15 Magnificat ťye | poczyna.
 Aigedna giey pieřn | gyna.
 Nenye tak wdieczna | amila.
 To wiez kazdy bezomy|la.
 Ktoz giey bude tu pieřn pie|ti.
 68^a wřiech zlych przihod nebu|de gmieti.
 wřeho dobreho nabude |
 Genz mu nawieky probude.
 To | geřt druha gegie radořt.
 Knyeyz | wzdy gmiela wřrdczy zadoreřt.
 5 Aye|gie pieřn rady pieymy.
 Awna|bozenřtwy gy gmyeymy.

chválili čuž Hospodina,
jeje zmilelého syna,
240 jako jest ona chválila
a nás k tejž chvále vzbudila
a chváliti naučila,
kdyžť jest tu přijíti učila,
řkúc: Má duše Hospodina,
245 božieho a mého syna,
velmi chválí, také slaví,
jakož svatý Lukáš praví.
I nauči čuž píše nám:
mužem, dětem, také ženám,
250 bychom Boha veličili
a s ním v tej radosti byli,
tej se piesni naučili
a vždy ji v srdci zvučili.
Ta piesň, južto jest složila,
255 když jest v těch radoščiech byla,
„Magnificat“ se počíná
a i jedna jej piesň jiná
nenie tak vděčna a mila.
To věz každý bez omyla,
260 ktož jej bude tu piesň pěti,
všech zlých příhod nebude jmieti;
všeho dobrého nabude,
jenž mu na věky probude.
To jest druhá jeje radost,
265 k něžž vždy jměla v srdci žádost
a jeje piesň rádi pějmy
a v náboženství ji jmějmy.

Trzetie

TRzetie iegie radořt byla. |
 Kdyz geřt ťyna porodyla. |
 Tak lehczye iako poczala |
 10 awřobie ho pieřtowala.
 Zadewiet | mieřřieczow czyele.
 plłnye iwu|řy iwtiele.
 Bezewřeho obtieze|nye.
 Neb ubozie tiezkotı nenie |
 Ana geřt boha nořřyla.
 15 Atakez | pak porodıla.
 Takz kdyz ty | mieřřyczye zchody.
 Boha wbet|lemy porody.
 Czıřtie flawnye | aradořtnye.
 Bezewřye boleřty | kotnye.
 68^b yako kwiet řwu wo"ny dawa
 awřwey czielořtıe ořta|wa.
 Takez geřt ona plod dala |
 Dawřřy wczyřtotie ořtala.
 Czı|řta bezewřye boleřtı.
 5 Ktey czřty | chtiel gy buoh przyweřtı.
 řwu | mılu matku wybranu.
 Nam | wřiem nawře dobre danu.
 Ak|dyz gyz porody řweho.
 řyna bo|ha zmileleho.
 10 Radořtnye bezwřye | zalořty.
 Ořtawřy wdiewczyey | czielořty
 wzradowa řye wduřy | wtiele.
 porořıwřy řpařřytele |
 Ğlucz yeho dczy ıby matie.

Třetie.

Třetie jeje radost byla,
když jest syna porodila
270 tak lehce, jako počala
a v sobě ho pěstovala
za devět měsíecův cele,
plně i v duši i v těle,
beze všeho obtížení,
275 neb v Božě těžkosti nenie.
Ana jest Boha nosila
a takéž pak porodila;
takž když ty měsíce zchodi,
Boha v Betlemi porodi,
280 čistě, slavně a radostně,
beze všie bolesti kotnie;
jako květ svú vůni dává
a v svej celost(i) ostává,
takéž jest ona plod dala,
285 davši v čistotě ostala
čista beze všie bolesti.
K tej čsti chtěl ji Buoh přivéstí,
svú milú matku vybranú,
nám všem na vše dobré danú.
290 A když již porodi svého
syna, Boha zmilelého,
radostně bez všie žalosti,
ostavši v dievčej celosti,
vzradova se v duši, v těle,
295 porodivši spasitele;
jsúc jeho dci i by mátě.

15 wto | wierzym wŕy mu rzecz kratie |
 Ztoho gmye radoŕt weliku.
 aw|ŕrdczy rozkos wŕeliku.
 wŕye | ŕye wbozye kochagici.
 ze| zte | gemu czŕti diekugiczy.
 ze gy | geŕt ſobie wywolil.
 69^a aŕamemu || ſobie zwolil.

Czwtrta radoŕt|

Czwtrta ŕye giey radoŕt | ŕtala.
 Znyez giey bude na|wieký chwala.
 5 Kdyz przige|du knyey trzie krali.
 welmy | zprziewelike dali.
 nawŕchod | ŕlunczye bydlem gŕuce.
 Rozlicz|ne dary neŕŕucze.
 Ty hwiezda | przywedla (†) bieŕŕe.
 10 Genz wed|ne ywnoczy ſwietieŕŕe.
 nadze|my vpowietrzy gdieŕŕe.
 Awz|dy kbethlemu tiehnyeŕe.
 Akdiz | gie przywede ktomu.
 naproŕt|rzied bethlemye kdomu.
 15 wnēz | maria ſŕwym ſynaczkem |
 Smilym rozkoŕnym zlatatkē |
 az do toho czaffu bieŕta.
 Neb | gynde domu neygmieŕta.
 69^b hn|ed ŕye wtom domu ten diw || ŕta.
 Ta hwiezda nadtiem domem | ŕta.
 Akdyz krali to uzrziechu.
 In|hed ſŕwych konyu ſŕyedechu.
 Aw|dom ktietatku wgidechu.
 5 prze|radoŕtny welmy biechu.

V to věřím, vši mů řeč krátě.
Z toho jmě radost velikú,
a v srdci rozkoš všelikú,
300 vše sě v Božě kochající,
z té jemu čsti děkující,
že ji jest sobě vyvolil
a samému sobě zvolil.

Čtvrtá radost.

Čtvrtá sě jej radost stala,
305 z niež jej bude na věky chvála,
když přijedú k něj třie králi
velmi z převeliké dáli,
na vzchod slunce bydlem jsúce,
rozličné dary nesúce.
310 Ty hvězda přivedla bieše,
jenž ve dne i v noci svietieše,
nad zemí v povětří jdieše
a vždy k Be(t)lemu těhnieše.
A když je přivede k tomu
315 na prostřed Be(t)lemě k domu,
v němž Maria s svým synáčkem,
s milým, rozkošným zlaťátkem,
až do toho času biesta,
neb jinde domu nejmiesta:
320 hned sě v tom domu ten div sta,
ta hvězda nad tiem domem sta
a když králi to uzřechu,
injed s svých koňú ssědechu
a v dóm k (d)ieťátku vjidechu,
325 přeradostni velmi biechu.

Ipokle_{ku} wfichny przednym.
 amat_{ka} ieho bieffe snym.
 Takz wz_{dachu} swe dary iemu.
 Krali | abohu prawemu.
 10 Tu czeřt pak | widiela matka.
 Sweho myle_{ho} dietatka.
 ze gfy przigiełi tı | krali.
 Tak welmy zwelike | dali.
 prziwedenym take hwiez_{dy}.
 15 Genz zprawowaffe gych | giezdy.
 Swietieczy gym wed_{ne} wnoczy.
 Genz geřt weřlo | wu zbozie moczy.
 Gmye welı_{ku} radořt ztoho.
 Awřye utie_{chy} przyjemnoho

pata radořt||

70^a Pata gegie radořt byla.
 Kdyř_{to} fye wchram uwodila.
 Czt_{wrrtynazt} den podietietı.
 Chtiecz | rownořt řgynymy gmyety.
 5 akeh_{dysz} zbethlemye gdieffe.
 adietie | řřobu neřřyeffe.
 Chtiecz ge tam | offierowaty.
 adary zan knyezy | daty.
 To ciuř to dwe holubatek |
 anebo dwe hrrdliczatek.
 10 Tak | prwieńczye wyplaczyechu.
 Ty | genz beranka neymiegiechu. |
 Neb tak uřtawil bieffe.
 ze kdyz | ktera porodieffe.
 Syna prwień_{czye} prweho.

I poklekú všichni před ním
a matka jeho bieše s ním;
takž vzdachu své dary jemu,
králi a Bohu pravému.

330 Tu česť pak viděla matka
svého milého dietátka,
že js(ú) přijeli ti králi
tak velmi z veliké dáli
přivedením také hvězdy,
335 jenž zpravováše jich jízdy,
svietieci jim ve dne v noci,
jenž jest vešlo z božie moci:
jmě velikú radost z toho
a všie útěchy přemnoho.

Pátá radost.

340 Pátá jeje radost byla,
kdyžto sè v chrám uvodila
čtvrtýná(c)t den po dietěti,
chtiec rovnost s jinými jmieti.
A kehdyž z Be(t)lemě jdíeše
345 a dietě s sobú nesíeše,
chtiec je tam ofěrovati
a dary zaň knězi dáti,
točužto dvě holúbátek
anebo dvě hrdličátek;
350 tak prvěnce vypláciechu
ti, jenž beránka nejmějéchu.
Neb tak ustavil bieše,
že, když která porodíeše
syna, prvěnce prvního,

- 15 Gmieffe wyplatiti | geho.
 Berankem acz gmieffe | ſbozye.
 Tak bieffe uloha bozie |
 pakli welmy chuda bieffe.
 abe|ranka neymyegieffe.
 Ale dwie|ma holubatma.
- 70^b Aneb dwiema || hrrdliczatma.
 Aproto ez matka | bozie.
 Neymieffe naffwietie ſbo|zye.
 Neſſy^effe dwie holubaczye |
 Nebo pak dwie hrrdliczaczye.
- 5 Ne|mohucz beranka gmietí.
 Ny kupi|ti ny kde wzyeti.
 Akdyz ubozy | chram gdieffe.
 adietatko ſwe | neſſyeffe.
 Swaty ſymeon ſtary | kmet.
- 10 Gmagie ſobie giz mnoho | let.
 Ten bieffe mnoho let zadal |
 aby gmu to buoh oteczech dal.
 Aby | tak dluho neumrziel.
 Azby ieho | ſyna uzrziel.
 Gehoz geſt ſlibíl | poſlati.
 awſie naffpaſſenye datí |
- 15 Toho radoſtnye czakaſſe.
 awzdy | ſrrdecznye zadaſſe.
 atuzie ponē | plakaſſe.
 aumrzietí otkladaſſe |
 Akdyz gey tu ſmatku uzrzye |
 Radoſcziemy iako vmrzye ||
- 71^a Nahle knyey radoſtnye biezie |

- 355 jmieše vyplatiti jeho
beránkem, ač jmieše sbožie;
tak bieše úloha božie;
pak-li velmi chuda bieše
a beránka nejmějěše,
360 ale dvěma holúbatma
aneb dvěma hrdličatma.
A proto, ež matka božie
nejmieše na světě sbožie,
nesi(e)še dvě holúbátce
365 nebo pak dvě hrdličátce;
nemohúc beránka jmieti,
ni kúpiti ni kde vzieti.
A když u boží chrám jdieše
a dieťátko své nesieše,
370 svatý Šimeon, štarý kmet,
jmaje sobě již mnoho let,
ten bieše mnoho let žádal,
aby j'mu to Buoh otec dal,
aby tak dlúho neumřel,
375 až by jeho syna uzřel,
jehož jest slíbil poslati
a vše(m) na spasenie dáti.
Toho radostně čakáše
a vždy srdečně žádáše
380 a tuzě po nem plakáše
a umřieti otkládáše;
a když jej tu s matkú uzře,
radošciemi jako umře;
náhle k něj radostně běže

ato mîle dietatko wzye.
 poneffe | gie azpiewagie.
 abohu ztoho | diekugie.
 5 ze geſt to dietie oh|ladal.
 Gehoz bieffe tak daw|no zadal.
 ahoruczym ſrrdcem | ſtradal.
 ato gmu gyz bieffe | boh dal.
 Netoliko ohledatı |
 ale take pieſtowaty.
 10 poczye | gyz ſmrtı zadaty.
 Nycz dale | neotkladatı.
 Chtie radiegy | nan ſwıet gıty.
 atam wiecz|nye ſbohem byty.
 Takz ho | ſwaty ſymeon ſam.
 15 neffe | prawie az wbozy chram |
 Radugie ſye azpiewagie.
 Giz | ſwu zadoſt plnu gmagye |
 Anna take iedna wdowa |
 Kwſemu dobremu hotowa ||
 71^b Tu ſnymy wteyz drazye bieffe.
 a|prorokyny ſlowieffe.
 Ta ſye wz|dy bohu modleffe.
 wſwatey czy|ſtotie bydleffe.
 5 wſtawicznye ſye | poſtieffe.
 zchramu rziedko wen | dieffe.
 Oſſmdeffat let ſczyrzmy | bieffe gmieffe
 Smuzem ſedm let | bila bieffe.
 Ta przıſſedſy wtuz | hodynu.
 10 wzdawa chwalu hoſpo dynu.
 wzprorokowa odietietı |

385 a to milé dietátko vzè,
ponese je a zpievaje
a Bohu z toho děkuje,
že jest to dietě ohladal,
jehož bieše tak dávno žádal
390 a horúcím srdcem strádal;
a to j'mu již bieše Bóh dal
netoliko ohledati,
ale také pěstovati.
Poče již smrti žádati,
395 nic dále neotkládati,
chtě raději na 'n svět jíti
a tam věčně s Bohem býti.
Takž ho svatý Šimeon sám
nese právě až v boží chrám,
400 raduje se a zpievaje,
již svú žádost plnu jmaje.
Anna také, jedna vdova,
k všemu dobrému hotova,
tu s nimi v tejž drázě bieše
405 a prorokyní slovieše.
Ta se vždy Bohu modléše,
v svatej čistotě bydléše,
ustavičně se postieše,
z chrámu řiedko ven (i)dieše;
410 osmdesát let s čtyřmi jmieše,
s mužem sedm let byla bieše.
Ta přišedši v túž hodinu,
vzdáva chválu hospodinu,
vzprorokova o dietěti

ada onem wñem wíedietí.
 Giz | ſye izrahel wzywachu.
 awy|kupenye czakachu.
 Ti ſye wñychny tu ſebrachu.
 15 Ato proro|czſtwie ſyſſiechu.
 Ipoprowo|dichu gho tam.
 az kſamemv | oltarzy wchram.
 Symeon ſla|wnye zpiewagie.
 plnu utye|chu yuz gmagie.
 72 a anna pro|rokugiczy.
 wñyem wíedietí dawa|giczy.
 Amaria ſnymy gduczy.
 atoto | wſechno widuczy.
 wñe porząd zna|menawaffe.
 aubozye ſye radowaffe |
 5 wñyem ſye ſrrdcem kochayuczy.
 ho|ſpodynu diekugiczy.
 ze gy tak ofla|wowaffe.
 awiecznye gy tiem ko|chaffe.
 To gmagmy gyz radoſt pa|tu.
 10 Chwalmyz gymy matku ſw|atu.
 Milu czyſtu matku bozy.
 Tath | pomoz krayſſkemu ſbozy.

Seſta. |

Seſtu radoſt geſt tdy gmyella |
 Kdysto geſt ſyna widiela.
 wch|ramu ſtrzed miſtrow ſediece.
 15 Swa|temu piſmu ucziecze.
 ale aby to | znamenal.
 agynym take rozpra|wal.

415 a da o nem všem věděti,
již se Izrahel vzyváchu
a vykúpenie čakáchu.
Ti se všichni tu sebrachu
a to prorocstvie slyšechu;
420 i poprovodichu j'ho tam,
až k samému oltáři v chrám.
Šimeon slavně zpievaje,
plnú útěchu juž jmaje
a Anna prorokující,
425 všem věděti dávající
a Maria s nimi jdúci
a toto všechno vidúci,
vše pořád znamenáváše
a v Božě se radováše;
430 všem se srdcem kochající,
Hospodinu děkující,
že ji tak oslavováše
a věčně ji tím kocháše.
To jmajmy již radost pátú,
435 chvalmyž jimi matku svatú,
milú, čistú, matku boží,
tať pomoz k rajskému sboží.

Šestá.

Šestú radost jest t'dy jměla,
kdyžto jest syna viděla
440 v chrámu střed mistróv sediece,
svatému písmu učiece.
Ale aby to znamenal
a jiným také rozprávál,

- Nayprwe toto znamenay |
 wřrdecznu pamiet przigymay. |
 Ze maria bozyc matka.
- 72^b Otfedfy | ſweho dietatka.
 wgieruzalemy naſnatczye.
 przigednom ſlowutnem | ſwatczye.
 aty hody czſnye ſlawiwe |
 adokonczye otprawiwe.
- 5 Knazaretu ſye wratichu
 aten czyely den | gidechu.
 pak gyz nanoczlezye gfu cze.
 adietiete newiduce.
 welmy | ſye ſmutiſta oba.
 By gym gich | teſkna utroba.
- 10 wzhladaſta ieho | ſzalofi.
 Aſſweliku tuzebnoſty.
 Akdyz gehu nenadgidu.
 welmy raſno zaſſye gidu.
 Opier dogieruzaſlemye.
 Kdez bieſſe to ſwate plemie |
 Akdyz gyz tam przigideta.
- 15 hned | ubozy chram wnydeta.
 Tu gho | ſtrzed miſtrow uzrzieſta.
 aweiſku radoſt gmiſta.
 Zwlaſti ſye | matka wzradowa.
 ahoſpodynu | wzdiekowa.
- 73^a ze gyz widy ſyna | ſweho.
 prieſſrdecznye zmyleleho |
 Ipromluwi matka knemu.
 atakto | powiedie gemu.

najprvé toto znamenaj,
445 v srdečnú paměť přijímaj,
že Maria, božie matka,
otšedši svého dieťátka
v Jeruzalemi na sňatce,
při jednom slovútném svátce;
450 a ty hody čsně slavivše
a dokonce otpravivše,
k Nazaretu se vrátichu
a ten celý den jidechu;
pak již na nocležě jsúce
455 a dietěte nevidúce,
velmi se smutista oba,
by jim jich teskna útroba.
Vzhladasta jeho s žalostí
a s velikú túžebností;
460 a když jeho nenadjidú,
velmi ráno zase jidú
opěť do Jeruzalemě,
kdež bieše to svaté plémě.
A když již tam přijideta,
465 hned u boží chrám vnideta;
tu j'ho střed mistróv uzřesta
a velikú radost jměsta.
Zvlašti se matka vzradova
a Hospodinu vzděkova,
470 že již vidí syna svého,
presrdečně zmilelého.
I promluvi matka k nemu
a takto povědě jemu:

Iczos nem myly | fynu ťiel
 5 Zes ťye byl kams ot|nas podiel.
 yaz twa matka aotecz | twoy.
 Nazwany ale czius ťtřaz | moy.
 Boleyucz hledachom tebe.
 zie|leyucz wiecz nez ťamy ťebe.
 Tehdy | on promluwy knyma.
 10 Atak otpo|wiedie gyma.
 Rzka procz gťta | mne tak hledali.
 Czy gťte toho | neťlychali.
 ze yaz muťym otczye | meho.
 Dieti woli nebeťťkeho.
 To | ťlowo rzek gide ťnyma.
 15 Daw ťye | upoťluťenťtwie gyma.
 wzbydly | ťnyma wnazaretie.
 gťa gyz wdru|hemnazte letie

Sedma Radost |

Sedma radoťt iegie byla.
 Kdyz | geťt te zaloťti zbyla.
 73^b Gyz geťt || wten horzky czas gmiela.
 Kdiz | geťt ťynaczka widiela.
 Naha na|krzizy ťtogiecze.
 atiezke muky trr|piece.
 5 anaywiecze kdyz gyz vmrz|ie.
 ato ona giťtie uzrzie.
 Tak | wtiezku zaloťt vpade.
 yakz wťie|czkerna tuhu zťťwade.
 akdyz trze|ti den wťta zmrtwych.
 Tehdy zby | wťyech zaloťti ťwych.
 10 Neb yakz | brrzo geťt zmrtwych wťtal.

475 I cos nem, milý synu, sděl,
žes se byl kams ot nás poděl?
Jaz tvá matka a otec tvój
nazvaný, ale čuž stráž můj,
bolejúc hledachom tebe,
želejúc viac než sami sebe.
480 Tehdy on promluvi k nima
a tak odpovědě jima,
řka: Proč jsta mne tak hledali,
či jste toho neslýchali,
že jaz musím otce mého
485 dieti vóli nebeského?
To slovo řek, jide s nima,
dav se v poslušenstvie jima,
vzbydli s nima v Nazaretě,
jsa již v druhémná(c)te letě.

Sedmá radost.

490 Sedmá radost jeje byla,
když jest té žalosti zbyla,
již jest v ten hořký čas jměla,
když jest synáčka viděla
naha na kříži stojéce
495 a těžké muky trpiece;
a najviece když již umře
a to ona jistě uzře:
tak v těžkú žalost upade,
jakž všeckerna tuhú zsvade.
500 A když třetí den vsta z mrtvých,
tehdy zby všech žalostí svých;
neb jakž brzo jest z mrtvých vstal,

Tak | sye gey hned widietı dal.
 Nay|prwe zewsiech swych mylych |
 Czo tu przyeho smrtı bylo gich |
 akehdyz gey tu uzrziela.

15 przye|weliku radořt gmiela.
 wdussy | takez podle tiela.
 yakz by wiecz | wieczsye nechtıela.

Osma radořt |

Ofmu radořt tehdy gmiela.
 Kdiřto gly syna widiela.
 74• Slawnie || nanebeřfa gduce.
 Mnoho duř řfobu | weduce.
 Sewsiech řtran obkliczen | gymy.
 Iandiely rozlicznymy.
 Sera|phini cherubini.
 5 Trony řřpany | gynymy.
 Knyezaty tocius řřwaty my.
 Moczmy řylamy bozymy.
 ar|chagl'y iangl'y
 Tyto rzieczy gm|yegmy czyely.
 Twrrdiecz gie do|brymy diely.
 10 pak poydem tam | řduřmy řřtiely.
 Tut geřt řlawu | bozie matka.
 Gmyela otřweho | dietatka.
 Tak czius nanebeřfa | gduce.
 wtey czřti awtey řlawie | gřuce.
 To widucz sye radowala. |
 15 abohu chwalu wzdawala.
 ato | osma radořt igeřt.
 pronyz ipro|gyne gma czeřt

505 tak se jej hned viděti dal
najprvé ze všech svých milých,
co tu při jeho smrti bylo jich.
A kehdyž jej tu uzřela,
převelikú radost jměla
v duši, takéž podle těla,
jakž by viac věčšie nechtěla.

Osmá radost.

510 Osmú radost tehdy jměla,
kdyžto jsi syna viděla
slavně na nebesa jdúce,
mnoho duš s sobú vedúce;
se všech stran obklíčen jimi
515 i anděly rozličnými:
serafíny, cherubíny,
tróny i s pány jinými,
kniežaty točuž s svatými,
mocmi, silami božími,
520 archanjely i anjely.
Tyto řeči jmějmy cely,
tvrdiec je dobrými diely,
pak pójdem tam s dušmi i s těly.
Tuť jest slávu božie matka
525 jměla ot svého dietátka,
tak čuž na nebesa jdúce,
v tej čsti a v tej slávě jsúce;
to vidúc se radovala
a Bohu chválu vzdávala.
530 A to osmá radost i jest,
pro niž i pro jiné jmá česť.

dewata radořt |

Dewatu geřt radořt gmiela |
 Kdyz naletnycze widiela |
 74^b Slawn̄da darem darowane.
 Swa|teho ducha pořlanye.
 apořtolom | iwfem wiernym.
 myrnym pokor'nym iřmiernym.
 5 Iwfym krziřta|nom dořtoynym.
 Swatym .czyřtym | bohoboynym.
 Genz řye tu řebrał bie|chu.
 agednořt řrdecznu gmyechu |
 Gfucz whoruczym nabořenřtwy |
 awrruczym miłofřdenřwř.
 10 Nař|wey namodlitwie řwatey.
 Gyz řye | branye mrrzkořtř kłatey.
 wřyemy | yazřky wzmluwichu.
 Ahořpodyna | wřchwalichu.
 Pocziechu czynyřtř | diwy.
 Slepe řwietly mrrřwe zywy |
 15 wřyech nemoczy zbawowatř.
 Ne|duzne uzdrawowatř.
 poh̄ařřtwo obra|czowatř.
 akwierzie przyprowowatř |
 Day nam boze wieru znatř.
 Stobu | wiecznye przebywatř

AMEN |

~~~~~

Devátá radost.

Devátú jest radost jměla,
když na letnice viděla
slavným darem darování,
535 svatého ducha poslání
apoštolóm i všem věrným,
mírným, pokorným i smierným
i všem křesťanóm dóstojným,
svatým, čistým, bohobojným,
540 jenž se tu sebrali běchu
a jednotě srdečnú jměchu,
jsúc v horúciem náboženství
a vrúciem milosrdenství
na svej na modlitvě svatej,
545 jíž se brání mrzkosti klatej.
Všemi jazyky vzmluvichu
a Hospodina vzchválichu;
počechu činiti divy:
slepé světly, mrtvé živý,
550 všech nemocí zbavovati,
nedužné uzdravovati,
pohanstvo obracovati
a k víře připravovati.
Daj nám, Bože, vieru znáti,
555 s tobú věčně přebývati.

Amen.

Umučenie Páně.

Umučenie Boha našeho Jezu Krista
píše nám svatý Matěj evandělsta.
Za dávných časův pověděl Buoh,
pozvav svých apoštolův:

5 Viete-li, že jest třetí den židovským
hodóm přiti

a synu člověčíemu jatu býti,
budeť prodán i prorazen,
na kříži rozpat i obnažen?

Tehdy sú se židové spolu sněli,
10 kak by Ježúše zahubili,
radu sú vzeli v Kaifaševě domě,
tu rok běchu dali sobě.

V tej radě bieše biskup Kaifáš
a jeho test Annáš a Judáš,
15 mistři, kněžie i písari,
všichni židovští vladaři.

Tehdy Kaifáš mezi nimi stoje:
Poslúchajte, vece, bratřie moje,
co chcmy sdieti Ježúševi,
20 jeho mlazším i Petrovi.

Již veň věrie všichni lidie
i kniežata po nem běžie.

Náš zákon proň zatratíme,
ač mu života neukrátíme;
25 přidúce Říměné, v naši se zemi uvěží
a ny zjemúce i s dětmi svieží.
Lépe jednoho člověka zahubiti,

- 10 Nez wfemu | lidu whorzy byti.
 Kdyz to biskup | kayphas powiedie.
 Tehdy iudas | mezy nymy sedie.
 Biskupowi | odpowiedie.
 Ayfa yuz wnewier|ney biedie.
 15 Cfo mnye weczye | biskupe das.
 Gat sem yeho apo|stol iudas.
 Gat wam yeho | dohozy.
 anebot fnym wedy | chozy
 Tu rzecz rady uslyssye|chu.
 76^a Trzidczietı penyez obieczie||chu.
 Atakto gmu powiediechu. |
 Kdyz to otnego wzwiadiechu
 Do|hodyz nam ho nauklidie.
 Kdyz | nebude wfylnem lidie
 5 Giudas | weczye tomut fye gest staty |
 Mussyt skoro przedwamy swazan | statı.
 wratiw fye gidas kaapo|stolom poczye
 fnymy chodyty. |
 Chtie gieziufye zydom dohodity |
 10 Giezius to dobrze wiedieffe.
 wf|ak fyudasssem myle mluwieffe |
 yudas newiedieffe by to giezus | wiediel.
 By on mezy zidy wez|ley radie sediel.
 15 Akdyz przide we|liky cztwirtek. Kdyz bieffe
 giezi'ssiewı iatu byti.
 Kaza petrowy | aianowi dogieruzalema
 gyty |
 Gieftı sobie uprawiti.
 Ipoczie | gym prawiti.

než všemu lidu v hoři býti.
Když to biskup Kaifáš povědě,
30 tehdy Judáš mezi nimi sedě,
biskupovi odpovědě
a jsa již v nevěrnej biedě:
Čso mně, vece, biskupe, dáš?
jáť sem jeho apoštol Judáš,
35 jáť vám jeho dohozi
aneboť s ním vezdy chozi.
Tu řeč rádi uslyšechu,
třidceti peněz oběcechu
a takto j'mu pověděchu,
40 když to ot neho vzvěděchu:
Dohodiž nám ho na uklidě,
když nebude v silném lidě.
Judáš vece: Tomuť se jest státi,
musíť skoro před vámi svázán státi.
45 Vrátiv se Jidáš k (a)poštolóm, poče
s nimi choditi,
chtě Ježíše židóm dohoditi.
Ježúš to dobře vědieše,
však s Judášem mile mluvieše.
Judáš nevědieše, by to Ježúš věděl,
50 by on mezi židy ve zlej radě seděl.
A když přide veliký čtvrtek, když bieše
Ježíševi jatu býti,
káza Petrovi a Janovi do Jeruzalema
jíti,
jésti sobě upraviti
i poče jim praviti:

- 76^b Kdyz weydete „ vmiesto uprrwu uliczy.
 potka wy | czlowiek neffa wody lahwiczy.
 Ten | wy dowede doyednoho domu.
 weydu|cze rrczyetez hospodarzy tomu.
 5 Mift^s | ny nas poslal ktobie.
 Kazal giefty | uprawiti sobie.
 Kde gmu bude up|rawiti giefty.
 akdeli yemu bude | siefty.
 an wam pokaze dom krafny | nauliczy
 wylozeny.
- 10 Amramorem po|dlazeny.
 Tu mne doczakata.
 Agiefti | mnye uprawita.
 Sedse to wfe uczy|nyfta.
 Chleba wyna ryb dobyfta. |
 Beranek upekse nastol postawi|fta.
 Miftrowo kazanye naplnnyfta |
 15 Bieffe buoh wftarem zakonye zy|dom
 prikazal.
 aby prokny hospo|darz upeka beranek
 rzerzychu ob|wazal.
 Ipostawil gey nasswem sto|le.
- 77^a Igiedl gey toho weczera naweli|ku nocz
 sprziesnym chlebem sole.
 To | kazanye chtie giezus naplnnythy |
 Bieffe sobie kazal beranek uprawi|ti.
 5 akdyz by weczer przidu snym | wlichny
 apostoli.
 Ande gyz ustawe|ny stoli.
 vmywfe sye syedu kftolu |

- 55 Když vejdete v město u prvú ulici,
potká vy člověk, nesa vody lahvici;
ten vy dovede do jednoho domu,
vejduce, rcetež hospodáři tomu:
Mistr ny náš poslal k tobě,
60 kázal jísti upravití sobě;
kde j'mu bude upravití jísti
a kde-li jemu bude siesti?
An vám pokáže dóm krásný na ulici
vyložený
a mramorem podlažený,
65 tu mne dočakáta
a jísti mně upravíta.
Šedše, to vše učinista,
chleba, vína, ryb dobysta,
beránek upekše, na stól postavista,
70 mistrovo kázanie naplnista.
Bieše Buoh v starém zákoně židóm při-
kázal,
aby prokný hospodář, upeka beránek
řeřichú obvázal
i postavil jej na svém stole
i jedl jej toho večera na velikú noc
s přesným chlebem sole.
75 To kázanie chtě Ježíš naplniti,
bieše sobě kázal beránek upravití.
A když by večer, přidú s ním všichni
apoštoli,
ande již ustaveni stoli;
umyvše se, sedú k stolu,

aby giedli wfychny spolu.

Tehdy | giezus wezma chleb poczie ze-
hnatí |

10 pozehnav poczie fwym apoftolom | dawatí.

Giezte weczye tot gest tielo | mogie.

yenz vmrze nakrzyzy ftogie |

Takez wezma kalich fwynem po|zehnav
ipoffwieti.

Ipoczie fwych | apoftolow nabiezieti.

15 pite weczie | tot gest krew meho tiela
fwateho |

• Genz bude prolita proczlowieka | hrzief-
neho.

Daw gym fwe tielo | giefty ifwu fwatu
krew piti.

Ipo|czie fwym apoftolom prawity ||
77^b zagifte prawym wam mogy apo|stoli gest
ieden mezy wamy.

genz | gie ipie fwamy.

-Ten nye prodal | iproradil.

5 Iprziedzidy welmy ha|dil

Muffyt fye to wfечно ftaty |

Czoz buoh kazal omnye pfati.

ale | bieda bude czlowieku tomu. kto |
fye wtu proradu uwazal.

10 Lepe by bylo yemu by fye byl nenara|zal.

Kdyzto apoftolowe uflyfiechu |

welmy fye tiem zamutichu.

Ipo|cziechu fye fhledaty.

Zaby mohli | nakom tu wynu poznaty.

- 80 aby jedli všichni spolu.
 Tehdy Ježíš, vezma chléb, poče žehnati,
 požehnav, poče svým apoštolóm dávati:
 Jezte, vece, toť jest tělo moje,
 jenž umře na kříži stoje.
- 85 Takéž vezma kalich s vínem, požehnav
 i posvěti
 i poče svých apoštolów nabiezeti:
 Píte, vece, toť jest krev mého těla sva-
 tého,
 jenž bude prolita pro člověka hříšného.
- Dav jim své tělo jísti i svú svatú krev
 píti
- 90 i poče svým apoštolóm praviti:
 Zajisté, pravím vám, moji apoštoli, jest
 jeden mezi vámi,
 jenž je i pie s vámi,
 ten mě prodal i proradil
 i před židy velmi hadil.
- 95 Musíť se to všechno státi,
 což Buoh kázal o mně psáti;
 ale běda bude člověku tomu, kto se
 v tu proradu uvázal,
 lépe by bylo jemu, by se byl nenarázal.
 Když to apoštolové uslyšechu,
 velmi se tiem zamútichu;
 i počechu se shledati,
 100 za by mohli na kom tu vinu poznati,

- Kto | by to smiel zyw uczynyti
 15 Genz by | geho smyel proraditi.
 Tehdy iu|das nedada nasye znaty.
 Mezy | wlyemy poczie prwy wolaty |
 Powiez weczye mistrze nas.
 ya | sem twoy apostol iudas.
 78^a Ty || dobrze znas.
 Nakom tu wynu | gmas.
 Muffit hanebnye snyty. |
 Genz smiel zyw to pomyslití.
 5 tez | gyny apostołowe pocziechu mlu|wity.
 Nemohucz smutka srrdecz | slozity.
 Wtu dobu swaty yan podle gieziusfye
 sedieffe.
 atiem fye | welmy mutieffe.
 wzpoleha smut|kem naieho lonye.
 10 yeho fye sw|atym prrssem wflonye.
 Poczie | yho taynye proffytí.
 aby gmu | raczil sweho proradczy ukazati |
 Giezius iemu taynye powiedie |
 15 Aby nykomemu neprawil za|powiedie.
 Komuzt weczye po|dam chleba zwyna.
 Natom lezy | wfiechna wyna.
 wynem kus | zwyna kaza iudassiewí snye|sti.
 78^b Iudas snyed poczie fye || trziefti.
 Inhed dyabel wstupi wne|ho.
 Iby zly towarzis yeho.
 Tdy | giezius wstaw otstola kaza so|bie
 wody daty.
 5 Poczie przedkaz|dym apostołem klekatí

- kto by to směl živ učiniti,
jenž by jeho směl proraditi.
- 105 Tehdy Judáš, nedada na se znáti,
mezi všemi poče prvý volati:
Pověz, vece, mistře náš,
já sem tvůj apoštol Judáš,
ty dobře znáš,
110 na kom tu vinu j máš;
musíš hanebně sníti,
jenž směl živ to pomyslit.
Těž jiní apoštolové počechu mluvit,
nemohúc smutka s srdec složit.
115 V tu dobu svatý Jan podle Ježíše se-
dieše
- a tiem se velmi mútieše,
vzpoleha smutkem na jeho lóně,
jeho se svatým prsem vsloně;
poče j'ho tajně prositi,
120 aby j'mu ráčil svého prorádci ukázati.
Ježúš jemu tajně povědě,
aby nikomému nepravil, zapovědě:
Komužť, vece, podám chleba z vína,
na tom leží všechna vina.
- 125 Vynem kus z vína, káza Judáševi sniesti.
Judáš, sněd, poče se tříesti;
inheď ďábel vstúpi v neho
i by zlý tovaříš jeho.
T'dy Ježúš vstav ot stola, káza sobě
vody dáti,
130 poče před každým apoštolem klekati,

- Gich | nohy vmywatí.
 abrusczem | utieratí.
 petr sye poczie otgy|matí.
 nedada swych noh wodu | vmywatí.
 10 Giezius mu poczie | porokowatí.
 Ez mu neprzal swych noh oplakatí.
 petrze weczye | nebudes czíeftí.
 Semnu wnebe|sskem kralowstwi gmiety. |
 ze mnye nechczes datí.
 15 Swych | noh wodu oplakatí.
 Ande yaz | chcezy wam przyklad datí.
 ato|mu przykladu wiecz oftatí.
 pe|tr hospodynu odpowiedie.
 Atak|to gemu powiedie.
 79• Netolik hla|wu ale iruczye dam zmytí.
 Nebo | chcezy stobu wesdy sbytí.
 Giezus | gemu odpowiedie czistemu ne-
 trzie|ba myty hlawy.
 5 yedno nohy aby | nebyly spinawy. ,
 wy gfte wlich|ny czisty iako zlato.
 Gedyny me|zy wamy neczyst iako blato.
 To | proudaassye mluwieffe.
 Genz tu | take mezy nymy bieffe.
 10 yehoz sr|rdce giezius dobrze wiediese.
 w|ak nan toho niezgiewieffe.
 vmyw | gym nohy poczie gym kazaty |
 omylofti aopokorzíe.
 Rzka kto | chcezy byti wnebe|sskem korzye. |
 15 Azbyti pekelnego horzie.
 wnemz|to hrziefne duffye horzie.

- jich nohy umývati
a bruscem utierati.
Petr se poče otjímati,
nedada svých noh vodú umývati.
- 135 Ježíš mu poče porokovati,
ež mu nepřál svých noh oplákati:
Petře, vece, nebudeš čiesti
se mnú v nebeském království jmieti,
že mně nechceš dáti
- 140 svých noh vodú oplákati;
ande jaz chci vám příklad dáti
a tomu příkladu věč ostatic.
Petr Hospodinu odpovědě
a takto jemu povědě:
- 145 Netolik hlavu, ale i ruce dám zmýti,
nebo chci s tobú vezdy sbýti.
Ježíš jemu odpovědě: Čistému netřeba
mýti hlavy,
jedno nohy, aby nebyly špinavy.
Vy jste všichni čisti jako zlato,
150 jediný mezi vámi nečist jako bláto.
To pro Judáše mluvieše,
jenž tu také mezi nimi bieše,
jehož srdce Ježíš dobře vědieše,
však naň toho nezjevieše.
- 155 Umyv jim nohy, poče jim kázati o mi-
losti a o pokoře,
řka: Kto chce býti v nebeském kóře
a zbýti pekelného hoře,
v nemžto hříšné duše hoře,

- Tomut | geſt miłoſt apokoru gmiety. |
 Druzczy iako ſobie przietí.
 Po|tom otſtola wſtachu.
- 79^b Bohu otczy || chwalu wzdachu
 aſwogy rucſye v|mywachu.
 Tehdy iudas wſtaw ot|ſtolu.
 Ibra ſye kzi|dowiſtwu wſko|lu.
- .5 Raczte ſye weczye hotowi gmie|ty.
 Chczy wam noczſyu giezíſye | gietí.
 Gmyeyte meczye kopie y|odienye.
 yakz gmu dam brrzo | polibenye.
 to wam bude zazna|menye.
 bezewſeho pomeſkanie |
- 10 przíſkóczyecz wen ſye uwiezte.
 ag|mucze gey dobrze ſwiezte.
 Rzka | tak kaza ſobie trzídczyetí peníez | datí.
 azídom ſye ſpolu bratí.
- 15 Gye|zius poyma ſwe apoſtoly gyde | ſnymy
 naoliwetku horu
- Sada | nagednom uporu
 weczye kaapo|ſtolſkem ſboru.
 Zagíſte prawym | wam megy apoſtoli wy
 mne | noczſy wſychny otſtupite.
- 80^a Amye || ſameho whorzy oſtawite.
 petr wecie | hoſpodyne yat tebe ne-
 otſtupym.
- pr|rwy proty twym neprzatelom ſme|czem
 wyſtupym.
- 5 hotow ſem ſtobu | naſmrt íwzelaarz gítí.
 wtomtí chcí | rad wieren byty.

160 tomuť jest milosť a pokoru jmieti,
 družci jako sobě přieti.
 Potom ot stola vstachu,
 Bohu otci chválu vzdachu
 a svoji ruce umýváchu.
 Tehdy Judáš vstav od stolu
 165 i bra sě k židovstvu v školu:
 Račte sě, vece, hotovy jmieti,
 chci vám noc su Ježíše jěti.
 Jmějte meče, kopie i oděnie,
 jakž j'mu dám brzo políbenie,
 170 to vám bude za znamenie:
 beze všeho pomeškánie,
 přiskočiec, veň sě uvěžte
 a, jmúce jej, dobře svěžte.
 Řka tak, káza sobě třidceti peněz dáti
 175 a židóm sě spolu bráti.
 Ježúš, pojma své apoštoly, jide s nimi
 na Olivet(s)kú horu,
 sada na jednom úporu,
 vece k (a)poštolském(u) sboru:
 Zajisté pravím vám, moji apoštoli, vy
 mne noc si všichni odstúpíte
 180 a mě samého v hoři ostavíte.
 Petr vece: Hospodine, jáť tebe ne-
 odstúpím,
 prvý proti tvým nepřátelóm s mečem
 vystúpím;
 hotov sem s tobú na smrt i v želář jíti,
 v tom ti chci rád věren býti.

- Giezius iemu | powiedie.
 petrze weczye yaz to | dobrze wiedie.
 Drzew nez noczfy | zapiege kokot.
 10 ze mne trzokrat | zaprzis profwoy zywot.
 petr we|czye hospodyne tohoty nebude.
 Ktoz | to uczyny tent whanbie bude.
 Gestli | my stobu vmrzieti.
 wzdyt tebe ne|chczy zaprziety.
 15 Tez igyny aposto|lowe mluwiechu.
 nebo gescze y|gednoho strachu newidiechu.
 Teh|dy giezius poyma swe apostoly | gide
 snymy kyednomu dworu | gemuzto
 diechu getzemany.
 80^b Wtō || dworzie biechu lidie kazany.
 wtō | dworu iedna zahrada bieffe.
 Mno|ho scziewow wlobie gmiese.
 5 Dote | zahrady giezius czaſto namodli twu
 taynye chodieffe.
 ato iudas | dobrze wiedieffe.
 Tehdy giezus | ande mrka wenda wtu
 zahra|du.
 Da ſwym aposto|lom dobru | radu.
 10 Modlete ſye weczye bohu tu|to ſediece.
 Nemluwiece any ſpiece |
 Budete gmietı utieffenye.
 azbude|te wleho pokuffenye.
 Sam neda|leko otnych oteyda poczie
 klekatı |
 15 Bogie ſye ſmrrtı kak by gie by|lo do-
 czakaty.

185 Ježúš jemu povědě :
 Petře, vece, jaz to dobře vědě,
 dřiev než noc si zapěje kokot,
 že mne třikrát zapříš pro svůj život.
 Petr vece: Hospodine, toho ti nebude;
 190 ktož to učiní, tenť v hanbě bude;
 jest-li mĕ s tobú umřieti,
 vždyť tebe nechci zapřieti.
 Též i jiní apoštolové mluviechu,
 nebo ješče i jednoho strachu nevidiechu.
 195 Tehdy Ježúš, pojma své apoštoly, jide
 s nimi k jednomu dvoru, jemužto
 diechu Jetsemany.
 V tom dvoře biechu lidie kázání,
 v tom dvoru jedna zahrada bieše,
 mnoho šcepóv v sobě jmieše.
 Do té zahrady Ježúš často na modlitvu
 tajně chodieše
 200 a to Judáš dobře vědieše.
 Tehdy Ježúš, ande mrka, venda v tu
 zahradu,
 da svým apoštolóm dobrú radu :
 Modlete sě, vece, Bohu tuto sědiece,
 nemluviece ani spiece,
 205 budete jmieti utěšenie
 a zbudete všeho pokušenie.
 Sám nedaleko ot nich otejda, poče kle-
 kati,
 boje sě smrti, kak by jě bylo doča-
 kati;

210 podle člověčství smrti se bojéše,
ale podle božství i jednoho strachu
nejmieše:

Bože, vece, otče, móż-li to býti,
tělo by rádo chtělo smrti zbýti;
ale však nebuď podle mé vóle, ale podle
tvého chtění

chci přijeti rád to umřenie.

215 Říti se s neho pot krvavý,
v tom se pokáza, že jest člověk pravý.
I zjevi se jemu anděl s nebe,
řka: Líto mi Jezu Kriste tebe,
ale však rač to naplniti,
220 pro než si se ráčil na svět trudití,
hříšného člověk(a) vykúpiti,
rač pro neho na kříž vstúpiti.

Ježíš, skončav svú modlitvu, k svým se
apoštolóm vráti,

ani již počeli spáti.

225 I vece Petrovi: Nemóžeš se mnú na
malý čas bdieti

a pro mě se snu otjěti,
ande mě chtie židové jěti?

Šed druhé i třetie, svú modlitvu skonče,
tehdy se zástup židovský z města pomče

230 s meči, s noži i s kopími;
a Judáš, prorádce, mezi nimi.

Tehdy Ježíš, skončav svú modlitvu,
k svým se apoštolóm vráti:

Nerodte wecie | dele spati.
Gyzt gest blisko moy | proradczie.
Berze sye kteyto za|hradczye.
Netaze giezius slowa | skonati.
10 az przybiehse zidowe po|cziechu wolati
gieziussye hledati |
Achtiecz ieho saapostoly zeyma|ti
Giezius gie utkaw poczye | gich tazati.
Czo hledate. Koholi | ptate.
15 Gieziussie rzechu znaza|rena. Giezius po-
wiedie. Giezisie | hledate.
assedie mye gmate.
Iakz|to zidowe uslyssiechu.
Tak wfich|ny nazemy letiechu.
awswem | oruzy pomocy neymyegiechu
82^a Tehdy giezus druhe itrzetie gich | otaza.
wtom swu mocs nadny|my pokaza.
Iakz knym brrzo | promluwiesse.
5 Tak kazdy gych | nazemi letiesse.
pokazaw nad|nymy swu mocz wtu dobu.
Ida | gym wlasti nadsobu.
Tehdy iu|das sswu si^r zlobu.
prizigma sye | ramenu obu.
10 poczie gieziussye | czyelowaty.
zidom nan ukazo|wati
awysfokym hlassew wo|lati.
Zdraw bud weczye giezise | mistrze nas.
Gat sem twoy apo|stol gidas.
15 Giezius iemu powie|die. iudassy lftiwe
mye czieluyes |

Nerodte, vece, déle spáti,
 již jest blízko můj prorádce;
 235 béře se k tejto zahrádce.
 Netaže Ježíš slova skonati,
 až, přiběhše židové, počechu volati, Je-
 žíše hledati
 a chtiec jeho s (a)poštoly zėjmati;
 Ježíš, je utkav, poče jich tázati:
 240 Co hledáte, koho-li ptáte?
 Ježíše, řiechu, z Nazarena. Ježíš po-
 vědě: Ježíše hledáte?
 a sedě mě jmáte.
 Jakž to židové uslyšechu,
 tak všichni na zemi letiechu
 245 a v svém oruží pomoci nejmějéchu.
 Tehdy Ježíš druhé i třetie jich otázá,
 v tom svú moc nad nimi pokáza.
 Jakž k nim brzo promluvieše,
 tak každý jich na zemi letieše;
 250 pokázav nad nimi svú moc v tu dobu
 i da jim vlásti nad sobú.
 Tehdy Judáš s svú zlobú
 přijma se ramenú obú,
 poče Ježíše celovati,
 255 židóm naň ukazovati
 a vysokým hlasem volati:
 Zdráv buď, vece, Ježíš(i), mistře náš,
 jáť sem tvój apoštol Jidáš.
 Ježíš jemu povědě: Judáši, lstivě mě
 celuješ,

- Neb mne wfrrdczy nemyluyes |
 Zidom namie ukazuyes.
 Ty mu | fwatu krrwi wynen budes.
 wtu | dobu zidowe gieziufye gyechu. ||
 82^b awfichnu mocz nadnym gmye|chu.
 Tehdy petr wytrhna mecz | poczie otneho
 fyeczy.
 Achtie gieziufye zidom otgietí.
 5 I utie ied|nomu panoffy nea malchowy |
 ucho.
 az fye gemu zekrwawy | wie ieho rucho.
 Giezius petro|wi powiedie petrze wdyey
 mecz | wyeho noznyczye.
 10 nemozes | obranyti meho liczye.
 Ktoz fye | smeczem rad obchody.
 Ten ot meczie czaſto ſchody.
 Neb bych | gaz fye chtiel branyti.
 Mohl | bych wes ſwiet iednym flowē |
 15 ranyti.
 pakli bych potrebo|wal pomocy.
 Mohl bych gmie|eti dwadczieti zaſtupow
 andie|ſkych teto noczy.
 Muſſyt fye | to wſechno ſtati.
 83^a Czoż buoh ka||zal omnye pſati.
 Wtudobu geſto gie|zius mezy nymy ſwa-
 zan ſtogiſſe |
 Takto ktiem zaſtupom mluwieſe |
 5 wyſly gſte proti mnye iako proti | zlo-
 diegiewi.
 Ande ſbozny gmagy wemnye wſy nadiegy.

- 260   neb mne v srdci nemiluješ,
          židóm na mě ukazuješ;
          ty mů svatú krví vinen budeš.
          V tu dobu židové Ježíše jechu
          a všichnu moc nad ním jměchu.
- 265   Tehdy Petr, vytrhna meč, poče ot neho
    sieci
          a, chtě Ježíše židóm otjėti,
          i utě jednomu panoši Malchovi ucho,

          až se jemu zekrvavi vše jeho rúcho.
          Ježúš Petrovi povědě: Petře, vděj meč
    v jeho nožnice,
- 270   nemóžeš obrániti mého líce;
          ktož se s mečem rád obchodí,
          ten ot meče často schodí;
          neb bych jaz se chtěl brániti,
          mohl bych ves svět jedním slovem raniti;
- 275   pakli bych potřeboval pomoci,
          mohl bych jmieti dvadceť zástupóv an-
    dělských této noci.
          Musíť se to všechno státi,
          což Buoh kázal o mně psáti.
          V tu dobu, ježto Ježúš mezi nimi svá-
    zán stojěše,
- 280   takto k těm zástupóm mluvieše:
          Vyšli jste proti mně jako proti zlodějevi,

          ande sbožní jmají ve mně vši náději;

nawfaky | den sem chodie mezy wamy kazal |
 Kez mye kto yal aneb fwazal. |
 10 Ale gyz gest prziffel czas iwafye | hodyna.
 yuz biezy otemne mogie | rodyna.
 Tehdy fye wfichny apo|ftolowe otneho
 rozkrichu.

afwe|ho flibu plny nebychu.
 Tehdy | giezuffye wedu domiefta
 15 Kdez | kayphas aieho annas biefta |
 nebo zidowfky fnem gmiegiefta |
 petr zanymy zdaleka gdieffe |
 nebo fye zidow bogieffe.
 akdyfto | giezuffye przednymy pofta-
 83^b wi|chu.

Krzywe fwiedky proti iemu wy|prawichu.
 Nayprawe ieho tiem | obwynychu.
 atakto proti liczie|chu.
 5 Slyffiel gfm̃y giezuffye mlu|wiece.
 naieho kazany fedieczy |
 An prawy mohl bych bozy chram | zruffiti.
 Atrzeti den takyz uczy|nyti.
 Ato fye nemoze ftaty.
 wierz | kazdy ezt gest poczal lhatí.
 10 To | bieffe giezius powiediel offwem | tiele.
 Chtie ge trzeti den wkrzie|fyti czyele
 To igyny pocziechu | naneho lftiwe mlu-
 wití.

Chtiece | ho bezwyny zywota zbawity
 15 Gie|zius przednymy mlczie ftogiese |
 A ygednoho flowczye neotpowie|dieffe.

na všaký den sem, chodě mezi vámi, kázal;
 kéž mě kto jal aneb svázal;
 285 ale již jest přišel čas i vaše hodina,
 juž běží ote mne moje rodina.
 Tehdy se všichni apoštolové ot neho
 rozkrychu
 a svého slibu p(i)lni nebychu.
 Tehdy Ježíše vedú do města,
 290 kdež Kaifáš a jeho Annáš běsta;
 nebo židovský sn(ě)m jmějesta.
 Petr za nimi z daleka jdíeše,
 nebo se židóv bojéše.
 A kdyžto Ježíše před nimi postavichu,

 295 křivé svědky proti jemu vypravichu.
 Najprvé jeho tiem obvinichu
 a takto proti (nemu) ličiechu:
 Slyšeli jsmy Ježíše mluviece,
 na jeho kázání sědiece,
 300 an pravi: Mohl bych boží chrám zrušiti
 a třetí den takýž učiniti.
 A to se nemóže státi,
 věz každý, ežť jest počal lháti.
 To bieše Ježíš pověděl o svém těle,
 305 chtě je třetí den vzkřiesiti cele.
 To i jiní počechu na neho lstivě mlu-
 viti,
 chtěce ho bez viny života zbaviti.
 Ježíš před nimi mlče stojéše
 a i jednoho slovce neotpovědieše.

- Biskup kayphas kaza | wlyem prziestatí.
 Ipoczcie sam ye|dyny tazatí.
 84^a Zaklynagy tie wecie || wrchnym bohem.
 powiez my czo | tebe tiezy prziedkonfely
   iprzied pra|wem.
 powiez my ty ly gfy syn bo|zy.
 5 yesto wladne wdusfiach iwfb|zy.
 Giezius gemu odpowiedye. |
 Rzka flys to kazdy tuto sedie.
 Ez | sem iaz syn bozy genz wfe taienst|wie
   wiedie.
 Auzrzite mye bohu | otczy naprawiczy
   sediece.
 10 zywe | Imrrtwe fudiece.
 Vlylaw to bi|skup kayphas. hnyewy roz-
   drzie | nassobie rucho.
 Az fye gemu op|lany wfechno brzicho.
 Czo fye | wam widi doneho.
 15 Netrzeba wā | wiece swiedkow naneho.
 Sami | gste flyffieh an mluwi nepodob|nye.
 Czyny fye wewsem bohu | rownye.
 My iedyneho boha | gmamy.
 84^b yehoz igednomu ne|wrownamy.
 Genzto swietí. y|mraczi.
 adawa komuz czo raczy |
 Rzka to poczie nan zalowatí.
 wele | sobie prawa udatí.
 5 Zidowe wfich|ny pocziechu wolatí.
 zakon gey | ukrziziewatí.
 proto ez fye smyel | bohu wrownatí.

- 310 Biskup Kaifáš káza všem přestati
i poče sám jediný tázati:
Zaklínaji tě, vece, vrchním Bohem,
pověz mi, co tebe tieži před konšely
i před právem;
pověz mi, ty-li jsi syn boží,
315 ježto vládne v dušiech i v sboží?
Ježúš jemu odpovědě,
řka: Slyš to každý, tuto sedě,
ež sem jaz syn boží, jenž vše tajenstvie
vědě;
a uzříte mě Bohu otci na pravici sě-
diece,
320 živé i mrtvé súdiece.
Uslyšav to biskup Kaifáš hněvy rozdře
na sobě rúcho,
až sě jemu oplani všechno břicho.
Co sě vám vidí do neho!
Netřeba vám viece svědkóv na neho,
325 sami jste slyšeli, an mluví nepodobně,
čině sě ve všem Bohu rovně.
My jediného Boha jmámy,
jehož i jednomu nevrovnámy;
jenžto svietí i mračí
330 a dává, komuž co ráčí.
Řka to, poče naň žalovati,
vele sobě práva udati.
Židové všichni počechu volati:
Zákon, jej ukřiževati,
335 proto ež sě směl Bohu vrovhati.

- Tuz giezufye na|mrt ofudichu.
 whlawu wliczy ie|ho wzbichu.
 10 Aiaiko blaznem gym | wstrhachu.
 atı gesto podle neho | stachu.
 naieho swate liczko pllwa|chu.
 Oczy iemu zawazachu.
 Po|liczky iemu wzdawachu.
 Atak fie | gmu poruhachu.
 15 prorokuy nam | kto tie tepe policzy.
 Anebo wtwu | hlawiczy.
 wtu dohu petr wfieny | stogieffe.
 Auohnye fye hrziegieffe |
 Tehdy iedna posselkyny toho do|mu.
 85* poznawfy petra poczye. : mnoho mluwiti
 proti gemu.
 aty | weczye gieziusiew uczennyk biese |
 Aty take podle neho chodieffe |
 petr fye toho flowa lecze.
 5 wiecze | nez ostreho meczie.
 zeno weczye | yazt ieho neznagy.
 any czo nane|ho tbagy.
 pomalem czassu przide | druha zena
 chtieczy ohnye popra|witi.
 10 Ta poznawfy petra poczie | nan prawiti.
 affedie weczye | vczennyk giezusiew stogy.
 awas | fye nykohehoz nebogy.
 poczie | fylnye toho przieti.
 Chtie fye tiem | flowom otgieti.
 15 Chtiel bych we|czye wfe prawo zato uczynyti |
 Buoh mye racz spieti.

Tuž Ježíše na smrt odsúdichu,
 v hlavu, v líci jeho vzbichu
 a jako bláznem jím vztrhachu
 a ti, ježto podle neho stáchu,
 340 na jeho svaté líčko plváchu;
 oči jemu zavázachu,
 políčky jemu vzdáváchu
 a tak se j'mu porúháchu:
 Prorokuj nám, kto tě tepe po líci
 345 anebo v tvú hlavici?
 V tu dobu Petr v sieni stojěše
 a u ohně se hřejěše.
 Tehdy jedna poselkyni toho domu,
 poznavši Petra, poče mnoho mluvíti
 proti jemu:
 350 A ty, vece, Ježíšev učenník bieše
 a ty také podle neho chodieše.
 Petr se toho slova leče
 více než ostrého meče:
 Ženo, vece, jazť jeho neznají
 355 ani co na neho tbají.
 Po malém času přide druhá žena, chtieci
 ohně popraviti,
 ta poznavši Petra, poče naň praviti:
 A sedě, vece, učenník Ježíšev stojí
 a vás se nikohéhož nebojí.
 360 Poče silně toho přieti,
 chtě se těm slovóm otjěti:
 Chtěl bych, vece, vše právo za to učiniti,
 Buoh mě rač spieti,

nejsem jeho slúha
365 ani mne jest po nem túha.
Tehdy ti, ježto podle ohně stáchu, po-
čechu věrovati
a řkúce: Ty jsi ten, může tě každý po-
znati.
Tehdy jeden biskupóv panoše poče na
neho volati:
Ba co, vece, příš? Ty jsi učenník jeho,
370 jaz sem tě viděl v zahradě podle neho;
tys Ježíše mečem bránil
a méhos rodiče, Malcha, ranil.
Petr sě poče kléti i rotiti,
nechtě tu svého života ztratiti:
375 Beru to, vece, na mú vieru i na mú duši,
neznaji toho člověka
ani sem stál podle neho sěka.
A když Petr toto povědě,
tehdy kokot, sědě na hředě,
poče zpievati,
380 Ježúš sě na Petra poče ohlédati.
A když to Petr uslyše i vzvědě,
ande kokot pěje na hředě,
vzpomanuv na Ježíševa slova, zbledě.
Vynda Petr před sieň, poče plakati,
385 až jemu poče srdce usědati.
Ježúš jemu odpusti tut(o) vinu
jako milostivý otec synu.
Na zajutřie přivedše Ježíše před Piláta,
počechu jeho prositi,

aby kazal giezufie | vmucziti.
10 pilat zidom powyedie | kteru wynu na
nem gmate.
ze | ieho nasmrt podawate.
zidowe | powiediechu. Byt neymyel wy|ny
naffobie.
Newodilibychomy | ieho ktobie
15 Smutil wes lid | otgalilee az syem poczen
kazati |
Protosmy ieho kazali fwazati |
vlyssaw to pylat ze gest zgali|lee zkra-
lowa herodowa mie|sta
86^b Kakz koliwiek sobie ne|przegiesta.
Kaza ho westy przedne|ho.
aby on sam sudil ieho.
wtu do|bu kral herodes wgieruzalemye |
bieffe.
Tu proty hody byti chtieffe |
5 Kdyz giezussye przedkrale hero|da przy-
wedechu.
lstiwe swiedky | naneho wywedechu.
Ipocziechu | naneho zalowati.
wemnozie ye|mu wynu dawati.
10 Kral herodes | kaza giezussiewi otpo-
wiedaty |
Chtie ieho rzecz y mudrost poz|nati.
Giezus suu rzecz y mudr|ost schowa.
Nepowiedie przed|kralem igednoho slowa.
15 Kral | herodes rad giezussye widiese.
nebo | onem mnoho diwnego slyssiese.

aby kázal Ježíše umučiti.

390

Pilát židům povědě: Kterú vinu na nem
jmáte,

že jeho na smrt podáváte?

Židové pověděchu: Byť nejměl viny na
sobě,

nevodili bychomy jeho k tobě.

Smútil veš lid ot Galilee až sěm počen
kázati,

395

proto smy jeho kázali svázati.

Uslyšav to Pilát, že jest z Galilee, z krá-
lova Herodova miesta,

kakž kolivěk sobě nepřejésta;

káza ho vésti před neho,

aby on sám súdil jeho.

400

V tu dobu král Herodeš v Jeruzalemě
bieše,

tu pro ty hody býti chtieše.

Když Ježíše před krále Heroda přive-
dechu,

lstivé svědky na neho vyvedechu;

i počechu na neho žalovati,

405

ve mnozě jemu vinu dávati.

Král Herodeš káza Ježíševi odpovie-
dati,

chtě jeho řeč i múdrost poznati.

Ježúš svú řeč i múdrost schova,

nepovědě před králem i jednoho slova.

410

Král Herodeš rád Ježíše vidieše,

nebo o nem mnoho divného slyšieše;

tomu se naděješ, by před ním nějaký
div ukázal,

jímžto by se královi zkázal.

A když před ním i jednoho divu ne-
pokáza,

415 u bielé ho rúcho obléci káza;

i poče sě jemu posmievati,

jako bláznem jeho rytieři počechu jím
trhati,

**políčky jemu dávajúce,
mezi jeho světěj oči plijíce.**

420 Spflevše jím přieliš dosti,

trhavše jím bez milosti,

káza jeho opět před Piláta vésti.

**Toho dne Herodeš s Pilátom se smířista
a jako dříve přieteľa svá bysta.**

**425   Tehdy Pilát židům povědě: Přivodíte mi
                 člověka nevinného**

a jaz do neho nevědě niče zlého;

a vy jste ho vodili před krále čsného,

kéž jemu jest učinil životu co zlého.

Jaz jemu také životu nechci nic učiniti,

430   ale káži jeho pustiti.

**Židové všichni křikú: Pustíš-li jeho, ne-
budeš ciesařevy milosti jmiati**

a my všichni nebudemeť přieti.

**Pilát židům povědě: I co zlého učinil,
co-li se k vám dovinil?**

435 Židové pověděchu: Králem se nad n(á)mi
činil

- Anasseho zako|na neplnly.
- 10 Brany nam dany czie|ssarziowy daty.
 Chtie gy sam sobie | wybrati.
 Gyz welike zařtupy wody |
 Zassobu kraleu sye czyessarziowy | škody.
 Gyz škoro wes lid possobie | obrati.
 anas zakon wes przewrati |
- 15 vslyřřaw to pylat poczie myřřity |
 neymagie nan igedne wyny czo | by bylo
 z toho uczynyti.
 widieřře | ze řu ho prozawist ģieli.
 aiedne | wyny knemu neymyeli.
- 88^a vmyřřiw || to pilat poczie zidom prawiti.
 yaz|nemohu nanem igedne wyny poz|nati.
 Pronyuz bych ho chtiel na|řmrt otdati.
 5 ale poymucze yeho | podle wassheho za-
 kona řudte.
 awy | gym řamy wynny řudte.
 Zido|we powiediechu. my zakon ot|boha
 ģmamy.
- Natom piřmo do|brzie řnamy.
- 10 Ze ģest zakon toho | cřłowieka umucziti.
 Ktoz řřye | bohem uczynyti.
 On řye cřyny | bohem aysa cřłowiekem
 achodie | mezy řamy.
 ande nam yeho | otec z y matie řřu dobrzie
 řnamy |
- 15 Vslyřřaw to pylat kaza ģiezisye | pozwati.
 I poczie ieho tayne ta|zati.
 Ģřyli řyn bozy day my řye | znati.

- a našeho zákona neplnil.
 Brání nám dani císařevi dáti,
 chtě ji sám sobě vybrati.
 Již veliké zástupy vodí
 440 za sobú, králem se (čině), císařevi škodí;
 již skoro veš lid po sobě obrátí
 a náš zákon veš převrátí.
 Uslyšav to Pilát, poče mysliti,
 nemaje naň i jedné viny, co by bylo
 z toho učiniti?
- 445 Vidieše, že sú ho pro závišť jeli
 a jedné viny k nemu nejměli.
 Umysliv to Pilát, poče židóm praviti:
 Jaz nemohu na nem i jedné viny poznati,
 pro ňuž bych ho chtěl na smrt odati;
 450 ale pojmúce jeho, podle vašeho zákona
 sudte
 a vy jím sami vinni budte!
 Židové pověděchu: My zákon ot Boha
 jmámy,
 na tom písmo dobře známy,
 že jest zákon toho člověka umučiti,
 455 ktož se (chce) Bohem učiniti.
 On se činí Bohem a jsa člověkem a cho-
 dě mezi námi,
 ande nám jeho otec i máte jsou dobře
 známi.
 Uslyšav to Pilát, káza Ježíše pozvati
 i poče jeho tajně tázati:
 460 Jsi-li syn boží, daj mi se znáti.

Giezius iemu igedno|ho flowa neotpo-
wiedie.

88^b az fye || pylat podywí sedie.
Iczodle weczye | kemnye nemluwis.
wfak nadto|bu gmam mocz to dobrze
widís |

Mohu tie zidom otgieti.

5 amohu | tie nakrzizy rozpietí.

Giezius ie|mu odpowiedie. nemohl by
na|demnu igedne moczy gmyety |

Byt toho nechtiel buoh prziety. |
10 pylat chtie gieziufye smrrty | zbawiti.

Kaza zidow pozwaty |
pylat ten obycziey gmięgieffe |
ze naweliku nocs iednoho wiesz|nye puf-
czieffe

yemuzto naziwot | gdieffe.

15 wtu dobu ieden wrazedl|nyk barrabas
wiezieffe.

Iwo|kowach iwkladie.

Ten bieffe | zabil czlowieka wfwadie.

Teh|dy pilat nechtie dele zydownstwa |
hnyewati.

89^a Kaza konfelow poz|wati.

I ofudichu nasmrt giezufye newynneho.
apuftichu bar|rabaffye wrazedlneho.

Tehdy | iudas uzrziew ze chtie gieziufye |
5 zywota zbawiti.

przida kzidom | ipoczie gym prawity.

Tiezczye | gfem shrzieffyl proti bohu.

Ježúš jemu i jednoho slova neotpo-
vědě,

až se Pilát podivi sedě:

I co dle, vece, ke mně nemluvíš?

však nad tobú jmám moc, to dobře
vidíš;

465 mohu tě židóm otjėti

a mohu tě na kříži rozpieti.

Ježúš jemu odpovědě: Nemohl by nade
mnú i jedné moci jmieti,

byť toho nechtěl Buoh přieti.

Pilát, chtě Ježúše smrti zbayiti,

470 káza židóv pozvati.

Pilát ten obyčej jmějěše,

že na velikú noc jednoho vězně púš-
čieše,

jemužto na život jdieše.

V tu dobu jeden vražedlník Barabáš
vězieše

475 i v okovách i v kládě,

ten bieše zabil člověka v svádě.

Tehdy Pilát, nechtě déle židovstva hně-
vati,

káza konšelóv pozvati;

i otsúdichu na smrt Ježúše nevinného

480 a pustichu Barabáše vražedlného.

Tehdy Judáš, uzřev, že chtie Ježíše
života zbaviti,

přída k židóm i poče jim praviti:

Těžce jsem shřešil proti Bohu,

- wiecz | weffel byti nemohu.
 Krew fem | fwatu wam prodal.
 10 affwu duffy | dyablu poddal.
 Zidowe powie|diechu. czo nam dotoho.
 ty wiesz | czo uczynys ztoho.
 Tehdy iudas | powrrha mezy nymy pe-
 nyezcie |
 15 Biezaw obieffy sye uyednoho | lemyezye.
 Tehdy zidowe mezy | fobu powiediechu.
 Krew ieho | zatito peniezcie prodana.
 Agiz | owsem nasmrt oddana.
 89^b neza|kon gich gest igednomu gmietf. ||
 proto powiezcie kam gie chcemy die|ty.
 Tehdy wzemcie radu kupichu ied|no pole
 putnykom hrzefti.
 Nesmie|gicz gich ubozy chram nesti.
 5 Tehdy | pylat chtie sye zidom przisladity. |
 Kaza gieziufie obnaziti.
 przywie|zicz ksfossie metlamy byti.
 By ye|ho kozye wse krrwawa.
 potecze | krew zneho krew iako zbrawa |
 10 potom gmu rucho przidachu |
 Obleczy sye gemu kazachu.
 wsta|wichu nan koronu trrnouu |
 Daducz gmu wruku trest nowu |
 15 pocziechu gym spileti prziedny | klekayucze.
 Kraleem gey nazy|wagice.
 whlawu ieho trzfti te|puce.
 policzky gmu dawagice |
 amezy oczy pligice.

více vesel býti nemohu;
 485 krev sem svatú vám prodal
 a svú duši ďáblu poddal.
 Židové pověděchu: Co nám do toho,
 ty věz, co učiníš z toho.
 Tehdy Judáš povrha mezi nimi pe-
 niezě,
 490 běžav, oběsi se u jednoho lemiezě.
 Tehdy židové mezi sobú pověděchu: Krev
 jeho za tyto peníze prodána
 a již ovšem na smrt oddána;
 ne zákon jich jest i jednomu jmieti,
 proto povězte, kam je chcemy dieti?
 495 Tehdy vzemše radu, kúpichu jedno pole
 pútníkom hřiesti,
 nesmějíc jich u boží chrám nésti.
 Tehdy Pilát, chtě se židóm přisladiti,
 káza Ježíše obnažiti,
 přivěžíc k soše, metlami bíti.
 500 By jeho kůže vše krvava,
 poteče krev z neho, krev jako z brava.
 Potom j'mu rúcho přidachu,
 obléci se jemu kázachu.
 Vstavichu naň koronu trnovú,
 505 dadúc j'mu v ruku trest novú;
 počechu jím spíleti, před ním klekajúce,
 králem jej nazývajíce;
 v hlavu jeho třtí tepúce,
 políčky j'mu dávajíce
 510 a mezi oči plijíce.

Bivše jeho přieliš dosti,
trhavše jím bez milosti,
kázachu jemu kříž na jeho. svatú plecí
nésti.

A když jeho povedú před město, chtiece
nad ním popravití,
515 tehdy se všitek lid za ním obrátí.
Měščky jeruzalemské počechu plakati.

Ježúš se na ně ozřev, poče jim po-
rokovati:

Dcery jeruzalemské, neplačte na mě, ale
plačte samy na se i na své děti,
že sú mě kázali bez viny jéti;
520 lépe by bylo vám jich nejmieti
než zlé skutky ot nich viděti.

Zajisté chci vám to pověděti,
že přijde ten den, když jaz v svej moci
budu v súdný den seděti;
v tu dobu budete všichni slyšeti:

525 Blahoslavené ty ženy,
z nichž sú zlé dcery neporozeny.
Tehdy poběhnú k horám, k dolóm i k ska-
lám, prosiece
jich, aby je skryly, na ně padnúce,
před mě jíti nesmějíce.

530 A v tu dobu dva zloděje s ním vediechu,
nad nimažto popravití chtiechu.
Když Ježúše vyvedú z města na po-
pravu,

10 Tehdy trzie pohanowe poswem p̃wu.
 Swleku sneho wfe rucho | naztrawu.
 Owsem diwnu suk|ny gmiessfe.
 any tkana any sita | bieffe.
 Tey sukny kazdy rad ch|tieffe.
 15 weciechu wrriem sye | ony komu sye
 dostane.

Tomut | zawelike penyezie stane.
 Akdiz | ieho rucho rozdielichu.
 Tehdy | ieho nakrziz wzbichu.
 nohy ru|czy hrziebimy probichu.
 91* amezí || dwiema zlodiegiema powiesichu |
 Akdiz gyz nakrzizy rozpat stogiese |
 nadswu hlauwu pfano gmiessfe.
 Ihs | nazareneus kral zidowsky.
 5 To py|lat kaza hrzeczsky zidowsky
 lat|nye naplati.
 By ho mohl potom | kazdy poznati.
 Zidowe to uzrziw|se pocziechu sye hnye-
 watí.

profie|cze pylata aby to kazal zamazati |
 10 Nerod ho weczye kraleu pisati |
 ale ze sye smie kraleu nazywati |
 pylat zidom powiedie czoz sem | kazal
 naplaty.

Tomut gest tak | ostatí.
 15 Tehdy zidowe, podkrizē | stogiece po-
 cziechu wolati.
 Gie|ziufiewy sye poruhati.
 Tys gy|nym spomahal znemoczy.

tehdy třie pohanové po svém právu
 svlekú s neho vše rúcho na stravu.
 535 Ovšem divnú sukni jmieše,
 ani tkána ani šita bieše.
 Tej sukni každý rád chtieše,
 vecechu: Vrzem se o ni; komu se do-
 stane,
 tomuž za veliké peniezě stane.
 540 A když jeho rúcho rozdělíchu,
 tehdy jeho na kříž vzbíchu;
 nohy, ruc(e) hřebími probíchu
 a mezi dvěma zlodějema pověsíchu.
 A když již na kříži rozpat stojěše,
 545 nad svú hlavú psáno jmieše:
 Jesus nazarenus, král židovský.
 To Pilát káza hřecky, židovsky,
 latině napsati,
 by ho mohl potom každý poznati.
 550 Židové, to uzřevše, počechu se hně-
 vati,
 prosiece Piláta, aby to káزال zamazati:
 Neroď ho, vece, králem pisati,
 ale že se smě králem nazývati.
 Pilát židóm povědě: Což sem káزال na-
 psati,
 555 tomuž jest tak ostatí.
 Tehdy židové, pod křížem stojěce, po-
 čechu volati,
 Ježíševi se porúhati:
 Tys jiným spomáhal z nemoci,

- Ke | sobie nynye mozes spomoczy. |
 Gfyll syn krale nebeſſkeho |
 91^b Pokaz przednamy nyeczno diwnego |
 Mozeſli ſſkrzizie ſſtupiti.
 Chcemy | wtie wſichny wierziti.
 5 To igyne | pocziechu gmu nahanbu mlu|witi.
 Giezius zanye poczie otczie |
 Boze weczye newiediet czo czynye |
 Racz gym tu wynu otpuſtity ny|nye.
 Tehdy ten zlodiey geſto nale|wicz y ſtaſſe.
 10 Ten ſye take bohu po|ruhaſſe.
 Gfyll syn bozy ayſy buoh | ſam.
 pomoz ſobie nynye podle ſe|be nam.
 Towarzis yeho poczye ye|mu porokowati.
 Ty weczye nech|ces boha znati
 15 achcesz ſye zy|dom wrownati.
 wie tuto muku | trrpiwie zanaſſye zla diela.
 Gychz | ſwie welmy mnoho ſdiela.
 Ale | gehu muczie newynneho.
 an neu|czynyl nycze zleho.
 92^a Rzka to ipoczie || hoſpodyna proſſiti.
 aby raczyl ſn̄y | nyekaku miłoſt uczynyti.
 wzpo|myen weczye hoſpodyne namye |
 hrzieſneho.
 5 Kdysz przides dokralow|ſtwie tweho.
 Giezius gemu po|wiedie zagifte budeſ
 dnes ſem|nu wragy przyebywati.
 Atwoy | ſye towarzis muſſy dyablu doſtati
 10 Wtu dobu maria matka ieho | podkrzi-
 zem ſtogieſſe.

ké sobě nyní můžeš pomoci.
 560 Jsi-li syn krále nebeského,
 pokaž před námi něco divného;
 můžeš-li s kříže sestúpiti,
 chcemy v tě všichni věriti.
 To i jiné počechu j'mu na hanbu mluvit.
 565 Ježúš za ně poče otce (prostiti):
 Bože, vece, nevědieš, co činie,
 rač jim tu vinu odpustiti nyní.
 Tehdy ten zloděj, ježto na levici stáše,
 ten se také Bohu porúháše:
 570 Jsi-li syn boží a jsi Bůh sám,
 pomoz sobě nyní (a) podle sebe nám.
 Tovařiš jeho poče jemu porokovati:
 Ty, vece, nechceš Boha znáti
 a chceš se židům vrovhati?
 575 Vě tuto muku trpívě za naše zlá díla,
 jichž svě velmi mnoho sděla;
 ale jeho mučie nevinného,
 an neučinil niče zlého.
 Řka to i poče Hospodina prositi,
 580 aby ráčil s ním nějakú milost učiniti:
 Vzpomeň, vece, Hospodine, na mě hříš-
 ného,
 když přideš do královstvie tvého.
 Ježúš jemu povědě: Zajisté budeš dnes
 se mnú v ráji přebývati
 a tvój se tovařiš musí ďáblu dostati.
 585 V tu dobu Maria matka jeho pod kří-
 žem stojěše

- atiem fye | welmy mutieffe.
 Gako oftry mecz | wyegie frrdce bodieffe.
 anebo to | widieffe.
 ze yegie fyn bezwyny | nakrzyzy ftogieffe.
 15 Tudiez ifwaty | ian ftasse.
 Ten take welmy pla|kaffe.
 az iemu frrdeczko uffyeda|fe.
 Tehdy giezius uzrzie fwu | matku pod
 krzizem ftogyecze. |
 92^b proieho muczenye welmy fye || mutiecze.
 Ipoczie giey prawity |
 Rzka matko myla nerod plaka|ti.
 Racz ma flowa znamenaty |
 5 Budes yana mne miesto sobie | zaffyna
 gmietí.
 Aty giene racz | giey iako fwey materzy
 przietí |
 Tuz poruczy fwu matku uczē|nyku fwemu
 Czıftu dziewku | gynochu czıftemu.
 10 potom po|czie piti zadatí.
 Kazachu iemu | oczta fzluczy datí.
 Auwech gich | hubeny hrzieffe.
 ze gemu i ye|den wody nepodadieffe.
 Giezís | okuffyw pitie horzkeho.
 15 Inerodí | piti ieho.
 Gyz geft weczye wfe | fkonano.
 Czoz ge omnye wfta|rem zakonye pfano.
 Tehdy | fye nebe omraczy.
 wfemu fye | fwietu bozie muka zraczy.
 93^a By || tma powsem fwietu iako vmieffye |

a tiem sě velmi mútieše;
jako ostrý meč v jeje srdce bodieše,
a nebo to vidieše,
že jeje syn bez viny na kříži stojěše.
590 Tudiež i svatý Jan stáše,
ten také velmi plakáše,
až jemu srdéčko usědáše.
Tehdy Ježíš uzře svú matku pod kří-
zem stojěce,
pro jeho mučenie velmi sě mútiece,
595 i poče jej praviti,
řka: Matko milá, neroď plakati,
rač má slova znamenati:
budeš Jana mne miesto sobě za syna
jmieti;
a ty, Jene, rač jej jako svej materi
přieti.
600 Tuž poruči svú matku učenníku svému,
čistú dievku jinochu čistému.
Potom poče píti žádati;
kázachu jemu octa s žlučí dáti.
Auvech, jich hubený hřieše,
605 že jemu i jeden vody nepodadieše!
Ježíš okusiv pitie hořkého
i nerodi píti jeho:
Již jest, vece, vše skonáno,
což je o mně v starém zákoně psáno.
610 Tehdy sě nebe omračí,
všemu sě světu božie muka zrači;
by tma po všem světu jako v měše,

- Az druh druha newidieffe.
 Tomu | fye mnohy dywieffe.
 Ze slunce fwu | swietloft potratilo bieffe.
 5 Sta tma | ta otczaffa lesteho.
 Az doczaffu de|wateho.
 Wdewatu hodynu opiet fie | sluncze
 proffwiety.
 Ande giezius giz | chce vmrzieti.
 Wtu hodynu poczye | wyffokym hlasssem
 wolaty.
 10 Bohu | otczu duffy wzdawaty.
 Boze weczye | gyz yaz skonczyegy.
 wtwogy ruczye | mu duffy poruczyegy.
 Tehdy naklo|nyw hlawu naprawu stranu.
 15 Ipu|sti duffy naſpaſſenye kazdemu | krzie-
 ſtanu.
 Tehdy yeden pohan | mrrzaty.
 wzem kopie iprokla ieho | bok ſwaty.
 potrzeffe fye zemye | zkorzen.
 zielegyczy ze buoh vmorzē |
 Skaly fye pocziechu ſyedati.
 93^b Ro|wowe fye otwierati.
 Mnoha tiela | ſwatyh lidj zmrrtwyh
 wſtawa|chu.
 Sedſſe dogieruzalema mnoh̄y | fye po-
 kazowachu.
 5 Dufficzky uprz|iedpekli pocziechu fye
 radowaty. |
 ze gym bieffe trzeti den ſhoſpody|ne
 zmrtwyh wſtati.

až druh druha nevidieše.
 Tomu se mnohý divieše,
 615 že slunce svú světlost potratilo bieše.
 Sta tma ta ot časa šestého
 až do času devátého.
 V devátú hodinu opět se slunce pro-
 svieti,
 ande Ježíš již chce umřieti.
 620 V tu hodinu poče vysokým hlasem vo-
 lati,
 Bohu otcu duši vzdávati:
 Bože, vece, již jaz skončeji,
 v tvoji ruce mú duši porúčeji.
 Tehdy nakloniv hlavu na pravú stranu
 625 i pusti duši na spasenie každému kře-
 stanu.
 Tehdy jeden pohan mrzatý,
 vzem kopie i prokla jeho bok svatý.
 Potřese se země z kořen,
 želející, že Buoh umořen.
 630 skály se počechu sedati,
 rovové se otvierati;
 mnohá těla svatých lidí z mrtvých vstá-
 váchu,
 šedše do Jeruzalema, mnohým se po-
 kazováchu.
 Dušičky v předpeklí počechu se rado-
 vati,
 635 že jim bieše třetí den s Hospodine(m)
 z mrtvých vstáti.

- Centurio po|hanfky kral uzrziw to po-
czye | wolati.
- 10 auwieru tento czlowiek | bieffe syn krale
nebeffkeho.
ze fye | proieho smrt diege mno diw-
neho |
- Tehdy fye mnozy pocziechu uprrfy | bití.
Aobratíwse fye naprawu wie|ru. wgiezu
křísta wierzítí.
- 15 Tehdy | yozeph rytierz flechetny fwe
wiery | pllny.
ifwe dvřřry przietel nemat|ny.
Biezaw przedpíłata poczie | ieho proffití.
By gmu raczíl otpu|řtiti.
- 94* pohrzeřtí gieziufiewo tielo ||
Genz yuz bieffe nakrzyzy vmrzie|lo.
pylat fye řwych rytierziew dota|za.
wzwiediew ze geřt vmrziel po|hrzeřtí
gey kaza.
- 5 Tehdy yozeph | řnem řkrzizie to řwate
tielo.
yez | gíz bieffe nakrzy vmrzielo.
Tehdi | ge drahu mařtí vmaza.
awno|we platno uwaza.
potom ge | wnowy hrob wlozy.
- 10 awelikym | kamenem adrahym przílozy |
Amen

Centurio, pohanský král, uzřev to, poče
volati:

A u vieru, tento člověk bieše syn krále
nebeského,
že se pro jeho smrt děje mno(ho) div-
ného.

640 Tehdy se mnozí počechu u prsy bítí
a obrátivše se na pravú vieru, v Jezu
Krista věřiti.

Tehdy Jozef, rytieř šlechetný, své viery
plný

i své duš(e) prietel nematný,
běžav před Piláta, poče jeho prositi,
by j'mu ráčil odpustiti
645 pohřiesti Ježúševo tělo,
jenž juž bieše na kříži umřelo.
Pilát se svých rytieřev dotáza
vzvěděv, že jest umřel, pohřiesti jej
káza.

Tehdy Jozef sn(ě)m s kříže to svaté
tělo,

650 jež již bieše na kří(ži) umřelo,
tehdy je drahú mastí umaza
a v nové plátno uváza;
potom je v nový hrob vloži
a velikým kamenem a drahým přiloži.

Amen.

desatero kazanye bozye |

- W** Zidowſkich geſt kny|hach pſano.
 wſiem lidē | wiedietſ dano.
 15 ze buoh | tato ſlowa ſwemu.
 Mlu|wił lidu zidowſkemu.
 Rzka ¹⁾ poſlu|chay mne lide mōy.
 awzdy ²⁾ vmem | kazany(u) ſtoy.
 Budeſli mne poſlu|chatſ.
 Chczy tobie ³⁾ zemy datſ ||
 94^b wnyeyzto ſtred amleko plowe.
 wtu | wy chczy uweſti ⁴⁾ zidowe.
 Ztiech bieſſe | ieden ſlechetny.
 zid aſſweho zywota | czſny.
 Tomu ⁵⁾ gmye moyzes gmyechu ⁶⁾ |
 5 Toho zaknyezye gmyegiechu.
 Stiem | tworzech zgiewnye mluwieſſe.
 yakz | moyzes rozumieſſe.
 Tomu tworzech | ſam ſwu ruku.
 Napſal nadwu ka|mennu dſku.
 Deſſatero ſwe kazanye |
 10 wſiem ⁷⁾ lidem naoblepſenye. ⁸⁾
 atomu ⁹⁾ | tworzech porucził.
 aby moyzes wſye ¹⁰⁾ | ucził.
 aby wkazny przebywali. ¹¹⁾
 Swe|ho tworczye mylowali. ¹²⁾
 Nagedney | dſczie trzy biechu.

---

¹⁾ Arzka K. — ²⁾ Awezdy K. — ³⁾ mu K. — ⁴⁾ weſty K. — ⁵⁾ gyemuz K. — ⁶⁾ dyechw K. — ⁷⁾ Swym K. —

Desatero kázanie božie.

V židovských jest knihách psáno,
 všem lidem věděti dáno,
 že Buoh tato slova svému
 mluvil lidu židovskému,
 5 řka: Poslúchaj mne, lide mój,
 a vždy v mém kázaní stój!
 Budeš-li mne poslúchati,
 chci tobě (tu) zemi dáti,
 v nějžto stred a mléko plove,
 10 v tu vy chci uvéstí, židové!
 Z těch bieše jeden šlechetný
 žid a svého života čsný,
 tomu jmě Mojžeš jmiechu,
 toho za knězě jmějéchu.
 15 S tiem tvořec zjevně mluvieše,
 jakž Mojžeš rozumieše;
 tomu tvořec sám svú rukú
 napsal na dvú kamennú dskú
 desatero své kázanie
 20 všem lidem na oblepšenie.
 A to mu tvořec poručil,
 aby Mojžeš vše učil,
 aby v kázni přebývali,
 svého tvorce milovali.
 25 Na jednej dsce tři biechu

⁶⁾ napolepfyeny K. — ⁹⁾ ato gemw K. — ¹⁰⁾ wffeczky K. —

¹¹⁾ Verš 23 vynechán v K. — ¹²⁾ mylwaty K.

- 15 Kazanye gesto uczie|chu.
 Kak gest boha milowati.
 ayemu | chwali ¹⁾ vzdawati.
 Anadruhey ²⁾ sedm | bieffe gich.
 Napfano ³⁾ kazany bozich |
 Gesto uczie wfelikeho.
 Chudeho | ibohateho.
- 95* Kak gest druzczye ⁴⁾ | mylowati.
 akako snym ⁵⁾ przyebywati |
 Slysze pany ywy panye.
 prrwe gest | bozie kazanye. ⁶⁾
 Neymyeyte ⁷⁾ boha gyne|ho.
 Kromye tworczye fylneho ⁸⁾
 5 proti | tomu troy lid czyny.
 Gymz swu duffy | welmy czrny.
 prwi gfu czarodiei|nyczy.
 Ti chodie swu wieru nyczy. |
 Ti pohanku wieru plodie.
 Kdiz lid | sprawe czyesty swodie. ⁹⁾
 10 Ti boha zaboh ¹⁰⁾ | neymagy.
 Kdyz nababie kuzla pta|gy.
 Druzy gesto lakomczy ¹¹⁾
 to su wfecz|ko ¹²⁾ lichewnyczy.
 Gesto strziebro zla|to wiecze.
 Milugy proto lichwiecze |
 nez boha nez swe spassenye.
 15 yehozto | nyczs drazfye ¹³⁾ neny.

¹⁾ chalw K. — ²⁾ Nadrwzye K. — ³⁾ pfanwo K. —

⁴⁾ bratrye K. — ⁵⁾ snymy K. — ⁶⁾ pryekzanye K. —

⁷⁾ Nemyety K. — ⁸⁾ Kromye bhoha nebeskeh(o) K. —

kázanie, ježto učiechu,
 kak jest Boha milovati
 a jemu chvály vzdávati;
 a na druhej sedm bieše jich
 30 napsáno kázání božích,
 ježto učie všelikého,
 chudého i bohatého,
 kak jest družce milovati
 a kako s ním přebývati.
 35 Slyšte, páni i vy panie,
 prvé jest božie kázanie:
 Nejmějte Boha jiného,
 kromě tvorce silného.
 Proti tomu trój lid činí,
 40 jímž svú duši velmi črní:
 Prví jsú čarodějníci,
 ti chodie svú věrú nici;
 ti pohanskú vieru plodie,
 když lid s pravé cesty svodie;
 45 ti Boha za Bóh nejmají,
 když na babě kúzla ptají.
 Druzí, ježto (jsú) lakomci,
 to sú všecko lichevníci,
 ježto stříebro, zlato více
 50 milují, proto lichviece,
 než Boha než své spasenie,
 jehožto ničs dražšie nenie;

⁹⁾ Kdysz sje sprawie wyery swodye K. — ¹⁰⁾ zaboha K. —

¹¹⁾ gfu lacomchy K. — ¹²⁾ Ty gfu wšfyczkny K. —

¹³⁾ Gešto nycz dražšyeho K.

atı take gyz | bludieczy.
 Swu zlu myśli tbagy | wiece.
 Nez nabuoh nařwu hořpo|du.
 pōnez wezmu wduffy řkodu¹⁾ |
 Znamenayte dobrze toho.
 95^b yehozto || řye řtawa mnoho.
 Kdyz ktery prořwu | hořpodu.
 Boyuge awezme řkodu.
 Ze | řnad řwoy dobry orz řtratı.
 řlibı mu²⁾ | pan gyny daty.
 paklı ho zabi³⁾ řameho |
 5 pan nemoz wratıı⁴⁾ řeho.
 Kdyz tak | promalu otplatı.
 Boyugete⁵⁾ ařřwu | ztratı.
 Marnemu panu řluzıte.⁶⁾
 a|geho woli plınyte.⁷⁾
 Radıeyřře řluzte⁸⁾ | mocznemu.
 10 řwemu kralı nebeřřke|mu.
 Ktoz tomu pořluzy řnaznye. |
 Tomut da⁹⁾ otplatı wiecznye.
 Ktoz | řbozie neb zıwot ztratı.¹⁰⁾
 pron to | obe gmu¹¹⁾ nawratı.
 Trzetı řeřto gfu | wrozkoffy.
 netbagıce offwey duffy |
 15 To kazanye przeřtupugy.
 auwelı|ky hrzıech wřřvpugy.
 To řu neřmie|rny opıczy.

¹⁾ wezmu wezdy řkodu K. — ²⁾ gemu K. — ³⁾ gehu
 zabygy K. — ⁴⁾ nawratyty K. — ⁵⁾ Bogyge offwu K. —
⁶⁾ zluzyecze K. — ⁷⁾ plınyecze K. — ⁸⁾ řluzmy K. — ⁹⁾ Da

a ti také již blúdiece,
 svú zlú myslí tbají více,
 55 než na Buoh, na svú hospodu,
 p(r)o než vezmú v duši škodu.
 Znamenajte dobře toho,
 jehožto se stává mnoho:
 když který pro svú hospodu
 60 bojuje a vezme škodu,
 že snad svůj dobrý oř ztratí,
 slíbí mu pán jiný dáti;
 pak-li ho zabí samého,
 pán nemóž vrátiti jeho.
 65 Když tak pro malú otplatu
 bojujete a svú ztratú
 marnému pánu slúžíte
 a jeho vóli plníte;
 radějše služte mocnému
 70 svému králi nebeskému.
 Ktož tomu poslúží snažně,
 tomuť dá otplatu věčně;
 ktož sbožie neb život ztratí
 proň, to obé j'mu navrátí.
 75 Třetí, ježto jsú v rozkoši,
 netbajíce o svej duši,
 to kázanie přestupují
 a v veliký hřiech vstupují:
 to sú nesmierní opilci

---

gemu K. — ¹⁰⁾ pron straty K. — ¹¹⁾ To gemu buoh
 obee K.

Iwfeliczny passobrzifczy¹⁾ |
 Ti swe brzicho zabuoh gmagy
 nebo | onem wiecze tbagy.
 96^a nez oduffy. iobo||zye.²⁾
 proto budu uwieczney hrozye³⁾ |
 Tiem uczyny kral nebeffky.
 Takeze⁴⁾ | iako kral swietfky.
 yeden uczynyl⁵⁾ | iednomu.
 Byl opilczy⁶⁾ nefmiernemu |
 5 Onemz wam powieft powiedye |
 Czoż naknyhach pfano wíedie.
 Bie|fe ieden ghrzecz⁷⁾ opily.
 wfiem dobr̄y | lidem nemyly.
 Ten gide przedfwe|ho krale.
 10 affwym⁸⁾ fye rzemeſflem | chwale.
 Arzka⁹⁾ wiez mu chytroft | krali.
 Dawagit fwoy ziwot wta|li.
 Newypiemiłit piťie tweho.
 wt|wey piwnyczy naylepſyeho.
 wie|cze¹⁰⁾ nez gynych trzidczyeti.
 15 Kaz my | mu hlauu ſtieti.
 Kral toho kaza | zkuffyti.
 Mozli to chlap uczynyti |
 an to¹¹⁾ chlap uczyny ſnadnye.
 Neſta¹²⁾ | wyna nycze nadnye.
 an chlap | wfe wyno wyloka.
 96^b Gehoz by miel || czny doroka

---

¹⁾ poſſobnyczy. K. — ²⁾ yofbozy K. — ³⁾ wendu
 uwieczne horze K. — ⁴⁾ Takoze K. — ⁵⁾ Geſto byl uczy-

- 80 i všelici pasobřišci;
 ti své břicho za Buoh jmají,
 nebo o nem více tbají
 než o duši i o Božě;
 proto budú v věčnej hróžě.
- 85 Těm učiní král nebeský
 takéže, jako král světský
 jeden učinil jednomu
 byl opilci nesmiernému,
 o nemž vám pověšť povědě,
- 90 což na knihách psáno vědě.
 Bieše jeden jhřec opilý,
 všem dobrým lidem nemilý.
 Ten jide před svého krále
 a svým se řemeslem chvále
- 95 a řka: Věz mů chytrost, králi,
 dávajit svůj život v táli,
 nevypiem-liť pitie tvého
 v tvej pivnici najlepšieho
 více než jiných třidceti,
- 100 kaž mi mů hlavu stieti.
 Král toho káza zkusiti,
 móż-li to chlap učiniti;
 an to chlap učini snadně,
 nesta vína niče na dně,
- 105 an chlap vše víno vyloka,
 jehož by měl cný do roka.

---

nyl K. — ⁶⁾ Opylczy tak K. — ⁷⁾ herecz K. — ⁸⁾ Azlym K. —
⁹⁾ Rzka K. — ¹⁰⁾ wyecz K. — ¹¹⁾ Ato K. — ¹²⁾ Neofta
 nycz K.

Kral rozhnyewaw sye po|wiedie.

Obieffte chlapa nahrziedye

at | mu prowaz hrrdlo stahne.

Kmemu pi|ti wiecz nefahne.

5 Tot zaczyelo wiedieti | dam.

tez¹⁾ sye stane nefmiernym wam |

Ze wy pekelný kat²⁾ udieffy.

nefmier|ne upekle powieffy³⁾

druhe kazaniye |

Druhe kazanye bozie gest.

Ktoz ie | drrzy blazie mu gest.

10 Boha wg|ieffit neymenuyte.⁴⁾

Atoho sye wzdy | chowayte.⁵⁾

Ktoz gieffiutnye⁶⁾ boha | wziwa.

Ten sye gym yedno pos|miewa

To troy lid hrziesny prze|stupa.

15 Horzy⁷⁾ czyny nez twarz hlu|pa.

Prwy ienz krzywie przisaha |

nasswaty krziz ruku saha.

aten ie|sto komu⁸⁾ rady.

Oba kfobie czrrt | upeklo⁹⁾ wfady.

Druhy yenz bohem | pospile.

ano gmu tiem nycz nepile¹⁰⁾ ||

97^a Anebo ieho swatymy.

Buoht otspi|le takym wierz my.¹¹⁾

Trzeti ienz pokli|na boha.

¹⁾ Takez K. — ²⁾ had K. — ³⁾ upekele obyeffy K. —

⁴⁾ wgyest newzywaty K. — ⁵⁾ wezdy warowaty K. —

⁶⁾ gyeftnye K. — ⁷⁾ Huorze K. — ⁸⁾ ktomu K. — ⁹⁾ wka-

Král, rozhněvav se, povědě:
 Oběste chlapa na hředě,
 ať mu provaz hrdlo stáhne,
 110 k mému pití více nesáhne!
 Toť za celo věděti dám:
 též se stane nesmierným vám,
 že vy pekelný kat uděsí,
 nesmierné v pekle pověsí.

Druhé kázanie.

115 Druhé kázanie božie jest,
 ktož je drží, blazě mu jest:
 Boha v ješif nejmenujte
 a toho se vždy chovajte;
 ktož ješutně Boha vzývá,
 120 ten se jím jedno posmievá.
 To trój lid hřiešný přestúpá,
 hór(e) činí než tvář hlúpá:
 Prvý, jenž křivě přísahá,
 na svatý kříž rukú sahá;
 125 a ten, ježto komu radí,
 oba k sobě črt v peklo vsadí.
 Druhý, jenž Bohem pospílé,
 ano j'mu tiem nic nepíle,
 anebo jeho svatými;
 130 Buohť otspílé takým, věř mi.
 Třetí, jenž poklíná Boha,

---

zen K. — ¹⁰⁾ Ano gemu tyem nenye pylee K. — ¹¹⁾ Buoh...
 takymy („wierz my“ vynecháno) K.

- ten chce wzvodu ¹⁾ anemoha |
 Genz wynu wtom bohu dawa.
 5 ze | nerownye czeſt rozdawa.
 Sbozye | ſylu kraſſu zdrawie. ²⁾
 Ano dobrzye | hoſpodyn wie.
 Ktery doſtoyen kte|reho.
 tohoto ³⁾ ſbozie wratkeho |
- 10 Trzecie kazanye bozie geſt.
 ſlys | chudy iten genz ⁴⁾ gma czeſt |
 Pomnyete ſwate dny czſtití.
 Agie | wczíſtotie ſwietití.
 Protí tomu | troy lid czyny.
 Gymz ſye proti bo|hu wyny. ⁵⁾
 15 Prrwy yenz ⁶⁾ wſwatky | dielagy.
 proto gym wzdy knye|zie lagy.
 Druzy wſwate dny hrz|iech ⁷⁾ plodie.
 akatí ſye gích nero|die.
 Trzetí wſwate czafſy hragy |
 Anaſſwate ⁸⁾ nycz netbagy.
- 97^b Lepe | by bylo oratí
 nez wnedielí tancziewatí ⁹⁾ |
 wiezte ktoz ¹⁰⁾ radí tanczugy.
 Tí ſwe tielo | offierugy.
 Dyablu iwſiechny ¹¹⁾ ſwe udy |
 Kdyz pron czynye take trudy.

¹⁾ wzhoru K. — ²⁾ ymnoziſtwye K. — ³⁾ Toho K. —
⁴⁾ ktoz K. — ⁵⁾ Genz ſye bohu pro to wyny K. —
⁶⁾ geſto K. — ⁷⁾ hrzyechy K. — ⁸⁾ Anaſwate dny K. —

ten chce vz vodu a nemoha;
jenž vinu v tom Bohu dáva,
že nerovně česť rozdává,
135 sbožie, sílu, krásu, zdravie;
ano dobre Hospodin vie,
který dostožen kterého
tohoto sbožie vrátkého.

(Třetie kázanie).

Třetie kázanie božie jest,
140 slyš chudý i ten, jenž jmá česť:
Pomněte svaté dni čstíti
a je v čistotě světiti.
Proti tomu trój lid činí,
jímž se proti Bohu viní:
145 Prví, jenž v svátky dělají,
proto jim vždy kněžie lají.
Druzí v svaté dni hřiech plodie
a káti se jich nerodie.
Třetí v svaté časy hrají
150 a na svaté nic netbají;
lépe by bylo orati
než v neděli tancevati.
Vězte, ktož rádi tancují,
ti své tělo ofěrují
155 ďáblu i všechny své údy,
když proň činie také trudy.

⁹⁾ V Zhořelickém zbytku vynechány verše 151—152. —

¹⁰⁾ Wyeztez kto K. — ¹¹⁾ ywfyeczky K.

- 5 By to | knyez dal zapokanye.
 Niekomu wfta|nucz¹⁾ zaranye.
 Teczy kyutrzny · takymz | fkokem
 ale by wftonal fwym bo|kem.
 Swoy zrak dyablu offierugy |
 Kdyz gym frrdczye roznyeczigy.
- 10 Ko|lik choti wtancy flybis.
 Tolik dyab|low wfircze upuftis.²⁾
 Tu dziewka ize|na³⁾ mnoha.
 Nepomnyeczy⁴⁾ nycz na|boha.
 hleda wiecze y mylegie.⁵⁾
 nagi|nocha ifnaznyegie.⁶⁾
- 15 nez naobraz two|rczye fweho.
 Giezukrista nebeffke|ho.
 potom ufta offierugy.
 Dyablu | kdyz wtancy zpiewagy.
 Ofmylst|wie piefny nefliczne.
 aktomu wcz|as⁷⁾ nekazane.
 vffy take offierugy ||
- 98^a Kdyz radfeyfe⁸⁾ posluchagy.
 Zlych pief|nyu⁹⁾ zleho prawenye.
 prazdne pifczby¹⁰⁾ | ihudenye.
 aoffwatey mfy netbagy.¹¹⁾
 bo|zy fluzbu¹²⁾ zamietagy.
- 5 Gefcze ktomu¹³⁾ of|fierugy
 Ruczye dyablu kdyz¹⁴⁾ darugy |

---

¹⁾ wzftanyz K. — ²⁾ nafye wzpuftys K. — ³⁾ Ty
 dyewko yzeno K. — ⁴⁾ Nepomnys K. — ⁵⁾ ymyluge K. —
⁶⁾ Gynocha an fye fmyege K. — ⁷⁾ czafco K. — ⁸⁾ ra-

By to kněz dal za pokánie
 někomu, vstanúc za ranie,
 téci k jutřni takýmž skokem,
 160 ale by vstónal svým bokem!
 Svój zrak ďáblu ofěrují,
 když jím srdce rozněcijí;
 kolik choti v tanci slíbíš,
 tolik ďáblóv v sr(d)ce vpustíš.
 165 Tu dievka i žena mnohá,
 nepomnieci nic na Boha,
 hledá více i mileje
 na jinocha i snažněje
 než na obraz tvórcce svého,
 170 Jezu Krista nebeského.
 Potom ústa ofěrují
 ďáblu, když v tanci zpievají
 o smilstvě piesni nesličné
 a k tomu v čas nekázané.
 175 Uši také ofěrují,
 když radějše poslúchají
 zlých piesnú, zlého pravenie,
 prázdne piščby i hudenie,
 a o svatej mši netbají,
 180 boží službu zamietají.
 Ješče k tomu ofěrují
 ruce ďáblu, když darují

---

díeyfý Zh. — ⁹⁾ piešný Zh. a K. — ¹⁰⁾ piščzky Zh. —
¹¹⁾ Tento verš vynechán v K. — ¹²⁾ Bozye flowa K. —
¹³⁾ wyecze K. — ¹⁴⁾ kdz gyma („dyablu“ vynecháno) K.

wiecze pŕŕczye bubennyky.
 nez czŕŕnu ¹⁾ knyezy 1zwonnyky.
 vtanczye die|wky gynoffy. ²⁾
 Szczedrzyey ³⁾ ſu nezli · vm|ſye.
 Da ⁴⁾ dobry penyez utanczye. ⁵⁾
 10 Ch|tie kooffierzie pta medienczye.
 Neſlicz|na wiecz ihanba geſt
 Tak dat1 bo|hu marnu czeſt. ⁶⁾
 Giuz ⁷⁾ ſye bubenny|ka ſtydie.
 Ktoz to czynye ſmyſlem | bludie.
 15 Slyſte zet geſt upiſmie ⁸⁾ pfa|no.
 wſiem lidem wiediet1 dano.
 Ktoz | herczom ⁹⁾ dary dawagy.
 Ty dyablu | wczeliſt wkladagy.
 nohy take offie|rugy.
 Dyablu kdyz nanych tretugy |
 yako by ¹⁰⁾ zzſmyſla wyſtupil.
 98^b Neb || Neb ¹¹⁾ iako by ¹²⁾ wen bieſ wſtupil
 Ne|mudrzegie czynye nez ¹³⁾ ſkot.
 Kazie po|dewy 1zywot. ¹⁴⁾
 Tanecznyku to dobrzye | wiez.
 atez tanecznyczy powiez. ¹⁵⁾
 5 Czo uta|neczneho ¹⁶⁾ diela.
 Stweho hubeneho tiela |
 Kolik ¹⁷⁾ ukane potu kropi.
 tolik dyablow | duſſy wſchopi

¹⁾ czŕŕnu K. — ²⁾ gynoffie Zh., ygynoffe K. — ³⁾ Szczedrzyeſſe Zh., Szczedrzyeſe K. — ⁴⁾ Daty K. — ⁵⁾ wtanczy K. — ⁶⁾ wyecz K. — ⁷⁾ Genz K. — ⁸⁾ wknyhach K. — ⁹⁾ herczem Zh. — ¹⁰⁾ V Zh. vynechano by. — ¹¹⁾ Nebo

viac pišče, bubenníky
 než čsnú kněží i zvonníky.
 185 U tance dievky, jinoši
 šcedřej(í) sú než-li u mše:
 dá dobrý peniez u tance;
 chtě k (o)fěře, ptá m(ě)děnce.
 Nesličná věc i hanba jest
 190 tak dáti Bohu marnú česť,
 jůž sě bubenníka stydie!
 Ktož to činie, smyslem blúdie.
 Slyšte, žeť jest v písmě psáno,
 všem lidem věděti dáno:
 195 Ktož hercóm dary dávají,
 ti ďáblu v čelist vkladají.
 Nohy také ofěrují
 ďáblu, když na nich tretují,
 jako by z smysla vystúpil,
 200 (neb) jako by veň bės vstúpil;
 nemůdřeje činie než skot,
 kazie pode(š)vy i život.
 Tanečníku, to dobře věz
 a též tanečníci pověz:
 205 co u tanečného diela
 s tvého hubeného těla,
 kolik ukane potu krópi,
 tolik ďáblóv duši vzchopí

K. — ¹²⁾ V K. by vynecháno. — ¹³⁾ nezly K. — ¹⁴⁾ yzy
 wot swoy K. — ¹⁵⁾ A tanecznykom wfyem powyez K. —
¹⁶⁾ Czo z ytanečného K. — ¹⁷⁾ Czo Zh.

Iwneffu ffobu dopekla |
Otnychz by rada utekla ¹⁾

Cztwrte |

Cztwrte bozie kazanye ²⁾ gest.
10 Gm|yeyte ³⁾ otczye amatku ⁴⁾ wczest.
to | kazanye prziestupugy.
Ez ⁵⁾ gich frrd|ciem nemilugy.
Otnych fbozie ⁶⁾ gma|gicze.
Agich ⁷⁾ potrzebu widge.
gym | nyczle nepomahagy.
15 Onych welmy | malo tbagy.
Druzy genz ⁸⁾ otcziku | lagy.
Proto weliky hrziech gmagy |
Trzetiu ⁹⁾ mrrzie wfemu lidu.
Ti budu | bydliti fyudu. ¹⁰⁾
To fu iesto tepu otczye |
Neotpuszcziegy ny matczye. ¹¹⁾
99• Ktoz czstie || otczie amatory.
dawa gym buoh dwo|gie dary.
Prwy ¹²⁾ ze gest wduffy spafē |
Druhy ze gest wdobie fcaften

pate |

Posluchayte rzieczy fwate.
5 Totot ¹³⁾ gest | kazanye pate.

¹⁾ mohla vtekla K. — ²⁾ kazanye bozie v Zh. i v K. — ³⁾ Czynte... czest Zh. — ⁴⁾ ymatku K. — ⁵⁾ Kdyz K. — ⁶⁾ Aodnych potrebybu K. — ⁷⁾ V K. vynechany verše 216—219. — ⁸⁾ ýez Zh. — ⁹⁾ Trzetý Zh. a K. — ¹⁰⁾ V K.

210 i vnesú s sobú do pekla,
ot nichž by ráda utekla.

Čtvrté.

Čtvrté božie kázanie jest:
Jmějte otce a matku v čest.
To kázanie přestupují,
ež jich srdcem nemilují,
215 ot nich sbožie (i)majíce
a jich potřebu vidúce,
jim ničse nepomáhají,
o nich velmi málo tbají.
Druzí, jenž otčsku lají,
220 proto veliký hřiech jmají.
Třefú mrzie všemu lidu,
ti budú bydliti s Judú;
to sú, ježto tepú otce,
neotpúšcejí ni matce.
225 Ktož čstie otce a matery,
dává jim buoh dvoje dary:
prvý, že jest v duši spasen,
druhý, že jest v době šťasten.

Páté.

230 Poslúchajte řeči svaté,
totoť jest kázanie páté:

---

vynechán verš 222. — ¹¹⁾ Neodpuštye ymaterzy K. —
¹²⁾ Prwý (Prwe K.) ze íest wdobre sczašten Zh. — Druhy
(Druhe K.) ze íest wdussy spassen Zh. i K. — ¹³⁾ Toto K.

- Nezabigley bratr|czye ¹⁾ sweho.
 Me twarzy czlowieka meho |
 proti tomu troy lid czyny.
 Gymz ²⁾ sye bo|hu wiecznye wyny.
 Prrwy to gest mu|zieboyczye.
 10 Genz vmarzje hladem druz|czye.
 Moha gho ³⁾ malem zywití.
 Ida | gmu zywoťka ⁴⁾ zbyťí.
 Druhy genz ka|ze nebo ⁵⁾ rady.
 Zabiti neb gyne ⁶⁾ swady |
 astane sye wraźda proto.
 prawy wam | zaczyelo yaz to.
 15 zet ⁷⁾ gest ten ⁸⁾ prawy | wrazedlnyk.
 toho zabiteho wynník |
 Ten gest take muzieboyczye.
 yenz | gla fudi neb poprawczye.
 przilozie | knyekomu wynu.
 proneprzjezn neb | prodiedynu.
 Izbawi zywota koho ⁹⁾ ||
 99^b Gehozto ¹⁰⁾ sye stawa mnoho.
 Trzeti iesto | sam zabigie.
 Ten sye skaynem nemígýe |
 Ten mussy snym upekle byti.
 yehoz | mu wiecz ¹¹⁾ nelzye zbyti.

Sefte kazanie |

- 5 Sestym kazany m tie swazal.
 Ne|bud smyllyk tot buoh kazal. |

¹⁾ bratra K. — ²⁾ Genz K. — ³⁾ geho K. — ⁴⁾ gemu
 zywota K. — ⁵⁾ neb K. — ⁶⁾ druhe K. — ⁷⁾ ez K. —

- Nezabíjej bratrce svého,
 mé tváři, člověka mého.
 Proti tomu trój lid činí,
 jímž se Bohu věčně viní:
 235 Prvý, to jest mužebojce,
 jenž umárie hladem družce,
 moha j'ho málem živiti
 i dá j'mu životka zbýti.
 Druhý, jenž káže nebo radí
 240 zabiti, neb jiné svádí,
 a stane se vražda proto;
 pravi vám za celo jaz to,
 žeť jest ten pravý vražedník,
 toho zabitého vinník.
 245 Ten jest také mužebojce,
 jenž jsa sudí neb popravce,
 přilože k někomu vinu
 pro nepříezň neb pro dědinu,
 i zbaví života koho;
 250 jehožto se stává mnoho.
 Třetí, ježto sám zabíjí,
 ten se s Kainem nemíjí;
 ten musí s ním v pekle býti,
 jehož mu viec nelze zbýti.

Šesté kázanie.

- 255 Šestým kázáním tě svázal:
 Nebuď smilník, toť Buoh kázal.

---

⁸⁾ to K. — ⁹⁾ Zbawy zywota toho K. — ¹⁰⁾ Prawy wam genz K. — ¹¹⁾ gemu K.

Troy lid nedrrzy tohoto.
 Igma wel|ky hrziech proto.
 Prrwi fye skutka | chowagy.
 10 w|ak¹⁾ fye myśli wnm | kochagy
 Czistota wray nedowody.²⁾ |
 yenz ofrrdczie nepochody.³⁾
 Druzy | smylstwo skutkem plodie.
 Igyne kto|mu przywodie.
 Mezy muzmy toho | mnoho
 Aw|ak wzenach wiecze toho⁴⁾ |
 15 Ogich zloſti p|fano⁵⁾ geſt.
 anyektere | tak znamo geſt.
 ze dyabel tyz obycz|iey gma.
 yako ptacznyk. kdyſto gy|ma.
 ptaczky w|yethkach ze zanoz|ku.⁶⁾
 przywieze w|yethkach ponozku⁷⁾ ||
 100* Iwſtrha aby wzletala.
 Gyne ptaczky | ofazala.
 Takez dyabel duſſye czyha.⁸⁾ |
 Amnoho gich tak potrha⁹⁾
 wkrrcz|mye nebo wtanczy zenu.
 5 poſazugy | ulicznenu.
 anat oboczye wſtahuye |
 zawogika¹⁰⁾ poprawuye.
 Suknyczku | ſwu ztkanycz|wſy.¹¹⁾
 Akarnaczek uzlu|tiwſy.¹²⁾
 Ktomu dopat zpodlynwſy. |

1) Aw|ak K. — 2) newody K. — 3) Kdez ofrrdczye
 newychody K. — 4) toho wyecze mnoho K. — 5) p|fano K. —
 6) zanozycky K. — 7) w|yech zanozyczku K. — 8) duſſy

Trój lid nadrží tohoto
 i jmá veliký hřiech proto:
 Prví sě skutka chovají,
 260 však sě myslí v nem kochají;
 čistota v ráj nedovodí,
 jenž ot srdce nepochodí.
 Druzí smilstvo skutkem plodie
 i jiné k tomu přivodie;
 265 mezi mužmi toho mnoho,
 a však v ženách více toho.
 O jich zlosti pisáno jest
 a některé tak známo jest,
 že ďábel týž obyčej jmá
 270 jako ptácník, kdyžto jímá
 ptáčky v sietkách, že za nožku
 přivieže v sietkách ponožku
 i vztrhá, aby vzlétala,
 jiné ptáčky osázala:
 275 takéž ďábel duše číhá
 a mnoho jich tak potrhá.
 V krčmě nebo v tanci ženu
 posazují ulíčenú,
 anaf obočie vztahuje,
 280 závojíka popravuje,
 sukničku svú ztkaničivši
 a karnáček užlutivši,
 k tomu do pat zpodlinivši

---

trha K. — ⁹⁾ podtrha K. — ¹⁰⁾ Zawoyka K. — ¹¹⁾ zetka-
 nyczkuge K. — ¹²⁾ Karnaczek swoy zlutywšy K.

Apodlynky ¹⁾ zhedwadnywfy.
 10 nozik | miešczek ²⁾ czudny paffecz.
 vpiefnech | gegie gafny hlaffecz.
 To widucze mno|zy blazny.
 Neymagyce bozie kazny. ³⁾ |
 Slyssyece flowczye wyborna.
 Geſto ⁴⁾ | fye gym zdiegy ⁵⁾ dworna.
 15 welmi mi|le ⁶⁾ usmyewanye.
 Alaſkawe gich wz|hledanye.
 Letie iako naotrrzn kn̄y |
 nalit ibude ⁷⁾ horze gym.
 Anot gie dya|bel potrhne.
 I ſponozku upeklo wtr|hne.
 100^b Sbozny ktoz tak ſmyſlem || wladne.
 Ze wtake ſieti neupadne |
 Aktoz fye take wywali. ⁸⁾
 ztiech ſieti | ten ⁹⁾ boha chwali
 Tiech chitroſti mno|ho gmagy. ¹⁰⁾
 5 zeny. gymyz przyema|hagy
 Ty lidi genz gmagy doſti
 Sy|ly iczſti ymudroſti.
 Any gfu przye|mohly czſneho.
 Krale dawida ¹²⁾ mocz|neho.
 Salomona priemudreho.
 a|ſamſona prieſylneho.
 10 Znamenayte | take toho.
 Czſnych geſt zen take ¹³⁾ | priemnoho

¹⁾ Spodlynku K. — ²⁾ myeſecz K. — ³⁾ bazny K. —
⁴⁾ Ageſto K. — ⁵⁾ zdye K. — ⁶⁾ tyche K. — ⁷⁾ i v̄yne-
 cháno v K. — ⁸⁾ wywaly znych K. — ⁹⁾ Ten take K. —

a podlinky zhedvá(b)nivši,
 285 nožík, mēšček, cudný pasec,
 v piesn(ě)ch jeje`jasný hlasec.
 To vidúce mnozí blázni,
 nejmajíce božie kázni,
 slyšiece slovce výborná,
 290 ježto sě jim zdějí dvorná,
 velmi milé usmievánie
 a laskavé jich vzhledanie,
 letie jako na otrzň k nim;
 nalit i bude hoře jim,
 295 anof je ďábel potrhne
 i s ponožkú v peklo vtrhne.
 Sbožný, ktož tak smyslem vládne,
 že v také sieti neupadne;
 a ktož sě také vyvalí
 300 z těch sietí, ten Boha chválí.
 Těch chytrostí mnoho jmají
 ženy, jimiž přemáhají
 ty lidi, jenž jmají dosti
 síly i čsti i múdrosti;
 305 any jsú přemohly čsného
 krále, Davida mocného,
 Šalomona přemúdrého
 a Samsona přesilného
 Znamenajte také toho:
 310 Čsných jest žen také přemnoho,

¹⁰⁾ vmyegy K. — ¹¹⁾ Verše 303 a 304 vynechány v K. —

¹²⁾ Dawida krále K. — ¹³⁾ zen take geft K.

- ztiechtot gaz gye | wykladagy.¹⁾
 Aonych nycz²⁾ nefklada|gy.
 Kromie otiech³⁾ gesto tbagyu |
 Otielu duffy⁴⁾ netbagy.
 15 Tielo kraf|nye odiewagy.
 affwu duffy ob|nazigy.
 Ti iako jeden blazn czy|nye
 Genz odieł⁵⁾ wdrahe odienye |
 Swoy kon obnazyw swu kozi.
 Io|dieł gyu wezlu⁶⁾ rohozy.
 101ª Igiel byl || kkralowym hodom.
 Iwgiel tak⁷⁾ ne|czfnye wyeho dom.
 Kral ieho kazal⁸⁾ | wyhnati.
 affto kygiowych ran da|ti.
 Takez syn bozy uczyny.
 5 Ktoz fye | takey⁹⁾ dowyny
 ze fnymy¹⁰⁾ uczyny roz|wod.
 Kaza^e gie¹¹⁾ wyhnati zfwych | hod.
 Slyfte iesto fye liczíte.
 By | wtom¹²⁾ hrziech byl wy nemnyte.
 Kdiz | take spychu kemfy gdu.
 10 fwieczfym | hrziechem otnye przidu.
 Tak¹³⁾ gest | buoh laskaw natake.
 Gesto fie li|cze nawfake.
 prawie iako nary|tierzie.
 kral iemuz to dobrze wie|rze.
 15 poyme gey uboy wnyekte|ry

¹⁾ Odtiechtot yaz gye wynymagy K. — ²⁾ Onych
 wyecze K. — ³⁾ Kromye tyech K. — ⁴⁾ oduffy nycz K. —
⁵⁾ oblek K. — ⁶⁾ wzlu K. — ⁷⁾ byl K. — ⁸⁾ kaza K. —

z týchtoť jaz je vykládaji
 a o nich nic neskládaji,
 kromě o těch, ježto tbajú
 o tělu, duše netbajú;
 315 tělo krásně odievají
 a svú duši obnažijí.
 Ty jako jeden blázn činie,
 jenž oděl v drahé oděnie
 svůj kón, obnaživ svú kóži
 320 i oděl ju ve zlú rohoži,
 i jel byl k královým hodóm
 i vjel tak nečsně v jeho dóm;
 král jeho kázal vyhnati
 a sto kyjevých ran dáti.
 325 Takéž syn boží učiní,
 ktož se také(hož) doviní,
 že s nimi učiní rozvod,
 káž(e) je vyhnati z svých hod.
 Slyšte, ježto se líčíte,
 330 by v tom hříech byl, vy nemníte;
 když také s pýchú ke mši jdú,
 s větším hříechem ot nie přídú.
 Tak jest Buoh laskav na také,
 ježto se líčie, na všaké,
 335 právě jako na rytieře
 král, jemužto dobře věře,
 pojme jej u boj v některý

9) takez K. — 10) snym K. — 11) geyg K. — 12) wam K. —
 13) Takez K.

- azkuffygie ¹⁾ ieho wiery.
 an fye | przigma nepřatel swych. ²⁾
 Awsta|wie ³⁾ kleynot gich.
 Izbie mu ⁴⁾ flech|tichiew mnoho.
 aiefcze ⁵⁾ chce wie|cze toho.
 Igde przedkral toho tagie ||
 101^b agefcze nassobie gmagie. ⁶⁾
 wafnrok neb | twarz nepřatelsku.
 aproffye uneho | daru. ⁷⁾
 Nezda my fye by gmu czo dal
 Sn|ad by fye wiecze rozhnywal.
 5 Ikazal | by ieho gietı.
 apotom gmu hlauu | stıeti
 Takez ty gesto fye. licie.
 wd|yablow fye wafnrok ⁸⁾ oblacie.
 Poy|du mnohe ⁹⁾ prıeluzugy.
 amnoho dus | zahubugy. ¹⁰⁾
 Hubena zeno znamenay |
 10 adyablowy twarzy ¹¹⁾ nechay.
 Kdyz | gmas ten waffnrok ¹²⁾ nassobie.
 wier|nye gmas buozy hnyew klobie.
 Chcz|esli bozy milost gmyeti.
 Mussys dya|blow kleynot snyeti.
 15 Trzeti lid to pr|zıestupuye.
 Kazanye awhrziech wstu|puge.
 To yfu swodnyczy swodnyczye ¹³⁾ |

¹⁾ Awzkuffygye K. — ²⁾ nepřatelskych K. —
³⁾ Awzstawy nassye K. — ⁴⁾ Yztepe gemu K. — ⁵⁾ Agy-
 ftye K. — ⁶⁾ Agyezdye magye nassobye K. — ⁷⁾ yproffyl
 nyektereho darku K. — ⁸⁾ wdyablowu fye twarz K. —

a zkušije jeho viery,
 an sě přijma nepřátel svých
 340 a vstavě (na sě) klejnot jich,
 i zbie mu šlechticev mnoho
 a ješče chce více toho.
 I jde před král, toho taje,
 a ješče na sobě jmaje
 345 vafnrok neb tvář nepřátelskú
 a prosie u něho daru.
 Nezdá mi sě, by j'mu co dal,
 snad by sě více rozhn(ě)val;
 i kázal by jeho jěti
 350 a potom j'mu hlavu stieti.
 Takěž ty, ježto sě lície,
 v ďáblóv sě vafnrok oblácie,
 pójdú, mnohé přeluzují
 a mnoho duš zahubují.
 355 Hubená ženo! znamenaj
 a ďáblový tváři nechaj;
 když jmáš ten vafnrok na sobě,
 věrně jmáš buoží hněv k sobě.
 Chceš-li boží milost jmieti,
 360 musíš ďáblóv klejnot snieti.
 Třetí lid to přestupuje
 kázanie a v hřiech vstupuje:
 to jsú svodníci, svodnice,

9) Podtim mnoho K. — 10) Amnoh dušy zabygyegy K. —

11) Dyabluwy twarz K. — 12) waffernok K. — 13) afwod-
nyczye K.

- Giez czrt wneffe vpeklo nyczye.¹⁾
 Ty | gfu prawe zahradnyczye.²⁾
 wŕiech dya|blow dobre ŕciepnyczye.³⁾
 102^a Bozie ŕcie|py wytrrhugy.
 adyablom gie⁴⁾ prie|ŕazugy.
 Ty gfu dyablowi mieŕŕy. |
 Gymyz dyabel welmy ŕpieŕy.
 Ohen | ŕmilŕwa⁵⁾ rozdymati.
 5 amladym | zly przyklad dati.
 Ty gfu horŕy⁶⁾ nez | kaczierzy.
 Doŕŕwiedcziliŕ kazdy | my wierzy.⁷⁾
 Kaczierz przida kdez | neznam geŕt.
 Dwie letie nebo trzy | tayen⁸⁾ geŕt.
 10 Atak wŕkorzie mnoho | lidi(e)
 Kŕwemu kaczierzŕtwu⁹⁾ newz|budy.
 Aŕŕwodnyczye dne prrweho |
 Inhed prziducz neb druheho.
 Knyek|terey¹⁰⁾ neb knyekteremu.
 Inhed ho | przywede kzlemu.
 15 Aprziducz¹¹⁾ knyek|terey pany(u).
 Siede ŕny(u) wyŕe nez | zwany.¹²⁾
 •Nebo przide ŕlogierz neŕucz |
 neb¹³⁾ zaponku prodawayucz
 Idie¹⁴⁾ | pany(u) racz ŕyem wŕtati.
 Chzi(i)t | dobru kupi prodati.
 102^b Ayakz othidi || otŕtupi.

¹⁾ wezme vpeklo vczye K. — ²⁾ prawy zahradnyczy K. — ³⁾ neb ŕczepownyczy K. — ⁴⁾ Awdyablom ŕad K. — ⁵⁾ ŕmylŕtwo K. — ⁶⁾ horŕŕe K. — ⁷⁾ Doŕwyedczyt kazdyt my vwyerzy K. — ⁸⁾ *tayen* vynecháno v K. — ⁹⁾ kaczyerz-

jež črt vnese v peklo nice.
 365 Ty jsú pravé zahradnice,
 všech ďablóv dobré ščepnice;
 božie ščepy vytrhují
 a ďablóm je přesazují.
 Ty jsú ďablovi měši,
 370 jimiž ďábel velmi spěší
 oheň smilstva rozdýmati
 a mladým zlý příklad dáti.
 Ty jsú horší než kacieři,
 dosvědči-liť, každý mi věří:
 375 kacieř přída, kdež neznám jest,
 dvě léte nebo tři tajen jest,
 a tak v skoře mnoho lidí
 k svému kacieřstvu nevzbudí;
 a svodnice dne prvního
 380 inhed přídúc neb druhého
 k některej neb k některému,
 inhed ho přivede k zlému;
 a přídúc k některej paní,
 sěde s ní výše než zvaný;
 385 nebo přide, šlojěr nesúc
 neb záponku prodávajúc,
 i die: Paní, rač sěm vstáti,
 chciť dobrú kúpi prodati.
 A jakž ot lidí odstúpi,

---

stwy K. — ¹⁰⁾ Verše 381 a 382 vynechány v K. — ¹¹⁾ Ta
 przygde K. — ¹²⁾ nez sny wznamy K. — ¹³⁾ Anebo K. —
¹⁴⁾ Verše 387 a 388 vynechány v K.

- diege trrh ohrziefney¹⁾ kupí |
 Mnoho tie kunstow²⁾ vmíegy.
 Gy|mizto³⁾ hrziefny trrh diegi.
 Gefcze | onych wiedie⁴⁾ mnoho.
 5 anýczo⁵⁾ po|wiedie toho.
 Kak⁶⁾ gedna chytra | fwodnyczye.
 Czynyec⁷⁾ fye dobra | nunwicye.
 Csznu wdowiczku⁸⁾ prze|ludila.
 Akezlemu gy wzbudila. |
 Tuto wdowu⁹⁾ mylowaffe.
 10 affwe | gey dary dawaffe.
 yeden gynoch | nezenati.
 awfbozie dosti bohaty |
 achtiess¹⁰⁾ gy rad pogietí
 ynemozie|se prospietí.
 proto neb¹¹⁾ ta bieffe wdo|wa
 flibila czistotu znova.
 15 aon toho | newiedieffe.
 proto gy pogietí chtieffe |
 Kdyz przide ta¹²⁾ iedna chwile.
 ze fny | fedie¹³⁾ welmy myle.
 Mluwiw¹⁴⁾ flow | rozlicznych mnoho.
 wftaza¹⁵⁾ gie | podwieru toho.
 103* Chczeli fnym¹⁶⁾ vmā|zelstwie byti.
 Czy chcze toho ynh|ed¹⁷⁾ zbití.
 Odpowiedie cziele¹⁸⁾ iemu |

1) ohrzyessnu K. — 2) Mnohot tych skutkow K.,
 (ta)ech kunstow Zh. — 3) Zeny gymyzto K. — 4) wyecze
 K. — 5) Awyecze K. — 6) Kterak K. — 7) Verš 396 vy-
 nechán v K. — 8) wdowyczy K. — 9) Tu wdowyczy K. —

- 390   děje trh o hříšnej kúpi.
          Mnoho tě(ch) kunštóv umějí,
          jimižto hříšný trh dějí.
          Ješče o nich vědě mnoho
          a n(ě)co povědě toho,
 395   kak jedna chytrá svodnice,
          činiec sě dobrá nunvice,
          čsnú vdovičku přelúdila
          a ke zlému ji vzbudila.
          Tuto vdovu milováše
 400   a své jej dary dáváše
          jeden jinoch neženatý
          a v zbožie dosti bohatý;
          a chtieše ji rád pojéti,
          i nemóžieše prospěti
 405   proto, neb ta bieše vdova
          slíbila čistotu z nova,
          a on toho nevědieše,
          proto ji pojéti chtieše.
          Když přide ta jedna chvíle,
 410   že s ní sědě velmi mile,
          mluviv slov rozličných mnoho,
          vztáza jé pod věrú toho,
          chce-li s ním v manželstvie býti
          či chce toho inhed zbýti?
 415   Odpovědě cele jemu:

¹⁰⁾ ychtyefe K. — ¹¹⁾ protoze Zh. a K. — ¹²⁾ przygyde K. — ¹³⁾ gyde K. — ¹⁴⁾ Mluwí Zh. — ¹⁵⁾ ywztaza K. —
¹⁶⁾ Arzka chcesz semnu K. — ¹⁷⁾ chcesz yhned toho K.
¹⁸⁾ rzkuczý Zh. a K.

- Nechczy tobie ny gynému.¹⁾
 Nebo²⁾ | sem flibila byti.
 5 wczistotie³⁾. az do|me smrti.
 Gynoch proto wsmu|tek vpade.
 bezmal⁴⁾ horzem neuf|wade.
 Igide ynhed precz otnye |
 welmy⁵⁾ truchlegie asmutnye |
 Ikdyz⁶⁾ ona baba ieho.
 10 vzrze tak | welmy smutneho.
 hned⁷⁾ fye wen | flowy uwaza
 Osmutczye yeho | otaza.
 Procz gest tak frrdczye | truchleho.⁸⁾
 Czoli fye gmu sta|lo zleho.⁹⁾
 15 vhany gy rozhnyewa|w fye.¹⁰⁾
 Rzka zla babo opravuy | fye.¹¹⁾
 Czo pile mym smutkem¹²⁾ |
 wiedieti mrrzutey robie.¹³⁾
 Drzie|we nez on flowa¹⁴⁾ skona.
 Otpo|wiedie gemu¹⁵⁾ ona.
 103^b Mily synku || to dobrze wiesz.
 aswemu przieteli | powiez.
 ze giezweny nemoz zbyti |
 Swych ran kdyz gie¹⁶⁾ bude krythi |
 przedlekarzem kromye tomu.
 5 po|moze ktoz zgiewi íemu.
 Takez teto | truchlofti.¹⁷⁾

---

¹⁾ aný komu Zh. — ²⁾ Neb K. — ³⁾ Wdowyczy K. — ⁴⁾ Ez malo K. — ⁵⁾ Awelmy K. — ⁶⁾ Akdyz K. — ⁷⁾ yhend K. — ⁸⁾ twe frrdcze smutno K. — ⁹⁾ gemu zleho wztrhlo K. — ¹⁰⁾ gy gynoch rozlycznye K. — ¹¹⁾ oprav

Nechci tobě ni jinému,
 nebo sem slíbila býti
 v čistotě až do mé smrti.
 Jinoch proto v smutek vpade,
 430 bez mál hořem neusvade;
 i jide inhed preč ot nie,
 velmi truchleje a smutně.
 I když ona baba jeho
 uzře tak velmi smutného,
 435 hned se veň slovy uváza,
 o smutce jeho otáza:
 proč jest tak srdce truchlého,
 co-li se j'mu stalo zlého.
 Uhani ji, rozhněvav se,
 430 řka: Zlá babo! opravuj se,
 co píše mým smutkem (tobě)
 věděti mrzutej robě?
 Dříve než on slova skona,
 odpovědě jemu ona:
 435 Milý synku! to dobře věz
 a svému příteli pověz,
 že jézvený nemóž zbýti
 svých ran, když je bude krýti
 před lékařem; kromě tomu
 440 pomóže, ktož zjeví jemu.
 Takéž této (tvé) truchlosti

---

fye K. — ¹²) Czot... smutkem tobye K. — ¹³) babie Zh.,
 tak hubeney babye K. — ¹⁴) fwych flow K. — ¹⁵) Az gemu
 odpowedye K. — ¹⁶) gych K. — ¹⁷) twe truchlostý Zh. K.

- Šnad tebe nykte¹⁾ nezpro|ſti.
 Acz gie²⁾ nyekomu nepowies.
 ye|ſto naſſwem ſrdeczku³⁾ wies
 Gy|noch babie odpowiedie.
 10 Tys mu|dra zena to wiedie.
 aprotoz⁴⁾ gaz | matko tobie
 powiedie⁵⁾ prawdu | oſſobie.
 acz chcesz mne wtom ne|proneſti.⁶⁾
 azte truchloſti wyweſti |
 Synku nemeſkagie⁷⁾ powiez.
 15 po|mohuti⁸⁾. to dobrze wiesz.
 Geſt mat|ko zde wdowa tato.
 Šlibil bych | to zawſe zlato.
 Bych mohl toho⁹⁾ | dogiti
 Bych yu mohl¹⁰⁾ ſobie pogietí |
 Tu ſem dawno pogietí chtiel ||
 104ª Awtom ſem nycze neproſpiel.
 Da|wal ſem giew darow mnoho
 Igeſt¹¹⁾ | my ziel welmy toho.
 Zet geſt mnu | gyz pohrdiela.¹²⁾
 Icziele¹³⁾ odpowiediela |
 1 weczye baba mnye wiecz¹⁴⁾ nelay |
 Mily ſynku akolacz day.¹⁵⁾
 wkrat|kem czaffu przides ktomu.¹⁶⁾
 budeſ¹⁷⁾ | wolen wyegie domu.
 ach¹⁸⁾ by fye | to mohlo ſtati.

¹⁾ nýkte tebe Zh. — ²⁾ gie vynecháno v K. —
³⁾ ſrdeczy K. — ⁴⁾ aproto K. — ⁵⁾ powyedam K. — ⁶⁾ Acz
 mne o nechcesz proneſty K. — ⁷⁾ nemeſkay K. — ⁸⁾ Po-
 mohut K. — ⁹⁾ Acz bich mohl toho K. — ¹⁰⁾ mohl gy

snad tebe nikte nezprostí,
 ač je někomu nepovieš,
 ježto na svém srdéčku vieš.
 445 Jinoch babě odpovědě:
 Tys múdrá žena, to vědě;
 a protož jaz matko tobě
 povědě pravdu o sobě,
 ač chceš mne v tom nepronésti
 450 a z té truchlosti vyvésti.
 Synku! nemeškaje pověz,
 pomohu ti, to dobře věz.
 Jest, matko, zde vdova tato;
 slíbil bych to za vše zlato,
 455 bych mohl toho dojíti,
 bych ju mohl sobě pojéti.
 Tu sem dávno pojéti chtěl
 a v tom sem niče neprospěl;
 dával sem jej daróv mnoho
 460 i jest mi žel velmi toho,
 žeť jest mnú již pohrděla
 i cele odpověděla.
 Vece baba: Mně viac nelaj,
 milý synku, a koláč daj;
 465 v krátkém času přídeš k tomu,
 budeš volen v jeje domu.
 Ach, by se to mohlo státi,

K. — ¹¹⁾ Geft K. — ¹²⁾ Ta mnu geft gyz pohrdala K. —
¹³⁾ Aczyele my K. — ¹⁴⁾ synku wyecze K. — ¹⁵⁾ my dayg
 K. — ¹⁶⁾ ktomu przygdes K. — ¹⁷⁾ Ze budes K. — ¹⁸⁾ Acz K.

- 10 Chtieltych dobry | kolacz datí.
 Gedno bud weseł sy|nu¹⁾ moy.
 Gyz iako snyu gmas | swoy pokóy.
 I poczie baba mysliti |
 Kakby mohla prziluditi.²⁾
 Tu czfnu | wdomu³⁾ gesto bieffe.
 15 wśwem czfne | wdowstwie iwzdy chtieffe.⁴⁾
 I gmie|gieffe pfa⁵⁾ maleho.
 Ta baba wel|my dworneho.
 Toho zatrzy dny | nekrrmy.
 Az by ten pfyk laczen | welmy.⁶⁾
 104^b potom shorczyczy smye||fywfy.
 Chleba a pfa⁷⁾ nakrmywfy |
 Igide stiem pfykem kdwowie.
 Na|lezfy tu chitroft sobie.
 Ta panyu⁸⁾ | mnyecz naboznyczku
 przigye | myle tu swodnyczku.⁹⁾
 akdyz po|spolu¹⁰⁾ fediefta
 Rozliczna flowa | mluwiefta.
 akdyz pfyka uzrze | toho.
 ta pany ano gmu¹¹⁾ moho |
 zgeho oczy flez teczieffe.
 10 Ta paní | ktey babie¹²⁾ dieffe.
 powiez my¹³⁾ ma | myla matko.
 Toto twe male fce|natko.
 procz placze ifzli mu teku |
 Takez yakz fame¹⁴⁾ czlowieku.

¹⁾ synku K. — ²⁾ przeludyty K. — ³⁾ Tu przye-
 czfntu pany K. — ⁴⁾ Czftnye wśwem wdowstwy gyez gy-
 noch chtieffe K. — ⁵⁾ pfyka K. — ⁶⁾ Verš 478 vynechán

- chtěl bych dobrý koláč dáti!
 Jedno buď vesel, synu můj,
 470 již jako s ňú jmáš svůj pokoj!
 I poče baba mysliti,
 kak by mohla př(e)lúdití.
 tu čsnú vdo(v)u, ježto bieše
 v svém čsném vdo(v)stvie i vždy chtieše.
 475 I jmějěše psa malého
 ta baba, velmi dvorného;
 toho za tři dni nekrmi,
 až by ten psík lačen velmi.
 Potom s horčicí smiesivši
 480 chleba a psa nakrmivši
 i jide s tiem psíkem k (vd)ově,
 nalezši tu chytrost sobě.
 Ta paňu mniec nábožničku,
 přije mile tu svodničku.
 485 A když pospolu sědiesta,
 rozličná slova mluviesta;
 a když psíka uzře toho
 ta paní, ano j'mu m(n)oho
 z jeho očí slez tečieše,
 490 ta paní k tej babě dieše:
 Pověz mi, má milá matko,
 toto tvé malé ščeňátko
 proč pláče i s(lz)y mu tekú
 takéž, jakž sam(u) člověku?

v K. — 7) Chleb pŷyka K. — 8) pany K. — 9) wdowyczku
 K. — 10) spolu K. — 11) gemu K. — 12) tey wdowye K. —
 13) *my* vynecháno v K. — 14) jako samemu K.

- vde|rzy¹⁾ fye uprrfy fylnye
 15 Izaplaka | baba pílnye.²⁾
 arzkuczy³⁾ ma dczer|ko myla.
 nikdys toho neflycha|la.
 Kaka fye hrziesnyczy pakost |
 mnye nynye itala izalost.
 Giez|tot nesmyegy zgiewiti⁴⁾
 20 Any pro|hanbu prawiti.⁵⁾
 105* Toho⁶⁾ zehnay le|hagucz.
 myla dczerko iwstawa|gucz.
 At⁷⁾ fye nestane wtwem ro|die.
 Nechtiey⁸⁾ y wrahu tey škodie |
 By chtie|la dczy zatagiti.
 5 Chtie|lat bych to powiedieti.
 Mila mat|ko praw bezpiecznye.
 Chczut toho | tagiti⁹⁾ wiecznye.
 yazt¹⁰⁾ sem mylu | dczerku gmyela.
 Ta my gest ny|nye opfiela.
 10 Toto przedemnu¹¹⁾ scze|natko
 Gest to prawe me¹²⁾ dietat|ko.
 Stalo fye tak ma dczy my|la.
 Kdyz sem yaz wśwem kragy | byla.
 Byla sem bohata zena.
 A|wtom¹³⁾ kragy nadewfye czfna¹⁴⁾ |
 15 Gmyela sem dczerz welmy kra|śnu.
 Kewsemu dosti¹⁵⁾ wiehlaśnu |
 Ta gest fweho muzye gmiela |

1) Yuderzy K. — 2) Zaplaka baba welmy pylnye K. —
 3) Rzkucz K. — 4) Gestu nesłusne prawyty K. — 5) zgje-
 wyty K. — 6) Toho fye K. — 7) An K. — 8) Neprzyegyt

495 Udeři sě v prsy silně
 i zaplaka baba pilně
 a řkúci: Má dcerko milá,
 nikdys toho neslýchala,
 kaká sě hříšnici pakost
 500 mně nynie stala i žalost,
 jéžtoť nesměji zjeviti
 ani pro hanbu praviti.
 Toho (sě) žehnaj léhajúc,
 milá dcerko, i vstávajúc,
 505 ať sě nestane v tvém rodě;
 nechťej i vrahu tej škodě.
 By chtěla, dci, zatajiti,
 chtělať bych to pověděti.
 Milá matko, prav bezpečně,
 510 chcuť toho tajiti věčně.
 Jazť sem milú dcerku jměla,
 ta mi jest nynie opsěla:
 toto přede mnú sčeňátko
 jest to pravé mé dětátko.
 515 Stalo sě tak, má dci milá!
 Když sem jaz v svém kraji byla,
 byla sem bohatá žena
 a v tom kraji nade vše čsná;
 jměla sem dceř velmi krásnú,
 520 ke všemu dosti věhlasnú.
 Ta jest svého muže jměla,

K. — ⁹⁾ to zatagyty K. — ¹⁰⁾ Ya K. — ¹¹⁾ przyednama
 K. — ¹²⁾ To geť me prawe K. — ¹³⁾ Wtom K. —
¹⁴⁾ człcena K. — ¹⁵⁾ doystoyu ny K.

- potom ponem owdowiela.
 ap|krassu iproffbozie.
- 20 Snubiechu | gie mnozy muzie.
 105^b Mezi tiemy ¹⁾ || geden bieffe.
 yenz dobre przately | gmiessie. ²⁾
 Ten gy naywieczze milo|wal. ³⁾
 Mnoho dobrich darow dawal ⁴⁾ |
 To fye nyekolik let ⁵⁾ dalo.
 5 az fye | kako horze ⁶⁾ stalo
 Kdyz fye gynoch | nadiegiessie.
 By gy poyal cziele | mnyessie.
 ana ⁷⁾ nemudra blaznycze |
 Chtiecz ⁸⁾ byti czfna wdowicze |
 Odpowiedie rzkuczy iemu.
 10 Nech|czy tobie any komu. ⁹⁾
 An protu we|liku ¹⁰⁾ miloft.
 yesto knyey gmiel | wstupil wtruchloft. ¹¹⁾
 Ztruchlofti | wnemocz vpadi byl. ¹²⁾
 Nemoczen | gfa idussye zbyl.
 15 aproto ¹³⁾ buoh nad|ny pomstil.
 ze gy wepfy twarz | promyenyl. ¹⁴⁾
 y gma tiem pfem | wezdy byti.
 Nykdy ¹⁵⁾ nemohuczy | zbyti.
 Mila dczy sboznyt fye kazy ¹⁶⁾ |
 Hubenymy askodu ¹⁷⁾ czuzy.
- 106^a zda || gmas kteru swu rodiczku.

¹⁾ tyem K. — ²⁾ gmyegyessie K. — ³⁾ naywyecz my-
 lowasse K. — ⁴⁾ Adrahe gyey dary dauasse K. — ⁵⁾ cza-
 ssow K. — ⁶⁾ tako hroznye K. — ⁷⁾ Ona K. — ⁸⁾ Chtyec
 K. — ⁹⁾ Nechczyt tobye nykteremu K. — ¹⁰⁾ weliku vy-

potom po nem ovdověla;
 a pro krásu i pro zbožie
 snúbiechu je mnozí muži.
 525 Mezi těmi jeden bieše,
 jenž dobré přátely jmieše;
 ten ji najviece miloval,
 mnoho dobrých darův dával.
 To se několik let dalo,
 530 až se (t)ako hoře stalo:
 když se jinoch nadějíše,
 by ji pojal, cele mnieše;
 ana nemúdrá bláznice,
 chtieci býti čsná vdovice,
 535 odpovědě, řkúci jemu:
 Nechci tobě ani komu.
 An pro tu velikú milost,
 ježto k něj jměl, vstúpil v truchlost,
 z truchlosti v nemoc upadl byl,
 540 nemocen jsa i duše zbyl,
 a proto Buoh nad ní pomstil,
 že ji ve psí tvář proměnil;
 i jmá tiem psem vezdy býti,
 nikdy nemohúci zbýti.
 545 Milá dci, sbožníť se kází
 hubenými a škodú cuzí.
 Zda jmáš kterou svú rodičku

necháno v K. — ¹¹⁾ Verš 538 vynechán v K. — ¹²⁾ Az
 ztruchlochŕty wnemocz wŕstupyl byl K. — ¹³⁾ Aprotoz
 K. — ¹⁴⁾ obratyl K. — ¹⁵⁾ Anykdy K. — ¹⁶⁾ ŕbozny ŕye
 kaze K. — ¹⁷⁾ hubenu yŕkodu K.

- nebo | kteru prziatelnyczku.
 Gesto¹⁾ skym | pomluwu gmyela.
 Agym potom | pohrdiela.
 5 Me dczerky zlu przihodu | wies.²⁾
 Akazdey gy taczney powies³⁾ |
 at sye nedopuści toho.
 Ostrziez boze | kazdu toho.
 Horze mnye maticzko⁴⁾ | myla.
 yaz sem teze uczynyla.
 Czo⁵⁾ | my tomu horzy sdieti.
 10 Chtiel⁶⁾ mye | flechetny pogietí
 Gynossye przatel | flechetnych.
 dofty bohatych idobrich⁷⁾ |
 wfakzt sem yaz to⁸⁾ uczynyla.
 Zet | sem onem nerodila.⁹⁾
 An mye tak | welmy mylowal.
 15 Adrahe my dary | dawal.
 Horze mnye¹⁰⁾ stobu dczy myla |
 Kak sy wtom zle uczynyla.
 prziz|rzy nahle sama kfobie.¹¹⁾
 tot ya razy | wiernye tobie.
 asye wtuz twarz ne|promyenys.¹²⁾
 Yako^{ma dcsy} gizto wydys ||
 106^b Kak my matko byti tomu.
 yaz hanbu | newzmluwi knemu.
 By to promie | uczynyla.¹³⁾
 Knemu sye omnye wzmlu|wila.

1) Gesto by K. — 2) wyez K. — 3) take powyez
 K. — 4) matko K. — 5) Czoż K. — 6) Chtyelt K. —
 7) ymudrych K. — 8) Awfak sem yaz toho K. — 9) Ze

nebo ktorú priateľničku,
 ježto s kým pomluvu jměla
 550 a jím potom pohrděla;
 mé dcerky zlú příhodu vieš
 a každej ji tacej povieš,
 ať se nedopustí toho.
 Ostřez, Bože, každú toho!
 555 Hoře mně, matičko milá,
 jaz sem téže učinila!
 Co mi tomu hoři sdieti?
 Chtěl mě šlechetný pojéti
 jinoše přátel šlechetných,
 560 dosti bohatých i dobrých;
 všakžť sem jaz to učinila,
 žeť sem o nem nerodila,
 an mě tak velmi miloval
 a drahé mi dary dával.
 565 Hoře mně s tobú, dci milá,
 kak si v tom zle učinila!
 Přizři náhle sama k sobě;
 toť já razi věrně tobě,
 a(ť) se v túž tvář neproměníš,
 570 jako (má dci), jižto vidíš.
 Kak mi, matko, býti tomu,
 jaz hanbú nevzmluyi k nemu!
 By to pro mě učinila,
 k nemu se o mně vzmluvila,

fem fem gym· pohrdyela K. — ¹⁰⁾ Czo horze my K. —

¹¹⁾ offobye K. — ¹²⁾ neobratys K. — ¹³⁾ ty K.

- Chtielat bych ¹⁾ dar dobry ²⁾ datı.
 5 ka|k³⁾y by smyela kazatı.
 neznagy ho ⁴⁾ baba | weczye
 Gieliz gley wierdunk obieczye.
 Toliz teprw baba sedfy.
 Zıska | kolacz nagynossy.
 Tak baba lıııwy|my flowy.
 Otgynocha ı otwdowy |
 10 wzemfy dary ⁵⁾ tu czfnu wdowu.
 vczy|ny ⁶⁾ khrziechu hotówu.
 aprotoz ⁷⁾ káz|da swodnyczye.
 wiecze ⁸⁾ gest nez wra|zedlnyczye.
 Ze dwie duffy. atrzetı swu |
 Zabıgie moczyu dyablowu |

 15 edme gest kazanye bozye |
 Nekradte czuzeho fıbozye.
 Troy | lid toto ⁹⁾ prziestupuye.
 Gymz sobie | peklo kupuge.
 prwy genz czuze | otgyma. ¹⁰⁾
 107* Toho czrt ¹¹⁾ upeklo pogy||ma. ¹²⁾
 Ten sye zly lid welmy rozmohl |
 Bezmale wfe dobre prziemohl |
 Zla knyezata izle ¹³⁾ hrabie.
 wowody | y zle lankrabie.
 5 wladıky kupczy y|chlapstwo. ¹⁴⁾

¹⁾ rada K. — ²⁾ *dobry* vynecháno v K. — ³⁾ Kakyz K. — ⁴⁾ geho K. — ⁵⁾ *dary* vynecháno v K. — ⁶⁾ vczynny K. — ⁷⁾ Aprotoz baba K. — ⁸⁾ horııy K. — ⁹⁾ to K. —

- 575   chtělať bych dar dobrý dáti,
           kaký by směla kázati.
           Neznaji ho, baba vece.
           Jeliž jej věrdunk oběce,
           toliž teprv baba šedši,
 580   získa koláč na jinoši.
           Tak baba lstivými slovy
           ot jinocha i ot vdovy
           vzemši dary, tu čsnú vdovu
           učini k hříechu hotovu.
 585   A protož každá svodnice
           viece jest než vražedlnice,
           že dvě duši a třetí svú
           zabíjí mocú ďablovú.

(Sedmé kázanie.)

- (S)edmé jest kázanie božie:
 590   Nekradte cuzého zbožie.
           Trój lid toto přestupuje,
           jímž sobě peklo kupuje.
           Prvý, jenž cuzé otjímá,
           toho črt v peklo pojímá.
 595   Ten sě zlý lid velmi rozmohl,
           bez mále vše dobré přemohl.
           Zlá kniežata i zlé hrabě,
           v(é)vody i zlé lankrabě,
           vládyky, kupci i chlapstvo,

---

¹⁰⁾ pyrwy gyz czyzye odgymagy K. — ¹¹⁾ czertye K. —
¹²⁾ pogymagy K. — ¹³⁾ yzly K. — ¹⁴⁾ Verš 599 vyne-
 chán v K.

Biskupi mnyſſy zakowſtwo.¹⁾
 zle gieptiſky krzizownyczy.²⁾
 ak|tomu zly kanownyczy.³⁾
 panoffyzye | ywladarzy.
 wywrzieny zpekla oha|rzy.
 wfychny⁴⁾ czuze otgymagy.
 10 ap|proto⁵⁾ tiezky hrziech gmagy.
 Knye|zata woyny plodiece.⁶⁾
 achudynu | tiem hubiece.
 plodie ſoffy ktomu⁷⁾ | bernye
 Zlodiegít gfu prawymt⁸⁾ | wiernye.
 Awladiky yeſcze wiecze |
 15 Kewſyem czrrtom ſpieſſe chtiece |
 przedtiemy nycz neoftane.
 yako | wohny otnych wzplane.
 Ny knyez | ny mnych any wdowa.
 By gmyeli | andieľka⁹⁾ ſlowa.
 107^b wfak¹⁰⁾ bytí bezſweho¹¹⁾ ſbozie.
 pomſti toho matko | bozie.
 Ti gfu dobrze znamenali |
 Genz ſu przidworzie¹²⁾ bywali
 Kak | knyezie ſwu miſſu zzieda.¹³⁾
 5 Ze | ſam gie malo pogieda.
 potom | poſle rytierzyem ſwym.
 Arytie|rzy panoffiem ſwym¹⁴⁾
 Apanofie | lotrom dadie.
 Alotrzy ſye ony | ſwadie.

¹⁾ yzakowe K. — ²⁾ ykrzizownyczy K. — ³⁾ puſten-
 nyczy K. — ⁴⁾ wfyczkny K. — ⁵⁾ Aztoho K. — ⁶⁾ Verš 607
 vynechán v K. — ⁷⁾ Místo *ktomu* psáno pouze *y* v K. —

600 biskupi, mniši, žakovstvo,
 zlé jeptišky, křižovníci,
 a k tomu zlí kanovníci,
 panošicie i vladaři,
 vyvření z pekla ohaři,
 605 všichni cuzé otjímají
 a (p)roto těžký hříech jmají.
 Knížata vojny plodiece
 a chudinu tiem hubiece,
 plodie šosy, k tomu berně;
 610 zlodějiť jsú, pravímť věrně.
 A vládyky ješče více,
 ke všem črtóm spieše chtiece;
 před těmi nic neostane,
 jako v ohni ot nich vzplane;
 615 ni kněz ni mnich ani vdova,
 by jměli andělská slova.
 Však býti bez svého zbožie,
 pomsti toho, matko božie!
 Ti jsú dobře znamenali,
 620 jenž sú při dvoře bývali,
 kak knieže svú mísu zjédá,
 že sám je málo pojédá;
 potom pošle rytieřem svým
 a rytieři panošem svým,
 625 a panošie lotróm dadie
 a lotři se o ni svadie.

⁸⁾ prawyt K. — ⁹⁾ gmyela angyelfka K. — ¹⁰⁾ Awfak K. —

¹¹⁾ bezewfo K. — ¹²⁾ Ktoz gfu wdworow przydworzye K. —

¹³⁾ gyeda K. — ¹⁴⁾ swym vynecháno v K.

- 10 Takez krali aslehtyczny¹⁾ |
 wzdy²⁾ czynye swey chudynyczy |
 nayprwe urok³⁾ wezmucze.
 apo|tom berny zzywucze.⁴⁾
 Beru sny|ch gyne pomocy.
 wladarzy⁵⁾ | ktomu z|we mocy.
 15 Ktomu so|czy ikucharzy.
 Lowczy pekarzy | bieharzy.⁶⁾
 Deru gie otwrrchu do|pat.
 atez⁷⁾ czyny swym zly opat |
 Knyezata izakonnychy.⁸⁾
 108ª gieptif|ky ikanownychy.⁹⁾
 Iwy pany zna|menayte.
 as|we chudyny nechay|te.
 Czoż nanych wiecze zadate |
 Nezli ulozene gmate.
 5 proti bohu | to¹⁰⁾ czynyte.
 as|wu duffy tiem wi|nyte.¹¹⁾
 wizte kak g|ste¹²⁾ smyslem | hlupi.
 ze czynyte iako trupí.
 Trup | zzieda czuze u|syle.¹³⁾
 libo malo li|bo wele.¹⁴⁾
 akdyz sie leto skonawa |
 10 Tehdy sye zle trupom stawa.
 ze | gie wczely wen wypudie.
 sfobu | bidliti nedadie¹⁵⁾

1) yslehtyczny K. — 2) wsudye K. — 3) Naypyrwe
 berny K. — 4) Drzyewe vroczech zgyedycze K. — 5) Awla-
 darzy K. — 6) ybyeharzy K. — 7) Tez K. — 8) Byłkupy
 ykrzyzownychy K. — 9) ypuštennychy K. — 10) proty tomu

Takéž králi a šlechtici
 vždy činie svej chudinici:
 najprvé úrok vezmúce
 630 a potom berni zživúce,
 berú s nich jiné pomoci
 vladaři k tomu z své moci;
 k tomu soci i kuchaři,
 lovci, pekaři, běhaři
 635 derú je ot vrchu do pat;
 a též činí svým zlý opat.
 Kniežata i zákonníci,
 jeptišky i kanovníci,
 i vy páni, znamenajte
 640 a své chudiny nechajte!
 Což na nich viece žádáte,
 než-li uložené jmáte;
 proti Bohu to činíte
 a svú duši tiem viníte.
 645 Vizte, kak jste smyslem hlúpi,
 že činíte jako trúpi.
 Trúp zjédá cuzé úsilé
 libo málo libo vele;
 a když se léto skonává,
 650 tehdy se zle trúpóm stává,
 že je včely ven vypudie,
 s sobú bydliti nedadie.

K. — ¹¹⁾ Verše 639—644 následují v K. teprva za v. 650. — ¹²⁾ Wyšte take K. — ¹³⁾ Trup gye czyzye wšlye K. ¹⁴⁾ Lecz bud malo lecz bud wycze K. — ¹⁵⁾ Verše 651 a 652 vynechány v K.

- Niektery ¹⁾ pan | gmagie sweho. ²⁾
 Czfneho ³⁾ kmetie | bohateho.
 15 Rad by ieho sbozye | wydrziel
 By to ⁴⁾ iedno prohābu | smiel.
 Ifklada nezwynu ⁵⁾ wynu |
 ale zmierzy ⁶⁾ gmu diedynu.
 Idie | die chlape ⁷⁾ procz fy to smyel ||
 108^b uczynití zes wiecze ⁸⁾ gmiel
 diedyny | nez gyny moy kmet. ⁹⁾
 day fest hrziwen | bud stobu wet. ¹⁰⁾
 paklit ¹¹⁾ sye lepe rozmy|fli.
 Gesczet lepſy czyn(y) wymyſli
 5 Gym|ztot chlapa neochudi. ¹²⁾
 awſak dwa | woly wyludy. ¹³⁾
 yako byl yeden uczy|nyl. ¹⁴⁾
 wladika ze ¹⁵⁾ byl wyludil.
 dwa | woly ſhnyedym plaweho.
 vſſweho | kmetie dobreho.
 10 yehoz obwinyty | chtieſſe. .
 Ale ſlicznye nemozieſſe |
 pozwaw ieho iednu kfobie
 Weczíe | kmeti radym ¹⁶⁾ tobie
 Ty gmas ſwe|ho doſti ſbozie.
 neb geſt ktomu wo|le bozie.
 15 Tys mdleho zywota czlow|iek. ¹⁷⁾
 aproto geſt kratky twoy | wiek.

¹⁾ Anyektery K. — ²⁾ cztfneho K. — ³⁾ Sweho K. —
⁴⁾ to vynechāno v K. — ⁵⁾ yvczynyt znewyny K. —
⁶⁾ zmyrzyt K. — ⁷⁾ chlape vynechāno v K. — ⁸⁾ vczynyt
 gezf wyecz K. — ⁹⁾ dyedyný wyecz ne z moy gyny kmet

Některý pán, jmaje svého
 čsného kmetě bohatého,
 655 rád by jeho zbožie vydřel,
 by to jedno pro hanbu směl.
 I skládá (z nevin) vinu,
 ale změří j'mu dědinu
 i (die): Chlape, proč si to směl
 660 učiniti, žes viece jměl
 dědiny než jiný mój kmeť?
 Daj šest hřiven, buď s tobú vet!
 Pakliť se lépe rozmyslí,
 ješčeť lepší čin vymyslí,
 665 jímžtoť chlapa neochudí,
 a však dva voly vylúdí.
 Jako byl jeden učinil
 vládyka, že byl vylúdil
 dva voly, s hnědým plavého,
 670 u svého kmetě dobrého,
 jehož obviniti chtieše,
 ale sličně nemožieše.
 Pozvav jeho jednu k sobě,
 vece: Kmeti, radím tobě,
 675 ty jmáš svého dosti zbožie,
 neb jest k tomu vóle božie.
 Tys mdlého života člověk
 a proto jest krátký tvój věk.

K. — ¹⁰⁾ y budet wet K. — ¹¹⁾ pakly K. — ¹²⁾ Gymzto
 chlapa neochuzy K. — ¹³⁾ wyluzy K. — ¹⁴⁾ Verš 667 vy-
 nechán v K. — ¹⁵⁾ gez K. — ¹⁶⁾ razy K. — ¹⁷⁾ Verš 677
 vynechán v K.

Rozday prateľom swe sbo|zie.
 zaffyly aweymye bozie.
 Snad | fye one potom swadie.¹⁾
 za twu duffy | nyczs²⁾ nedadie.
 109^a weczye gmu³⁾ kmet || pane myly.
 yaz sem czlowiek yescze | czyly.
 az kdy budu mdlegy wzivot |
 Tehdy rozdam sbozie ifkot.
 Ba gm|iey chlape mu⁴⁾ radu.
 5 Ty gmas ze|nu yescze⁵⁾ mladu.
 acz ty swe⁶⁾ sbozie | rozdielis.
 amnye ieho neofwiedczis |
 Snadt fye uwiezicz⁷⁾ wtwe sbozye |
 Ineda nyczs⁸⁾ weymye bozie.
 Ipoy|me sobe⁹⁾ mladeho.
 10 netbayucz spase|nye tweho.
 Mily pane toho mye | zbaw
 sem wfwem ziwocie¹⁰⁾ zdraw |
 Ty mnye chlape zte¹¹⁾ rady.
 mohl by | diekowati wfady.
 wiedie ze mas | wfmyfle wadu.
 15 Kdycz¹²⁾ zamietas ta|ku radu.
 Tot chczu uczynyti pa|na.¹³⁾
 wfak fye prziesmu¹⁴⁾ woli sta|ne.
 nayprwe dam zaffwu duffy |
 wknyezy modlitwu awemfy.¹⁵⁾ |
 Sweho sbozie trzetynu.

1) Verš 681 vynechán v K. — 2) nycz K. — 3) ge-
 mu K. — 4) wtom mu K. — 5) gescze zzenu K. — 6) twe
 K. — 7) Snad fye vwyerzy K. — 8) Nedaducz nycz K. —

Rozdaj přátelóm své zboží
 680 za síly a ve jmě božie.
 Snadť se o ne potom svadie,
 za tvú duši ničs nedadie.
 Vece j'mu kmeť: Pane milý,
 jaz sem člověk ješče čilý;
 685 až kdy budu mdleji v život,
 tehdy rozdám zboží i skot.
 Ba jměj, chlape, mú radu;
 ty j máš ženu ješče mladú:
 ač ty své zboží rozdělíš
 690 a mně jeho neosvědčíš,
 snadť se uviežíc v tvé zboží
 i nedá ničs ve jmě božie;
 i pojme sob(ě) mladého,
 netbajúc spasenie tvého.
 695 Milý pane, toho mě zbav;
 sem v svém životě (ješče) zdráv!
 Ty mně, chlape, z té rady
 mohl by děkovati všady;
 vědě, že máš v smysle vadu,
 700 když zamietáš takú radu.
 Toť chcu učiniti, pan(e),
 však se přes mú vóli stane.
 Najprvé dám za svú duši
 v kněží modlitvu a ve mši
 705 svého zboží třetinu,

9) Zena pojme muzye K. — 10) Gesczet sem wfwoy zywoť
 K. — 11) zteto K. — 12) Kdy K. — 13) pane K. — 14) po
 twey K. — 15) Knyezy vmodlytw ywmfly K.

- 109^b aby za mu zawŷy wynu.
 Kľaskawemu hoŷpo|dynu.
 vzdawal ŷwu modlitwu wie|rnu.
 Druhu czieŷt zeno gmye¹⁾ ŷobie |
 Tut²⁾ iaz otdawagy tobre
 5 Trzeti dam | przatelom chudym.
 to wŷe pane | ŷŷwiedeczŷtwym twym.³⁾
 Amne⁴⁾ chla|pe nezapomynay.
 Take mnye | nyecz⁵⁾ zdiela day.
 neymam pane | nycze⁶⁾ toho
 Rozdal malo y mnoho⁷⁾ |
 10 Kromye yeŷcze dwa woly ymam. |
 Oba naoffierze prodam.⁸⁾
 nawo|ŷku anaprzikrowie.⁹⁾
 wnemzto | mie pohrzebu¹⁰⁾ wrowie.
 Geŷcze mas | doŷti hodyny.
 15 popros nato ŷwe rody|ny.
 yeŷto wies kto¹¹⁾ mylugy.
 atie kra|ŷny¹²⁾ offierugy.
 Oprzikrowu¹³⁾ czo ŷobie | ŷtyŷkas.
 aty udatnu¹⁴⁾ zenu gmas |
 yeŷczet zetzce platna¹⁵⁾ wdomu.
 yeŷtot | bude doŷti ktomu.
 110^a Tu howiedczy | prowolŷ take.
 Chczy neprodaway¹⁶⁾ | nykake.
 nebt¹⁷⁾ geŷcze do toho czaffu. |

---

¹⁾ myey zeno K. — ²⁾ Tot K. — ³⁾ ŷtwym ŷwyede-
 ŷtwym K. — ⁴⁾ Mne K. — ⁵⁾ my nyeczŷo K. — ⁶⁾ wyecze
 K. — ⁷⁾ Rozdal ŷem pane mnoho ymalo K. — ⁸⁾ Ta oba
 naofyeru chowam K. — ⁹⁾ yprzykrowye K. — ¹⁰⁾ polozye

aby za mŕ za vší vinu
 k laskavému Hospodinu
 vzdával svú modlitvu věrnú;
 druhú čiesť, ženo, jmě(j) sobě,
 710 tuť jaz otdávaji tobě;
 třetí dám přátelóm chudým,
 to vše, pane, s svědectvím tvým.
 A mne, chlape, nezapomínaj,
 také mně něco z diela daj!
 715 Nej mám, pane, nič toho,
 rozdal (sem) málo i mnoho,
 kromě ješče dva voly jmám;
 oba na ofěře prodám,
 na vosku a na přikrově,
 720 v nemžto mě pohřebú v rově.
 Ješče máš dosti hodiny,
 popros na to své rodiny,
 ježto vieš, kto (tě) milují,
 a(ť) tě krásn(ě) ofěrují.
 725 O přikrovu co sobě stýskáš?
 a ty udatnú ženu jmáš,
 ješčeť zetče plátna v domu,
 ježtoť bude dosti k tomu.
 Tú hovědcí pro vosk také,
 730 chci, neprodávaj nikake;
 nebť ješče do toho času

K. — ¹¹⁾ kto tye K. — ¹²⁾ At tye dobrzye ycztnye K. —
¹³⁾ przykrowem K. — ¹⁴⁾ mladu K. — ¹⁵⁾ platna otcze
 K. — ¹⁶⁾ neprodady K. — ¹⁷⁾ Nebo K.

- wofku twe wczely nanessu.
 Ta mníe | chlape woly otday.¹⁾
 5 agyne wfe sbo|zie rozday.
 Budta twa woly pane | moy.
 Iazt²⁾ sem bozy čłowiek atwoy³⁾ |
 Tot⁴⁾ pany dobrze vmyegy
 Swey | chudynye zle howiegy.⁵⁾
 nanye wí|nu nalezugy.
 10 agie gich sbozye | zbawugy.
 Zlodiem⁶⁾ ho písmo wzy|wa.
 Ktoz tak zle sbozie dobywa |
 Ati genz wzakonye chodie.
 Gyz | take zlodieystwo plodie.
 Kdyzt⁷⁾ | zpowiedi posluchagy.
 15 Akdyz poka|nye dawagy.
 Kradu otmaterze | diety
 vmaczechu welec⁸⁾ fluffietí |
 Maczechu⁹⁾ wele ploditi.
 affwu | matku¹⁰⁾ zahubiti.
 Kazucze nak|azdy snatek.¹¹⁾
 110^b wfak kradu kníe|ziu¹²⁾ defatek.
 Gefcze kradu wiecze | toho.
 atiech gest mnychow priemno|ho.
 Kdysto koho zpowiedagy.
 aczye¹³⁾ | taienstwie zwiedagy
 5 Kdyz mnychu | die ktery derczye.
 aczuzeho sbozie ber|czye.

¹⁾ day K. — ²⁾ ya K. — ³⁾ a vynecháno v K. —
⁴⁾ To K. — ⁵⁾ Afwey chudynye nehowyegy K. — ⁶⁾ Zlo-
 dyegem K. — ⁷⁾ Kdyz K. — ⁸⁾ Avmaczechu wele K. —

vosku tvé včely nanesú:
 ta mně, chlape, voly otdaj
 a jiné vše zbožie rozdaj.
 735 Budta tvá voly, pane mój,
 jazť sem boží člověk a tvój!
 Toť páni dobře umějí,
 svej chudině zle hovějí,
 na ně vinu nalezují
 740 a je jich zbožie zbavují.
 Zlodě(je)m ho písmo vzývá,
 ktož tak zle zbožie dobývá.
 A ti, jenž v zákoně chodie,
 již také zlodějstvo plodie,
 745 když zpovědi poslúchají
 a když pokánie dávají;
 kradú ot matere děti,
 v macechu veléc slušeti,
 macechu velé ploditi
 750 a svú matku zahubiti;
 kážúce na každý sňatek,
 však kradú kněžu desátek.
 Ješče kradú více toho,
 a těch jest mnichów přemnoho,
 755 kdyžto koho zpoviedají
 a čie tajenstvie zviedají.
 Když mnichu die který derce
 a cuzého zbožie berce:

---

9) Swoy zakon K. — 10) Ageho farru K. — 11) nawfaky
 fwatek K. — 12) knyezy K. — 13) Agych K.

- Day my dobru radu ztoho
 ucz|ynyl sem zleho mnoho.
 Deffiet sem | kostelow ¹⁾ wybyl.
 Knyezy oblupil | iprzibil. ²⁾
 10 kradl sem prziwedl ³⁾ iprzie|bigal.
 Zehl sem ⁴⁾ swu ruku wyb|yal. ⁵⁾
 Tot prawim otcziku myly. |
 Byl sem kewfley cz zlofti czyly. |
 Byl gmyel diedyny fyroke. ⁶⁾
 nez|platil fye ⁷⁾ nykake.
 15 Czo ⁸⁾ sem otgy|mal newynnym.
 Iztrawil zle ⁹⁾ zy wotem swym.
 Bych chtiel wflech|nao ¹⁰⁾ nawratiti.
 Muffyl bych fdiet|my zebrati. ¹¹⁾
 111* Bych chtiel take wfie | platiti ¹²⁾
 Kto ¹³⁾ by gie mohl wfie wiedie|ti.
 proto zawse zawynenye.
 proffy | bratr day my ¹⁴⁾ pokanye.
 Nemohut | fye nycz ¹⁵⁾ postiti.
 5 any nakteru put | gití.
 Nayutrzny wftati ¹⁶⁾ nemohu |
 vczynyz ¹⁷⁾ czoz libo bohu.
 apaterziw | nerad piegy.
 agynych modlitw ¹⁸⁾ neumyegy.
 Snadno fynku toho | zbudes.
 acz inne posluchati budes |

¹⁾ Cztery sem kostely K. — ²⁾ Krady. knyezy oblupil yprzyebyl K. — ³⁾ przyelys K. — ⁴⁾ *sem* vynechano v K. — ⁵⁾ ywybyyal K. — ⁶⁾ Verš 767 vynechán v K. — ⁷⁾ bych fye K. — ⁸⁾ Czoz K. — ⁹⁾ sem zle K. — ¹⁰⁾ Bycho

- 760 Daj mi dobrú radu z toho,
 učinil sem zlého mnoho:
 desieť sem kostelów vybil,
 kněží oblúpil i př(e)bil,
 kradl sem (přieliš) i přebíjal,
 žehl sem, svú rukú vybíjal.
 765 Toť pravím, otčíku milý!
 byl sem ke vsej zlosti čilý;
 by(ch) jměl dědiny široké,
 nezplatil (bych) sě nikake,
 co sem otjímal nevinným
 770 i ztrávil zle životem svým.
 Bych chtěl všechno navrátiti,
 musil bych s dětmi žebrati;
 bych chtěl také všem platiti,
 kto by je mohl vše věděti?
 775 Proto za vše zavin(ě)nie,
 proši, bratr, daj mi pokánie:
 nemohuť sě nic postiti
 ani na kterou púť jíti;
 na jutřní vstáti nemohu,
 780 učiniž, což libo Bohu;
 a páteřev nerád pěji
 a jiných modlitv neuměji.
 Snadno, synku, toho zbudeš,
 ač mne poslúchati budeš:

chtyel wfeczko K. — ¹¹⁾ zebrat gyty K. — ¹²⁾ Verš 773
 vynechán v K. — ¹³⁾ A kto K. — ¹⁴⁾ Prošly rowneh K. —
¹⁵⁾ *nycz* vynecháno v K. — ¹⁶⁾ Nagytrznýt .wzftawaty
 K. — ¹⁷⁾ otzeny K. — ¹⁸⁾ modlytew K.

- 10 My gŕmy bratrze welmy chudy¹⁾ |
 Nam gynak nycz neprzychody.²⁾
 ied|no czoz wy³⁾ pomahate.
 Swu almuz|nu nam dawate.
 Zbawugy tye | hrziechu⁴⁾ toho.
- 15 Czoz fy kdy uczy|nyl wŕeho.⁵⁾
 Day my zaty hrziechy | iednu.
 kmemu odienyczy⁶⁾ hrziw|nu.
 Takt⁷⁾ czynye zli zpowiedny|czy.
 Mnohych lidi przieludnyczy |
- 111^b wŕwatem piŕmye chtiece bludie.
 Krzy|wie nazpowiedi ŕudie.
 Sylne⁸⁾ przie|lis zprawugycze
 Snadnye⁹⁾ hrziechow | zbawugicze.
- 5 Czo¹⁰⁾ piŕmo welı przigie|ti.
 Toho ŕye nechte drrzietı.
 Snad|nye. Zpowiednyczy znamenayte.
 do|bre przyklady wzymayte¹¹⁾
 wy ŕye le|karzy wzywate.
 Hrzieŕnych dus¹²⁾ to do|brzie znate.
- 10 wizte¹³⁾ zet lekarz znemo|czy.
 Kdyz myŕli wiernye¹⁴⁾ ŕpomoczy |
 Gynako nemocz ŕtudenı.
 agynak | nemocz czrwenu.
 Gynak wodne | tele leczy.¹⁵⁾
 agynako bolnyey¹⁶⁾ oczy |

---

¹⁾ chuda K. — ²⁾ nycz przychody K. — ³⁾ wy nam K. — ⁴⁾ hrzycha K. — ⁵⁾ Gehoz gfy vczynyl mnoho K. — ⁶⁾ odyewczy K. — ⁷⁾ Kak K. — ⁸⁾ Wkrczmye K. —

785 my jsmy bratřie velmi chudí,
 nám jinak nic nepřichodí,
 jedno což vy pomáháte,
 svú almužnu nám dáváte.
 Zbavuji tě hříechu toho,
 790 což si kdy učinil, všeho;
 daj mi za ty hříechy jednu
 k mému oděnici hřivnu.
 Takť činie zlí zpovědníci,
 mnohých lidí přeludníci:
 795 v svatém písmě chtěce blúdie,
 křivě na zpovědi súdie,
 silně přieliš zpravujíce,
 snadně hříechóv zbavujíce;
 co písmo velí přijéti,
 800 toho se nechtie držeti.
 Zpovědníci, znamenajte,
 dobré příklady vzímajte!
 Vy se lékaři vzýváte
 hříešných duš, to dobře znáte;
 805 vizte, žeť lékař, z nemoci
 když myslí věrně spomoci,
 jinako nemoc studenú
 a jinak nemoc črvenú,
 jinak vodné tele léčí
 810 a jinako bolněj oči;

9) Snadno K. — 10) Czoz K. — 11) dawayte K. — 12) duffy
 K. — 13) Wyeztez K. — 14) Kdyz chce moz ty K. —
 15) Verše 808 a 809 vynechány v K. — 16) Agynak bo-
 lywye K.

Gyny trank kkazdey ¹⁾ nemeczy.
 15 Kdiz | myslí wiernye spomoczy
 Snad | by uczynyl uczynyl wieczny strast |
 By kladl nemocznemu tuz mast |
 namdle neb nabolnyey oczy. ²⁾
 112* gızto || giezweneho leczy.
 Takez lekarzy ³⁾ du|chowny.
 daway upokany czyn | rowny.
 Kazde lidske zawynenye. ⁴⁾ |
 Chce gmyeti rowne pokanye. |
 5 Kaz sye lakomym ⁵⁾ postiti.
 Neczyf|tym kaz czyftu ⁶⁾ byti.
 Kaz zlodiegy | nawrati.
 azfweho kaz fczedru bití ⁷⁾ |
 Kazde lidske zawynenye.
 Chce | gmietí rowne pokanye.
 10 Zna|menay czot ⁸⁾ pismo prawi.
 Zet boh | tiech hrziechow nezbawi.
 Gieliz | bude wraczeno to. ⁹⁾
 Czoż gest bez|prawnye otgato. ¹⁰⁾
 aty sam dobrze | znamenay.
 15 Tento przykład wsiem | powieday. ¹¹⁾
 zet lekarz spomoczy ¹²⁾ ne|moz.
 Giezwenemu donydz wnem | noz.
 Gieliz bude nebo ¹³⁾ strziela
 wy|nata zgiezweneho tiela.

¹⁾ kazde K. — ²⁾ Verš 815 vynechán v K. — ³⁾ ty
 lekarz K. — ⁴⁾ V K. jest pořádek veršů tento: 818, 823,
 821, 822, 824, 825; verše 819 a 820 jsou vynechány. —
⁵⁾ lakomeczy K. — ⁶⁾ Neczystemu kaz čistym K. — ⁷⁾ Smysl-

jiný trank k každej nem(o)ci,
 když myslí věrně spomoci.
 Snad by učinil větší strast,
 by kladl nemocnému tůž masť
 815 na mdlé neb na bolněj oči,
 jížto jézveného léčí.
 Takéž, lékaři duchovní,
 dávaj v pokání čin rovný.
 Každé lidské zavin(ě)nie
 820 chce jmieti rovné pokánie:
 kaž sě lakomým postiti,
 nečistým kaž čistu býti;
 kaž zloději navráti(ti)
 a z svého kaž šcedru býti.
 825 Každé lidské zavin(ě)nie
 chce jmieti rovné pokánie.
 Znamenaj, coť písmo praví,
 žeť Bóh těch hřiechóv nezbaví,
 jeliž bude vráceno to,
 830 což jest bezprávně otjato.
 A ty sám dobře znamenaj,
 tento příklad všem poviedaj,
 žeť lékař spomoci nemóž
 jézvenému, donidž v nem nóż;
 835 jeliž bude nebo střela,
 vyňata z jézveného těla,

---

nykom kaz wczystotu wnyty K. — ⁸⁾ czoz K. — ⁹⁾ na-
 wraczeno K. — ¹⁰⁾ zayato K. — ¹¹⁾ wyedyety day K. —
¹²⁾ Ze lekarz pomoczy K. — ¹³⁾ nuoz neb K.

- 112^b Toliz le¹karz wfelikeho.
 Tak uleczy wfelikeho¹⁾ |
 Takt²⁾ krade mnych iknyez wfaky.³⁾
 da|wayucz⁴⁾ fczedre otpuſtky.
 Ktoz fye wye|ho paterz wlozy.
 5 Tomut⁵⁾ tiſſucz hrzie|chow flozy.
 alet bych welmy rad to|mu
 By fye tez ſtalo takemu.
 Zpowi|ednyku wfelikemu.
 yako kaplanu | yednomu.
 Genz zpowiedaw przeboy|nyka.
 mnohych lidy naſſylnyka. |
 10 weczye chcesz fye hrziechow katí.
 Ch|czut dobru kupí prodatí.⁶⁾
 Czoż gfy | ukradl zſſwe mladoſtí.
 zbawugy | tie te wſye⁷⁾ zloſtí.
 Acz fy komu otyal⁸⁾ | zlato.
 Day my yeden ſylínk zato |
 15 Auwech⁹⁾ knyeze chce¹⁰⁾ welmý rad. |
 Kromye nynye neymam naſnad |
 przíd kemnye wleſ¹¹⁾ upondielí |
 zdat mye dotud buoh nadielí
 113^a Tentí¹²⁾ || ſylínk chce rad datí.
 atak fye wiecz | hrziechow katí.
 akdyz wleſ przigie|de | knemu.
 Ten ſilínk zaplatí¹³⁾ ye|mu.

¹⁾ ranyeneho; mezi verši 838 a 839 nalezají se tyto dva verše: Takez mnych beznawraczenye - Neda praweho pokanye. K. — ²⁾ Tak K. — ³⁾ ſwyetſky K. — ⁴⁾ Dawagycze K. — ⁵⁾ Tomu K. — ⁶⁾ Chczt prawe po-

toľiž lékař všelikého
 tak uléčí (raněného).
 Takť krade mnich i kněz všaký,
 840 dávajúc šcedré otpustky;
 ktož se v jeho páteř vloží,
 tomuť tisúc hřiechów složí.
 Aleť bych velmi rád tomu,
 by se též stalo takému
 845 zpovědníku všelikému,
 jako kaplanu jednomu,
 jenž zpoviedav přebojníka,
 mnohých lidí násilníka,
 vece: Chceš se hřiechów káti,
 850 chcuf dobrú kúpi prodati:
 což jsi ukradl z své mladosti,
 zbavuji tě t(v)é všie zlosti;
 ač si komu otjal zlato,
 daj mi jeden šilink za to.
 855 Auvech, kněže, chci velmi rád,
 kromě nyní nej mám na snad;
 přid ke mně v les u pondělí,
 zdať mě dotud Buoh nadělí,
 ten ti šilink chci rád dáti
 860 a tak se viec hřiechów káti.
 A když v les přijede k nemu,
 ten šilink zaplati(v) jemu,

---

kanye daty K. — ⁷⁾ wlye twe K. — ⁸⁾ vkradl komu K. —
⁹⁾ Auwe K. — ¹⁰⁾ *chczy* vynecháno v K. — ¹¹⁾ Przygyed
 kemnye K. — ¹²⁾ Tent K. — ¹³⁾ zaplatyw K.

- 5   weczye¹⁾ knyeze druhy wezmí |
       Silínk²⁾ atento kon day mí.
       atoto | swe³⁾ ruchø ktomu.
       Berziz fye pies⁴⁾ | kšwemu domu.
       Dalt sem zatento | hrziech wiecze.
       nez zawšye⁵⁾ praw|du mluwiecze.
 10   Daway wiecz⁶⁾ kníe|ze wiecz⁷⁾ mudrziegie.
       zahrziechy | lidem pokanye.
       wieszto knyeze | iboffaku.
       Krzizownyku ity zaku |
       Czoz kdy⁸⁾ nalidech wyludis.
       Zlo|diey⁹⁾ gfy ašmyšlem bludis.
 15   Okup|czich take powiedie.
       Gešto ogich | zlošti wiedie
       Tí kradu take prze|mnoho.
       awšak gich newieššye | ztoho.
       Tí giz¹⁰⁾ šukno prodawagí ||
 113^b   Tí przietele ukradagy.
       vczynie kmo|tra znyekoho.¹¹⁾
       Rad by wydrziel šbo|zie ieho.
       Kdiz fye šnym utka umíe|štie.¹²⁾
       anebo wnyekterey¹³⁾ čieštie |
 5   Dobroytro¹⁴⁾ neb dobry den wzda |
       Kak fye gma nazdrawie zwie|da.¹⁵⁾
       Gešče otieze ho¹⁶⁾ štogie.
       akak¹⁷⁾ | fye gma kmoška¹⁸⁾ mogie.

1) Weczye šylynk K. — 2) *Silínk* vynechán v K. —
 3) *šwe* vynecháno v K. — 4) precz K. — 5) ze zawššý
 K. — 6) Dawayz K. — 7) *wiecz* vynecháno v K. — 8) *kdy*
 vynecháno v K. — 9) zlodygem K. — 10) genz K. —

vece: Kněže, druhý vezmi
 šilink, a tento kón daj mi
 865 a toto své rúcho k tomu;
 beřiž se pěš k svému domu.
 Dalt sem za tento hříech více
 než za vše, pravdu mluvice.
 Dávaj, kněže, (viec) múdreje
 870 za hříechy lidem pokánie!
 Věz to, kněže i bosáku,
 křižovníku i ty žáku,
 což kdy na lidech vylúdíš,
 zloděj jsi a smyslem blúdíš.
 875 O kupcích také povědě,
 ježto o jich zlosti vědě:
 ti kradú také přemnoho
 a však jich nevěsie z toho.
 Ti, již sukno prodávají,
 880 ti přieteľe ukrádají.
 Učině kmotra z někoho,
 rád by vydřel zbožie jeho;
 když se s ním utká u městě
 anebo v některej cestě,
 885 dobrojtro neb dobrý den vzdá,
 kak se jmá na zdravie, zviedá;
 ješče otieže ho stoje:
 A kak se jmá kmoška moje?

---

¹¹⁾ Ty cynye K. — ¹²⁾ kde vmeštye K. — ¹³⁾ wnectereyz
 K. — ¹⁴⁾ Dobre gytro K. — ¹⁵⁾ sye wzepta K. — ¹⁶⁾ gyho
 K. — ¹⁷⁾ Kaaka K. — ¹⁸⁾ kmotra K.

- ayakz | ta ſłowa otmluwí¹⁾
 10 Inhed gmu ofuknye wzmluwí.²⁾
 Rzka kmotrze | kake³⁾ ſukno gmam.
 Trziebalit | at gehu prodam.
 Dawno nebyl | lepfy ſarlat.
 vmieſtie iakiz mam | brunat.⁴⁾
 15 Kropenyna przyfleche|tna.⁵⁾
 pruhatyna newidana⁶⁾
 Ta | welmy kraſnye odiewa.
 Te|mí ſſukny aſſplaſcz⁷⁾ zbywa |
 Toho zbytka kupowachu.
 Of|mí⁸⁾ kroſſiew nedodawachu. ||
 114ª acz ſye kmotrze libi tobie.
 wezmy to | ſukencze ſobie
 Radiegy przyeteli⁹⁾ ſwe|mu.
 Tobie kmotrze nez gynemu.
 tiech | ofſm kroſſiew chcey ſpuſtiti.
 5 znychz | my budeſ diekowati.
 Kmotr mnie | by tak ibyło to.¹⁰⁾
 Nemluwie nycz da|le zato.¹¹⁾
 wezme przedraho ſukno | złe.
 wierzie kmotru amnye dobre |
 Takot kradu ſukennyczy.
 10 pohrze|chu beżmale wſiczczy.¹²⁾
 Czoż gyny | nekupí hadie.¹³⁾
 wtu kupi przitele | wſadie.¹⁴⁾

¹⁾ domlwuy K. — ²⁾ zmwuy K. — ³⁾ takę K. —
⁴⁾ yaco mam abrwnat K. — ⁵⁾ kropenynu przyflechetnu
 K. — ⁶⁾ Prwhatynu newydanu K. — ⁷⁾ Tey my plaſcz
 aſwknye K. — ⁸⁾ Omfy my K. — ⁹⁾ Radyegyt przyegy

A jakž ta slova otmluví,
 890 inhed j'mu o sukně vzmluví,
 řka: Kmotře, kaké sukno jmám!
 třeba-liť, ať jeho prodám;
 dávno nebyl lepší šarlat
 u městě, jakýž mám brunat:
 895 kropenina přešlechetná,
 pruhatina nevídaná,
 ta velmi krásně odievá,
 té mi s sukni a s plášč zbývá.
 Toho zbytku kupováchu,
 900 osmi krošev nedodáváchu.
 Ač se, kmotře, líbí tobě,
 vezmi to sukence sobě.
 Raději přieteli svému,
 tobě, kmotře, než jinému
 905 těch osm krošev chci spustiti,
 z nichž mi budeš děkovati.
 Kmotr mně, by tak i bylo to,
 nemluvě nic dále za to,
 vezme předraho sukno zlé,
 910 věře kmotru a mně dobré.
 Takof kradú súkenníci
 po hříechu bez mále všicci;
 což jiní nekúpí, hadie,
 v tu kúpi přítele vsadie.

K. — ¹⁰⁾ by bylo to gyfto K. — ¹¹⁾ Verš 908 vynechán
 v K. — ¹²⁾ Verše 910—912 vynechány v K. — ¹³⁾ rady
 K. — ¹⁴⁾ On wtu kupy kupy kmotra wfady K.

- Tez czynye wfichny¹⁾ konfe|rzy.
 Koczownyczy y ownyerzy.
 Sczi|walnyczy y walcharzy.
 15 wfichny¹⁾ | kupczy ikramarzy.
 wierugycze | przyffahagy.
 Toto mi zato dawa|gy.
 Mnoho tak wypryffahagy.²⁾ |
 aproto tiezky hrziech gmagy |
 Mlynarzy take znamenay.³⁾
 114^b Kdyz || Kdyz meles czuzeho nechay.
 Mnys by | nebyl zlodiey proto.
 vkradagie malo | czaſto.
 Mozes dobrze znamenati.
 we|mlynne gfa to widať.⁴⁾
 5 Ze rzieka czy|ny fye wodna.
 Czaſto gfuczy lidem | ſkodna.⁵⁾
 Kdyz zmalych potoczkw⁶⁾ | bywa.
 wnych⁷⁾ czlowiek czaſto⁸⁾ | oplywa.
 Tez⁹⁾ ty zly mlynarzy czy|nys.
 10 Zmalych hrziechow hrziech | ſhromazdis.
 aproten upekle poto|nes.
 acz fye toho kať nechces¹⁰⁾ |
 Kraiczy ſyekali wtemz kalu.
 ukra|da ſukna pomalu.
 Neotpuſťi ny|komemu.
 Krade iprzieteli¹¹⁾ ſwemu |

¹⁾ wfyczkny K. — ²⁾ take przyffahagy K. — ³⁾ po-
 fluchay. — ⁴⁾ wyedyety K. — ⁵⁾ Verše 929 a 930 opakují
 se za veršem 932 v K. — ⁶⁾ potokow K. — ⁷⁾ wnych U. —

- 915 Též činie všichni konieři,
 ko(t)covníci i ovnieři,
 ščívalníci i valcháři,
 všichni kupci i kramáři;
 věrujíce přísahají,
 920 toto mi za to dávají,
 mnoho tak vypřisahají
 a proto těžký hřiech jmají.
 Mlynáři, také znamenaj:
 (když) meleš, cuzého nechaj.
 925 Mníš, by nebyl zloděj proto,
 ukrádaje málo často?
 Móžeš dobře znamenati,
 ve mlýně jsa, to vídati,
 že řeka činí se vodna,
 930 často jsúci lidem škodna,
 když z malých potóčkóv bývá,
 v nichž člověk často oplývá.
 Též ty, zlý mlynáři, činíš,
 z malých hřiechóv hřiech shromáždíš,
 935 a pro ten v pekle potoneš,
 ač se toho káti nechceš.
 Krajčí se kalí v témž kalu,
 ukrádá sukna po málu;
 neotpustí nikomému,
 940 krade i přieteli svému,

⁸⁾ *czasto* vynecháno v U. — ⁹⁾ *Czasto tez U. Takez K.* —

¹⁰⁾ *Wnemz wyecznye tapaty budes K.* — ¹¹⁾ *yprzycelczy K.*

- 15 yako ieden kraiczy bieffe.
 Kdiz | plašč fwe zeny¹⁾ kragieffe.
 Nemohl | otrrpjeti toho.
 vkrade ieho²⁾ nem|noho.
 To uzrziw syn otczy we|czye.
- 115^a nekrad ten plašč kragies || matczye.³⁾
 Kraiczy genu odpowiedie |
 To gaz synu⁴⁾ dobrze wiedie.
 Kro|mye propamiet czynym⁵⁾ to.
 abich | wedy pomnyel nato.⁶⁾
- 5 To gaz p⁶|wym⁷⁾ kraiczy tobie.
 Nepomyślił | offobie.
 Smlynarzem upekle poto|nes
 wnemz⁸⁾ tapati wiecznye budes |
 acz fye toho neostawis.
 aczoz gly | ukradł newratis.⁹⁾
- 10 Krrczmarz ma | tiech mnoho złoſti.
 Gymyz fwey¹⁰⁾ duſſy pakosći.
 Sam krade ſdiewku i|szenu.
 Nedawagicz¹¹⁾ uprawu¹²⁾ mieru |
 Sweho pitie iaku¹³⁾ ſuffie¹⁴⁾
 proto | poyde¹⁵⁾ wkazn gich duſſye.
- 15 ktomu | przigyma złodiejſtwo.
 przepuſzcze¹⁶⁾ | wſwem domu ſmyłſtwo.
 upoſtu¹⁷⁾ | wemnohy patek.¹⁸⁾
 wzdy¹⁹⁾ uneho | czrrtow²⁰⁾ ſnatek.²¹⁾

¹⁾ placz ſwey zenye -K. — ²⁾ yukrade gyey K. —
³⁾ materzye K. — ⁴⁾ To ya ſyncu K. — ⁵⁾ czyny K. —
⁶⁾ Aby wedy chynyl to K. — ⁷⁾ prawy K. — ⁸⁾ wnemzto
 K. — ⁹⁾ Verš 955 vynechán v K. — ¹⁰⁾ ſwe K. — ¹¹⁾ Ne-

jako jeden krajčí bieše,
 když plášč své ženy krájéše,
 nemohl otrpěti toho,
 ukrade jeho nemnoho.

945 To uzřev syn, otcí vece:
 Nekrad, ten plášč krájíš matce!
 Krajčí jemu odpověď:
 To jaz, synu, dobře vědě;
 kromě pro paměť činím to,
 950 abych vezdy pomněl na to.
 To jaz pravím, krajčí, tobě:
 Nepomyslíš-li o sobě,
 s mlynářem v pekle pótoneš,
 v nemž tápati věčně budeš,
 955 ač sě toho neostavíš
 a, což jsi ukradl, nevrátíš.

Krčmář má těch mnoho zlostí,
 jimiž svej duši pakostí:
 sám krade s děvkú i s ženú,
 960 nedávajíc v pravú mieru
 svého pitie, jakú slušie,
 proto pójde v kázň jich duše.
 K tomu přijímá zlodějstvo,
 přepúšćie v svém domu smilstvo;
 965 u postu, ve mnohý pátek,
 vždy u neho črtóv s(ň)atek

dawage K. — ¹²⁾ naprawu U. — ¹³⁾ jako U. — ¹⁴⁾ Verš
 961 vynechán v K. — ¹⁵⁾ wendu K. — ¹⁶⁾ prz(y)epufty
 U., przyepufty K. — ¹⁷⁾ vpoft(y)e U. a K. — ¹⁸⁾ ywemnohy
 fwatec K. — ¹⁹⁾ Wefdy K. — ²⁰⁾ czrtowy K. — ²¹⁾ fwatek U.

- Zlodiégiew 1przie|boynykow.¹⁾
 115^b zlych zen izlych koftecz|nykow.²⁾
 Netba nykda³⁾ naffwaty czas |
 welfdy⁴⁾ gma fopilczy fwoy kwas |
 wzdy⁵⁾ pie fnymy prziczitagie
 na|fwaću mfy⁶⁾ nycz netbagie.
 5 Ora|cziew⁷⁾ take nemynu.
 Gmagy na|fye hroznu⁸⁾ wynu.
 Swatokradczy | fye wzywagy.
 ze deffatka nedaw|agy.
 wierz człowiecze⁹⁾ czieft defata |
 Tweho fbozie tat¹⁰⁾ gest fwata. |
 10 Gyztot gest¹¹⁾ buoh zwolił sobie. |
 Iprzikazał¹²⁾ wiernye tobie.
 aby da|wał fluham bozym.
 acz chcesz by|ty wnebeffiech fnym.
 Nedaſłi gie | tiezky hrziech gmas.
 15 aſfwatokr|adcem fye wzywaw.
 By kral czefſſky nyekteremu.
 dawal kazde¹³⁾ | leto fwemu
 paddeffat hrzywen | człowieku.
 Brał by gie uweli|ku¹⁴⁾ dieku.
 116^a aiemu piet rad by | dawal¹⁵⁾
 anebo¹⁶⁾ naieho czefſt wfka|dał.
 anam buoh prawdu mlu|wiece.
 dawa darmo¹⁷⁾ welym wie|cze.

1) y koftecznykow U. a K. — 2) przyeboyownykw
 U., przyebodnykw K. — 3) nykdy K. — 4) wzdy U. —
 5) welfdy K. — 6) nafwaty czas U. — 7) Verše 973—1014
 nalezají se v K. před veršem 957. — 8) nafoby hrzyeffnw

zlodějev i přebojníkov,
 zlých žen i zlých kostečníkov.
 Netbá nikda na svatý čas,
 970 vezdy jmá s opilci svůj kvas;
 vždy pie s nimi, přičítaje,
 na svatú mši nic netbaje.

Oráček také neminu,
 jmají na se hroznú vinu:
 975 svatokrádci se vzývají,
 že desátka nedávají.
 Věz, člověče: čiesť desátá
 tvého zbožie — tať jest svata,
 jižtoť jest Buoh zvolil sobě
 980 i prikázal věrně tobě,
 aby dával sluhám božím,
 ač chceš býti v nebesiech s ním;
 nedáš-li je, těžký hřiech jmáš
 a svatokrádcem se vzýváš.
 985 By král český některému
 dával každé léto svému
 padesát hřiven člověku,
 bral by je v velikú dieku
 a jemu pět rád by dával
 990 anebo na jeho česť vzk(l)ádal;
 a nám Buoh, pravdu mluvice,
 dává darmo velím více:

K. — ⁹⁾ clowyeczye ze K. — ¹⁰⁾ ta K. — ¹¹⁾ Gyftye gy
 K. — ¹²⁾ y prycazal gy K. — ¹³⁾ nakazde K. — ¹⁴⁾ fweliku
 K. — ¹⁵⁾ wydawal K. — ¹⁶⁾ aneb U. a K. — ¹⁷⁾ darow K.

Tielo duffy czeft izdrawie.¹⁾
 5 kra|fu cznoft²⁾ czeft i|bozie.³⁾
 Igyneho kto|mu mnoho.
 awlak my hrziesny|czy ztoho.
 nechczmy⁴⁾ wiernye | diekowatí.
 any deffatka dawatí |
 Chczetel⁵⁾ wiernye czftití boha |
 10 Dawagte⁶⁾ malo zemnoha.⁷⁾
 Neniet | waffe⁸⁾ wfet gest⁹⁾ ieho.
 Czftietez | gey¹⁰⁾ sbozym ieho.
 Kterziz gey | budu¹¹⁾ chwalití.
 azgeho sbozie gey | krzftití.¹²⁾
 Tomut¹³⁾ sbozie nebeffke da |
 15 wnomzto¹⁴⁾ nebude chud nykda |
 Swiedczy¹⁵⁾ to swaty lukas nam |
 zet tomu die hospodyn¹⁶⁾ sam. |
 wierny fluho gmyey¹⁷⁾ wessele |
 Dalt sem byl sbozye newele||¹⁸⁾
 116^b atof mnye¹⁹⁾ wesdy poznawal.
 zes mu | czieft wiernye²⁰⁾ wydawal.²¹⁾
 weydy | wfbozie²²⁾ fweho pana.
 Iwradoft | tat wiecznye²³⁾ dana.
 5 Mezy kowarzy | zlodiegiew.²⁴⁾
 Mnoho gest i|swatokra|dczow.

---

¹⁾ yzbozye K. — ²⁾ mocz U. a K. — ³⁾ take yzdra-
 wye K. — ⁴⁾ nechczeme U., Nechczemy K. — ⁵⁾ chczefly
 U. a K. — ⁶⁾ daway U. — ⁷⁾ Daway gemu defatek znowa
 K. — ⁸⁾ nafse U. — ⁹⁾ ye K. — ¹⁰⁾ Czytz gye K. —
¹¹⁾ Ktery gye bude K. — ¹²⁾ gye czyty K. — ¹³⁾ Tomu
 K. — ¹⁴⁾ Wnyemzto U., wnemzto K. — ¹⁵⁾ Swyedczyt

- 995   tělo, duši, česť i zdravie.
          krásu, cnosť, (moc) i zbožie
          i jiného k tomu mnoho;
          a však my hriešníci z toho
          nechcmy verně děkovati
          ani desátka dávati.
 1000   Chcete-l' verně čštíti Boha,
          dávajte málo ze mnoha;
          nenieť vaše, všet jest jeho,
          čstětež jej zbožím jeho.
          Kteříž jej budú chváliti
          a z jeho zbožie jej (č)stíti,
 1005   tomuť zbožie nebeské dá,
          v n(e)mžto nebude chud nikdá.
          Svědčí to svatý Lukáš nám,
          žeť tomu die Hospodin sám:
          Verný sluho! jměj veselé;
 1010   dalť sem byl zbožie nevele,
          a tos mně vezdy poznával,
          žes mŭ čiesť verně vydával;
          vejdi v zbožie svého pána
          i v radosť, tať věčně dána.
 1015   Mezi kováři zlodějev
          mnoho jest i svatokrádcov:

K. — ¹⁶⁾ Ze tobye hospodyn K. — ¹⁷⁾ me K. — ¹⁸⁾ Dal
 sem fbozye neuelike K. — ¹⁹⁾ my U., Wtom smy fye K. —
²⁰⁾ *wiernye* wynecháno v U. — ²¹⁾ Amu czyešť desatu
 dawał K. — ²²⁾ wefbozye K. — ²³⁾ wyernye U., Wradošť
 ta gešť wyrnye K. — ²⁴⁾ yzlodyeyow K.

Ti giz zlodiegiem hotugy¹⁾ |
 Kliczie kozie nohy²⁾ kugy.
 Nozye pi|ly iwiecz gynu.
 proto³⁾ zlodiegy po|hynu.⁴⁾
 10 Okoftecznyczyech prawym⁵⁾ | wam.
 To moz kazdy wiediet| sam |
 Ze gmagy wfobie zlu wlohu.⁶⁾
 Mrr|zie wfiem lidem⁷⁾ ibohu.
 Ze wzdy | lzy aprziffahagy.⁸⁾
 Bohem affwaty|my⁹⁾ fpilegy.¹⁰⁾
 15 Druhy¹¹⁾ neplny sedme ho.
 Kazanye yenz czo¹²⁾ czuzeho.
 nalez|na nechcze wratití.
 proto moz duffy | ztratití.¹³⁾
 Czoż geft nalezl acz newra|tí.¹⁴⁾
 any fye toho chce¹⁵⁾ katí.
 apakli | by wratití¹⁶⁾ tbal.
 117* atoho genz ztra|til neoptal.
 Gma to fprawem wfe | nachude.
 wloziti¹⁷⁾ neb iakz gmu | bude.
 Raditi zpowiednyk yeho¹⁸⁾ |
 Czo gmu¹⁹⁾ uczynyti ztoho.

1) Verš 1017 vynechán v K. — 2) Tlušte kuozye nohy gym K. — 3) Protoz K. — 4) zahynu K. — 5) prawi K. — 6) wfyemu lydu K. — 7) wlahu U. a K. — 8) crzyewe przyfahagy K. — 9) ageho fwatymy K. — 10) Za veršem 1026 nalezaji se tyto verše v K.: Ktoz pomfy pye aneb fnyeda - Platno gehu pz przyrozeny - y gehu dufy křpa-feny - Neb ktoz przyedřmfy rano fnyeda - pokrm wezerayfy zagyeda - Pronz cařto wnemocz vpadane - Ayako flama wfwadne — SEřtyt dar dawamt wyedyety - Aby fye gmyel

ti, již zlodějem hotují
klíče, kozie nohy kují,
nože, pily i věc jinú;
1020 proto zloději pohynú.

O kostečníciach pravím vám,
to móž každý věděti sám,
že jmají v sobě zlú vlohu;
mrzie všem lidem i Bohu,
1025 že vždy lží a přísahají,
Bohem a svatými spílejí.

Druhý neplní sedmého
kázanie, jenž co cuzého
nalezna, nechce vrátiti;
1030 proto móž duši ztratiti,
což jest našel, ač nevrátí,
ani se toho chce káti.

A pak-li by vrátiti tbal
a toho, jenž ztratil, neoptal;
1035 jmá to s právem vše na chudé
vložití, neb jakž j'mu bude
raditi zpovědník jeho,
co j'mu učiniti z toho.

---

napamyety - Pozbuda lenosty wfye - Posluchayz wkazdy
den mlfye - Lepsyť gedna zde flyfyety - Nez posmrty ty-
fycz gmyety - Mlfy zatwu dm dwfy pyely - Mensyt by od-
platu gmyely - Tot dawam gyste wyedyety - Na zzenw
ny naíwe dyety - Ne ubezpecyz fye waznye - At by ty po-
mohly ínaznye — ¹¹⁾ Mnozy K. — ¹²⁾ coz K. — ¹³⁾ zatra-
tyty K. — ¹⁴⁾ Coz nalezna newratyff K. — ¹⁵⁾ chcess K. —
¹⁶⁾ (Pak)ly by nawratyty K. — ¹⁷⁾ hotlozyty K. — ¹⁸⁾ geho
ktomu K. — ¹⁹⁾ gemv K.

5 Trzety | genz przigyma kradbu.
 Ten wey|de dopekla whanbu.
 Nebylo by | zlodiegikow.¹⁾
 By nobylo przigem|nykow.

Osmemu kazany zywy²⁾ |
 vczytie buoh nebud krzywy.³⁾
 10 Swie|dek nadruzczye nassweho.⁴⁾
 acz ch|czes zbyti czrrta zleho.
 Troy lid | toto prziestupuge.
 prrwy yenzto | potwrrzuye.⁵⁾
 zlu rziecz flyssaw⁶⁾ ot|nyekoho.
 15 anewieda prawie⁷⁾ to ho.
 Druhy gesto⁸⁾ fam powieda |
 Nieczo⁹⁾ zleho anewieda.
 Trzeti gez¹⁰⁾ | swiedczy krzywemu.
 Atratye pra|wo prawemu.¹¹⁾
 Ten proto pekla | nezbude.
 117^b wnemzto wiecnye who||rzi bude¹²⁾

Toto kazanye deuata
 Czy|zie wieczy nezadayte.¹³⁾
 Troy lid fye | nedrrzy toho.¹⁴⁾
 prwy genzto hrozu | koho.¹⁵⁾

---

¹⁾ zlodyegeyew K. — ²⁾ vczy K. — ³⁾ Boh rzka ne-
 bud krywym K. — ⁴⁾ Swyedkem nadrwzczye sweho K. —
⁵⁾ Atyem swu dwfy ranyge K. — ⁶⁾ Zlw ryecz flyfye K. —
⁷⁾ cyele K. — ⁸⁾ genz K. — ⁹⁾ Nyeczto K. — ¹⁰⁾ Trzczy

1040 Třetí, jenž přijímá kradbu,
ten vejde do pekla v hanbu;
nebylo by zlodějkův,
by n(e)bylo příjemníkův.

(Osmé kázanie.)

Osmému kázání živý
učí tě Buoh: Nebuď křivý
1045 svědek na družce na svého,
ač chceš zbýti črta zlého.
Trój lid toto přestupuje:
Prvý, jenžto potvrzuje
zlú řeč, slyšav ot někoho
1050 a nevěda právě toho;
druhý, ježto sám poviedá
něco zlého a nevěda;
třetí, jež svědčí křivému
a tratě právo pravému;
1055 ten proto pekla nezbude,
v nemžto věčně v hoři bude.

(Deváté kázanie.)

Toto kázanie deváté:
Cizie věci nežádajte.
Trój lid se nadrží toho:
1060 Prvý, jenžto hrózú, koho

---

genz K. — ¹¹⁾ Verš 1054 vynechán v K. — ¹²⁾ horzyety K. — ¹³⁾ nezadaty K. — ¹⁴⁾ Za veršem 1059 následuje v K. tento verš: Genz czyny toho przyemnoho. — ¹⁵⁾ Prwny genz koho hrozye K.

Sdiedynczye sgeho spuzie¹⁾ |
 5 aczynye gmu²⁾ maoho puzie.
 Dru|hy genz sweho, suffieda
 przipra|wi gey³⁾ nycz newieda.
 Krziwye | knyekteremu platu.
 aczynye | gmu proto⁴⁾ ztratu.
 10 aby neffiedel | wfwem domu.
 Agey⁵⁾ spieffe pro|dal gemu.
 Otakem wam zlem | suffyedie:
 Drahnu powiestku po|wiedie.
 Gesto mysfle⁶⁾ chudeho |
 Kfkodie prziprawiti sweho
 15 Su|fieda yenz prziffed knemu.
 Tato | slowa weczye iemu.
 vlys sufie|de pro|bu⁷⁾ mu.
 Otpuftmy wfwē | domu.⁸⁾
 at postawym⁹⁾ lahwicz y | dwie.
 Olegie anapllye gye¹⁰⁾ |
 118^a Suffied chudy newieda lfti.
 Tomu | bohaczy otpufti.
 Tehdy¹¹⁾ ten lahwicz y | plnu.
 Zadnyw¹²⁾ adruhu neplnu. |
 Gfa vmyfla¹³⁾ welmy zleho.
 5 Schowa | uffufieda sweho.
 Potom tento po|puol roczye.
 Chudemu suffiedu | weczye.
 nedostatky suffiede gmam |

1) Zdyedyn gehu zapuzye. — 2) gemu K. — 3) nan
 K. — 4) gemu zato K. — 5) Agey K. — 6) Genzto myfle
 K. — 7) fluzbu K. — 8) dobrem domu K. — 9) postawy

- s dedinice s jeho spúzie
 a činie j'mu mnoho núze;
 druhý, jenž svého súsěda
 pripraví, (naň) nic nevěda,
 1065 křivě k některému platu
 a činie j'mu proto ztrátu,
 aby nesěděl v svém domu
 a jej spieše prodal jemu.
 O takém vám zlém súsědě
 1070 drahnú pověstku povědě,
 ježto mysléše chudého
 k škodě pripraviti svého
 súsěda, jenž přišed k nemu,
 tato slova vece jemu:
 1075 Uslyš, súsěde, prosbu mů,
 odpusť mi v svém domu,
 ať postavím láhvinci dvě
 oleje a naplně je.
 Súsěd chudý, nevěda lsi,
 1080 tomu bohatci odpusti.
 Tehdy ten láhvinci plnú
 zadniv a druhú neplnú,
 jsa úmysla velmi zlého,
 schova u súsěda svého.
 1085 Potom tento po puol roce
 chudému súsědu vece:
 Nedostatky, súsěde, jmám,

K. — ¹⁰⁾ Olegye naplnyenye obyie K. — ¹¹⁾ Tehda K. —

¹²⁾ Zabadnyw K. — ¹³⁾ Zmylla K.

- wrat mnye moy oley at¹⁾ prodam |
 akdyz lahwczy othrady.
 10 Inhed²⁾ fye | ssuffiedem fwady.
 Ipoczcie nan zalo|watı
 Chtie gmu sbozicze³⁾ ztratity. |
 arzka zlehos obycziegie.
 ukradl fy⁴⁾ | meho olegye.
 Ibieffe wtom mieście | dobry.
 yeden człowiek czfny y mudry⁵⁾ |
 15 Ten newynnym pomahafe.⁶⁾
 ado|bru radu dawasse.
 Ten⁷⁾ newynu | ieho wzwiedie.⁸⁾
 ato⁹⁾ poprawczy | powiedie.
 Gaz chczu prawy sud wy|datı.
 Kaz olegı tuto ftatı.¹⁰⁾
 118^b at czyfty || oley skydagy
 akwasnyczy ohledagı |
 Budeht wfudie wnepllnem.
 Tolik | kwasnycz iako upllnem.
 wiezte | zet gest oley kraden.
 5 Ottud kdesto | byl postawen.
 Pakht gest me|nye wnepllnem.
 fudie kwasnycz | nez upllnem.
 wiezte zet gest zle | zalowal.
 Suffieda lftiwie obuzal |
 Aproto mudrzy bywayte.
 10 Sobie do|mow dobywayte.

¹⁾ Wrate my oleyg at gey K. — ²⁾ Ahned K. — ³⁾ gehofoby K. — ⁴⁾ Wkradlſſmy K. — ⁵⁾ czny mudry K. — ⁶⁾ spomahſye K. — ⁷⁾ kdyz K. — ⁸⁾ vzrzye K. — ⁹⁾ Tako K. —

- vrať mně můj olej, ať prodám.
 A když láhvi othradi,
 1090 inhed se s susedem svadi.
 I poče naň zalovati,
 chte j'mu zbožice ztratiti
 a řka: Zléhos obyčeje!
 ukradl si mého oleje.
 1095 I bieše v tom městě dobrý
 jeden člověk, čsný i múdrý,
 ten nevinným pomáháše
 a dobrú radu dáváše;
 ten nevinu jeho vzvėdě
 1100 a to popravci povėdě:
 Jaz chcu pravý súd vydati:
 kaž oleji tuto státi,
 ať čistý olej skydají
 a kvasnicí ohlédají.
 1105 Bude-liť v sudě neplném
 tolik kvasnic jako v plném,
 vězte, žeť jest olej kraden
 ottud, kdežto byl postaven;
 pak-liť jest méně v neplném
 1110 sudě kvasnic než u plném,
 vězte, žeť jest zle žaloval,
 suseda lstivě obúzal.
 A proto múdři bývajte,
 sobě domóv dobývajte

---

¹⁰⁾ Kaz olej tuto postauyty K. Veršem tímto (1102) končí se kapitulní rukopis.

Mezy fuffiedy do|brymy.
 Mezy czfny my y mudrymy |
 Trzeti geft radi komu.
 Lftiwy e | achcie ſkodie tomu.
 Sprrrwym y|ſdruhym tohoto.
 15 Dyabel wezme | upeklo proti.

Znamenayte ſlo|wa bozie.
 Gmiejte zaczytaty | ſwá lozie.
 Tot kazanye defate | geft.
 Ktoz ge drrzy blazie gmu | geft.
 20 wfak to troy lid przieftupu|ge.
 Gymz ſobie peklo kupuge ||
 119* prwy yenz zeny neymagie.
 Naſſwu duffy nyczs netbagie
 Toto | kazanye przieftupa.
 Kdyſto zaczy|ze loze wftupa.
 5 Druhy genz ma|gie zenu ſwu.
 Ibude wiliti ſgynu |
 ata bude gmietu ſwoy muz.
 Ta | oba czrrt poyme wſwu huz
 Trze|ti genztó gmagie zenu.
 Krafnu | zmnohych wylozenu.
 10 Ipoyde kmr|zutey robie.
 Ten wezme zly przy|klad ſobie.
 Chruſtem gehu chce | nazwatu.
 Dam gey wſiem dobrý | poznatu.
 Geſto fluky otkrafne|ho.
 Kwietu letu ot wonneho.

1115   mezi -súsědy dobrými,
            mezi čsnými i múdrymi.
            Třetí jest, (jenž) radí komu
            lstivě a chtě škodě tomu;
            s prvním i s druhým tohoto
1120   ďábel vezme v peklo prot(o).

(Desáté kázanie.)

            Znamenajte slova božie:
            Jmějte v čistotě svá lože.
            Toť kázanie desáté jest,
            ktož je drží, blaze j'mu jest.
1125   Však to trój lid přestupuje,
            jímž sobě peklo kupuje:
            Prvý, jenž ženy nejmaje,
            na svú duši ničs netbaje,
            toto kázanie přestúpá,
1130   kdyžto v cizé lože vstúpá.
            Druhý, jenž maje ženu svú
            i bude viliti s jinú
            a ta bude jmieti svój muž;
            ta oba črt pojme v svú húž.
1135   Třetí, jenžto jmaje ženu
            krásnú, z mnohých vyloženú,
            i pójde k mrzutej robě,
            ten vezme zlý příklad sobě;
            chrústem jeho chci nazvati,
1140   dám jej všem dobrým poznati,
            ježto s lúky ot krásného
            květa letí od vonného

- 15 Ihle|da sobie pokogie.
 prostrzied smr,duteho hnogie.
 Tiech chruštow | pohrzechu došti
 Gešto sye drrze | te zlošty.
 Netbagy okraśnem lo|zy.
 Gdu kbiednymciem narohozy |
 20 Zamyeczucze słowa božie.
 119^b Iru||siegyu swa czśna lózie.
 wštarem zako|nye ten bieffe.
 Obyczyey ktoz nedrr|zieffe.
 Czśnye wczśtotie lozie swe|ho.
 vkamenowachu takeho.
 5 apo|naśsem hrziechu nynye.
 wnyekte|rem kragy kamenye.
 Nemohl by | tolik śhledati.
 By chtiel wśie uka|menowati.

-
- 10 Ktoz chce wraśku | radośt wnyti.
 Muśy kazanye pll|nyti.
 Toto deśfatero božie.¹⁾
 Tak²⁾ | przyde wnebeśśke ſbozie |
 Prrwe miluy tworczie ſweho |
 aweśdy³⁾ czśti nawrrch wśeho |
 wdruhem kazanyu buoh kazal |
 aby człowiek wtomi mudr bywal |
 15 aby gmene⁴⁾ negmenowal.

---

¹⁾ To geśt deśfatero božie kazanye. - Ktoz deśfatero

- i hledá sobě pokoje
 prostřed smrdutého hnoje.
 1145 Těch chrústov po hříechu dosti,
 ježto se držíe té zlosti,
 netbají o krásném loži,
 jdú k biedniciem na rohoži,
 zamiecúce slova božie
 1150 i rúšejú svá čsná lože.
 V starém zákoně ten bieše
 obyčej: ktož nedržíeše
 čsně v čistotě lože svého,
 ukamenováchu takého;
 1155 a po našem hříechu nynie
 v některém kraji kamenie
 nemohl by tolik shledati,
 by chtěl vše ukamenovati.

-
- 1160 Ktož chce v rajskú radost vníti,
 musí kázanie plniti
 toto desatero božie,
 tak přide v nebeské zbožie.

- Prvé: miluj tvorce svého
 a vezdy čsti na(d) vrch všeho.
 1165 V druhém kázaniu Buoh kázal,
 aby člověk v tom múdr býval,
 aby jmene nejmenoval

---

drzy kazanye bozie W. — ²⁾ Ten W. — ³⁾ A wzdi W. —
⁴⁾ goho W.

Geho | wgieffiut¹⁾ any wzywal.
 wtrzetiem²⁾ | kazal napamyeti.
 Swe fwate | dny wezdy³⁾ gmyeti.
 120* Gie⁴⁾ fwym na||bozenstwym czstíti.
 Awten czas | wiecze chwalíti.⁵⁾
 To⁶⁾ gest niediele | den ieho
 Gyny czfny dnye⁷⁾ podle. | toho.
 Cztwrrte kazanye bozie gest |
 5 Czyn otcziku amaczeye czeft.⁸⁾
 Pate | kazanye pomnyete.
 Druh druzczye | nezabigieyte.
 any skutkem any ra|du.
 ny lakomstwem any fwadu |
 To starzy ymlady flyfte.
 10 Totot⁹⁾ gest | kazanye fefte
 Smylftwa fye wefdy | chowagte.¹⁰⁾
 awtom fwoy zywoť | fkonayte.¹¹⁾
 Napllynys¹²⁾ fedme kaza|nye.
 acz fye uchowas. kradenye |
 aktomu fcedr zfweho budes
 15 Tak | wieczneho pekla zbudes.
 Ofme | kazanye gest krzywy.
 nebud fwie|dek any lftiwy.
 Wdewatem gest | buoh prikazal.
 By czuzeho nycz | nezadal.
 Toto¹³⁾ kazanye defate

---

¹⁾ w gyefytney rzyecy W. — ²⁾ W czwrtem W. —
³⁾ wzdy W. — ⁴⁾ Geho W. — ⁵⁾ Verš tento (1172) vyne-
 chán v W. — ⁶⁾ Tot W. — ⁷⁾ gyne dny czfti W. — ⁸⁾ Verš

jeho v ješuť ani vzýval.

1170 V třetiem kázal na paměti
své svaté dni vezdy jmieti,
je svým náboženstvím čštíti
a v ten čas více chváliti:
to jest neděle, den jeho,
jiní čsní dnie podle toho.

1175 Čtvrté kázanie božie jest:
čiň otčíku a matce česť.

Páté kázanie pomněte:
druh družce nezabíjejte
ani skutkem ani radú
1180 ni lakomstvem ani svádú.

To staří i mladí slyšte,
totoť jest kázanie šesté:
smilstva se vezdy chovajte
a v tom svůj život skonajte.

1185 Naplníš sedmé kázanie:
ač se uchováš kradenie
a k tomu šcedr z svého budeš,
tak věčného pekla zbudeš.

Osmé kázanie jest: křivý
1190 nebuď svědek ani lstivý.

V devátém jest Buoh přikázal,
by cuzého nic nežádal.

Toto kázanie desáté:

---

tento (1176) vynechán v W. — ⁹⁾ to W. — ¹⁰⁾ wzdy
chowati W. — ¹¹⁾ schowati W. — ¹²⁾ Naplnyz W. —
¹³⁾ To W.

120^b. Genz vmanzelstwie przebywate |
 wedy¹⁾ wczistotie bydlite.²⁾
 Tak sye | kbohu prziblizete³⁾
 amen |

Zdrawa myla matko bozye |
 5 Tys wfiech swych⁴⁾ sluh giste | sbozie.
 ty czynys zchudich knyeza|ta.
 Sym otworzis⁵⁾ rayfka wrata |
 profym tebe bozie matko.
 protwe | zmlitke dietatko.
 10 ty (s)mnye⁶⁾ racz | spomoczna byti
 Bych mohl twu | czest wzdy chwaliti.
 Matko pro|twych sedm radoſti.
 Racz byty | vme ſrrdcze⁷⁾ hoſti.
 abych tie ify|na tweho.
 15 Chwalil podle ſmyſla | czſneho.
 Prwu radoſt tehdyſ⁸⁾ gmie|la.
 Kdyz uſlyſſye ot andiela.
 zdra|wa bud pllna miłoſti.
 Studu kaz|ny iwſye czſnoſti.
 Buoh chce | ſtobu przebywati.
 121^a aty budes ie ho matí.
 Tot uczyny⁹⁾ ſwatym duchē |
 zet¹⁰⁾ wtie wſtupi prawym uchem |

---

¹⁾ Wzdi W. — ²⁾ bidlte W. — ³⁾ przyblyzite W. —
⁴⁾ ty gfy swych K. — ⁵⁾ ſwym otewrzeſſ K. — ⁶⁾ my

1195 jenž v manželství přebýváte,
vezdy v čistotě bydlíte,
tak se k Bohu přiblížíte.

Amen.

Zdrávas Maria.

Zdráva milá matko božie,
tys všech svých sluh jisté zbožie;
ty činíš z chudých kniežata,
sim otvoříš rajska vrata.
5 Prosím tebe, božie matko,
pro tvé zmilitké dieťátko,
ty mně rač spomocna býti,
bych mohl tvú česť vždy chváliti.
Matko, pro tvých sedm radostí,
10 rač býti v mé(m) srdc(i) hostí,
abych tě i syna tvého
chválil podle smysla čsného.
Prvú radost tehdys jměla,
když uslyše ot anděla:
15 zdráva buď plna milosti,
studu, kázni i všie čsnosti!
Buoh chce s tobú přebývati
a ty budeš jeho máti.
Toť učiní svatým duchem,
20 žeť v tě vstúpi pravým uchem.

K. — 7) wmem srdczy K. — 8) Protwu radoſt gyefftos
K. — 9) vczyny to K. — 10) gyenz K.

Powiez my to posle bozy.
 Kto my | to vme srrdcze wlozy.
 5 aya sem | muzie neznala.
 anyt¹⁾ sem ho na|myśl brala.
 Boh chce swoy diw | uczynytí.
 Budes gey lehczye no|ssytí.
 bezbolestí gey porodís
 swe mu diewstwu²⁾ neuskodís.
 10 Gazt³⁾ | sem bozie poselnyczye.
 ieho wier|na sluzebnyczye.
 Stan sye podle | slowa tweho.
 wole krale nebes|skeho.
 Dobrzies sestro uczynyla |
 zes andielu uwierzila.
 15 Wierz zet | bude napllneno
 To czoz andielē | rzeczeno.⁴⁾
 Cztwrrtu radošt tehdy | gmiessie.
 Kdyz kalzbietie przila | biesse.
 zawitanye napoczatku |
 Tut⁵⁾ gy nazwa bozy matku.
 121^b Arz||kucz tys blahoslawena.
 zewsiech nay|swietieysye zena.
 Tot⁶⁾ me dietie ukazu|ge.
 genz⁷⁾ sye vmem brzissie⁸⁾ raduge |
 Tehdy ynhed⁹⁾ natom czassu.
 5 Gakz | zassysse¹⁰⁾ tweho hlaffu.
 poczie sye | wemnye metati.
 Swemu tworczy | chwalu¹¹⁾ wzdawati.

¹⁾ any K. — ²⁾ dyeweczstwu K. — ³⁾ Ia K. — ⁴⁾ Verše
 33—36 vynechány v K. — ⁵⁾ tu K. — ⁶⁾ to K. — ⁷⁾ ze

Pověz mi to, posle boží,
 kto mi to v mé srdce vloží;
 a já sem muže neznala
 aniť sem ho na mysl brala.
 25 Bóh chce svůj div učiniti,
 budeš jej lehce nositi;
 bez bolestí jej porodíš,
 svému děvstvu neuškodíš.
 Jazť sem božie poselnice,
 30 jeho věrná služebnice;
 staň se podle slova tvého
 vóle krále nebeského!
 Dobřes, sestro, učinila,
 žes andělu uvěřila;
 35 věř, žeť bude napln(ě)no
 to, což andělem řečeno.
 Čtvrtú radost tehdy jmieše,
 když k Alžbětě přišla bieše.
 Za vítanie na počátku,
 40 tuť ji nazva boží matkú
 a řkúc: Tys blahoslavena,
 ze všech najsvětějšíe žena;
 toť mé dietě ukazuje,
 jenž se v mém břiše raduje.
 45 Tehdy inhed na tom času,
 jakž zaslyše tvého hlasu,
 poče se ve mně metati,
 svému tvorci chválu vzdávati.

K. — ⁸⁾ tyele K. — ⁹⁾ Inhed rychle K. — ¹⁰⁾ zaslyšyech
 K. — ¹¹⁾ tobye synem czeť K.

Chwal¹⁾ ma duš|ſye hoſpodyna.
 tot geſt²⁾ flechetna | nowyna.
 10 Moy ſye duch ubozie³⁾ radu|ge.
 Genz nadwſym ſwietem kra|lige.⁴⁾
 Kdyz maria ſyn⁵⁾ porody.
 tat⁵⁾ | ſye gley radoſt przyhody.
 przigiedu | przedny trzie⁶⁾ krali.
 pohwiezdye | zwelike dali.⁷⁾
 15 akdyz przedny przy|giediechu.⁸⁾
 wſichny⁹⁾ zagedno klek|nyechu.
 dietatko bohem nazwachu |
 aſſwe gemu dary wzdachu.¹⁰⁾
 Kady'dlo mirru ízlato.
 Rzkucz czlowiecz|ſtwie bozſtwym¹¹⁾ ſwato.
 122^a ablazye | nam toho czaffu.
 hledagicz¹²⁾ nabozy | kraſu.
 Tu¹³⁾ ſye ſmatku namluwichu |
 Dietatka ſye napatrzichu.
 Day | gym ſýnu¹⁴⁾ gích zadanye.
 5 day gym | myle¹⁵⁾ pozehnanye.
 abychu ſi doſwich¹⁶⁾ | wlaſti.
 Bezboleſti¹⁷⁾ ibezſtraſti.
 adie|kugicz¹⁸⁾ hoſpodynu.
 Igeho mylemu¹⁹⁾ | ſynu.

¹⁾ Před veršem 49 nalezají se v K. ještě tyto verše:
 Sestro dobrzyes vczynyla Sestro dobrzyes vczynyla Zes
 angyelu vwyerzyla wyez zet bude naplneno to czot od-
 nyeho rzyeczeno. — ²⁾ to tye K. — ³⁾ buohu K. — ⁴⁾ ten
 genz nadſwyetem kraluge K. — ⁵⁾ ta K. — ⁶⁾ Przygy-

- Chval, má duše, hospodina!
 50 Toť jest šlechtná novina:
 můj se duch v Božě raduje,
 jenž nad vším světem kralije.
 Když Marja syn(a) porodi,
 tať se jej radost přihodi:
 55 přijedú před ni třie králi
 po hvězdě z veliké dáli;
 a když před ni přijediechu,
 všichni za jedno klekniechu,
 dieťátko Bohem nazvachu
 60 a své jemu dary vzdachu:
 kadidlo, mirru i zlato,
 řkúc: Člověčstvie božstvím svato
 a blazě nám toho času,
 hledajíc na boží krásu.
 65 Tu se s matkú namluvichu,
 dieťátka se napatřichu.
 Daj jim, synu, jich žádanie,
 daj jim milé požehnánie,
 abychu šli do svých vlastí
 70 bez bolesti i bez strasti
 a děkujíc Hospodinu
 i jeho milému synu.

---

dechu knye trzy K. — 7) hwyezdarzy ſwyelykymy dary K. — 8) Inhed yakz przyedny wendyechu K. — 9) wſſyczny K. — 10) dachu K. — 11) wbozſtwu K. — 12) hledagyz K. — 13) Tut K. — 14) naplny buoh K. — 15) da gym ſwe K. — 16) aby doſſly doſwe K. — 17) bezvrazu K. — 18) dyekugycze K. — 19) ſwatemu K.

- akdyz to zmlitke¹⁾ dietie
 byw | mnoho let nasssem²⁾ swietie.
 10 wstupil | nakrziz³⁾ trrpiel zany.
 nasswem tiele | hrozne⁴⁾ rany.
 Tut gey zidie⁵⁾ vmucz|chu.
 potom gey whrob polozichu |
 Trzeti den pogide zhrobu.
 anessa | koruhew ssobu.
 15 Tut gey maticzka | postrziete.⁶⁾
 Rzkucz witay moy myli⁷⁾ | kwiete.
 witay ma myla radofty⁸⁾ |
 witay moy zmlitky hosti.⁹⁾
 ablazie | mnye tie widucze.
 ablazie mnye | stobu gfucze.
 122^b Giz sem wlye truchlosti¹⁰⁾ zbyla.
 wlie sem¹¹⁾ radofty nabyła.
 Mat | spllnymt twogy¹²⁾ zadost.
 Obnowy¹³⁾ twu | sedmu radoft.
 wstupymt¹⁴⁾ nanebe przed|tobu.
 potom tie poymu zassobu
 5 Sied|nes semnu¹⁵⁾ nastoliczy.
 V otczika¹⁶⁾ naprawici |
 Gfucz kralowna wleho swieta.
 gfucz | wliech andielow¹⁷⁾ ofswieta.
 proffym¹⁸⁾ | tebe myly synu.
 otday my wlyech | hrziesnych wynu.
 10 abych gye mirzila | stobu.

¹⁾ Kdycz to przyezaduczye K. — ²⁾ nasswem K. — ³⁾ nakrz K. — ⁴⁾ ywzpodyal welyke K. — ⁵⁾ zyde K. — ⁶⁾ matka wstrzyete K. — ⁷⁾ zaduczy K. — ⁸⁾ muoy hosty zaduczy K. — ⁹⁾ ma radofty welyka K. — ¹⁰⁾ zalofty K. —

A když to zmilitké dietě,
 byv mnoho let na sěm světě,
 75 vstúpil na kříž, trpěl za ny
 na svém těle hrozné rány;
 tuť jej židie umučichu,
 potom jej v hrob položichu.
 Třetí den pojide z hrobu
 80 a nesa korúhev s sobú,
 tuť jej matička postřete,
 řkúc: Vítaj, můj milý květe,
 vítaj, má milá radosti;
 vítaj, můj zmilitký hosti!
 85 A blazě mně, tě vidúce;
 a blazě mně, s tobú jsúce.
 Již sem všie truchlosti zbyla,
 všie sem radosti nabyła.
 Máť, splnímť tvoji žádost,
 90 obnovi tvú sedmú radost:
 vstúpímť na nebe před tobú,
 potom tě pojmu za sobú.
 Sédneš se mnú na stolicí
 u otčíka na pravici,
 95 jsúc královna všeho světa,
 jsúc všech andělóv osvěta.
 Prosím tebe, milý synu,
 otdaj mi všech hříšných vinu,
 abych je mířila s tobú

¹¹⁾ ywŕŕye K. — ¹²⁾ Matko protwu ſylnu K. — ¹³⁾ obnow
 K. — ¹⁴⁾ wſtupugy K. — ¹⁵⁾ Syedeff vmne K. — ¹⁶⁾ vwo-
 czyka K. — ¹⁷⁾ Agſucz andyelfka K. — ¹⁸⁾ Verše 97—112
 jsou v K. v tomto pořádku: v. 109—112, 105—108 a 97—104.

Izanye stala prziedtobu.
 Mat|ko wewfems uslyffana.
 Bud tobie | ta prosba¹⁾ dana.
 zakohoz²⁾ budes pro|fiti.
 Chczy to³⁾ wfe rad uczynyti.
 Die|kugit myly synaczku.
 15 I moy mily⁴⁾ | gedynaczku.
 zes my raczil ten dar | dati.
 Ez sem twa dczy itwa matí⁵⁾ |
 Tys zlate zrrno⁶⁾ wybrane.
 hrzief|nym nautiechu dane.
 aty gfy wfi|ech bludnych⁷⁾ cziefta.
 123* az donebesske|ho miefta.
 Nuz my hrziefny⁸⁾ nebozat|ka.
 Tot gest nas otecz⁹⁾ y matka |
 wolaymy knyey wedne wnoczy |
 bynam raczila spomoczy.
 5 Milofti | usfweho syna.
 nepodle nasseho czy|na
 ale podle¹⁰⁾ smylowane.
 prziey | nam sfobu kralowane.
 Matko | krale nebeffkeho.
 wezrziz namie | nahrziefneho.¹¹⁾
 10 ty mye racz hrzie|chow zbawiti.¹²⁾
 Kfwemu synu przy|prawiti.¹³⁾
 Amen. |

¹⁾ radoft. K. — ²⁾ zacz ty mne K. — ³⁾ to vynecháno v K. — ⁴⁾ muoy smylytky K. — ⁵⁾ Ze slowu twa dczy ymaty K. — ⁶⁾ zrnche K. — ⁷⁾ tys wffych bludnych gyfta

100 i za ně stála před tobú.
 Matko, ve všems uslyšána,
 buď tobě ta prosba dána:
 za kohož budeš prositi,
 chci to vše rád učiniti.
 105 Děkujiť, milý synáčku
 i můj milý jedináčku,
 žes mi ráčil ten dar dáti,
 ež sem tvá dci i tvá máti.
 Tys zlaté zrno vybrané,
 110 hříšným na útěchu dané,
 a ty jsi všech bludných cesta
 až do nebeského města.
 Nuž my hříšní, nebožátka,
 toť jest náš otec i matka!
 115 Volajmy k něj ve dne v noci,
 by nám ráčila spomoci
 milostí u svého syna,
 ne podle našeho čina,
 ale podle smilování,
 120 přej nám s sobú kralování.
 Matko krále nebeského,
 vezřiž na mě na hřiesného,
 ty mě rač hřiechóv zbaviti,
 k svému synu pripraviti!

Amen.

K. — ⁸⁾ Sluz my hrzyeffna K. — ⁹⁾ totye náš otczyk K. —
¹⁰⁾ podle tweho K. — ¹¹⁾ wezrzy namye hrzyeffneho K. —
¹²⁾ zbawiti vynecháno v K. — ¹³⁾ ydny wecfty mnye pro-
 dlyty K.

- 123^b Swaty giene apofftole |
 Gefftos fziheziffem przifftole |
 Weliky cztwrtek fedyal |
 Tut tagenftwie fwe powydial |
 5 Ynakrzizi ftogye opiet |
 Porucziltye ten drahy kwiet |
 Matku milu fwemu fluzye |
 Snyztos bidlyl zde nadluzye |
 Wtom poruczeny zaczyelo |
 10 Porucziemt fwu duffy ytyelo |
 yfwe wffye przately ktonu |
 by kazdy potrzebu wdomu |
 Skrzie tye mohl dobru gmyety |
 Amnye gye take racz przyety |
 15 Yeffczet wiecze proffy tebe |
 Wolagie wzdy ktobye wnebe |
 by obezriel mu wiecz prawye |
 ydal mi wftupity (w)zdrawye |
 Wdobry ftaw awnem ftaty ||
 124^a Awiernye fye hrziechow katy |
 bich nycz nemohl vczynyty |
 Gymz by mye chtiel buoh winyty |
 Gedno fwemu tworczy kchwale |
 5 ywffyem fwatym nenamale
 Donazd duffye wmem tyele |
 Takez wnoczi ywdny vbyele |
 bich wzdy vftawnye fluzyl bohu |
 Zaby poprzał mnye nebohu |

Svatý Jan apoštol.

Svatý Jene apoštole,
ježtos s (J)ežíšem při stole
veliký čtvrtek sedal,
tuť tajenstvie své pov(ě)ďal.
5 I na kříži stoje opěť,
poručiltě ten drahý květ,
matku milú, svému sluzě,
s nížtos bydlil zde na dlúžě.
V tom poručení za celo
10 porúciemť svú duši i tělo
i své vše přátely k tom(u),
by každý potrebu v domu
skrže tě mohl dobrú jmieti
a mně je také rač přieti.
15 Ješčeť více proši tebe,
volaje vždy k tobě v nebe,
by obezřel mú věc právě
i dal mi vstúpiti zdravě
u dobrý stav a v nem státi
20 a věrně se hřiechóv káti,
bych nic nemohl učiniti,
jímž by mě chtěl Buoh viniti,
jedno svému tvorci k chvále,
i všem svatým ne na mále.
25 Do(ň)a(dž) duše u mém těle,
takéž v noci i v dni v biele,
bych vždy ustavně slúžil Bohu,
za by popřál mně nebohu,

10 Kdyz my bude odsad gyty |
 yštohoto swieta ſnyty |
 Wierne ſpowiedy ſkruffenye |
 Awſſyem hrziechom odpuffcenye |
 Wſſiczku bozy prawdu wzyety |
 15 Awiecz bozi myloſt gmyety |
 Kdyz wiſtupy duſſye ſztyela |
 Aby gyſtye cziele gmyela |
 Wiecznu radoſt bezſkonczenye |
 Syey radoſty konczie nenye ||
 124^b Tu kdez bydly buoh wtrogicz |
 Sedy votczie naprawiczi |
 AMEN geſt |

125^a SEwczy diwnye przebywagyu. |
 Czaſto ſwym zenam zle lagyu |
 Kdyz ho zena gme trefktatí.
 Neda|ducz gmu wkoſtky ghratí.
 5 an ſye | rozhnyewagie ztoho.
 Czaſtot gley | przibígie mnoho.
 yako ieden ſwecz | czynyeſſe.
 Ten ſwey zenye ra^dlagieſe |
 ana weczye wgednu dobu
 Czo mí | uczynyti ſtobu.
 10 Racz ſlyſſietí moy | mily muzy.
 wſak widis mu iſwu | nuzy

když mi bude odsad jíti
 30 i s tohoto světa sníti,
 věrné zpovědi skrušenie
 a všem hřiechóm odpuščenje,
 všicku boží pravdu vzieti
 a věč boží milost jmieti;
 35 když vystúpí duše z těla,
 aby jistě cele jměla
 věčnú radost bez skončenie,
 sěj radosti konce nenie,
 tu kdež bydlí Buoh v trojici,
 40 sedí u otce na pravici.

Amen.

S a t y r y:

1. O ševcích.

Ševci divně přebývajú,
 často svým ženám zle lajú:
 když ho žena jme tresktati,
 nedadúc j'mu v kostky jhráti,
 5 an se rozhněvaje z toho,
 častoť jej přibije mnoho.
 Jako jeden švec činieše,
 ten svej ženě rá(d) lajéše;
 ana vece v jednu dobu:
 10 Co mi učiniti s tobú?
 Rač slyšeti, můj milý muži!
 však vidíš mú i svú núzi,

ze chczes wzdy wkrrczmye | lezietí.
 Dietky chtie hladem zemrze|ti.
 powíz offwych dietkach zahe |
 widis gie boffe inahe.
 15 aby gym | mohl prziodietí.
 Iztrawiczye utie|zietí.
 Swecz powiedie zenye dwor|nye.
 Rzka gmain prodayne cztwo|ry fkornye.
 Ty fkornye zawier|dunk prodam.
 125^b atobie ty pe|nyezie dam.
 Obratiz gie nasswe diety |
 Gazt gych nechczy kfobie wziety.
 Ona | poczie diekowati.
 Rzkucz kdy fye chczwie | natrrh brati
 Ty fkornye spieffe prodati |
 5 Adel tiem neotkladati.
 Chczewiel gytí | upondielí.
 zdali nagy buoh nadiely |
 Tehdy on fwey zenye weczye.
 Zeno | mnye fye naten trrh nechcze.
 Poyde|wie wecztwrtek rano.
 10 Tut bude lepe | prodano.
 akdyz fye naten trh bra|sta.
 Skornye zawierdunk prodasta |
 Swecz weczye czoy uczynyti.
 Gyzt | my fye chcze welmy pití.
 zeno chczes | dokrrczmy gití
 15 Gedyny halerz propí|ti.
 Ona gemu wtom powoli
 Rzku|czy stan fye potwey woli.

že chceš vždy v krčmě ležeti,
dietky chtie hladem zemřieti;
15 poviz o svých dietkách záhe,
vidíš je bosé i nahé,
aby jim mohl přiodieti
i stravage utěžeti.
Švec povědě ženě dvorně,
20 řka: Jmám prodajné čtvery škorně,
ty škorně za věrdunk prodám
a tobě ty penieze dám;
obratíž je na své děti,
jazť jich nechci k sobě vzieti.
25 Ona poče děkovati,
řkúc: Kdy se chceš na trh bráti,
ty škorně spieše prodati
a dél tiem neotkládati,
chcevě-l' jíti u pondělí,
30 zda-li nají Buoh nadělí?
Tehdy on svej ženě vece:
Ženo, mně se na ten trh nechce;
pojdevě ve čtvrtek ráno,
tuť bude lépe prodáno.
35 A když se na ten trh brasta,
škorně za věrdunk prodasta.
Švec vece: Coj' učiniti?
jižť mi se chce velmi píti;
ženo, chceš do krčmy jíti,
40 jediný halér propiti?
Ona jemu v tom povoli,
řkúci: Staň se po tvej vóli.

*

- akdyz | dokrrczmy gidefta.
 Brrzo trzy krošie | propiſta.
 Inhed poczie ſwecz hleda|ty.
 126^a z^aa by mohl ſkym wkoſtky || ghrati.
 Akdyz to uzrzie hoſpodarz.
 po|wiedie ſewczy ten krrczmarz.
 Hoſti chcz|eſli wrrczy krichle.
 Neb ty neb gaz zy|ſczes rychle
 5 Swecz bezewſeho pota|za.
 Zenye wierdunk datı kaza.
 Po|czie ſnym krichle metati.
 Chtie na|krrczmarzy wyghratı.
 Prſıſtupıwſy | zena knemu.
 Powiedie tak muzy | ſwemu.
 10 Muzy weczye nedamt ghra|tı.
 Slibıls mnye ten wierdunk da|tı.
 Gyz ſſwie trzy kroſſie propıla |
 Bychwie wiecz neutrati.
 Swecz | ſwey zenye tak ottuſſy.
 arzka ze|no wierz mey duſſy.
 15 prwe nez trzy | kroſſie ztraczy.
 az drzewnye trzy | wſye nawraczy.
 Nechat nan ſadym | pokroſſy.
 Tohot yaz natobie proſſy |
 plat weczye ıeden kros ıemu.
 Ipro|wrrze ten kros knemu.
 126^b Iſſady dru|hy nan ſpieſſe.
 Ten kros opiet prowrr|zieſſe.
 Oſm wrrhow weſdy poſpolu.
 ztrati | ſwecz utoho ſtolu.

A když do krčmy jidesta,
brzo tři kroše propista.
45 Inhed poče švec hledati,
z(d)a by mohl s kým v kostky jhráti.
A když to uzře hospodář,
povědě ševci ten krčmář:
Hosti, chceš-li vrci krychle?
50 neb ty neb jaz zíščeš rychle.
Švec beze všeho potaza
ženě věrdunk dáti káza;
poče s ním krychle metati,
chtě na krčmáři vyjhrati.
55 Přistúpivši žena k nemu,
povědě tak muži svému:
Muži, vece, nedámť jhráti,
slíbils mně ten věrdunk dáti;
již svě tři kroše propila,
60 bychvě viac neutratila.
Švec svej ženě tak ottuši
a řka: Ženo, věř mej duši,
prvé než tři kroše ztraci,
až dřevnie tři vše navraci;
65 nechať naň sadím po kroši,
tohoť jaz na tobě proši.
Plať, vece, jeden kroš jemu
i provrže ten kroš k nemu;
i sadí druhý naň spieše —
70 ten kroš opěť provrzieše.
Osm vrhóv vezdy pospolu
ztrati švec u toho stolu.

Zena uzrziwſy to we|czye.
 Mily muzy neyhray wiecze.
 5 New|iernyet nakoftku mecze.
 any kdy ko|ftku zaklekcze.
 On wecze poczakay | malo.
 Gefczet my piet kroffiow oftalo |
 Nebt tu piet knemu prowrrhu.
 nebo | drzewnych offm uywrrhu.
 10 zena | gmu poczie branyti.
 Rzkucz muſſys | mie drzew zabiti.
 Nedamt oftatka | proyhrati.
 Muſſys my gey ynhed dati |
 On weczye zla zeno przieftan.
 Neb wet|czas budu nekazan.
 15 Krrczmarz weczye | bud kazana.
 pany neb budes ſwaza|na
 Ghray prony precz neymyey pe|czie.
 Nechay at ſye horzem wſtecze |
 Akdyz ho keyhrzie przípawí.
 In|hed gey wſiech penyez zbawi
 127* Swecz || chtieffe nazaklad ghrati.
 zena íemu | poczie lati.
 Rzkucz ba hubencze hu|beny.
 Kemnye ſwe wiery neplny. |
 Tys byl mnýe ten wierdunk otdal |
 5 agýzs gey hanebnye proyhrat.
 ye|ſcze chczes nazaklad ghrati.
 Buoh | dayt ſye dyablu doſtati.
 On wecze | nemluwíz mnoho.
 Nebot mye bude | hnyew ztoho.

Žena, uzřevši to, vece:
Milý muži! nehraj více;
75 nevěrněť na kostku mece
ani kdy kostkú zaklekce.
On vece: Počakaj málo,
ještěť mi pět krošív ostalo;
nebt tu pět k nemu provrhu,
80 nebo dřevních osm vyvrhu.
Žena j'mu poče brániti,
řkúc: Musíš mě dřiev zabiti,
nedámť ostatka projhráti,
musíš mi jej inhed dáti.
85 On vece: Zlá ženo, přestaň!
neb vetčas budu nekázán.
Krčmář vece: Buď kázána,
paní, neb budeš svázána!
Jhraj pro ni přeč, nejměj péče;
90 nechaj, ať se hořem vzteče.
A když ho ke jhře připraví,
inhed jej všech peněz zbaví.
Švec chtieše na základ jhráti,
žena jemu poče láti,
95 řkúc: Ba, hubenče hubený,
ke mně své viery neplný!
tys byl mně ten věrdunk otdal
a jižs jej hanebně projhrál;
ještě chceš na základ jhráti?
100 Buoh dajť se ďáblu dostati.
On vece: Nemluviž mnoho,
neboť mě bude hněv z toho;

- 10 Razut berz ſye precz | bĕdnycze.
 Nebt wten czas ofſiĝi lĭcze |
 Ona prĕſkocĕiſy knemu
 Iwytrr|ze koſtky ĭemu.
 Swecz ſye rozhnye|wagie nany.
 I da gĕy policzek dla|ny.
 Tu gy prĕieſtol zawrch ſklony |
 15 Dĭw ze gĕy hlawy neſlomy.
 poczie | gy tlaczĭti nohu.
 ana upie kŕywmv | bohu.
 Nabĭw ſye gĕ wyeho domu |
 Iweczye krrczmarzy tomu.
 Hoſpoda|rzy buoh tie zehnay.
 127^b probuoh na|mye ſye nehnyeway.
 Muſſyl ſem to uczynyti |
 wtwem domu nekazan byti.
 To wſe pro|tuto zlu kozy.
 yazt gĕy toho doma zho|zy.
 akdyz czyeſtu ſpolu gdieſta.
 5 wten czas | ſye ſpolu ſmyrzieſta.
 poczie ſwe zeny | proſſyti.
 Rzka racz mnye to otpuſtiti.
 Ona | ĭemu odpowĕdie.
 Rzkuczy yaz to dobrz|ie wĕdie
 ze ty wĕlmy zly obyczĕy mas |
 Czo dobudes to wſe proyhras.
 10 welecht | natrh upondielĭ
 Rzkucz tut nagy boh | nadielĭ.
 aty poczie otkladati.
 achtie do|czſtwrtka nechati.

- razuť, beř sě přeč, biednice,
nebf v ten čas ošiji líce.
105 Ona přiskočivši k nemu
i vytrže kostky jemu.
Švec sě rozhněvaje na ni
i da jej políček dlaní;
tu ji pře(s) stól za vrch skloni,
110 div že jej hlavy nezlomi;
poče ji tlačiti nohú,
ana úpie k živ(u) Bohu.
Nabiv sě jé v jeho domu
i vece krčmáři tomu:
115 Hospodáři, Buoh tě žehnaj!
Pro Buoh na mě sě nehněvaj;
musil sem to učiniti,
v tvém domu nekázán býti,
to vše pro tuto zlú kóži,
120 jazť jej toho doma zhozi!
A když cestú spolu jdiesta,
v ten čas sě spolu smířieta.
Poče své ženy prositi,
řka: Rač mně to otpustiti.
125 Ona jemu odpovědě,
řkúci: Jaz to dobře vědě,
že ty velmi zlý obyčej máš;
co dobudeš, to vše projhráš.
Velechť na trh u pondělí,
130 řkúc: tuť nají Bóh nadělí;
a ty poče otkládati
a chtě do č(t)vrтка nechati.

Kdyz ty gdes natrh | wecztwrtek.
 T^{ch}dy wtie wstupi malý | czrrtek.
 I oslepi twogy oczy.
 15 ze otko|stek nebudes moczy.
 Ongiey weczye | myla zeno.
 Gyzt gest wfechno pro|wrrzeno.
 Ty nerod nato nycz tbatí |
 Mussymt twu potrebieu datí
 Tu so|bie wfe otpustísta.
 128^a adobra przietele || bysta.
 Tak swecz díwoczye przebywa |
 zet swych penyez wkrzczmye zbywa |
 Iczasto gmu sye przihodi.
 zet ízakladow | otchodi.
 ant zlu plachtu prodra nasie |
 5 vzrzís ho zkrczmy wytassye.
 pobiehne | iako bezsmysla.
 aplachta nanem ot|wíla.
 Zatiem nan lide wzwolagy |
 Mnozy nan blatem wzkydagy.
 przibie|hnat doffwych katrrczy.
 10 Tu gey ze|na donych wstrczy.
 Isswyne sye zakā|namy.
 yako zly pes prostrzied fla|my.
 prziehubene ieho bydlo.
 Mohlby | radiegy zwatí mydlo.
 nez tak ha|nebnye bydliti.
 15 nycs dobreho ne|uzity

Když ty jdeš na trh ve čtvrtek,
t(eh)dy v tě vstúpí malý črtek
135 i oslepí tvoji oči,
že ot kostek nebudeš moci.
On jej vece: Milá ženo!
jižť jest všechno provrženo;
ty neroď na to nic tbáti,
140 musímť tvú potřebu dáti.
Tu sobě vše otpustista
a dobrá přieteľe bysta.
Tak švec divoce přebývá,
žeť svých peněz v krčmě zbývá;
145 i často j'mu se přihodí,
žeť i základov otchodí;
anť zlú plachtu prodra na sě,
uzříš ho z krčmy vytasě;
poběhne jako bez smysla
150 a plachta na nem otvisla.
Zatím naň lidé vzvolají,
mnozí naň blátem vzkýdají.
Přiběhnať do svých katrčí,
tu jej žena do nich vstrčí;
155 i svine sě za kamnami
jako zlý pes prostřed slámy.
Přehubené jeho bydlo;
mohl by raději žvátí mýdlo,
než tak hanebně bydliti,
160 ničs dobrého neužiti.

- Okonšelech newiernych* |
- Konšele raczte slyssietí.
 amnye | wtom zazle neymíeti.
 Gmate | nassobie zlu wadu.
 Krziwym dawas | dobru radu.
 128^b Pohrzechu wtō mnoho || bludie.
 Ze prawe krziwelnye sudy |
 Przida chudy czlowiek knemu.
 ibude | tak rzeczy iemu.
 Dobry druze tebet | proffy.
 uczyn zasswe matky duffy |
 5 pomoz my newyny zbyti.
 Chczut | twoy modlitewnyk byti.
 By tye | myli buoh uzdrawil.
 I tie wlyech | twych hrziechow zbawil.
 Konfel | sye nycz nepotiezie.
 10 Inhed yeho | sam otieze.
 Rzka mozh czo zamoy | trud byti.
 Snadt bych pomohl toho | zbyti.
 Tento chudy tu rziecz slyssye |
 Stane przednym frrdczem wzdyssie.
 15 Rzka b(v)oh wie neymamt czo | dati.
 probuoh racz mi pomahati |
 • Kdyz konfel uslyssi czo gest.
 wten | czas nalezne sobie tu left.
 Rzka | susiede prawit tobie.
 Teprw sem | wzpomanul sobie.
 129^a Gmamt byty || zaitra naroczye.
 prosseno mne yme|ho otczye.
 Tu gmam przywesti kup|wu.

(2.) *O konšelech nevěrných.*

Konšelé, račte slyšeti
a mně v tom za zlé nejmieti:
jmáte na sobě zlú vadu,
křivým dáváš dobrú radu.
5 Po hříechu v tom mnoho blúdie,
že pravé křivelně súdie.
Přída chudý člověk k nemu
i bude tak říeci jemu:
Dobrý družel! tebeť proši,
10 učíň za své matky duši,
pomoz mi neviny zbýti;
chcuť tvój modlitevník býti,
by tě milý Buoh uzdravil
i tě všech tvých hříechóv zbavil.
15 Konšel se nic nepotieže,
inhed jeho sám otieže,
řka: Móz-li co za mój trud býti,
snadť bych pomohl toho zbýti.
Tento chudý, tu řeč slyše,
20 stane před ním, srdcem vzdýše,
řka: Buoh vie, nejmámť co dáti,
pro B(ó)h rač mi pomáhati.
Když konšel uslyší, co jest,
v ten čas nalezne sobě tu lešť,
25 řka: Súsěde, praviť tobě,
teprv sem vzpomanul sobě:
jmámť býti zajtra na roce,
prošeno mne i mého otce.
Tu jmám přivéstí ku právu:

Suffied fuffiedu ukradl krawu |
 popros nyekoho gyneho.
 5 atie przie|flyffy newynneho.
 Tento poyde pre|cz otneho.
 przide druhy ptagie ieho |
 akdyz fye gehu doptage.
 nyeczo fbo|zie ffobu ffobu gmagie.
 Bude rzeczy | racz flyffietı.
 10 pane czot chczy powie|dietı.
 Slyffal fem zes mudry konfel |
 proto fem fiem ktobie prziffel |
 aby my dal ztoho radu.
 vczynyl | fem hroznu fwadu.
 yednoho fem | obelhawıl.
 Druheho dofmrrtı zabil |
 15 proffymt by fye wto uwazal.
 dalt | bych rad czo by sam kazal.
 Kdyzt | konfel uflyfy toto.
 weczye gmu | nemut fye proto.
 Chczut pomoczy | toho zbytı.
 ale hrziwnyt my dobitı ||
 129^b Muffymt myflıtı prziemnoho.
 Abych tie | wyprawıl ztoho.
 On weczye moy mily | pane
 Tot natwey miłoftı ftane.
 weczie | neulewymt ikroffie.
 5 By stal dopuol | leta proffye.
 Muffymt gmietı hroznu | pracy
 I ffwehot spanye ukraczy.
 zet | tie wzdy ktomu przywedu.

- 30 súsěd súsědu ukradl krávu.
Popros někoho jiného,
a(t) tě přeslyší nevinného.
Tento pójde přeč ot neho,
přide druhý, ptaje jeho,
35 a když se jeho doptaje,
něco zbožie (s sobú) jmaje,
bude říci: Rač slyšeti,
pane, coť chci pověděti.
Slyšal sem, žes múdrý konšel,
40 proto sem sěm k tobě přišel,
aby mi dal z toho radu,
učinil sem hroznú svádu:
jednoho sem obelhavil
druhého do smrti zabil.
45 Prosímť, by se v to uvázal;
dalť bych rád, co by sám kázal.
Kdyžť konšel uslyší toto,
vece j'mu: Nemuť se proto,
chcuť pomoci toho zbýti,
50 ale hřivnyť mi dobyti;
musímť mysliti přemnoho,
abych tě vypravil z toho.
On vece: Mój milý pane!
toť na tvej milosti stane.
55 Vece: Neulevímt i kroše,
by stál do puol léta, proše.
Musímť jmieti hroznú práci
i svéhoť spanie ukráci,
žeť tě vždy k tomu přivedu,

Zet dam | ztoho dobru radu
 Ten gıfty fye ne|potazaw.
 10 Hned hrziwnu zklyna wy|wazaw.
 weczye racziz hrziwnu wz|ietı.
 Atu pracy omnye gmyetı.
 Takt | konfel pohrziechu bludy.
 Zet mnoho | listıwie wyludy.
 ny probuoh ny pro|wıye swate.
 15 yedno prořbozıce klate |
 Ktoz fye řkolaczem utecze.
 Ten gyuz | neyma nato peczie.
 powies gmu prz|ıhodu řwogy.
 Kdyz on uslyřřy rziecz | twogy.
 naleznet tolik chytrořtı.
 Kon|fel sobie ymudrořtı.
 130• Zet tie uczyny || praweho.
 azpraweho krziwedlneho |
 Tı řu tak zuffalı lidie
 Tak řwym | řmyřlem diwnye bludie
 vmye mno|hym radu datı.
 5 affam nato nechcze | tabatı.
 By toho řpokoiem nechal |
 By krziwych kolacziew nebral.
 hu|beny bude twoy kolacz.
 azth Rzku | tobie dopkła racz.
 Rad by wratıł | ty penyezze.
 10 Kdyz powıřnes ulemıe|zie
 upekelneho rzetiezze.
 Kdez budess | nęwieky wiezze

- 60   žeť dám z toho dobrú radu.
Ten jistý sě nepotázav,
hned hřivnu z klína vyvázav,
vece: Račiž hřivnu vzieti
a tu práci o mně jnieti.
65   Takť konšel po hříechu blúdí,
žeť mnoho l(s)tivě vylúdí,
ni pro Buoh ni pro vše svaté,
jedno pro zbožice klaté.
Ktož sě s koláčem uteče,
70   ten juž nej má na to péče:
povieš j'mu příhodu svoji,
když on uslyší řeč tvoji,
nalezneť tolik chytrosti
konšel sobě i múdrosti,
75   žeť tě učiní pravého
a z pravého křivedlného.
Ti sú tak zúfalí lidie,
tak svým smyslem divně blúdie,
umie mnohým radu dáti
80   a sám na to nechce tbáti,
by toho s pokojem nechal,
by křivých koláčev nebral.
Hubený bude tvój koláč,
ažť řkú tobě: Do p(e)kla rač!
85   Rád by vrátil ty peniezě,
když povisneš u lemiezě,
u pekelného řetězě,
kdež budeš n(a) věky věžě.

Olšcie aoczbanu |

- Liška iednu biehagicy.
 Giefti sobie | hledagicy.
 vbieze dogednyech | puſtek.
 ano wnych iedyny chruſtek |
 15 weczye powiez my to chruſte
 Czie | gfu toto chyſſie puſte.
 On gey tako | odpowiedie.
 Rzka gaſt ſam newie|die.
 Teprw ſem yedno prziffel ſiem |
 Neymam nycze czyńty ſtiem.
 130^b Liška || poczie ſye toczytí
 By mohla czo uhonyty |
 Toczywſy ſye ſiemo itam
 Iubieze kp|uſtym kamnam.
 Adkdysz. ſye wnyey|ſtiegi wtoczy.
 5 Inhed wkamnach czba|na zoczy.
 weczye dobry weczyer czba|ne.
 Kak ſye gmaſ moy myly pane |
 Czban liſczye nycze neweczye.
 aona | wzemſy gey naplecze.
 potieſczy ſye | ſnym wen zpuſtek.
 10 Tu gí potka onē | chruſtek.
 weczye liška czo to neſſes.
 ze | nohamy iedwa pletes.
 Ona weczye | neſſu czbana.
 Meho miłoſtneho pa|na.
 zdaffe ſye gey neſti tiezek.
 wzne|ſſy gey naieden brziezek.
 15 Ipuſti gey | dolow opak.

O lišce a o čbánu.

Liška jednu behající,
jésti sobě hledající,
uběže do jedněch pústek,
ano v nich jediný chrústek.

5   Vece: Pověz mi to, chrúste,
čie jsú toto chyše pusté?

On jej tako odpovědě,
řka: Jazť sám nevědě;
teprv sem jedno přišel sěm,
10   nej mám nič činiti s tiem.

Liška poče sě točiti,
by mohla co uhoniti;
točivši sě sěmo i tam
i uběže k pustým kamnám;
15   a když sě v niejstěji vtoči,
inheď v kamnách čbána zoči.

Vece: Dobrý večer, čbáne!
kak sě jmáš, mój milý pane?
Čbán lišce nič nevece;
20   a ona vze mši jej na plece,
potěšči sě s ním ven z pústek,

Tu ji potka onen chrústek,
vece: Liška, co to neseš,
že nohami jedva pleteš?
25   Ona vece: Nesu čbána,
mého milostného pána.
Zdáše sě jej nésti těžek,
vznesši jej na jeden březek
i pusti jej dolóv opak,

*

- Rzkucz 1azt tobie uczy|ny tak.
 weczye poydiz dolow czba|ne.
 Tiezeks my nefti moy pane |
 Czban fye dolow fhory pokotí.
 Lifka | fye ponyeý· bieziecz upoti.
 131^a weczie || czbane procz biezis prudczie.
 prziefaldis my skoro frrdçe.
 akdyz czban | narowny bieffe.
 wiecz fye kotiti ne|moziessie.
 5 weczye lifka. kde gdes czba|ne.
 zdalis uftal mily pane.
 pakly | nechczes semnu giti.
 Gaz chczy tobie | uczynyti.
 ze poydes semnu bezdieky |
 Kdez fie newratis nawieky.
 przywa|zawfy czban kuoczassu.
 10 weczye 1az | tie tam doneffu.
 Budes upiti nass|we horze.
 plawagie iako profied | morzie.
 Akdyz przibieze kftudnyczy |
 Bieda lifczye hubenyczy.
 Mnyese | oklamagicz czbana.
 15 Nalit fye ob|ludy fama.
 weczye czbane ke fie mod|lis.
 zlehos vmyfle ze tiem dlis.
 ona | nycz nepomeskawfy.
 Czban kocza|fu przywazawfy.
 wzleze wzhoru na|ohlubnyczy.
 Ipufti czbana wftudnici. ||
 131^b weczye kdyz fye nechczes modliti.

- 30   řkúc: Jazť tobě učini tak,
vece, pójdiž dolóv, čbáne;
těžeks mi nésti, mój pane!
Čbán sě dolóv s hory pokoti,
liška sě, po něm běžiec, upoti,
35   vece: Čbáne, proč běžíš prudce?
přesadíš mi skoro srdce.
A když čbán na rovni bieše,
viec sě kotiti nemožieše.
Vece liška: Kde jdeš, čbáne,
40   zda-lis ustal, milý pane?
Pak-li nechceš se mnú jíti,
jaz chci tobě učiniti,
že pójdeš se mnú bezděky,
kdež sě nevrátíš na věky.
45   Přivázavši čbán k uocasu,
vece: Jaz tě tam donesu,
budeš úpiti na své hoře,
plavaje jako pros(tř)ed moře.
A když přiběže k studnici,
50   běda lišce hubenici!
Mnieše oklamajíc čbána,
nalit sě oblúdi sama.
Vece: Čbáne, ké sě modlíš;
zléhos úmysle, že tiem dlíš.
55   Ona, nic nepomeškavši,
čbán k ocasu přivázavši,
vzleze vzhóru na ohlubnici
i pusti čbána v studnici,
vece: Když sě nechceš modliti,

Gaz tie | muſſym utopití
 Czban poczie ſwrchu | plawatí.
 poczie liſka nan wolatí.
 Rzkucz | czbane brrzo wiz offobie
 5 Gyzt geſt wel|mí zle otobie.
 Razut pokorz my ſye | iedynu.
 aotpuſtymt wſy twu wynu |
 Czban a lzye mluwití nebieſſe.
 Nebo | zhlyný ſlepen bieſſe.
 Tehdy ſye liſka | rozhnyewawſy.
 10 Czban a uwodu wra|zywſy.
 weczye gízt ſem doſtí howiela | tobie.
 Czoſ vhoneſt gmyey to ſobie |
 Czban ſye poczie zalewatí.
 wody ſye | wen nalewatí.
 Liſky kſobie potaha|tí.
 Liſka ſye poczie ottahatí.
 15 weczye | liſka netak czbane.
 Gaſt ſpilegí mily | pane
 Tehdy czban poczie bobtatí.
 wo|dy ſye wen nalewatí.
 hlube ſye poh|rziziewatí.
 Liſka poczie wzdy wolatí |
 Rzkucz bieda czo my ſie chce ſtatý ||
 132* weczye myly czbane otpuſt my to |
 ayaz tobie ſlibugí to.
 zet nechczy | tobie ſkodití.
 Racz mye nebozku | zywití.
 Ona toho rzeczy netaze.
 5 az gy | czban kſobie przítaze.

- 60 jaz tě musím utopiti.
Čbán poče svrchu plavati,
poče liška naň volati,
řkúc: Čbáne, brzo viz o sobě;
jižť jest velmi zle o tobě.
- 65 Razuť, pokoř mi se jedínú
a otpustímť vši tvú vinu.
Čbán(u) lzě mluviti nebieše,
nebo z hlíny slepen bieše.
Tehdy se liška rozhněvavši,
- 70 čbána u vodu vrazivši,
vece: Jižť sem dosti hověla tobě,
cos uhonil, jměj to sobě!
Čbán se poče zalévati,
vody se veň nalévati,
- 75 lišky k sobě potáhati.
Liška se poče ottáhati.
Vece liška: Ne tak, čbáne,
jazť spfleji, milý pane!
Tehdy čbán poče bobtati,
- 80 vody se veň nalévati,
hlúbe se pohřžievati;
liška poče vždy volati,
řkúc: Běda, co mi se chce státi!
vece, milý čbáne! otpusť mi to
- 85 a jaz tobě slibuji to,
žeť nechci tobě škoditi,
rač mě nebožku živiti.
Ona toho řieci netaže,
až ji čbán k sobě přitaže;

Ona fye wftud|nyczy wrze.
 Inhed gy czban nadno | wtr(r)ze.
 Tu gley neda wiecz wznyk|nuti
 Muffy bezdieky utonuty.
 Tak | fie lifka priemudrzila.
 10 Swoy ziwot | marnye ztratila
 Otczbana zhlyny | ſepeneho.
 zbyla lifka zywota ſwe|ho

~~~~~

Ozlych kowarzech |

Kowarzy wy znamenayte.
 zleho | fie diela chowayte.
 15 Gáz wy wy|ſtrziehagy ztoho
 Byſte fye chowali | toho.
 Geſto mnozy to czynyte.
 wy | ztoho hrziechu nemnyte.
 By ztoho | kdy mohl hrziech byti.
 Ze chcesz zle | ſbozie dobyti.
 132^b wzwieda zlodiey two||gie chyſſie.
 przide ktobie wnoczy tiſſye |
 Idie myly miſtrze racz ſyem wſtatí
 Chczi | tobie dobrí dar dati.
 By tie mnye to | taynye ſkował.
 5 Czoż bych yaz tobie | rozkazal.
 By my mocznu pilu ſkoual |
 Bych gyu wſie zeleza lamal.
 By nycz | przednyu neoſtalo.
 any mnoho any | malo.
 Czoż bych otzeleza uzrziel.

90 ona se v studnici vrže,
 inhed ji čbán na dno vtrže;
 tu jej nedá viac vzniknúti,
 musí bezděky utonúti.
 Tak se liška přemúdrila,
 95 svůj život marně ztratila;
 ot čbána z hlíny slepeného
 zbyla liška života svého.

(Satiry: 3.) O zlých kovářích.

Kováři, vy znamenajte:
 zlého se diela chovajte;
 jaz vy vystřiehaji z toho,
 byste se chovali toho.
 5 Ježto mnozí to činíte,
 vy z toho hříechu nemníte,
 by z toho kdy mohl hříech býti,
 že chceš zle zbožie dobyti.
 Vzvěda zloděj tvoje chyše,
 10 přijde k tobě v noci tiše
 i die: Milý mistře, rač sěm vstáti,
 chci tobě dobrý dar dáti,
 bytě mně to tajně skoval,
 což bych jaz tobě rozkázal:
 15 by mi mocnú pilu skoval,
 bych já vše železa lámal,
 by nic před ňú neostálo,
 ani mnoho ani málo;
 což bych ot železa uzřel,

aby | to wše pílú přietrziel.
 10 aktomu zoczie|lí nozie.
 Gymyz přiestrzihl wše czo | ye.
 Ktomu skuy my klicziew defiet |
 aby gym neostal wes swiet.
 Czoz | bych chtiel kde otmykatí.
 By to ne|mohlo oftatí.
 15 akdyz mu to wše rozka|za.
 yakot mut frrdczie pomaza
 Tut | rziecz kowarz rad uslyffie
 Hned by zlo|diegy ottuffie.
 Rzka tot mile wše | rad fdiegy.
 Nozie pílí přizhotugy. |
 Gedno ty pomyflí omnye.
 133^a aby my || zaplatíl rownye.
 Tehdy zlodiey to | wše myna.
 wygma wierdunk zšwe'ho klyna.
 Tentotí weczye wierdük | dam.
 adruhy az przigiedes knam |
 5 Naleznes ny prostrzied.
 Przides pílí | nozie neffa.
 Tut tobie wšechno za|placzy.
 Twe ufile itwu pracy.
 Takt | kowarz šbozie dobywa.
 zet rad šzlo|diegy przebywa.
 10 Druhet iaz doneho | wiedie.
 Ikazdemut nan powiedie |
 Kdyztot komu kon ukuge.
 Mno|hemut to rad šlibuge.
 Rzka dobrze | sem twoy kon ukowal.

- 20 aby to vše pilú přetřel,
a k tomu z oceli nože,
jimiž (bych) přestřihl vše, co (se může).
K tomu skuj mi klíčov desět,
aby jim neostál veš svět;
25 což bych chtěl kde otmykati,
by to nemohlo ostati.
A když mu to vše rozkáza,
jakoť muť srdce pomaza,
tuť řeč kovář rád uslyše,
30 hned by zloději ottuše,
řka: Toť mile vše rád sději,
nože, pily přihotuji;
jedno ty pomysli o mně,
aby mi zaplatil rovně.
35 Tehdy zloděj, to vše mina,
vyjma věrdunk z svého klína:
Tento ti, vece, věrdunk dám
a druhý, až přijedeš k nám.
Nalezneš ny prostřed (lesa),
40 přijdeš, pily, nože nesa;
tuť tobě všechno zaplaci,
tvé úsilé i tvú práci.
Takť kovář zboží dobývá,
žeť rád s zloději přebývá.
45 Druhét jaz do neho vědě
i každémuť naň povědě:
kdyžtoť komu kón ukuje,
mnohémuť to rád slibuje,
řka: Dobře sem tvój kón ukoval,

Bezpecz|nye by lsto myl prziehnal.
 15 Netah|nes. otneho gietı.
 azt mrrcha pocz|ne kleczyetı.
 Ba by my to boh ra|cziel datı.
 zadar ezoz bych chtiel za|datı.
 Bych iaz byl kowarzie moczē |
 wzdyt by polezal nemoczen.
 133^b Chtiel || bych to prawo nalestı.
 Ze by muffyl | cztwernoh lestı.
 Kteremu by kony | zagal.
 Bych ten hrziebi zassye wy|nal.
 Iwrazil mu wyeho nohu.
 5 wzdyt | by upıl kziwū^{emv} bohu.
 aby kowal | rozhledage.
 akonyem nezagymagie |

---

osladownychnych |

Sladownykom tez powiedie.
 Mnoho-zleho do|nych wiedie.
 10 Chtie brrzo bohatı | bytı.
 Acz sye gym da sbozie zitı.
 Ale | kdyz kto zle dobude.
 Tomut nera|do probude.
 Czaſto gym pohrzechu | ſhorzy.
 potomt muffy bytı whorzy |
 Tent obyczney wfobie gmagy.
 15 zet | nerady nato tbagy.
 Kdyz gmu ſed|lak da trh rowny.
 wneſſa obile do|ſladowny.

50 bezpečně by sto mil přehnal.
 Netáhneš ot neho jeti,
 ažť mrcha počne kleceti.
 Ba by mi to Bóh ráč(i)l dáti
 za dar, což bych chtěl žádati:
 55 bych jaz byl kováře mocen,
 vždyť by poležal nemocen.
 Chtěl bych to právo nalézti,
 že by musil čtvernoh lézti,
 kterému by koni zajal,
 60 bych ten hřebí zase vyňal
 i vrazil mu v jeho nohu;
 vždyť by úpěl k živ(u) Bohu,
 aby koval rozhlédaje,
 a koněm nezajímaje.

(4.) *O sladovníciech.*

Sladovníkóm též povědě;
 mnoho zlého do nich vědě:
 chtie brzo bohati býti,
 ač se jim dá zbožie žíti.
 5 Ale když kto zle dobude,
 tomuť nerádo probude;
 často jim po hříechu shoří,
 potomť musí býti v hoři.
 Tenť obyčej v sobě jmají,
 10 žeť nerádi na to tbají,
 když j'mu sedlák dá trh rovný,
 vnesa obilé do sladovny,

Budet snym lecz czo mlu|witi.
 zatiem hleda wysta|witi |
 Kdez by gmiel naywieczsy mieru ||
 134^a wtomt ukaze swu newieru.
 Akdyz to | obile zmierzy..
 an mu natom dobrze | wierzy.
 Budet znych slady dielati |
 Chtie mnoho krossow nabrati.
 5 aktoz | poslad knemu.
 Sladownyk wysta|wi iemu.
 nalezna mieru naymensi |
 agynde schowa naywieczsye.
 Rzka | tot yaz беру namu wieru.
 zet gaz | gmam sprawedlnu mieru.
 10 Tot sla|downyk dobrze vmye.
 Ktoz iemu | wtom n'erozumie.
 Druhet opiet | dwornye czyny.
 Rziedkit sie nan | toho domny.
 Ktoz mu da obile | mnoho.
 By gmu dielal slady ztoho |
 15 On uczyny welmy dwornye.
 ale | stane sye nerownye.
 wyspa swoy | slad nahromadu.
 Ospe gey yako | zahradu.
 okolo czuzymy slady |
 az kswemu nebude kady.
 134^b zname||nayz czot czyny potom.
 yaz wam nailep | powiem otom.
 Dosahna hrzebla dluheho |
 Nepomnye swiedomye sweho.

budeť s ním leč co mluvíti;
zatiem hľadá vystaviť,
15 kdež by jměl največší mieru;
v tomť ukáže svú nevěru.
A když to obilé změří,
an mu na tom dobře věří,
budeť z nich slady dělati,
20 chtě mnoho krošív nabrati.
A ktož po slad (přide) k nemu,
sladovník vystaví jemu,
nalezna mieru najmenší
a jinde schová največš(i),
25 řka: Toť jaz беру na mú vieru,
žeť jaz jmám spravedlnú mieru.
Toť sladovník dobre umie,
ktož jemu v tom nerozumie.
Druhét opěť dvorně činí,
30 řiedkýť sě naň toho domní:
ktož mu dá obilé mnoho,
by j'mu dělал slady z toho;
on učiní velmi dvorně,
ale stane sě nerovně:
35 vyspa svůj slad na hromadu,
ospe jej jako zahradu
okolo cuzími slady,
až k svému nebude kady.
Znamenajž, coť činí potom,
40 jaz vám najlěp poviem o tom:
dosáhna hřebľa dlúhého,
nepomnie svědomie svého,

Budet | okolo hrabatı.
 5 Kfwey hromadie przi|tahatı.
 wesdyt hrabe neussada.
 azt bude | hrozna hromada.
 zewfiech tiech hro|mad naywieczfy.
 Genz bieffe zewfiech | naymenfy.
 Takt umiegy falfowatı |
 Dobrymy lidmy klamatı.
 10 Nebozat|ka ofstawte fye.
 Dluheho hrzebla zb|awte fye.
 proiedyne dluhe hrzeblo |
 Muffy twa duffy gıtı upeklo

---

olazebny|cziech

Lazebnyczy tı gfu spraw|ny.
 15 vffwych penyez welmy ztra|wny.
 Chce fye wezdy dobrze gmietı |
 Mezy dobrymy sedietı.
 Bohatym fye | rownagicze.
 podle nych picze giedu|cze.
 Nemoz gmu tak brrzo przıtı |
 Az muffy wfechno propıtı.
 135* Ty fye || hornykom wrownagy.
 • Gesto zlata | mnoho gmagy.
 hornyk tento oby|cziey gma.
 Kehdyzto penyez drahnıe | gma.
 Nechczet nykdy utrpiety.
 5 Mu|ffye dobru ztrawu gmietı.
 Byt wı|ediel zet gmu zebratı.

budeť okolo hrabati,
k svej hromadě přitáhati;
45 vezdyť hrabe, neusada,
ažť bude hrozná hromada,
ze všech těch hromad najvěčš(ie),
jenž bieše ze všech najmenšie.
Taktť umějí falšovati,
50 dobrými lidmi klamati.
Nebožátka, ostavte sě,
dlúhého hřebľa zbavte sě:
pro jediné dlúhé hřeblo
musí tvá duše jíti v peklo.

(5.) *O lazebníciích.*

Lazebníci ti jsú správni,
u svých peněz velmi stravni;
chce sě vezdy dobře jmieti,
mezi dobrými seděti,
5 bohatým sě rovnajíce,
podle nich píce, jedúce;
nemóž j'mu tak brzo příti,
až musí všechno propíti.
Ti sě horníkóm vrovnejí,
10 ježto zlata mnoho jmají.
Horník tento obyčej jmá:
kehdyžto peněz drahně jmá,
nechceť nikdy utrpěti,
musie dobrú stravu jmieti;
15 byť věděl, žeť j'mu žebrati,

zaytra fye | ſdietmy precz brati.
 Natot fye ne|rozpomyna.
 Muſſyt wzdy byti pln | wyna.
 Rziedkit fye nato rozmyſly |
 10 Die zaytra mye boh omyſli.
 Ty | gfu nayſprawnyeſy lidie.
 ze nali|dech nycz neludie.
 Tez yaz prawy | lazebnykom.
 przyrownagy gye | khornykom.
 15 ze gfu take ſprawny | lidie.
 Nalidech zle nycz neludie.
 ob|chodie fye porzemelle.
 natomt | welmy neczynie zle.
 wfak by ye|dyneho nechal.
 By fye welmy | neopigal.
 Adruheho fye warowal ||
 135^b Aby proto bit nebywal.
 Kdyz zlu | brzitwu koho holi.
 Czaſto welmy | ponem boli.
 aczaſtot uczyny ho|rze.
 zet tie chwatagie urzieze |
 5 Druhehot fye rad dopuſzczie.
 Kdiz | komu krew zruku puſczie.
 Zet | fye zily rad chybuge.
 Rziedkyt | gmu ztoho dziekuge.
 vczynyt | czlowieku boleſt.
 10 ato gehu | hrozna neczeſt.
 Czo by to ſko|dilo komu.
 Bych yaz fye przy|mluwil ktomu.
 aby prawo na|lezeno.

zajtra sĕ s dětmi preč bráti,
na toť sĕ nerozpomína,
musíť vĕdy býti pln vína.
Řiedkýť sĕ na to rozmyslí,
20 die: Zajtra mě Bóh omyslí.
Ti jsú najsprávnĕjší lidie,
že na lidech nic nelúdie.
Tĕž jaz pravi lazebníkóm,
přirovnaji je k horníkóm,
25 že jsú také správnĕ lidie,
na lidech zle nic nelúdie;
obchodie sĕ po řemesle,
na tomť velmi nečinie zle.
Však by jediného nechal:
30 by sĕ velmi neopíjal;
a druhého sĕ varoval,
aby proto bit nebýval.
Když zlú břitvú koho holí,
často velmi po nem bolí
35 a častof učiní hoře,
žeť tě, chvátaje, uřeže.
Druhéhoť sĕ rád dopúšcie:
když komu krev z rukú púšcie,
žeť sĕ žíly rád chybuje,
40 řiedkýť j'mu z toho děkuje;
učiníť človĕku bolest
a to jeho hrozná nečesť.
Co by to škodilo komu,
bych jaz sĕ přimluvil k tomu,
45 aby právo nalezeno

Bilo nan i ustaweno. |
 Kdyz by koho hole urziezal.
 15 By | gmu ten dobry policzek dal. |
 Druhe bych chtiel wymyslití |
 To bych gmu chtiel naplnítí |
 Kdiz by my zyly chibil.
 Bych | gmu piešti zuby wybíl.
 136^a Snadt | by puszczal rozhledagie.
 wieczfy | natie peczy gmagie.

Rzeznýk |

Rzeznýk fye takto obchodí |
 5 Dobrym lidem často sko|dí.
 Kdyz biezy powfy wolagie |
 Naprodayne brawy ptagie. |
 Budet kupowati brawy.
 Chtie | fnych utiezieti ztrawy.
 Kdyz ho | uzrzy dobytczatko.
 10 vzieffnet | fye nebozatko.
 Neb gma rziez|nyk ruczye racziey.
 Kdyz on | dobytczatko zmaczye.
 nelziet | fye gmu poprawiti.
 Muffyt | wzdy churawo byti.
 15 atu lib | kup lib nekupí.
 Gyzt bezsko|dy neotstupí.
 wzdit škodu uczy|ny tomu.
 Kdistot brawy ma|czye komu.
 Druhut gma ne|wieru wfobie.
 136^b Tut chcey wy|prawiti tobie.

bylo naň i ustaveno:
když by koho, hole, uřezal,
by j'mu ten dobrý poliček dal.
Druhé bych chtěl vymysleti,
50 to bych j'mu chtěl naplniti:
když by mi (sě) žíly chybil,
bych j'mu pěstí zuby vybil;
snadť by púšchal, rozhlédaje,
věčší na tě péči jmaje.

(6.) *Řezník.*

Řezník se takto obchodí,
dobrým lidem často škodí:
když běží po vsi, volaje,
na prodajné bravy ptaje,
5 budeť kupovati bravy,
chtě z nich utěžeti stravy.
Když ho uzří dobytčátko,
užesneť se nebožátko,
neb jmá řezník ruce račieěj:
10 když on dobytčátko zmacie,
nelžeť se j'mu popraviti,
musíť vždy churavo býti.
A tu lib kup lib nekupi,
jižť bez škody neotstúpí;
15 vždyť škodu učiní tomu,
kdyžtoť bravy macie komu.
Druhúť jmá nevěru v sobě,
tuť chci vypraviti tobě:

Ktoz dobytek natrh | vody.
 Sedlakom rad natō škodí |
 Budet snym lidmie trrzití.
 Bra|nye kazdemu kupiti.
 5 wto mu | czyny mnoho nuzye
 Zet gemu | wse kupczye zapuzye.
 az utrrzi | poswey woli.
 yaksto iemu libo | koli.
 Trzetiet gaz wiedie doneho. |
 Ktoz maffa kupi vneho
 10 ze gmu | prodawa kozýnu
 zanaylepffy | škopcziewynu.
 Aczastokrat byko|wynu.
 zanaylepfy | howiedynu.
 Czt|wrtehot sye rad przigyma.
 Kdistot | gest naywieczsye zyma.
 15 Budet wo|du oblewati.
 Maffo rozny rozpiera|ti.
 aby iemu zmrrzli wnoczy.
 Ho|wiedyna iti škopczy.
 Takt poie|ho woli bude
 Trzi cziesti gemu | ho przibude.
 137^a Mnohot lidu okla|mawa.
 Kdyz on to maffo prodawa |
 Takt gfu newierny rzieznyczy. |
 Horlit gfu nezli wíeznyczy.
 wíez|nyk nemoz tak zly byti.
 5 Kdyz sye | uda kde wdwor wnýtí.
 wzdit po|sczeka prwe natie.
 Chtie sye przy|hrabati kpatie.

ktož dobytek na trh vodí,
20 sedlákóm rád na tom škodí,
budeť s ním lidmě tržiti,
bráně každému kúpiti;
v to(m) mu činí mnoho núze,
žeť jemu vše kupce zapúzie,
25 až utrží po svej vóli,
jakžto jemu libo koli.
Třetieť jaz vědě do neho:
ktož masa kúpí u neho,
že j'mu prodává kozinu
30 za nejlepší skopcevinu,
a častokrát býkovinu
za nejlepší hovědinu.
Čtvrtéhoť se rád přijímá:
kdyžtoť jest největšie zima,
35 budeť vodú oblévati
maso, rožny rozpierati,
aby jemu zmrzli v noci
hovědina i ti skopci.
Takť po jeho vóli bude:
40 tři čiesti jemu ho přibude;
mnohoť lidu oklamává,
když on to maso prodává.
Takť jsú nevěrní řezníci,
horšíť jsú než-li věžníci.
45 Věžník nemóž tak zlý býti:
když se udá kde v dvór vníti,
vždyť poščeká prvé na tě,
chtě se přihrabati k patě;

akdyz gmas drzie|wo przissobie.
 Tut sie nestane | nycs tobie.
 10 ale rzeznyka nezbu|des.
 kdyz maffa ieho kupuges |
 Mussys dobrze chytrí bytí.
 By | ho mohl befkody zbytí.
 protoz | iaz prawym rzeznykom.
 Gych | panoffiem gielitnykonym.
 15 Czoż | nalidech zle dobudu.
 ze proto | pekla nezbudu.
 acz sie toho neof|tawie
 zafweho ziwota zdrawie |

Pekarz nadussy nepomny |
 Rziedky sye nan toho dōny ||
 137^b Geho zloſtiu czoż gma wſobie.
 Giezto | yaz wyprawym tobie.
 Kdyz on chce | chleba napeczy.
 Tak to bude zenye | rzeczy.
 zeno kdyz poydes namiesto |
 5 Dobudes my kwaſnycz wtieſto.
 azt | muky napytligy.
 akwas wdiezy | przyhotugy.
 Tut gmu zena kwaſnycz przymczie.
 Dobywſy gich | podkray hrnczye.
 10 akdyz tieſto uř|wichu.
 Hrrnecz kwaſnycz wn̄e | nalichu.
 vmieſywe gidu kſtolu |

50 a když j máš dřevo při sobě,
tuť se nestane ničs tobě.
Ale řezníka nezbudeš:
když masa jeho kupuješ,
musíš dobře chytrý býti,
by ho mohl be(z) škody zbýti.
55 Protož jaz pravím řezníkóm,
jich panošiem, jelitníkó(m):
což na lidech zle dobudú,
že proto pekla nezbudú,
ač se toho neostavie
za svého života zdravie.

(7. Pekař.)

Pekař na duši nepomní;
řiedký se naň toho domní
jeho zlostú, což jmá v sobě,
ježto jaz vypravím tobě.
5 Když on chce chleba napéci,
takto bude ženě říci:
Ženo, když pójdeš na město,
dobudeš mi kvasnic v těsto,
ažť múky napytlíji
10 a kvas v dieži přihotují.
Tuť j'mu žena kvasnic přimče,
dobyvši jich pod kraj hrnce.
A když těsto upravichu,
hrnec kvasnic v n(ě) nalichu;
15 umiesivše, jidú k stolu,

Chtiece obiedwatı spolu.
 zena | pomeřkawıy weczye.
 Muzy tieřto | kynutı nechce.
 15 Muřy wiece kw|ařnycz bytı.
 Toz bude tieřto kynutı |
 akdyz pokwařnyczye biezie.
 przi|neřy y naı puol dzieie.
 po°bie|die pecz zapalichu.
 Kwaleny řy | prziprawichu.
 20 Ona weczye mu|zy wiezto.
 138 Kdyz budes waletı || tieřto.
 By toho nezapomynal.
 zes | trzy krořy zamyeru dal.
 padeřat | kolacziew ztoho.
 nawales nebu|det mnoho.
 5 Gmař wtieřtie kwa|řnycz trzetynu.
 Tiem wyberzes | wřy gıřtynu.
 agynet wzıřku ořtane.
 Czoř kolı potom ořtane |
 Kdyz tiech kolacziew napeku. |
 Hned gie namiesto powleku.
 10 Ktoz | przigde kupowat knemu.
 pekarz | bude rzezy gemu.
 podte řiem | kemnye ktoz raczy.
 zdet gřu | naywieczřy kolaczy.
 Slany dob|rze upeczeny.
 15 Inawřem dobrze | udieny.
 Deřřetkrat gym wrze | wzhoru
 Rzka wiz kakt gma | peczenu koru.
 aktoz tiech kola|cziew kupı.

chtiece obědvati spolu.
Žena, pomeškavši, vece:
Muži, těsto kynúti nechce;
musí více kvasnic býti,
20 tož bude těsto kynúti.
A když po kvasnice běže,
přinessi, i nali puol dieže.
Po (o)bědě pec zapálichu,
k válení se připravichu.
25 Ona vece: Muži, věz to,
když budeš váleti těsto,
by toho nezapomínal,
žes tři kroše za mieru dal;
padesát koláčev z toho
30 naválíš, nebudeť mnoho.
Jmáš v těstě kvasnic třetinu,
tiem vyběřeš vši jistinu
a jiněť v zisku ostane,
což koli potom ostane.
35 Když těch koláčev napekú,
hned je na město povlekú.
Ktož přijde kupovat k nemu,
pekař bude říci jemu:
Podte sěm ke mně, ktož rácí,
40 zdeť jsú největší koláči:
slaní, dobře upečení
i na všem dobře udění.
Desětkrát jím vrže vzhóru,
řka: Viz, kakť jmá pečenú kóru!
45 A ktož těch koláčev kúpí,

Kazdy nasswe horze | wzupi.
 neieden sproftny sedlaczek |
 20 Kupi zahalerz kolaczek
 138^b newie|da ieho newiery.
 vzrzy wnem prz|iehrozne diery.
 priekrogie gey | nadwie czieští.
 az by wen wlozil | trzy pieští
 5 Takt pekarz sbozie | dobywa
 zet swe kolaczie nady|ma.
 wiez to pekarzy wfeliky |
 ze gmas ztoho hrziech weliky |
 proty hubene kwafnyczye.
 gfi | otluczen bozieho liczye.
 10 pakly | wiecz toho oftanes.
 Tehdy fye | gemu dostanes.
 Snymz wnebe|siech przebywagie
 Budes fye | wieczny radugie

obohatczy |

15 W izte swieta obludneho |
 Nenyet¹⁾ nanem nycz giste|ho.²⁾
 Nemoz byti³⁾ czo takeho⁴⁾
 yez | by⁵⁾ bylo czo⁶⁾ wieczneho.⁷⁾
 vzrzys | czlowieka zdroweho.
 welmy | dobrze⁸⁾ weseleho

¹⁾ Nenye U. a O. — ²⁾ gineho O. — ³⁾ by K. —
⁴⁾ Nemozt biti nycz takeho U., nycz takoweho O. — ⁵⁾ Aby

každý na své hoře vzúpí.
 Nejedem sprostný sedláček
 koupí za haléř koláček,
 nevěda jeho nevěry;
 50 uzří v něm přehrozně diery,
 překroje jej na dvě čísti,
 až by veň vložil tři pěsti.
 Takť pekař sbožie dobývá,
 žeť své koláče nadýmá.
 55 Věz to, pekaři všeliký,
 že jmaš z toho hříech veliký;
 pro ty hubené kvasnice
 jsi otlúčen božieho líce.
 Pak-li viac toho ostaneš,
 60 tehdy se jemu dostaneš,
 s nímž v nebesiech přebýváje
 budeš, se věčn(ě) raduje.

O bohatci.

Vizte světa obludného,
 nenieť na nem nic jistého.
 Nemóž býti co takého,
 jenž by bylo co věčného:
 5 uzříš člověka zdravého,
 velmi dobře veselého;

K. a O. — ⁶⁾ Bi bilo czo kde U. — ⁷⁾ wyerneho K. —
⁸⁾ *dobrze* vynecháno v K., owšem O.

- 139^a   yakz smrřt przi|de wrah kazdeho.
           iednozt¹⁾ diegi | nenye²⁾ ieho.
           Tot³⁾ geřt bozie uřta|wenye.
           ze człowiecie prziroze|nye.
       5   Sweho newie nycz řkoncz|ienye
           Tak⁴⁾ nam řwiedczy řwa|te cztenye.
           protoz⁵⁾ lidem geřt wie|dieti.
           Iwzdy⁶⁾ nato peczi⁷⁾ gmyety. |
           aby řtarzy iako⁸⁾ diety.
           wzda⁹⁾ řmrt | gmieli napamietí.
       10   Nebo człowiek | zdraw gľa chody.¹⁰⁾
           Akdyz gemu | nycz¹¹⁾ neřřkody.
           Nato¹²⁾ pomnyety | nerody.
           nalit¹³⁾ řye gľmu¹⁴⁾ řmrt naho|dy.
           akdyz gemu | dozze¹⁵⁾ roha.
           vzař|na¹⁶⁾ řye hrziechow mnoha.
       15   wzpomí|nati bude boha.
           Czoz¹⁷⁾ neczynyl do brzie moha.¹⁸⁾
           Kehdyz bude zboku¹⁹⁾ | klanye.
           aofřrdczy zpodpieraníe²⁰⁾ |
           Rad by plłnyl řwe²¹⁾ pokanye.
           Kdiz | bude gız²²⁾ nedořpanye.
 139^b   pomny na||buoh przitwem zdrawi.²³⁾

1) Gyednot K., Gednot U., gednoz O. — 2) nenyet K., U. a O. — 3) To O. — 4) tott O. — 5) Neb to U., Proto O. — 6) awzdy O. — 7) pamiet O. — 8) ywřře O. — 9) wzdy K., U. a O. — 10) ychody K. — 11) nycz K., U. a O. — 12) nařmrt O. — 13) nali O. — 14) mu K. — 15) dotkne K. a O., dogde U. — 16) vzařne ře O. — 17) ze O. — 18) a moha O. Verře 23 a 24 vynechány

jakž smrt přide, vrah každého,
 jednožť ději, nenie jeho.
 Toť jest božie ustavenie,
 10 že člověcie přirozenie
 svého nevie nic skončenie;
 tak nám svědčí svaté čtenie.
 Protož lidem jest věděti
 i vždy na to péči jmieti,
 15 aby staří jako děti
 vždy smrt jměli na paměti.
 Nebo člověk, zdráv jsa, chodí
 a když jemu ničs neškodí,
 na to pomnieti nerodí,
 20 naliť sě (j')mu smrt nahodí.
 A když jemu dožže roha,
 užasna sě hřiechův mnoha,
 vzpomínati bude Boha,
 což nečinil, dobře moha.
 25 Kehdyž bude z boku klánie
 a o srdci zpodpíeranie,
 rád by plnil své pokánie,
 když bude již ne do spanie.
 Pomni na Buoh při tvém zdraví,

---

v U. — ¹⁹⁾ kdyzt gyz bude wboku K., kdyz to bude
 wboku U. a O. — ²⁰⁾ Aufrdczye wzpodpyeranye K., Apod
 frdczem wpozdwihanye U., a vřrdcze podgımanie O. —
²¹⁾ trpiel wfše U. — ²²⁾ kdyzt gyz bude K., kdyzt giz
 nebude dospanie O. — ²³⁾ kdyz si wzdrawie U., przy
 fwem zdrawij O.

- poprawdie | tie buoh opravie.
 Nasssem¹⁾ swietie | peczie zbawi.
 Iwtwey duffy²⁾ bla|hoslawi.
 5 Buoh czlowieka spra|wedlneho.
 Ktoz wen wierzy wse|likeho.³⁾
 yako oka strzizeze sweho |
 nezahubi⁴⁾ nykdý ieho.⁵⁾
 zaziwota | zazdraweho.
 Ktoz pomny nat worczye⁶⁾ sweho.
 10 Bude gmietí my|lost geho
 Ostrzizeze ho⁷⁾ sweho zle|ho.
 procz czlowieczce pyssen⁸⁾ chodís |
 proti bohu pychu plodís
 Tiem swey⁹⁾ | duffy welmy¹⁰⁾ skodís.
 nabuoh¹¹⁾ pom|nyeti nerodís.
 15 procz napychost¹²⁾ to|lik wzkla|das.
 aboha fye nedo|kladas.¹³⁾
 wedy¹⁴⁾ chwaly swietfke | zadas.¹⁵⁾
 aoduffy nycz nehladas.¹⁶⁾ |
 Radilty bych wiernye tobie¹⁷⁾ |
 aby zahe przírzziel kfobie.
 140* Gyz || fy prawie natey dobre.
 neyffy | welmy mlade robie.
 azda dies | gmam czassu dosti.
 pokati fye | vmey mladosti.

---

¹⁾ Nawssyem K. a O., Natom U. — ²⁾ Itwu duffy U., y twu duffi zblahoslawij O. — ³⁾ ykazdeho K. a O., kazdeho U. — ⁴⁾ Nezahanbi U. — ⁵⁾ ny ktereho K. — ⁶⁾ naboha U. — ⁷⁾ geho U. — ⁸⁾ pissnye U. a O. — ⁹⁾ swe K. a O. — ¹⁰⁾ mnoho O. — ¹¹⁾ Nasmrt K., U. a O. —

- 30 po pravdě tě Buoh opravie,
na sěm světě péče zbaví
i v tvej duši blahoslaví.
Buoh člověka spravedlného,
ktož veň věří, všelikého
35 jako oka střeže svého,
nezahubí nikdy jeho.
Za života za zdravého
ktož pomní na tvorce svého,
bude jmieti milost jeho,
40 ostřeže ho všeho zlého.
Proč, člověče, pyšen chodíš,
proti Bohu pýchu plodíš?
Tiem svej duši velmi škodíš,
na Buoh pomnieti nerodíš.
45 Proč na psychost tolik vzkládáš
a Boha se nedokládáš?
Vezdy chvály světské žádáš
a o duši nic nehladáš.
Radil ti bych věrně tobě,
50 aby záhe přizřel k sobě;
již si právě na tej době,
nejsi velmi mladé robě.
A zda dieš: jmám času dosti
pokáti se v mej mladosti.

---

¹²⁾ napichu U. a O. — ¹³⁾ Verš 46 vynechán v K. —

¹⁴⁾ wzdy O. — ¹⁵⁾ swieczke chwalı hledař U. — ¹⁶⁾ Ana-
duři nicz netbař U. — ¹⁷⁾ Toby byla lepšye rada K.,
U. a O.

- 5   Buoh tie twich | nezprosti.
       Kdyz nehledas gehu | myloſty.
       Nebo czlowiek gla mlad | chody.
       ano iemu nycz neſkody |
       Swiet wzdy zaoboyek wody |
       anot ſye g^omu zle przyhody |
 10   akdyz mu ſwiet naylep ſta|ne.
       proknyy gemu rzieka pa|ne.
       yednozt nemocz nan uka|ne.
       Terprw nahrziechy wzpo|mane.
 15   Gako ieden bohatecz | bieſſe.
       Ten mnoho ſbozie gmie|gieſſe.
       probuoh dati nycz nech|tieſſe.
       wzdy ſye ſſwym ſbozym | wadieſſe.
       Bieſſe dworneho | vmyſſa.
 140^b Gmyegieſſe ſbozye || bezczyſa.
       akdyz nemocz knemu | przıſa.
       Mluwieſſe iako bezſmy|ſa.
       Onem uſlyſyte powieſt
       Kdiz | gehu nadgide boleſt.
 5   wypra|wym wam wſechno kak geſt |
       Kak dwornu wſobie gmieſe leſt |
       weczye mile ſbozie racz ſlyſſietı |
       Czo chczu tobie powiedietı.
       Racz | meho zıwota przietı.
 10   Nech|tiel bych nykdy vmrzietı |
       Bych to mohl czyele wzwiadietı |
       Ez mi ſye tomu nadietı.
       Chtiel | bych to wſe rad trrrietı.
       Iwtobie | nadiegy gmietı.

- 55 Buoh tě tvých (hříchův) nezprostí,
když nehledáš jeho milosti;
nebo člověk, jsa mlad, chodí,
ano jemu nic neškodí;
svět vždy za obojek vodí,
60 anoť se (j')mu zle přihodí.
A když mu svět najlíp stane,
prokn(ý) jemu říká: pane!
jednožť nemoc naň ukane,
t(e)prv na hříchy vzpomane.
65 Jako jeden bohatec bieše,
ten mnoho sbožie jmějěše,
pro Buoh dáti nic nechtieše,
vždy se s svým sbožím vadieše;
bieše dvorného úmysla,
70 jmějěše sbožie bez čísla
a když nemoc k nemu přišla,
mluvieše jako bez smysla.
O nem uslyšíte pověst,
když jeho nadjide bolest;
75 vypravím vám všechno, kak jest,
kak dvornú v sobě jmieše lest.
Vece: Milé sbožie, rač slyšeti,
co chcu tobě pověděti;
rač mého života přieti,
80 nechtěl bych nikdy umřieti.
Bych to mohl cele vzvěděti,
ež mi se tomu nadieti,
chtěl bych to vše rád trpěti
i v tobě náději jmieti.

- 15   Gescze bych cht|iel weffel bytí.
          Bych natobie | mohl dobytí.
          Kteru chytroſty | toho zbytí.
          Kdez bych ſye mohl | ſmrſtí ſkrtí.
          wedie ezs gſy | my welmy mylo.
 141^a   Kdyz by my || toho dobylo.
          Moy zywot y mo|gie ſylo.
          Snad bych ſobie ottuſilo |
          proczze kemnye nepromluwis |
          wſak mye podle ſebe widis.
          5   wel|my natom zle my czýnys.
          pakli | ſye mne naczem ſtydis.
          Tehdy ſbo|zie odpowiedie.
          yaz to weczye | dobrze wiedie.
          Itobie take po|wiedie.
          10   ze mnozy ſwu wiecz | mnu rzíedie.
          Gazt ſem' ſbozie po|ziczeno.
          Tobie naczas zytí dane |
          akdyz gmas ſbozie proſtrano. |
          Kazdyt promye rzieka pane |
          Kdyz iaz ſbozie tie rozmohu.
          15   Aute|be bytí mohu.
          Tupas pyſnye | chodie nohu.
          awiecz nycz.net|bas obohu.
          Neymas gyne kra|tochwile.
          Kdyz wſwem zdrawí | iwſwey ſyle.
 141^b   Semnu ſye obcho||dis myle.
          Nebt gyneho nenye pile |
          Ty mnu czſten gſa pychu plodís |
          wten czas nabuoh tbatí nerodís |

- 85 Ještě bych chtěl vesel býti,
bych na tobě mohl dobytí,
kterú chytrostí toho zbýti,
kdež bych se mohl smrti skryti.
V(ě)dě, e(ž) jsi mi velmi milo,
90 když by mi toho dobylo:
můj život i moje sílo!
snad bych sobě otušilo.
Proč že ke mně nepromluvíš?
však mě podle sebe vidíš.
95 Velmi na tom zle mi činíš,
pak-li se mne na čem stydíš.
Tehdy sbožie odpověď:
Jaz to, vece, dobře vědě
i tobě také povědě,
100 že mnozí svú věc mnú řiedie.
Jazť sem sbožie požičené,
tobě na čas žití dané;
a když j máš sbožie prostranné,
každýť pro mě říká: pane!
105 Když jaz, sbožie, tě rozmohu
a u tebe býti mohu,
tupáš, pyšně chodě, nohú
a viac nic netbáš o Bohu.
Nejmáš jiné kratochvíle,
110 když v svém zdraví i v svej síle
se mnú se obchodíš mile,
nebť jiného nenie píle.
Ty mnú čst(ě)n jsa, pýchu plodíš,
v ten čas na Buoh tbáti nerodíš.

Tiem ſwey duffy welmy ſkodys |
 5 Kdyz mne uſſebe mnoho pobdys |
 wczemż my naywiecz wynu da|was
 aty gmas wle czóz pozadas |
 aty ſye boha nedokladas.
 ze ſye | ſemnu darmo hadas.
 10 Gaz tobie ne|mohu ſpomoczy.
 ztwych neduhow | yztwe nemoczy.
 any twoey drazi | koczy.
 Kdyz nebude bozie moczy. |
 Neymas mnye wczem wyny datí |
 any my procz ztoho latí.
 15 Chtiels | ſye ſemnu wzdy kochatí.
 aobozie | nycz netbatí.
 akdyz on tu rziecz | uſſlyſſie.
 Tehdy naſſwem ſr(r)dczy | wzdyſſie.
 ach by ſye nepoſtalo | vme chyſſie.
 142 Snad bych byl utie||ſen wyſe.
 Slyſſym totoy zla nowína |
 Ktera geſt byla ma wyna.
 Talí ne|bo ktera gyna.
 Ez mye luczís ot|hoſpodyna
 5 Ze mnye protie tako | hrozíe.
 Radiegy bych kopal hlo|zie.
 ach weczy hubene ſbozie
 Ez | my protie zbytí myloſtí buozye |
 Gaz ſem ſye ſtobu rad obchodí |
 Gakz ſem ſye koli narodí.
 10 wzdicz|ky vmem domu plodí.
 Nykdy na|nyczemz neſkdyl.

- 115 Tiem svej duši velmi škodíš,
když mne u sebe mnoho pobdíš.
V čemž mi najviece vinu dáváš?
A ty j máš vše, což požadáš;
a ty se Boha nedokládáš,
120 že se se mnú darmo hádáš.
Jaz tobě nemohu spomoci
z tvých neduhóv i z tvé nemoci,
ani tvo(ji) drazí ko(t)ci,
když nebude božie moci.
125 Nejmáš mně v čem viny dáti
ani mi proč z toho láti;
chtěls se se mnú vždy kochati
a o Božě nic netbati.
A když on tu řeč uslyše,
130 tehdy na svém srdci vzdýše:
Ach, by se nepostalo u mé chyše,
snad bych byl utěšen výše!
Slyším, toto j' zlá novina,
která jest byla má vina,
135 ta-li nebo která jiná,
ež mě lúčíš ot Hospodina?
že mně pro tě tako hrozie,
raději bych kopal hložie.
Ach, vec(e), hubené sbožie,
140 ež mi pro tě zbýti milosti buožie!
Jaz sem se s tobú rád obchodil;
jakž sem se koli narodil,
vždycky u mém domu plodil,
nikdy na ničemž nešk(o)dil.

Czaſto ſem pro|tie nemohl ſpatí.
 Mýſſle kak tebe | dobywatí.
 agyz ſye gynak nemoz | ſtatí.
 15 Muſſym ſwu duſſy protye | datí.
 Kdyz ſobie tak zle tuſſieſſe |
 Obozie nycz netbagieſſe.
 Sſboz̄y | ſye wezdy wadieſſe.
 anemocz ſie | przyblizieſſe.
 T^{eh}dy on chtieſſe ſye | tulatí.
 zatíem poczie omdlewatí ||
 142^b an leh íctieſſe poſpatí.
 wiecz nemoze | wzhoru wſtatí.
 Akdyz gey popade | klanye.
 an lezy naprawey ſtranye |
 weczye dobudte ſiem me panye |
 5 Gyz my nebude doſpanye.
 akdyz | poſlý poſpieſichu.
 pany yeho po|wiediechu.
 neb to nanem gyz wí|diechu.
 zet gmu nebieſſe doſmie|chu.
 akdyz pany knemu chtieſe |
 10 weczye poſlom podte ſpieſe.
 ne|bo ſie uzaſſa bieſſe.
 Az ſie horzem | wſie trzieſſieſſe.
 akdyz by prze|den pozwana
 an gýz zczrnal | iako wrana.
 15 akdyz uzrzie ſweho | pana.
 ano nanem bozie rana |
 weczye pane mýly kak ſie mas |
 Kak ^{na mýe} mý neweſele wzhledas |

- 145 Často sem pro tě nemohl spáti,
mysle, kak tebe dobývati;
a již sě jinak nemóž státi,
musím svú duši pro tě dáti.
Když sobě tak zle tušieše,
150 o Božě nic netbajéše,
s sbožím sě vezdy vadiéše
a nemoc sě přiblížieše;
t(eh)dy on chtieše sě túlati,
zatiem poče omdlévati,
155 an leh i chtieše pospati,
viec nemože vzhóru vstáti.
A když jej popade klánie,
an leží na pravej straně,
vece: Dobudte sěm mé panie,
160 již mi nebude do spanie.
A když posli pospěšíchu,
paní jeho pověděchu;
neb to na nem již vidiechu,
žeť j'mu nebieše do smiechu.
165 A když paní k nemu chtieše,
vece poslóm: Podte spieše;
nebo sě užasla bieše,
až sě hořem vše třesieše.
A když by předeň pozvána,
170 an již zčrnal jako vrána,
a když uzře svého pána,
ano na nem božie.rána,
vece: Pane milý, kak sě máš,
kak (mi) nevesele vzhledáš,

- zdali czo pogieſti zadas.
 procz | nekazes wſak doſti gmas ||
 143^a On ſwey pany tak^o weczie.
 Obra|tiw gley lewe plecze.
 proboleſt | ſie ſiem⁷ tam meczye.
 auwech | weczye horze dietczye.
 5 Tot geſt | daremne tazanye.
 Gyzt geſt ſta|lo me giedenye.
 Bych gmyel | ſwe drahe kamenye.
 zda by my | pomohlo nynye.
 On wſwe ſbozie | uffaffe.
 10 nawſem ſyeho doklada|ſe.
 Pany ſye ieho protiwno zda|ſe.
 ze tak nepodobnye paſſe |
 Pany ſyſſiecz rzecz o^otneho
 Ipo|cze proſſiti ſeho.
 Rzkucz pros | hoſpodyna ſweho.
 15 Giezukriſta | laſkaweho.
 zdatby raczil otle|hcziti.
 wtwem tie zdrawi oblep|ſiti.
 aby gemu mohl ſluzyty |
 potom wieczneho horzie zbyty |
 On nato nepocznie tbatí.
 143^b Bý ſie || chtiel hrziecha pokatí.
 Gedn^o na|to wzpomynati.
 ze gmu zſiel ſbozie | oſtati.
 To ſbozie tak mylowaffe. |
 aobozye nýcz netbaffe.
 5 Swey | pany porokowaffe.
 ze gey ona | ztoho treſktaffe.

- 175   zda-li co pojésti žádáš?
Proč nekážeš, však dosti j máš?
On svej paní takto vece,
obráťiv jej levé plece,
pro bolest sě sěm i tam mece:
180   Auvech, vece, hoře, dietce!
toť jest daremné tázanie,
jižť jest stalo mé jedenie;
bych jměl své drahé kamenie,
zda by mi pomohlo nynie?
185   On u své sbožie úfáše,
na všem sě ho dokládáše.
Paní sě jeho protivno zdáše,
že tak nepodobně páše.
Paní slyšiec řeč o(t) neho
190   i poče prositi jeho,
řkúc: Pros Hospodina svého,
Jezu Krista laskavého,
zdat by ráčil otlehčiti,
v tvém tě zdraví oblepšiti,
195   aby jemu mohl slúžiti,
potom věčného hoře zbýti.
On na to nepoče tbáti,
by sě chtěl hřiecha pokáti;
jedn(o) na to vzpomínati,
200   že j'mu žel sbožie ostati.
To sbožie tak milováše
a o Božě nic netbáše,
svej paní porokováše,
že jej ona z toho tresktáše,

Rzka czo zato ta|ku peczy gmas.
 ze mne tak kto|mu ponukas.
 aty strziebra zlata | dosti gmas.
 10 Genzto wfe zamu du|ssy das.
 On toho netaze rzeczy
 az | mu wstupi wobie pleczy.
 Tu gmu | nedodadiessie uleczy.
 Az fye chtiesie | horzem wsteczy.
 On fye poczie ot|gymati.
 Nechtie datı nefsye znati |
 15 By fye chtiel wnemocz poddati |
 ano fye nemoz gynak statı.
 za|tiem ruczye nozye obie.
 Biefta | uwelikey mdlobie
 Tu leziessie | wezley utrobie.
 144* Nemoha pomoci || sobie.
 whlawie neduh nemocz | woczıu.
 wnosfye wliczu iwobo|czy(u)
 wfsye kostı fye wnem trofko|czy(u).
 To czynyechu bozy moczy(u). |
 5 Toho gifteho bohaczye.
 Bieffe | hrozna ieho praczye.
 an fie ta|mo siemo kaczye.
 zywota gmu | fye ukraczye.
 akdyz tak trudnie | leziessie.
 wfak odussy netbagiesie |
 10 pany gehu tak mluwiessie.
 pan|ku mysl ofobie spiefsie.
 aby fie | mohl zpowiedati.
 awseho zleho | oftati.

- 205   řka: Co za to takú péči j máš,
         že mne tak k tomu ponúkáš?
         a ty stříebra, zlata dosti j máš,
         jenžto vše za mú duši dáš.
         On toho netaže řeci,
210   až mu vstúpi v obě pleci;
         tu j'mu nedodaděše uléci,
         až se chtěše hořem vztéci.
         On se poče otjímati,
         nechtě dáti n(a) se znáti,
215   by se chtěl v nemoc poddati,
         ano se nemož jinak státi.
         Zatiem ruce, nožě obě
         biesta u velikej mdlobě;
         tu ležieše ve zlej útrobě,
220   nemoha pomoci sobě.
         V hlavě neduh, nemoc v očú,
         v nosě, v lícu i v obočú;
         vše kosti se v nem troskocú,
         to činiechu boží mocú.
225   Toho jistého bohatce
         bieše hrozná jeho práce,
         an se tamo sěmo kácie.
         života j'mu se ukrácie.
         A když tak trudně ležieše,
230   však o duši netbajěše;
         paní jeho tak mluvieše:
         Pánku, mysl o sobě spieše,
         aby se mohl zpoviedati
         a všeho zlého ostati,

- Tworczye sweho milowati |
 potom gemu sye dostati.
 15 Kdysz | gmu tu radu dawaffe.
 Kdobre|mu gho ponukaffe.
 wfak on | nato nycs netbaffe.
 wesdy sye | gmu spile zdaffe.
 poczie gley ot|powiedati.
 144^b welmy sye ztoho || hnyewati
 Rzka czo mne gmas po|nukati.
 Gmam dosti czassu sye po|katí.
 pany fobie tak wymyflí.
 By | posly kprzatelom dosli.
 5 Tu gfu sie | przietele fessli.
 potom pak su kne|mu wessli.
 akdysz sye snydechu kne|mu.
 Iako kprzieteli wiernemu |
 pocziechu tussiti íemu.
 Iako przy|rozenyu mñemu.
 10 Neb mnozy ten | obyczney gmagy.
 Kdysz nemoczneho | widagy.
 Ez gmu nerady styfkagí |
 acz nanem czo takeho znagyu |
 Geden znych weczye kak sie mas |
 procz ze nam witanye nedas.
 15 az^dali | swych przatel neznas.
 wfak nas | dosti uzrziś wten czas.
 Mý wiemy | ze nepokoy gmas.
 zes tak dañe|ko trudil nas.
 wypust wesele knā | swoy klas.
 145^a agmyey snamy wesely || kwas.

235 tvorce svého milovati,
potom jemu se dostati.
Když j'mu tu radu dáváš,
k dobrému j'ho ponúkáš,
však on na to ničs netbáš,
240 vezdy se j'mu spíle zdáš.
Poče jej odpoviedati,
velmi se z toho hněvati,
řka: Co mne jmáš ponúkati?
Jmám dosti času se pokáti!
245 Paní sobě tak vymysli,
by posli k přátelóm došli.
Tu jsú se přietelé sešli,
potom pak sú k nemu vešli.
A když se snidechu k nemu
250 jako k přieteli věrnému,
počechu tušiti jemu
jako přirození milému;
neb mnozí ten obyčej jmají,
když nemocného vídají,
255 ež j'mu nerádi stýskají,
ač na nem co takého znajú.
Jeden z nich vece: Kak se máš,
proč že nám vítanie nedáš
a z(d)a-li svých přátel neznáš?
260 Však nás dosti uzříš v ten čas.
My viemy, že nepokoj jmáš,
žeš tak daleko trdil nás;
vypuť vesele k nám svůj hlas
a jměj s námi veselý kvas.

On^{no} swych przatel lecze.
 wiecze | nez oftreho mechie.
 Ktoy was poz|wal on gým weczye
 Diw ze fye | horzem newstecze.
 5 Ktoy fye utekl | stu nowynu.
 ze siem pozwal mu | rodynu.
 To fye stalo nemu wynu |
 Bud ziel toho hospodynu.
 Ten gr|sti rad by to uzrziel.
 aby mie czrt | skoro rozdrziel.
 10 Anebo bych skoro | vmrziel
 By on me sbozicze poz|rziel.
 Przatelom by to protiwno | bieffe
 ze on gym takto mluwie|se.
 ato p|bozie czynieffe.
 ze gym | datı nycz nechtieffe.
 15 Geden wechie | sbozie tweho.
 myt nycz nezada|my ieho.
 yedno popros twor|czye sweho.
 zdalit prodli zdra|wie tweho.
 akdyz to tiem wfyē | dospiechu.
 145^b Taynye oto radu || wziechu.
 Naieho rziecz nycz netba chu.
 Inhed poknyezie poslachu.
 a|kdyz knemu knyez przigide.
 aw|yeho dom knemu wnyde.
 5 akdyz | podle neho fyede.
 diw ze horzem | neufwiede.
 Knyez mu wechie racz | znamenatı
 Racziłiz fye zpowie|datı.

265 On sě (tu) svých přátel leče
viece než ostrého meče.
Kto j' vás pozval, on jim vece;
div že sě hořem nevzteče.
Kto j' sě utekl s tú novinú,
270 že sěm pozval mú rodinu?
To sě stalo ne mú vinú,
buď žel toho Hospodinu!
Ten jistý rád by to uzřel,
aby mě črt skoro rozdřel
275 anebo bych skoro umřel,
by on mé sbožice požřel.
Přátelóm to protivno bieše,
že on jim takto mluvieše;
a to pro sbožie činieše,
280 že jim dáti nic nechtieše.
Jeden vece: Sbožie tvého —
myť nic nežádámy jeho,
jedno popros tvorce svého,
zda-liť prodlí zdravie tvého.
85 A když to tiem všiem dospěchu,
tajně o to radu vžechu;
na jeho řeč nic netbachu,
injed po knězě poslachu.
A když k nemu kněz přijide
290 a v jeho dóm k nemu vnide
a když podle neho sěde,
div že hořem neusvěde.
Kněz mu vece: Rač znamenati,
rácíš-liž sě zpoviedati?

Chczu tobie tu radu daty |
 Kak sye budes hrziechow katí |
 10 On weczye netr(z)ieba my toho |
 Mily knyeze zbaw mye toho |
 Neymam takych hrziechow | mńoho
 Bych lupil neb zabil | koho.
 15 Neysem knyeze taky hrz|iesnyk.
 any sem byl czyzolozyk.
 any sem ktery kostecz|nyk.
 ny sem byl krzywy przí|feznyk.
 Racziz knyeze poslu|chatí.
 amnye neporokowatí |
 146ⁿ Neymamt sye nycz zpowiedaty |
 Any gnam czo tobie datí.
 Kníez | rad chtiessie pomefkatí.
 zda by | sye chtiel zpowiedatí.
 5 On knye|zye poczie ponukatí.
 Rzka | myly knyeze racz sye pricz bratí |
 Knyez prospie(t)í nycz nemoze |
 Gide prycz ot(ie)ho lozie.
 Rzka | racz tie uzdrawi(t)í boze.
 10 yma'ria swietla roze.
 (Te)hdyz on | pomalem czassu.
 pro(mý)eny | swu wfichnu krafu.
 wfichny | udy wnem sye wztrzasu.
 Tu | prokny gich uzassu.
 15 pany ie|ho poczie plakatí.
 przietele ieho | pykatí.
 Dietky sie snym czielo watí.
 Otneho otpuszczenye bratí |

- 295 Chcu tobě tu radu dáti,
kak sě budeš hřiechóv káti.
On vece: Netřeba mi toho,
milý kněže, zbav mě toho;
nejmám takých hřiechóv mnoho,
300 bych lúpil neb zabil koho.
Nejsem, kněže, taký hřiešník,
ani sem byl cizoložník:
ani sem který kostečník
ni sem byl křivý přísežník.
305 Račiž, kněže, poslúchatí
a mně neporokovati;
nejmámť sě nic zpoviedati
ani jmám co tobě dáti.
Kněz rád chtieše pomeškati,
310 zda by sě chtěl zpoviedati.
On kněžě poče ponúkati,
řka: Milý kněže, rač sě pryč bráti.
Kněz prospě(t)i nic nemože,
jide pryč ot (je)ho lože,
315 řka: Rač tě uzdravi(t)i Bože
i Maria, světlá róže!
(Te)hdyž on po malém času
pro(mě)ni svú všichnu krásu;
všichni údi v nem sě vztrású.
320 Tu (sě) prokní jich užasú.
Paní jeho poče plakati,
přietelé jeho pykati,
dietky sě s ním celovati,
ot neho otpuščenje bráti;

- pocziechu nadnym up^ěti.
 Rzkucz | komu ny ch^ězes porucziti.
 146^b Czo || (nam ztoho) uczynyty
 Kto bude twe | sbozie zity.
 Tu fye dietky napla|kachu.
 przietele fye (u)pastowa|chu.
 Toho nanem wzdy zadachu |
 5 Rzkucz (promluv knam) myly | brachu.
 (On knym) nycz nepro|mluw(ieffe.)
 (naswem horzy) dofti | gmięgieffe
 (Nebo) hluch gy(z) | y nyem (byeffe.)
 10 (any kte)reho | znag(ieffe)
 (Akdyz fye) prziblizy | (knoczy)
 (Bieda mu w)yeho ne|(moczy)
 (Przidu) knemu kratczy | (roczy)
 (Stanut) ieho wfichny | (foczy.)
 15 akdyz fye iako zefna p|budy
 dwa affedmdeffat fye | (wnem nem)oczy
 wzbudy
 Smrt | wfied(fy) nageho hrudy.
 Hned | zneho duffy wypudy.
 Tak fie | on fwych hrziechow poka |
 amen

- 325 počechu nad ním úp(i)ti,
řkúc: Komu ny chceš poručiti,
co (nám z toho) učiniti,
kto bude tvé sbožie žíti?
Tu sě dietky naplakáchu,
330 přietelé sě (v)pastováchu,
toho na nem vždy žádáchu,
řkúc: (Promluv k nám,) milý brachu!
(On k nim) nic nepromluv(ieše),
(ua svém hoři) dosti jmějěše,
335 (nebo) hluch ji(ž) i něm (bieše)
(ani kte)rého znaj(ěše).
(A když sě) přibliži (k noci),
(běda mu v) jeho ne(moci);
(přídú) k nemu krátcí (roci),
340 (stanúť) jeho všichni (soci).
A když sě jako ze sna probudi,
dva a sedmdesát sě (v nem nem)ocí
vzbudi;
smrť vsěd(ši) na jeho hrudi,
hned z neho duši vypudi.
345 Tak sě on svých hřiechóv poká!
Amen.

Dodatky.

I.

239^a sl. 2 Omelia Origenis super ewangelium secundum Iohannem,
feria V. post pascha, de planctu beate Marie Magdalene
super domino.

In illo tempore Maria stabat ad monumentum
foris plorans. Et reliqua. De presenti sollempnitate
locuturus auribus uestre caritatis, dilectissimi, amor
239^b sl. 1 uenit ad memoriam, quo(modo) beata Maria Mag|da-
lena dominum nostrum Ihesum Christum super omnia
diligendo, discipulis fugientibus, eum ad mortem eun-
tem sequebatur, ac ueri amoris igne succensa, nimio
ardens desiderio, indesinenter plorans a monumento
non recedebat. Maria enim, ut euuangelista testatur,
stabat ad monumentum foris plorans. Audiuius, fra-
tres, Mariam ad monumentum foris stantem, audiui-
mus et Mariam plorantem; uideamus, si possumus,
cur staret, uideamus, et cur ploraret. Prosit nobis
239^b sl. 2 (et) illius stare, prosit nobis et illius plorare. |
Amor faciebat eam stare et dolor cogebat eam
plorare. Stabat et circumspiciebat, si forte uideret,
quem diligebat. Plorabat uero, quia sublatum esti-
mabat, quem querebat. Dolor renouatus erat, quia,
quem prius doluerat defunctum, nunc dolebat abla-
tum. Et iste dolor maior erat, quia nullam consola-
tionem habebat. Prim(a) fuit causa doloris, quia uiuum
perdiderat; sed de hoc dolore consolationem aliquan-
tulam habebat, quia mortuum se retinere credebatur.
240^a sl. 1 Nunc autem de | illo dolore se consolari non poterat,
quia corpus defuncti non inueniebat metuebatque, ne

amor magistri sui in pectore suo tepesceret, si corpus eius non inueniret, quo uiso recalesceret. Venerat autem Maria ad monumentum, deferens secum aromata et unguenta, que parauerat, ut sicut pedes uiuentis antea unguento pretioso unxerat, sic (et) nunc totum corpus defuncti et unguento ungeret et aromatibus condiret; et sicut prius ad pedes Ihesu lacrimas fuderat, ita et nunc | ad monumentum eius 240^a sl. 2 lacrimas funderet, fleuerat prius et lacrimis suis pedes eius rigauerat pro morte anime sue, ueniebat nunc (ad) monumentum lacrimis rigare pro morte magistri sui. Cum autem non inuenisset corpus in monumento, labor periit unguenti, sed dolor creuit lugenti, defuit obsequio, qui non defuit dolori, defuit, quem condiret, sed non defuit, quem ploraret, eoque magis plorabat, quo ille magis deerat. Plorabat enim uehementer Maria, quoniam additus erat dolor super dolorem eius, duosque dolores eximios uno gestabat in corde, quos | mitigare lacrimis uolebat, sed non ualebat. Et ideo tota posita in dolore, mente et corpore deficiebat et, quid ageret, nesciebat. Quid enim mulier ista poterat agere nisi plorare, que et intolerabilem habebat dolorem et nullum inueniebat consolatorem? Petrus quidem et Iohannes uenerant cum ea ad monumentum, sed non inuento corpore abierunt ad semetipsos; Maria autem stabat ad monumentum foris plorans et quasi desperando sperans et sperando perseuerans. Petrus et Iohannes timuerunt (et ideo non steterunt); Maria (autem) non timebat, quia nil suspicabatur sibi superesse, pro quo | timere deberet. Perdiderat enim magistrum suum, quem (ita) singulariter diligebat, ut praeter ipsum nichil posset diligere, nil posset sperare. Perdiderat uitam anime sue, et iam melius arbitrabatur fore sibi mori quam uiuere, quia forsitan inueniret moriens, quem inuenire non poterat uiuens, sine eo tamen uiuere non ualebat. Fortis enim ut mors est dilectio. Quid enim aliud faceret mors in Maria? Facta erat exanimis, facta erat insensibilis, sentiens non sentiebat, uidens | non 240^b sl. 1 uidebat, audiens non audiebat; sed neque ibi erat, ubi erat, quia tota ibi erat, ubi magister suus erat, de quo tamen, ubi esset, nesciebat. Querebat (eum) et non inueniebat, et ideo stabat ad monumentum et plorabat, tota lacrimabilis, tota miserabilis. O Maria, quid spei, quid consilii, (aut) quid cordis erat tibi, 241^a sl. 1

- ut sola stares ad monumentum discipulis abeuntibus? Tu ante illos uenisti, cum ipsis non red(i)isti et post illos remansisti. Cur hoc fecisti? Sapiebas plus illis, 241^a sl. 2 aut diligebas plus quam illi, quia non | timebas ut illi? Certe nichil (modo) sapiebat Maria non nisi diligere et pro dilecto dolere. Oblita erat timere, oblita erat gaudere, oblita erat semetipsam, oblita erat denique omnia preter illum, quem diligebat super omnia; et quod mirabile est, sic erat oblita, ut etiam ipsum non cognosceret. Credite michi, si ipsum cognosceret, in monumento (eum) non quereret; et si uerba eius corde retineret, non de mortuo doleret, sed de uiuente gauderet nec de sublato ploraret, sed de resurgente exultaret. Dixit enim Ihesus, quod sic moreretur (et) quod tertia die resurgeret; sed pro-
- 241^b sl. 1 dolor, nimius dolor cor eius | repleuerat et memoriam horum uerborum deleuerat, sensus nullus in ea remanserat, omne consilium ab ea perierat, spes omnis defecerat, solummodo flere supererat. Flebat ergo, quia flere poterat, et dum flebat, (inclinauit se et) respexit in monumentum et uidit duos angelos in albis sedentes, unum ad pedes et unum ad caput. Dicunt ei illi: Mulier, quid ploras? O Maria, ecce multam consolationem inuenisti, et forsitan melius tibi contigit, quam sperasti. Nam tu querebas unum et duos inuenisti, querebas hominem et angelos inuenisti, querebas mortuum et uiuentes reperisti. Repe-
- 241^b sl. 2 risti | eos, qui de te uidentur curam habere, et qui uolunt dolorem tuum lenire; ille uero, quem querebas, uidetur dolorem tuum negligere, lacrimas tuas non uidetur respicere. Vocas illum et non audit, oras et non exaudit, queris illum et non inuenis, pulsas et non aperit tibi, sequeris illum et fugit. Heu, quid est hoc? Heu, quam magna mutatio? Heu, quomodo mutata est res in contrarium? Iste (enim est Ihesus), qui modo recessit a te et qui modo forte nescio, si diligit te, olim te diligebat, olim te a Phariseo defendebat et a sorore tua te diligenter excusabat. Olim
- 242^a sl. 1 lauda|bat te, quando pedes suos unguento ungebas, (lacrimis rigabas) et capillis tergebas, dolorem tuum mulcebat, peccata tua dimittebat. Olim querebat te, cum adesses, uocabat te, cum abesses; mandabat tibi per sororem tuam, ut ad se uenires. Magister adest et uocat te. O quam cito surrexit Maria, ut audiuit, quam cito uenit et solito more cecidit ad

pedes tuos, bone Ihesu. Tu quoque, cum uidisti eam contristantem, contristatus es, dum uidisti plorantem, lacrimatus es. O quam pie con|solando eam 242^a sl. 2 dixisti: Ubi posuisti eum? Denique pro dilectione eius, que multum dilexit te, fratrem eius Lazarum suscitasti et planctum eius in gaudium conuertisti. O dulcissime magister, quid post hec peccauit in te hec discipula tua, aut in quo postea offendit dulcedinem cordis tui hec amatrix tua, quia sic recedis ab ea? Nos post hec nullum aliud peccatum audiui-
mus de ea, nisi quia, quando sepultus fuisti, ante omnes (ualde mane) uenit ad monumentum tuum, ferens unguenta, quibus ungeret corpus tuum; sed cum non inuenisset te in monumento, cucurrit | et 242^b sl. 1 nunciauit hoc discipulis tuis. Illi uenerunt, uiderunt et abierunt; hec autem stabat et plorabat. Si hoc peccatum est, negare non possum, quin ipsa faciebat hoc; si autem hoc peccatum non est, sed (est) amor tu(i) et desiderium, quod habet de te, quare sic recedis ab ea et abscondis te, (tu, qui diligis omnes diligentes te et) qui inueniris ab omnibus querentibus te? Tu (enim) dicis: (Ego diligentes me diligo et) qui mane uigilauerint ad me, inuenient me. Ergo mulier ista, que ualde mane uigilat ad te, cur non inuenit te? Quare non consolaris lacrimas, quas pro te, domino suo, fundit, sicut | consolatus es lacrimas, quas fudit pro fratre 242^b sl. 2 suo. Si (enim) tu solito more eam diligis, cur desiderium (eius) tamdiu protrahis? O uere magister et testis fidelis, recordare testimonii, quod olim de Maria reddidisti Marthe, sorori (eius). Dixisti enim: Maria optimam partem elegit, que non auferetur ab ea. Vere optimam partem elegit Maria, quia elegit stare ad pedes tuos et audire sermones tuos. Vere optimam partem elegit, quia te elegit. Sed quomodo uerum est: quia non auferetur ab ea, si tu es ablatu-
tus ab ea? | Quod si ab ea non es(t) ablata optima 243^a sl. 1 pars, quam elegit, quare plorat et quid querit? Certe Maria nichil (aliud) querit, nisi quod elegit et propter hoc solum plorare non desinit, quia, quod elegit, nunc perdidit. Ergo, o custos hominum, aut tu partem, quam elegit, custodi in ea, aut ego nescio, quomodo uerum sit: que non auferetur ab ea. Nisi et hoc (ita) intelligatur, quod licet, tu sis ablatu-
tus ab oculis eius, tamen non es ablatu-
tus de corde eius. Sed, o Maria,

- 243^a sl. 2 quid iam amplius moraris, quid turbaris, quid | ploras? Ecce habes angelos, sufficiat tibi angelorum nisio, quia forsitan ille, quem queris, quem ploras, aliquid sentit in te, propter quod non uult uideri a te. Pone iam finem dolori tuo, sit modus lacrimis tuis. Recordare, quia ipse dixerit tibi et aliis mulieribus: Nolite flere super me. Ergo quid est hoc, quod facis? Ipse prohibuit flere et tamen tu flere non desinis. Timeo, ne plorando ipsum offendas, pro quo sic incessanter ploras. Nam si ipse amaret lacrimas tuas. non posset fortassis ut olim continere lacrimas suas.
- 243^b sl. 1 Nunc ergo | audi consilium meum: sufficiat tibi angelorum consolatio; mane cum illis, interroga illos, si forte sciant, quid factum sit de illo, quem et queris et ploras. Ego certe credo, quia ipsi ad hoc uenerunt, ut testimonium de illo perhibeant, et credo, quod ipse, quem ploras, misit illos pro se et pro te, ut annuncient resurrectionem suam et consolentur plorationem tuam. Dicunt (enim) ei: Mulier, quid ploras? que est causa tanti doloris tui? Non abscondas a nobis lacrimas tuas, aperi nobis animum tuum
- 243^b sl. 2 et nos indicabimus tibi desiderium tuum. | Maria nimio dolore confecta, tota in excessu mentis posita, nullam recipit consolationem (et) ad nullum tendit consolatorem, sed intra se cogitat dicens: Proh dolor, qualis est ista consolatio, qualis est ista uisitatio? Onerosi sunt michi omnes consolatores, grauant me et non consolantur. Ego enim quero creatorem (et) ideo grauis est michi ad uidendum omnis creatura. Nolo angelos uidere, nolo cum eis manere, quia possunt dolorem meum augere et non possunt penitus delere. Si ceperint michi multa narrare et si uoluerō
- 244^a sl. 1 eis ad omnia respondere, | timeo, ne amorem meum magis inpediant, quam expediant. Denique ego non quero angelos, sed eum, qui et me fecit et angelos. Non quero angelos, sed meum et angelorum dominum. Tulerunt dominum meum; ipsum solum quero, ipse solus potest me consolari. Sed nescio, ubi posuerunt eum. Circumspicio, si uiderem illum, et non uideo; vellem inuenire locum, ubi positus est, et non
- 244^a sl. 2 inuenio. Heu, me miseram! Quid agam, quo i bo, quo enim abiit dilectus meus? Quesiui eum in monumento et non inueni, vocaui et non respondit michi. Heu me, ubi illum iam queram, ubi iam inueniam? Surgam certe et circuibo omnia loca, que potero, non

dabo sompnum oculis meis, non dabo requiem pedibus meis, donec inueniam illum, quem diligit anima mea. Effundite lacrimas oculi mei, plorate et nolite deficere. Ambulate pedes mei, discurrite et nolite quiescere. Heu, heu, quo abiit gaudium meum, vbi latet amor meus? Ubi est dulcedo mea? O | cur dereliquisti 244^b sl. 1
me salus mea? O dolores, o angustie intolerabiles! Angustie michi sunt undique et, quid eligam, ignoro. Si iuxta monumentum maneo, ego illum non inuenio; si a monumento recessero, nescio, infelix, quo uadam, nescio, ubi eum queram. Discedere a monumento mors michi est, stare ad monumentum irremediabilis dolor est. Melius est autem michi sepulchrum domini mei custodire, quam (ab eo) longius abire. Si enim longius abiero, forte cum rediero et ipsum sublatum inueniam aut destructum sepulchrum. | Stabo igitur 244^b sl. 2
et hic moriar, ut saltem iuxta sepulchrum domini mei sepeliar. O quam beatum corpus meum erit, si fuerit sepultum iuxta magistrum meum! O quam felix anima mea, que egrediens de fragili uase corporis mei, mox poterit ingredi sepulchrum domini mei! Corpus meum fuit semper anime mee labor et dolor, sepulchrum domini mei erit illi requies et honor. Hoc (ergo) sepulchrum (non deseram, quia) in uita mea erit consolatio mea (et in morte mea erit requies mea). Viuens iuxta illud manebo et moriens illi adherebo, nec uiuens nec mortua ab illo se|parabor. Heu, me infelicem! Quare ego tunc non 245^a sl. 1
prospexi, quando dominum meum sepeliri conspexi? Quare tunc non steti, quare monumentum et corpus eius tunc non perseueranter custodiui? Nunc certe non plorarem sublatum, quoniam aut prohibuissem aut subsecuta fuisset sublatores. Sed, proh dolor, ego nolui obseruare legem et dimisi dominum legis. Legi obediui et eum, cui lex obedit, non custodiui, quamuis cum ipso manere non fuisset legem transgredi, sed adimplere. Pas|cha (enim) ab isto defuncto non conta- 245^a sl. 2
minatur, sed renouatur. Mortuus ille non polluit mundos, sed mundat imundos. Sanat omnes se tangentes et illuminat omnes ad se accedentes. Sed quid recolo dolorem meum? Abii, redii, monumentum apertum inueni; ipsum, quem querebam, non inueni. Stabo itaque et expectabo, si forte alicubi appareat. Sed quomodo stabo sola? Abierunt discipuli et me solam plorantem reliquerunt. Nusquam apparet, qui

- mecum doleat, nusquam apparet, qui mecum magis-
 245^b sl. 1 gistrum requirat. Apparuerunt angeli, sed | nescio, pro qua causa apparuerunt. Si consolari me uellent, causam, pro qua ploro, non ignorarent; si enim non ignorarent, quid ploro, cur dicunt michi, quid ploras? An ideo interrogant, ut me plorare prohibeant? Queso, non hec michi suadeant, non hec moneant, alioquin me interficient. Quid plura? Ego illis non obediam et dum uiuam, plorare non desinam, donec dominum meum inueniam. (Sed quid faciam, ut illum inueniam?) Quo me uertam, ad quem ibo, a quo consilium petam? Quem percunctabor? Quis mei miserebitur? (Quis me consolabitur?)
 245^b sl. 2 Quis indicabit michi, quem diligit anima mea, ubi positus | sit, ubi cubet (in meridie), ubi requiescat? Queso, nunciate illi, quia amore langueo et dolore deficio, nec est dolor sicut dolor meus. Reuertere, dilecte mi, reuertere, dilecte uotorum meorum. O admirabilis, o desiderabilis, redde michi letitiam salutaris presentie tue. Ostende michi faciem tuam, sonet uox tua in auribus meis. Vox enim tua dulcis et facies tua decora. O spes mea, ne confundas me ab expectatione mea. Demonstra michi faciem tuam et sufficit anime mee. Dum Maria sic doleret et fle-
 246^a sl. 1 ret, (cum hec dixisset,) conuersa est retrorsum et uidit Ihesum stantem et nesciebat, quia Ihesus est. Dicit ei Ihesus: Mulier, quid ploras, quem queris? O desiderium anime sue, cur interrogas eam; quid ploras (et quem queris)? Ipsa paulo ante (coram) oculis suis cum magno dolore cordis sui uiderat te, spem suam, suspendi in ligno, et tu nunc dicis, quid ploras? Ipsa (die tertia) uiderat manus tuas, quibus benedicta (sepe) erat, et pedes tuos, quos deosculata fuerat et lacrimis rigauerat, (cruce) clauis affigi, (et tu dolor eius nunc dicis, quid ploras?). Viderat te expirantem spiritum tuum, et tu dicis, quid ploras?
 246^a sl. 2 Nunc insuper corpus tuum sublatum existimat, | ad quod ungendum, ut se quodammodo consolaretur, ueniebat et tu nunc dicis, quid ploras, quem queris? (Tu scis, quia te solum querit, te solum diligit, pro te omnia contemnit, et tu dicis, quid queris?) Dulcis magister, ad quid, queso, prouocas spiritum huius mulieris, ad quid prouocas animum eius? Tota pendet a te et tota manet in te et tota sperat de te et tota desperat de se. Ita querit te, ut (querens) nichil querat, nichil

cogitet preter te. Ideoque forsitan non cognoscit te, quia non est in se, sed pro te est extra se. Cur ergo dicis, quid ploras, quem queris? An putas, quod ipsa 246^b sl. 1 dicat, te ploro, te quero, nisi tu prius inspiraueris et dixeris in corde | suo: ego sum, quem ploras et quem queris? An putas, quod ipsa cognoscat te, quamdiu uolueris celare te? At illa existimans, quia (h)ortulanus esset, dixit ad eum: Domine, si tu sustulisti eum, dicito michi, ubi posuisti eum, et ego eum tollam. O dolor miserabilis, o amor inenarrabilis! Mulier ista quasi densa nube doloris oblecta non uidebat solem, qui mane surgens iam irradiabat per fenestras eius, qui per aures corporis sui iam in- 246^b sl. 2 trabat domum cordis sui; sed quoniam amore languebat, isto languore sic oculi cor|dis eius caligabant, ut non uideret, quem uidebat; uidebat enim Ihesum, sed nesciebat, quia Ihesus esset. O Maria, si queris Ihesum, cur non cognoscis Ihesum? Et si non cognoscis Ihesum, cur queris Ihesum? Ecce Ihesus uenit ad te et, quem queris, querit te, et tu (eum) (h)ortulanum existimas? Verum quidem est, quod existimas, sed tamen tu in hoc erras, dum sic eum (h)ortulanum existimas, ut eum non cognoscas. Est enim Ihesus, est et (h)ortulanus, quia ipse seminat omne semen bonum in (h)orto anime tue et in 247^a sl. 1 cordibus fidelium suorum. Ipse omne (h)olus bonum | plantat et rigat in animabus sanctorum, et ipse est Ihesus et qui tecum loquitur. Sed forsitan ideo eum non cognoscis, quia tecum loquitur; mortuum enim eum queris, sed uiuentem eum non recognoscis. Nunc in ueritate comperi hanc esse causam, pro qua a te recedebat et pro qua tibi non apparebat? Cur enim tibi appareret, quem non querebas? Tu certe querebas, qui non erat, et non querebas, qui erat. Tu querendo Ihesum nesciebas Ihesum. O dulcis, o pie magister, non possum omnino excusare hanc discipulam tuam, non audeo libere defendere hunc errorem suum, si tamen | errabat, quia talem te querebat, (qualem te 247^a sl. 2 uiderat, et qualem in monumento positum reliquerat). Viderat quippe defunctum corpus tuum de cruce deponi et in monumento reponi, tantusque dolor inuaserat eam de morte tua, ut nichil posset sperare de uita tua; et tantus dolor inuaserat eam de sepultura tua, ut nichil posset sperare de resurrectione tua. Cum Ioseph posuit in monumento corpus tuum, Ma-

- ria pariter ibi sepeliuit spiritum suum et ita indissolubiliter iunxit et quodammodo uniuert eum cum corpore tuo, ut facilius posset separare animam se uiuificantem a uiuente corpore suo, quam spiritum
- 247^b sl. 1 (suum) te | diligentem a defuncto corpore tuo. Spiritus enim Marie magis erat in corpore tuo, quam in corpore suo; cumque requirebat corpus tuum, requirebat pariter et spiritum suum, et ubi perdiderat corpus tuum, perdidit et cum eo spiritum suum. Quid igitur mirum, si sensum non habebat, (que spiritum amiserat? Quid mirum, si te nesciebat, que non habebat spiritum), quo scire debebat? Redde itaque ei spiritum suum, quem in se habet corpus tuum. Mox recuperabit sensum suum et derelinquet errorem suum. Sed quomodo errabat; que sic pro te dolebat et sic te amabat? Certe, si errabat, indubitanter dico, quod
- 247^b sl. 2 (ipsa) errare se ignorabat et hic error | non procedebat ab errore, sed potius ab amore et dolore. Igitur misericors et iuste iudex, amor, quem habet in te, et dolor, quem habet pro te, excuset eam apud te, si forsitan errat de te. Ne attendas ad mulieris errorem, sed ad discipule amorem, que non pro errore, sed pro amore et dolore plorat et dicit tibi: Domine, si tu sustulisti eum, dicito michi, (ubi posuisti eum,) ut ego eum tollam. O quam scienter nescit et quam docte errat! Angelis dixit: tulerunt et posuerunt, et non dixit: tulistis et posuistis, quoniam angeli neque
- 248^a sl. 1 de monumento te tulerant, neque in | alio loco te posuerunt. Tibi uero dicit: Si tu sustulisti (eum) et (ubi) posuisti; quia reuera tu te ipsum de monumento sustulisti et in loco, ubi es, te posuisti. Angelis tuis non dixit: dicite michi, quoniam angeli non poterant ex toto dicere, quod de te factum fuerat et ut factum fuerat. Tibi uero dicit: dicito michi, quia non est impossibile tibi dicere, quod possibile erat tibi facere. Tu enim uirtute tua surrexeras et quod de te factum fuerat et ut factum fuerat, tu ipse feceras. Quid est autem hoc domine, quod Maria tam crebro dicit et repetit uerbum istud: | ubi posuisti eum? Dixerat enim prius apostolis, ubi posuerunt eum, (hoc idem postmodum dixit angelis, ubi posuerunt eum,) et nunc tibi (dixit) de te: ubi posuisti eum. Multum dulcescit hoc uerbum in corde suo, quod sic habundat in ore suo. Certe, dulcis magister, hoc facit dulcedo tua et hoc facit ipsa pro amore tuo, quia meminit te dixisse de

fratre suo: ubi posuistis eum? Ex quo enim audiuit hoc uerbum ab ore tuo, conseruauit illud diligenter in corde suo et delectata est uti eo in sermone suo. O quantum diligit personam tuam, que sic diligit uocem tuam! O quantum desiderat uidere uultum tuum, que sic desideranter pronuntiat uerbum tuum; 248^b sl. 1 et quam libenter oscularetur pedes tuos, que tam libenter loquitur sermones tuos! Quid est (hoc) etiam, o bone Ihesu, quod dicit ad te de te: et ego eum tollam? Ioseph timuit et non fuit ausus tollere corpus tuum de cruce, nisi in nocte et nisi hoc peteret a Pilato; Maria uero noctem non prestolatur nec Pilatum reueretur, sed audacter promittit dicens: ego eum tollam. O Maria, si corpus Ihesu forte positum est in atrio principis sacerdotum, nisi (in quo) apostolorum princeps calefaciebat se ad ignem, quid factura es? Ego eum tollam. O admirabilis mulieris audacia! O mulier non mulier! Et si ancilla ostiaria interrogauerit te, quid facies? Ego eum tollam. O ineffabilis huius mulieris amor! Nullum locum exeipit, nichil anteponeit, sine tremore dicit, absolute promittit: dicito michi, ubi posuisti eum, et ego eum tollam. O mulier, magna est fides tua, magna est constantia tua! Tu ergo, bone domine, cur oblitus es dicere: fiat tibi, sicut uis, et confide, filia, fides tua te saluam fecit? (Nunquid oblitus es misereri?) Cur igitur non dicis ei, ubi posuisti te, ut ipsa tollat te super corpus suum et portet te in corpore suo et annunciet te discipulis tuis? Noli, queso, dulcis magister, illius iam ultra protrahere desiderium, quia ecce iam tri- 249^a sl. 1 duo sustinet te, nec habet, (quid manducet, neque habet,) unde possit esurientem animam suam reficere, nisi tu manifestando porrigas illi panem corporis tui et de fragmentis eius repleas cophinum cordis sui. Si ergo non uis, ut deficiat in uia, refrigera et conforta uiscera anime sue dulcedine saporis tui. Tu es enim panis uiuus, qui habes in te omne delectamentum et omnem saporem suauitatis. Non enim diu poterit retinere uitam corporis sui, nisi tu manifestes cito sibi te uitam anime sue. Dicit ei Ihesus: Maria! Conuersa illa dicit ei: Raboni, quod dicitur magister. Dicit ei Ihesus: Noli me | tangere. O mutatio dextere 249^a sl. 2 excelsi! Conuersus est dolor magnus in gaudium magnum, mutatae sunt lacrimae doloris in lacrimas amoris. Vbi Maria audiuit: Maria! — sic enim consueuerat

eam uocare magister suus, — presensit in ipsa uoce quandam singularem uocatoris dulcedinem et per eam cognouit ipsum, a quo uocabatur, magistrum suum esse. Tunc reuixit spiritus eius et reuersus est sensus eius. Cum Ihesus adhuc uellet uerba adiungere, non potuit Maria hec patienter expectare, sed pre nimio gaudio irruit in eum dicens: Rabboni! Non (enim) arbitrabatur, se indigere uerbis, que inuenerat uerbum, et longe utilius fore existimabat tangere uerbum, quam audire auribus uerbum. O amor fortis |
249^b sl. 1 et inpatiens! Non sufficebat illi uidere Ihesum et loqui cum Ihesu, nisi et tangeret Ihesum. Sciebat enim, quia uirtus de illo exibat et sanabat omnes. O piissime domine et dulcissime magister, quam bonus es hiis, (qui recto sunt corde, et quam suavis es hiis, qui recto sunt corde et humiles sunt spiritu. O quam beati sunt, qui in simplicitate cordis querunt te, et quam felices, qui sperant in te! Verum certe est et indubitanter verum est, quod tu diligis omnes diligentes te et nunquam derelinquis sperantes in te), qui diligunt te. Ecce enim illa dilectrix tua simpliciter querebat te et ueraciter inuenit (te). (Sperabat in te) et non est derelicta a te, sed plus est consecuta per te, quam expectabat a te. Sequamur igitur, fratres, huius mulieris affectum, (ut perueniamus ad effectum). Ploret unusquisque ad Ihesum et querat confidenter I(h)esum, qui non celabat se querenti peccatrici. Disce, peccator homo, a peccatrice muliere, cui tamen dimissa sunt peccata sua, disce plorare Dei absentiam (et) amare
249^b sl. 2 Dei presentiam. Disce a Maria | Ihesum amare et (in) Ihesum sperare et in querendo Ihesum perseuerare, nulla aduersa formidare, nullam consolationem extra Ihesum recipere, omnia pro(pter) Ihesum contempnere. Disce a Maria et quere(re) Ihesum in monumento cordis tui. Reuolue lapidem ab ostio monumenti Dei, amoue omnem duritiam et repelle omne obstaculum a fide tua. (Tolle) omnem concupiscentiam mundi a corde tuo et diligenter scrutare, si Ihesus est in eo. Si autem non inueneris in eo Ihesum, sta foris et plora. Permane in fide et respice foris ad illos, si forte in aliquo loco uideris eum, et plorando ora Ihesum, ut
250^a sl. 1 dignetur intrare ad te et ha|bitare in te. Et ne forte erecta ceruice repellas eum a te, humiliando inclina te. Et iterum prospice in monumentum Dei, quod est in te, et si uideris ibi angelos, unum ad caput

et unum ad pedes, id est si cognoscis esse in corde tuo quasi celestia desideria, tam ad actiuam quam ad contemplatiuam uitam pertinentia, per que tamen adhuc non possis uidere et habere Ihesum, noli hiis contentus esse, noli adhuc deficiendo quiescere, sed plora Ihesum et quere in te, donec inuenias. Et si (forte) aliquo modo tibi appareat et desiderio tuo se 250^a sl. 2 representauerit, noli de te presumere tamquam tu eum agnoscas, sed interroga illum et ora, ut indicet tibi se ipsum. Audeo tibi confidenter promittere, si in fide (ad monumentum cordis tu steteris, si plorando) Ihesum perseueraueris, si te cum humilitate inclinaueris et si exemplo Marie nullam aliam consolationem de Ihesu quam Ihesum recipere uolueris, ipso reuelante ipsum inuenies et ipsum cognosces, ita ut non sit tibi necesse querere ab aliis, ubi est Ihesus, sed tu magis indicabis eum nuncians aliis: Quia uidi dominum et hec dixit michi; cui est honor et gloria cum patre et spiritu | sancto in secula se- 250^b sl. 1 culorum Amen.

II.

Incipit planctus sancte Marie.

Rkps. XII. D. 10., fol. 30—34.

30^a Qui per uiam pergitis,
hic mecum sedete,
si est dolor similis,
ut meus, uidete;
meum dulcem filium
per iter lugete.

Videte spectaculum!
Uidete spectaculum
in cruce pendentis,
more dampnatici
crimina luentis,
pro peccato populi
mortem patientis.

Ordo iuris uertitur!
Ordo iuris uertitur,
equitas turbatur,
iustitia leditur,
ratio mutatur,
sine causa filius
meus morti datur.

Vertite iudicium!

30^b Quid commisit genitrix,
cur orbatur prole,
me, Iudea, filio,
mundum prius sole,
patre pio pauperes,
egros adiutore?

Vertite iudicium!
Iniustum iudicium
iudices tractastis,
meum dulcem filium
inuide dampnastis,
quem patibulo crucis
mori iudicastis.

Vertite iudicium!
Uertite iudicium
et uidete iura!
Creatorem perimit
eius creatura
et condempn(a)t¹⁾ dominum
suum morte dura.

31ª Quod crimen, que scelera
com|misit gens effera,
uincla, uirgas, uulnera,
sputa, spinas, cetera
sine causa²⁾ patitur.

Nato, queso, parcite,
matrem crucifigite
aut in crucis stipite
nos simul affigite,
male solus moritur.

¹⁾ V rukopise psáno *condempnet*. — ²⁾ culpa M.

Sed quid prodest, misera,
loquar induratis?
Non absoluent penitus,
quem dampnarunt gratis.
Meus Ihesus moritur
mundo pro peccatis.

Vertite iudicium!
Mi Iohannes, próximos
tuos deprecare,
ut me sinant uulnera
31^b sal|tim alligare,
que uides tam fortiter
sanguine manare.

Proch dolor! hinc color
effugit oris,
hinc ru(i)t,¹⁾ hinc fluit
unda cruoris.

Non sperabam, misera,
talía uidere,
sed credebam penitus
de Ihesu gaudere,
quem crucis patibulo
uideo pendere.

Fili, dulcor unice,
singulare gaudium,
matrem flentem respice,
confer²⁾ solatium.

Pectus, mentem lumina
torquent tua uulnera:
que mater, que³⁾ femina
32ª tam felix, tam mi|sera?

Flos florum, dux morum,
uenie uena,
quam grauis in clauis
est tibi pena.

O quam sero de(d)itus⁴⁾
quam cito me deseris,
o quam digne editus⁵⁾
quam⁶⁾ abiecte moreris!

O quis amor corporis
tibi fecit talia,⁷⁾
o quam dulcis pignoris
quam amara premia!

Fili, dulcor unice!
Fili, dulcor unice,
respice parentem
et uide discipulum
iam deficientem,
dum uidet te Deum
suum morientem.

32^b Fili dulcor | unice,
in sero recubuit
supra tuum pectus
et nunc ita remanet
miser et abiectus,
fratre, patre, domino
priuatus dilectus.

Vbi rex amabilis,
ubi rex amabilis!
Omnes fugierunt,
a timore maximo
furtim abierunt,
te solum patibulo
crucis reliquerunt.

Vbi rex amabilis
solus hic remansit
atque tua uulnera
mecum solus planxit,
cuius dolor potius
piam mentem transit.

¹⁾ V rukopise *rugit*. — ²⁾ conferens M. — ³⁾ quam M. — ⁴⁾ V ruk. detitus; editus M. — ⁵⁾ genitus M. — ⁶⁾ hic M. — ⁷⁾ spolia M.

Consolare, domina,
mater et regina,
33^a cur merore deficis,
stella matutina;
tuus lenat filius
mundum a ruina.

Consolare, genitrix!
Consolare genitrix,
et sileto michi,
quem dampnatum conspicias
nunc in forma rei,
uere nosti filium
uerum esse Dei.

Consolare, genitrix,
dolet tuus filius
magis te dolente,
sursum tollit lumina
te respiciente
et intendit gemitus
tanto te gemente.

Consolare, genitrix!
Mi, Iohannes, qualiter
possum consolari,
dum infelix orbitor¹⁾
33^b lumine solari
et sic tantum dominum
uideo necari.

Sed doleo, adeo
quod deberem mori
nec sic modo penitus
nunc parcerem ori
nec doleo, quanta²⁾ debeo
crimina dolere³⁾

Vtinam sic doleam,
quod⁴⁾ dolore peream!
nam plus est dolori
sine morte mori
quam perire citius.

Detur nunc⁵⁾ mestissime
corpus uel exanime,
ut sic moriatur minoratus⁶⁾
cesset cruciatus
o(s)culis,⁷⁾ amplexibus.

Ihesus matri loquitur
totus uulneratus:
34^a cur tam doles, | mulier,
ecce tuus natus,
unus assit alteri
iam recommendatus.

Postquam (autem)⁸⁾ taliter
piam soluit horam,⁹⁾
iunge matrem uirginem
et ex illa iam hora
su(s)cepit in propria
omni pulsa mora.

Qui pro nobis uoluit
mortem sustinere,
non sinat nos miseras
ignibus ardere,
sed cum suis ancillis¹⁰⁾
semper congaudere.
Amen.

¹⁾ Nejspíše za *orbor*. — ²⁾ Nejspíše chybně za *quam*
aneb *quantum debent*. — ³⁾ Snad za *dolori*. — ⁴⁾ *ut M.* —
⁵⁾ Reddite *M.* — ⁶⁾ *ut sic minoratus M.* — ⁷⁾ v rukopise
oculis. — ⁸⁾ V rukopise vynecháno. — ⁹⁾ Této větě jest
těžko porozuměti, snad má býti „*pia soluit (h)ora*“. —
¹⁰⁾ Rukopis náležel a byl sepsán pro ženský klášter sv.
Jiří na hradě pražském.

III.

De inexecrabili dolo vetularum.

Imperatrix quedam erat, in cujus imperio erat quidam miles, qui nobilem uxorem et castam atque decoram habebat. Contingit, quod miles ad peregrinandum perrexit, sed prius uxori dixerat: Nullum custodem ultra tibi dimitto, quia satis credo, quod non indiges. Parato comitatu abiit, uxor vero caste vivendo domi remansit. Accidit semel, quod precibus compulsa cujusdam sue vicine epulandi causa domum suam egrederetur, quo peracto ad propria remeavit. Quam quidam juvenis aspectam ardenti amore cepit amare et plurimos nuncios ad eam direxit cupiens ab illa, quantum ardebat amari. Quibus contemptis eam penitus sprexit. Ille vero se omnino contemptum videns adeo dolens efficitur, quod infirmabatur. Sepe tamen illuc ibat, sed nichil ei valuit eo, quod domina per omnia eum sprexit. Accidit quodam die, quod versus ecclesiam perrexit dolens ac tristis, et obviam habuit quandam vetulam in proposito sanctam reputatam. Que cum juvenem tristem vidisset, causam tante tristicie ab eo quesivit. At ille: Quid prodest michi tibi narrare? At illa: O carissime, quamdiu infirmus abscondit a medico suam infirmitatem, non poterit curari. Ideo ostende michi causam tanti doloris! Cum dei adjutorio te curabo. Juvenis cum hoc audisset, ostendit ei, quomodo dominam dilexit. Ait vetula: Perge cito ad domum tuam, quia infra breve tempus te curabo. Hiis dictis juvenis ad domum perrexit et vetula ad propria remeavit. Vetula ista quandam caniculam habebat, quam duobus diebus jejunare coegit et die tertia panem synapi confectum canicule jejunanti dedit. Quem cum gustasset, pre amaritudine oculi ejus lacrimabantur tota die. Tunc vetula ad domum domine perrexit cum canicula, quam juvenis dilexit tantum. Statim a domina est honorifice suscepta eo, quod reputabatur sancta. Dum

autem adinvicem sederent, domina parvam caniculam lacrimantem respexit, admirabatur multum et quesivit causam. Ait vetula: O carissima amica, noli querere, quare lacrimatur, quia tantum dolorem habet, quod vix poterit tibi intimari. Domina vero magis ac magis instigabat, ut diceret. Cui vetula: Hec canicula erat filia mea casta nimis et decora, quam juvenis quidam vehementer adamavit, sed adeo casta erat, ut omnino sperneret ejus amorem, unde juvenis tantum dolens pre dolore mortuus est, pro qua culpa Deus convertit filiam meam in caniculam, sicut tu vides. His dictis incepit vetula flere dicens: Quociens filia mea recolit, quod tam pulchra puella erat, et modo est canicula, flet et consolari nequit, immo omnes ad fletum excitat pre nimio dolore. Audiens hec domina intra se cogitabat: Heu me! simili modo me quidam juvenis diligit et pro amore meo infirmatur. Et totum processum vetule narravit. Vetula hec audiens ait: O carissima domina, noli amorem juvenis spernere, ne forte et tu muteris in caniculam sicut filia mea, quod esset dampnum intolerabile. Ait domina vetule: O bona matrona, date michi sanum consilium, ut non sim canicula. Que ait: Cito pro illo juvene mitte et voluntatem suam sine ulteriori dilacione facias. At illa: Rogo sanctitatem tuam, ut pergas ad eum et tecum ducas. Scandalum enim posset esse, si alius ad eum accederet. Cui vetula: Tibi compacior et libenter tibi eum adducam. Perrexit et juvenem secum duxit, et cum domina dormivit. Et sic per vetulam domina adulterium commisit.

Seznam a výklad slov méně známých.

(Slova podáváme v transkripci a sice dle veršů jednotlivých skládání. Užitě zde skratky jsou následující: *P.* = Legenda o sv. Prokopu; *M.* = Pláč Marie Magdalény; *Pl.* = Pláč sv. Maříe; *R.* = Radosti sv. Maříe; *U.* = Umučení Páně; *D.* = Desatero; *Z.* = Zdravas Maria; *J.* = Svatý Jan apoštol; *S.* = Satyry ať sice: *SŠ.* = o ševcích; *SC.* = o konšelech; *SK.* = o kovářích; *SS.* = o sladovnících; *SL.* = o lazebnících; *SŘ.* = řezník; *SP.* = pekař; *L.* = o lišce a čbánu; *B.* = Bohatec.)

ande, an, když *P.* 460, 872. *U.* 78, 141, 201, 227, 282, 382, 457.

as, aspoň *Pl.* 397.

bánie, bání; bázeň *Pl.* 253.

běhař, běhoun *D.* 634.

belhavý, kulhavý *P.* 732.

berce, krádce, zloděj *D.* 758.

běs, čert, daemon *P.* 731. *D.* 200.

bláznice, nemoudrá ženštiná *D.* 533.

blskot, bleskot *M.* 638.

bobtati, vlhkostí se nadýmati, bubřeti *L.* 79.

bočiti se, na bok čili na stranu se chýlití, nahýbati se *P.* 240.

boleti, bolestí se trápití *R.* 478.

bolný, bolavý *D.* 810, 815.

bořiti se, klesati *Pl.* 144.

bosák, mnich, nosící trepky (sandalia) místo obyčejné obuvi *D.* 871.

božic, excelsus, syn boží *M.* 848.

brádka, vousy na bradě, barba *P.* 910.

bratř, *bratřie*, coll. bratří, fratres *P.* 372, 396, 666, 697, 701, 717, 809, 956, 1042.

bratřec, bratřík *D.* 231. *Pl.* 249; — bratrovec *P.* 768.

brav, stádo drobného dobytka, zvlášt ovčí *U.* 501. *SŘ.* 4, 5.

břežek, malý břeh, zde stráňka, úboč *L.* 28.

brunat, sukno brunatné barvy *D.* 894.

brusec, šátek, utěrák *U.* 132.

- bydlo*, obydlí, příbytek *P.* 160, 489, 1034, 1062, 1071.
- býkovina*, maso býkové *SŘ.* 31.
- celenie*, hojení: to mi bolest bez celenie (irremediabilis dolor est) *M.* 439.
- celo*, *za celo*, zajisté, jistě *M.* 43, 97, 251, 460, 592, 681, 714, 753. *D.* 111, 242, *Z.* 9.
- časť*, část, díl, podíl *U.* 138, *D.* 709, 977, 1012, *SŘ.* 40, *SP.* 51.
- číti*, *čúti*, cítiti, pozorovati: čijíci již nečujěše (sentiens non sentiebat) *M.* 111; čije tě k sobě ne na čem (aliquid sentit in te) *M.* 326.
- čiž*, totiž *P.* 4, 550, *Pl.* 235. Viz *čuž*.
- črevice*, střevíce *P.* 920.
- črniti*, černiti, špiniti, *P.* 704; *D.* 40.
- črt*, čert *P.* 460; *D.* 364, 594, 612, 966, 1046, 1134. *B.* 274; — *črtek*, čertík *SŘ.* 134.
- čo*, co *P.* 402, 561, 1005, 1048, 1075; *M.* 107, 781; *Pl.* 59; *U.* 33.
- čšenie*, ctění *Pl.* 253.
- čtvrtýnáct*, čtrnáct *R.* 342; sr. druhýnácti.
- čuž* (povstalo z čujž), totiž *Pl.* 351; *R.* 78, 169, 238, 248, 477, 526.
- dci*, dcera *R.* 296; *D.* 507, 515, 545, 565; *Z.* 108.
- dědic*, patron *P.* 3.
- dědina*, dědičný statek, pozemek *P.* 282, 1104; *D.* 248, 658, 661, 767.
- dědinice*, dědina, statek dědičný *D.* 1061.
- derce*, dráč *D.* 757.
- dieblí*, ďábelský *P.* 428.
- dieka*, dík *D.* 988.
- dietce*, dítě *B.* 180.
- dieti*, konati, činiti *R.* 237, 485; *U.* 494; *D.* 390, 392; — *pláč dětí* plakati (plorare) *M.* 76.
- dieti*, nazývati, říkati *P.* 11, 203, 242, 246, 493; *B.* 8, 53.
- div*, *v div*, k podivení, neobyčejně *P.* 572; *M.* 709.
- dievka* (muž. rodu) panic *Pl.* 428; *R.* 29.
- doba*, čas, časný život *P.* 91; *D.* 228.
- dobrojtro*, dobré jitro *D.* 885.
- dočakati*, dočekati *U.* 208.
- doňavadž*, dokud, dokavadž, donec *P.* 886; *M.* 417; *J.* 25; — *doněvadž* *M.* 622; — *doňadž*, *M.* 417, 984; — *donidž*, *P.* 509; *M.* 423, 532, 980; *Pl.* 170; *D.* 834.
- dospěti*, k dokonalosti přijíti, prospěti *P.* 73; dokonati *B.* 285.
- dotavad*, dotud *P.* 157, 886.
- doždati*, dočkati *Pl.* 157.
- dožže*, když jemu dožže roha *B.* 21 (do živého došlo.)
- dráha*, množství, zástup: tu s nimi v tejž drážě bieše *R.* 404.
- drahný*, veliký, vážný: drahnú pověstku povědě *D.* 1070; — *drahně*, mnoho *SL.* 12.
- dřevní*, dřívější, předešlý *SŘ.* 64, 80.

- drochet*, drobet, fragmentum *M.* 823. .
- druhýnácti*, dvanáctý *R.* 489.
- družec*, druh, přítel *U.* 160; *D.* 33, 236, 1045, 1178.
- dřvi*, dvěře *P.* 999, 1035; *M.* 780.
- dušice*, dušička *M.* 98, 466.
- dvorný*, způsobný, zdvořilý *D.* 476; *B.* 76; — *dvorně* *SŠ.* 19; *SS.* 29, 33.
- ež*, že *P.* 102, 726, 971; *M.* 58, 68, 134, 662, 678; *Pl.* 324; *R.* 178, 216, 362; *U.* 136, 303, 318, 335; *D.* 214; *Z.* 108; *B.* 82, 89, 136, 140, 255.
- haditi*, haněti, tupiti *U.* 94; *D.* 913.
- hladat*, hledati *M.* 147, 614, 650, 670; *B.* 48.
- hlahol*, nářečí, mluva *P.* 969.
- hlasec*, hlásek *D.* 286.
- hložie*, hlohoví *B.* 138.
- hluk*, zástup, hromada lidí *P.* 420.
- hody*, veliké výroční svátky *P.* 685; *U.* 401.
- hodina*, *hodiny*, hodinky, horae canonicae *P.* 85, 370, 1024.
- hospoda*, pán *D.* 55, 59.
- hosták*, host, cizinec, zvláště obchodník *P.* 647.
- hovědce*, hovádko, hovězí dobytek *D.* 729.
- hovědina*, hovězí maso *SŘ.* 32, 38.
- hověti*, opatrovati, hleděti *D.* 738. .
- hřada*, na *hředě*, trám, žerď *D.* 108; bidélce v kurníku *U.* 378, 382.
- hřebí*, hřeb, hřebík *M.* 589; *SK.* 60.
- hřiesti*, zahrabati, pochovati *U.* 495.
- hrnúti*, hrnouti, snášeti: Hrníechu k nemu *P.* 328.
- hubenec*, ubožák *SŠ.* 95.
- hubenice*, ubohá, misera *Pl.* 204, 378; *L.* 50.
- hubenosť*, bída *Pl.* 207.
- hubený*, ubohý, bídny, chatrný *Pl.* 102, 148, 203; *D.* 206, 355, 546; *SŠ.* 95; *SC.* 83; *B.* 139.
- hudenie*, hudba *D.* 178.
- húž*, houžev *D.* 1134.
- hynšt*, z středoněm. Hengst, hřebec *P.* 240.
- chlap*, nevolník, poddaný *D.* 102, 103, 659, 665, 687, 697, 713, 733.
- chlapstvo*, coll. nevolníci, sedláci *D.* 599.
- chovati*, opatrovati, ošetřovati, šetřiti *P.* 744, 776; *M.* 482; — *chovati se*, vystříhati se, chrániti se *P.* 652, 710, 724, 1086; *D.* 118, 259, 1183; *SK.* 2, 4.
- chudinice*, chudina *D.* 628.
- inhd*, ihned *P.* 235; *M.* 457, 792; *R.* 166, 323; *D.* 380, 382, 421, *Z.* 45; *SŠ.* 84, 92; *SC.* 16; *B.* 288.
- jaz*, já *P.* 2, 11, 144 atd.
- jazyk*, národ *P.* 1017.
- jedno*, jenom, jen *P.* 85, 162, 196, 226, 342, 640, 654, 916, 1068, 1070; *M.* 122, 136, 163, 606; *U.* 148; *D.* 120, 469, 656, 787; *J.* 23; *SC.* 68; *L.* 9; *SK.* 33; *B.* 199, 283; jednožt *B.* 8, 63.

- jelitník*, dělající neb prodávající jelita *SŘ.* 56.
jeliž, až, leda, leč *D.* 829;
jeliž-toliž, když-tedy *D.* 578 a 579, 835 a 837.
ješit, v *ješit*, nadarmo *D.* 117, 1168; — *ješutně*, marně, daremně *D.* 119.
ješutnosť, marnost, vanitas *M.* 942, 960.
jhra, hra *SŠ.* 91.
jhranie, hraní *R.* 224.
jhráti, hráti *P.* 84; *SŠ.* 3, 46, 57, 74, 89, 93, 99.
jhřec, hráč *D.* 91.
jinoše, jinoch *D.* 559, 580.
jistice, nádoba *P.* 261.
jmě, jméno *P.* 34, 150; *R.* 27; *D.* 13, 692, 680.
káčeti, váletí se *B.* 227.
kak, jak *M.* 227, 297, 315, 489, 743 atd.
kaký, jaký *P.* 965, 966; *M.* 243; *D.* 499, 576, 891 atd.
karnáček, z franc. cornette, lat. med. corneta = capitis tegumentum, šat ženský, kryjící plece a někdy až dolů k patám visící, rouška *D.* 282.
katrče, chatrč *SŠ.* 153.
kázanie, prikázanie *P.* 320, 617, 1033 atd.
kázati, kárati, trestati *U.* 196; *SŠ.* 86; — *kázati se*, káti se *D.* 545.
kázň, trest *P.* 712, 1022; *D.* 962.
kazovati, prikazovati *P.* 480, 592, 1019.
ké, kéž, kýž utinam *U.* 559; *L.* 53; — kéž *U.* 284, 428.
kehdy, kdy, když *P.* 69; — *kehdyž* 299, 615, 817; *R.* 344, 506; *B.* 25; *kehdyžto* *P.* 352; *SL.* 12.
kláda, vydlabaný peň, do něhož u vězení za nohy sázeli *U.* 475.
klánie, píchání, bodání *B.* 25, 157.
klatý, proklatý *R.* 545.
kleceti, kulhati *SK.* 52.
klejnot, klénat *D.* 340, 360.
kmet, stařec *P.* 35; *R.* 370; sedlák *D.* 653, 661, 670, 674, 683.
kmoška, kmotra *D.* 888.
kněz, kníže *P.* 216, 219, 234 atd.
kněžie, coll. knězi *P.* 94; *D.* 184.
kochati, mřiovati *R.* 433; — *kochati se*, těšiti se *R.* 300, 430; *D.* 260; *B.* 132.
kokot, kohout *M.* 778; *U.* 187, 378, 382.
koláč, dar, odměna *D.* 464, 468, 580; *SC.* 69, 82, 83.
kolence, kolínko, koleno *P.* 438.
konieř, kdo koňmi kupčí *D.* 915.
konšel, radní pán *SC.* 1, 15, 23 atd.
kostečník, kdo kostky metá *D.* 968, 1021; *B.* 303.
kotcovník, kramář v kotci, t. v boudě *D.* 916.
kotec, bouda kramářská *B.* 23.
kotiti se, převracovati se, kutáletí se *L.* 38.
kotní, porodní *R.* 281.
kosina, kozí maso *SŘ.* 29.
kra, celistvý kus *P.* 191.
kradba, krádež, kradená věc *D.* 1039.

- křikati*, křičeti *Pl.* 77; *U.* 431.
křivedlný, nepravý, křivý *SC.* 76; *křivelně* *SC.* 6.
kropenina, kropené, strakaté sukno neb plátno *D.* 895.
krópě, krápě *D.* 207.
krutně, ukrutně *M.* 590.
krychle, kostka *SŠ.* 49, 53.
krýti se, skrývati se *M.* 266.
ktvu, kvetu *P.* 66; *Pl.* 209.
kumplet, completorium, poslední večerní modlitba v breviři *P.* 837.
kúpe, zboží *D.* 388, 390, 850.
kyjevý, *kyjeová rána*, rána holí daná *D.* 324.
kvas, hody *B.* 264.
latiník, kdo bohoslužbu latinsky vykonává *P.* 983.
leč, sotva *SŠ.* 13; — *leč-leč*, buď-neb *P.* 626.
lejchér, z středoněm. *Leih*, locator, lichvář *P.* 648.
lemiez, břevno, trám *U.* 490; *SC.* 86.
leň, leniv *P.* 756.
lepota, dobrota *P.* 537.
lib-lib, buď-buď *SŘ.* 13; *libo-libo* *D.* 648.
líce, osoba *U.* 270.
líčiti, dokazovati *U.* 297.
lidmě, klamně *SŘ.* 21.
lotr, loupežník, zbojník *D.* 625 a 626.
lutostivý, milosrdný *P.* 345.
macati, makati, hmatati *SŘ.* 16.
manstýř, monasterium, klášter *P.* 607.
masný, tlustý *P.* 220.
matera, matka *D.* 225.
mdlěti, lanquere, deficere, nemocněti, mdlým býti *M.* 73, 547, 717, 812.
měděnec, měděný peníz *D.* 188.
měch, pytel *U.* 612; *D.* 369.
měšček, pytlíček, tobolka *D.* 285.
měščky, měštanky *U.* 516.
mět, zmatek *M.* 289..
milosrdenství, láska *R.* 543.
milost, láska, amor *M.* 15, 105, 426, 547, 600 atd.; milosrdenství *U.* 512, 580; *D.* 359.
milostivý, milostný *M.* 852.
milostník, miláček *M.* 554.
minúti se, ztratiti *Pl.* 216.
mlasši, učenníci, Jünger *U.* 20.
modlba, modlitba *M.* 985.
modlitevník, modlíci se: Chcuť tvůj modlitevník býti = chci se za tebe modliti *SC.* 12.
mříti hlad, hladem mříti *P.* 440.
mrkati, smrkati se *U.* 201.
mrzatý, mrzutý, mrzký *U.* 626.
mrzutý, mrzký, nečistý *D.* 432, 1137.
mútiti se, rmoutiti se *Pl.* 414; *U.* 116, 586, 594; *SC.* 48.
mužebojce, kdo zabil muže, homicida *D.* 235, 245.
myslce, dem. mysl, mens *M.* 73.
náboženství, pobožnost *P.* 669, 680, 716; *R.* 267, 542; *D.* 1171.
nábožnička, nábožná žena *D.* 483.

- nadjíti*, najíti, potkati *B* 74.
nadtrutiti, zarmoutiti *R*. 61.
nalít, rychle, náhle *D*. 294;
L. 52; *B*. 20.
napytlovati, napodsivati
SP. 9.
narázeti se, na svět přijíti,
 naroditi se *U*. 98.
nebožka, nebohá *L*. 87.
nedas kde, ledas kde *P*.
 1072.
nedodati, nedati, nedopřáti
B. 211.
nedužný, neduživý *R*. 551.
někaký, nějaký *U*. 412, 580.
nekázaný, nezvedený, ne-
 mravný *D*. 174; *SŠ*. 86,
 118.
některde, někam *P*. 482.
nelenovati se, nemeškati,
 neváhati *P*. 451.
nematný, řádný, bezúhon-
 ný *U*. 642; — *nematně*
M. 787.
neostávati, nezanechati *P*.
 1063.
neostaviti se, nepřestati *SŘ*.
 59.
neosvědčiti, neodkázati *D*.
 690.
nepíle, nepéče: ano j'mu
 tiem nic nepíle (= ne-
 dbá o to) *D*. 128.
nepodobně, neslušně *U*. 325;
B. 188.
nepokryti se, neskryti se,
M. 922.
nepostati se, nestáti se, *B*.
 126.
nepotázati se, nerozmýšleti
 se *SC*. 15, 61.
nepřepúšćeti, nedovolovati
P. 968.
nepřezlíti se s kým, nepře-
 moci jeho zlostí *P*. 1044.
nepróněsti, nezraditi *D*. 449.
neroditi, nechtíti *M*. 334,
 810, 977, 983; *U*. 233,
 552, 596, 607; *D*. 148,
 562; *SŠ*. 139; *B*. 19, 44,
 114.
nerozpačiti se, nerozpako-
 vati se, nepochybovati
P. 803.
nerozpačně, bez rozpaků
M. 991.
nesličný, nespůsobný, ne-
 vhodný, nepěkný *D*. 173,
 189.
nesmierný, nemírný *D*. 112,
 114.
nestrpělný, nesnesitelný *M*.
 430.
netáhnúti, neváhati, ne-
 meškati, sotva: netaže
 Ježúš slova skonati (=
 sotva skonali slova) *U*.
 236; ona toho řieci ne-
 taže (= sotva to řekla)
L. 88; netáhneš ot neho
 jeti (= sotva odjedeš od
 něho) *SK*. 51; on toho
 netaže řieci (= sotva to
 řekl) *B*. 209.
neumiera, nemíra *M*. 833.
nevěra, nepoctivost *SŘ*. 17;
SP. 49.
nevzdál, nedaleko *M*. 170.
nezajímati, zasáhnouti: ko-
 ným nezajímaje (t. hře-
 bíkem kovaje, nepích-
 nouti ho do živého) *SK*.
 64.
nic, tváří k zemi skloněný:
 ti chodie svú vierú nici
D. 42; — *nice*, sklopeně:
 jenž již pro tě hořem
 nice *M*. 734; jež črt
 vnese v peklo *nice* *D*.
 364.

- niče**, nic *U.* 426, 578; *D.* 104, 458, 715; *L.* 10, 19; —
ničs *M.* 691; *D.* 682, 692, 1128; *SŘ.* 50; *B.* 18, 239; — **ničse** *D.* 217.
niejstěj, kamna, prsk *L.* 15.
nikake, nijak *D.* 730, 768.
nikte, nikdo *M.* 816; *Pl.* 261, 262; *R.* 196; *D.* 442.
niž, aniž *M.* 194, 404, 411;
noha kozie, klíč zlodějský, paklíč *D.* 1018.
notiti, notovati, zpívati *P.* 688.
nožnice, pochva *U.* 269.
nrav, mrav *P.* 52.
nunvice, z něm. Nonne, jep-tiška *D.* 396.
núze, bída, úzkost, tíseň *P.* 833; *M.* 429, 488; *Pl.* 117, 238, 245; *D.* 1062; *SŘ.* 23.
nýti, mříti, chřádnouti *M.* 27.
obake, však, jednak, předce *M.* 331, 355, 445.
obec, společnost, tovařstvo *P.* 492.
oběcati, slíbiti *U.* 38; *D.* 578.
obelhaviti, kulhavým učiniti, ochromiti *ŠC.* 43.
obchoditi: že ji tak slavně obchodil (staral se o ni, *R.* 232; žebráním se obchodieše (pomahal) *P.* 889; kacieřskyť se obchodie (chovají) *P.* 971; kdož se s mečem rád obchodí (zachází) *U.* 271; obchodie se po řemesle (živí se řemeslem); *SL.* 27; řezník se takto obchodí (obchod vede) *SŘ.* 1; se mnú se obchodíš mile (obcuješ) *B.* 111; jaz sem se s tobú rád obchodil (obcova) *B.* 141.
obid, pohanění, oprobrium: Však tě ona málo před tiem viděla v obid všem *M.* 580.
oblúdiť, oklamati *L.* 52; —
oblúzena, oklamána *M.* 280.
obrtnúťi se, obrátiti se *M.* 843.
obúzeti, haněti, tupiti, osočovati *Pl.* 19; *D.* 1112.
očivěštvie, zřejmost, viditelnost *M.* 794.
oděnice, oděv *D.* 792.
odiva, divadlo, spectaculum *Pl.* 9.
ohař, lovčí pes *D.* 604.
ohladati, spatřiti *R.* 388.
ohlubnice, roubení okolo studně *L.* 57.
omladky, šestinedělí, kout *R.* 149, 164.
omračiti, zatmíti *U.* 610.
oplákati, omyti *U.* 136, 140.
oplaniti, obnažiti *U.* 322.
oplest, opletení *M.* 72.
opravovati, řídit, spravovati *P.* 621; *D.* 430.
opsěti, v psa se proměnit *D.* 512.
opsovati, zacházeti jako se psem, plísňiti *P.* 975.
optati, ptáním vyhledati *D.* 1034.
oruží, zbraň *U.* 245.
osa, kůl *Pl.* 75.
osázati, posaditi *D.* 274.
oslnúťi, oslepnouti *Pl.* 259.
ospati, osypati: ospe jej *ŠS.* 36.
ostati, opustiti, nechati *P.* 216, 655, 661, 1063; *SP.* 59; *B.* 234.

- ostaviti*, opustiti *M.* 82, 428; — *ostaviti se*, přestati *SS.* 51.
- osvěta*, světlost, světlo *P.* 860; *Z.* 96.
- ošiti lice*, zpoličkovati: nebť v ten čas ošiji lice *SŠ.* 104.
- otjímati se*, zpěčovati se *U.* 133; *B.* 213.
- otčík*, dem. otec *D.* 219, 765, 1176; *Z.* 94.
- otchoditi*, opustiti *SŠ.* 146.
- otěžovati*, těžké činiti, obtěžovati *M.* 380.
- otjėti*, odejmouti *M.* 686; *U.* 266, 465; — *otjėti se* zbaviti *U.* 226; chtě se těm slovům otjėti (vyhnouti) *U.* 361.
- otjinovad*, odjinad *M.* 722.
- otlúčiti*, udělití *P.* 1016; odloučiti *M.* 432, 470.
- otmlúvati*, slovy odpírati *P.* 938.
- otповідati*, vypovídati, odříkati *P.* 330.
- otpraviti*, vykonati, odbyti *R.* 451.
- otpuščenje*, dovolení k odjiti *P.* 745, 842; *M.* 769; *R.* 158; *B.* 324.
- otпустiti*, dovoliti *U.* 644, *D.* 1076, 1080.
- otrzn*, čihání, chytání ptáků: letie jako na otrzn k nim *D.* 293.
- otspíleti*, žert odplatiti *D.* 130.
- otstúpiti*, opustiti koho, odpaďnouti od koho *U.* 179, 181.
- ottavadto*, odtudto *P.* 7, 788.
- ottucha*, potěcha, odpověď *R.* 66.
- ottušiti*, odpověděti *SŠ.* 61; *SK.* 30; ulehčiti *B.* 92.
- ovnier*, z něm. Ofner, hrnčíř *D.* 916.
- ovšem*, zcela, zúplna, vůbec *P.* 79, 82, 906, 951; *U.* 535.
- ozrieti se*, ohlédnouti se *U.* 517.
- pakosť*, škoda, zlé, protivnost *D.* 499.
- pakostiti*, škoditi *D.* 958.
- pánek*, panáček *B.* 232.
- pasec*, pásek *D.* 285.
- pasobříšec*, břichopásek *D.* 80.
- páteř*, z lat. pater noster, modlitba *P.* 85; *D.* 781, 841.
- pěstovati*, na rukou nositi, chovati *R.* 393.
- pěš*, pěšky *D.* 866.
- pěšiti*, pěchovati, bušiti: mé srdéčko v túhách pěšie *M.* 376.
- pěticát*, padesát *P.* 858.
- píle*, pilnost; co píle (na pilno) mým smutkem tobě *D.* 431; nebť jiného nenie píle (na pilno, potřebí) *B.* 112.
- pisati*, psáti *U.* 552; *D.* 267.
- piščba*, pískání *D.* 178.
- piščec*, písač *D.* 183.
- pivnice*, sklep *D.* 98.
- plémě*, potomek *R.* 463.
- ploditi*, konati, činiti, páchatí, množiti *P.* 680, 972; *D.* 744, 749; *B.* 143.
- plvati*, plivati *Pl.* 74; *U.* 340.
- pněvie*, coll. pně, pařezy *P.* 189.
- pobdieti*, mysliti mnoho na něco *B.* 116.
- počen*, počav *U.* 394.
- počiti*, pocítiti *M.* 857.

- podboj*, práh *P.* 1030.
podjímati, zmocniti se, uchvátiti *M.* 786.
podlážený, podláždřený *U.* 64.
podlinka, široké oblemování sukně *D.* 284.
podobný, hodící se, spůsobný *P.* 90, 130.
pohrabati, pochovati, pohřbiti *M.* 449.
pohřiesti, pohřbiti *U.* 645, 648.
pochovati se, schovati se, ukliditi se *P.* 546.
pojėti se, zhrnouti se v jedno *P.* 492.
poklínati, proklínati *D.* 131.
pokotiti se, pokutálet se *L.* 33.
pomknúti se, jíti, ubírat se: tehdy se zástup židovský z města pomče *U.* 229.
pomluva, rozmlouvání, úmluva *D.* 549.
pomocitel, pomocník, pomahatel *Pl.* 41.
poně, snad, aspoň *M.* 829.
ponidž, poněvadž *P.* 340.
ponožka, pták za nožku uvázaný, aby jiné vábil, volavec *D.* 272, 296.
ponúkati, vybízeti *B.* 311.
popravce, soudce *D.* 246, 1100.
popraviti, utratiti, odpravit *U.* 514, 531.
poprsek, paprsek *M.* 637.
pořád, po pořádku, jedno do druhém *P.* 779.
porocstvie, pohanění, tupení *P.* 967.
porokovati, domlouvati, haněti *P.* 1000; *U.* 135, 517; *B.* 203, 306.
porúhati se, posmívati se *U.* 557, 569.
poselkyni, služka *U.* 348.
poselnice, služka *Z.* 29.
pospěti, prospěti, pospíšiti *P.* 812; *Pl.* 48.
pospílet, posmívati se, posměch míti *D.* 127.
postřetnutí, potkati *Z.* 81.
potaz, potázaní, rozvaha, rozmysl *SŠ.* 51.
potěščiti se, povléci se *L.* 21.
potvrzovati, schvalovati, stvrditi *D.* 1048.
pověst, povídka *D.* 89; *B.* 73.
pověstka, povídka *D.* 1070.
povisnutí, zůstatí viseti *SC.* 86.
požičený, půjčený *B.* 101.
práce, starost *M.* 272; bolest, nemoc *B.* 226.
pracný, nemocný *P.* 316, 411, 414, 430, 743, 867, 894; *Pl.* 41, 197.
pravenie, vypravování *P.* 125; *D.* 177.
prázden, bez práce, nezaměstnaný *P.* 75.
přebojník, zbojník *D.* 847, 967.
přebyti, pobyti, setrvati *M.* 116.
preč, pryč *P.* 471; *SŠ.* 89, 103; *SL.* 16.
předvorný, předivný *P.* 237.
přehubený, přebídný *SŠ.* 157.
přelest, přeluzení, klam *P.* 120.
přeluda, lákání, lest *P.* 724.
přelúdit, přelstíti *D.* 397, 472.
přeludník, podvodník *D.* 794.

- přeludstvie*, klam, šalba *P.* 1026.
přeluzovati, klamati *D.* 353.
přepúšćeti, dovoliti *D.* 964.
přesaditi, strhati *L.* 36.
přestat, přestání *M.* 195.
převáženie, odvaha, audacia *M.* 783.
přezmilelý, velice milý, nejmilejší *Pl.* 230.
přibiti, zbiti, vybiti *SŠ.* 6.
přičiniti, přidati *M.* 845, 866.
přijėti se, ujíti se, přichytiti se *U.* 253; *D.* 339; — *přijimati se* *SŘ.* 33.
přielišený, přílišný *M.* 629.
přiložiti, připojiti *P.* 10; přikryti *U.* 654; přičítati *D.* 247.
přilúčiti, připojiti *M.* 698.
prima, první hodinka: Tu mši po primě zpívají *P.* 677.
přimknúti, přistrčiti *SP.* 11; — *přimknúti se*, přiblížiti se *P.* 384.
přirozenie, rod: člověčie přirozenie svého nevie nic skončenie *B.* 10; příbuzenství: jako přirození milému *B.* 252.
přivinúti, k sobě přijmouti *P.* 332.
projhráti, prohráti *SŠ.* 83, 98, 128.
prokný, *prokný*, každý *U.* 72; *B.* 62, 320.
promluvenie, řeč *P.* 913.
prorada, zrada *U.* 97.
proradce, zrádce *U.* 120, 231, 234.
proraditi, zraditi *U.* 7, 93, 104.
prospěšenstvie, prospěch, štěstí *P.* 954.
protiva, protivenství *U.* 10, 12.
provláčiti, odkládati, protrahere *M.* 811.
provrhnutí, vrhnutím kostek prohráti *SŠ.* 68, 70, 79, 138.
pruhatina, pruhaté sukno neb tkanina *D.* 896.
prvénec, prvorozený *R.* 350, 354.
ptáti, tázati se *P.* 363; *U.* 240; *D.* 46; hledati *P.* 160; *M.* 706, 944, 979; *D.* 188; *SC.* 34.
pústky, pusté, opuštěné místo, obydlí *L.* 3, 21.
psychost, pýcha *B.* 45.
pytati, ptáti *M.* 1001.
ranie, *za ranie*, časně ráno *M.* 247; *D.* 158.
roba, služka, děvka *R.* 117; *D.* 432, 1137.
rodič, příbuzný *U.* 372.
rodička, příbuzná *D.* 547.
rodina, příbuzenství *B.* 270.
roditeli, rodičové *P.* 54, 59.
rok, shromáždění, lhůta, čas *U.* 12; *SC.* 27; *B.* 339.
rotiti se, přísáhati *U.* 373.
rovný, spravedlivý, slušný *P.* 134.
rozhlédati, pozorně prohlídati *SŠ.* 63; *SL.* 53.
rozkázati, vypravovati *M.* 256.
rozpíerati, roztáhnouti *SŘ.* 36.
rozpranie, zpírání, spor *M.* 232.
rozpravovati, vypravovati *R.* 443.

- rozum dávati*, dáti na vědomí, na srozumění *P.* 226.
rozžieci se, rozpáliti se *P.* 257.
rúčí, rychlý *P.* 383; — *rúče* rychle *P.* 298, 586; *M.* 215, 791, 837.
rúšiti, porušiti, pošpiniti *D.* 1150.
sbožie, jmění, bohatství *P.* 22, 40, 122, 138, 282, 590, 621 atd.
sbožice, jmění, bohatství *D.* 1092; *SC.* 68; *B.* 276.
sdieti, učiniti, udělati *M.* 781; *P.* 237; *R.* 474; *U.* 19, 576 atd.
sedě, hle, ecce: a sedě mě jmáte *U.* 242; a sedě, vece, učenník Ježíšev stojí *U.* 358.
sěň, ten *P.* 600; *U.* 167, 179, 187; *Z.* 4, 74, *J.* 38.
shlédati se, pohlížeti *U.* 101.
shlučiti, shromážditi *P.* 297, 977.
shon, konec: ptav do posledního shona *P.* 300.
shrnúti se, shromážditi se, zastaviti se: shrnu se při jedné skále *P.* 172.
scházeti, zahynouti, umříti *U.* 271.
schovati, pochovati, pohřbiti *P.* 866, 928.
sirý, opuštěný *Pl.* 89.
skázati, ukázati, říci, vzkázati *M.* 312, 364, 541, 982; *U.* 413.
skopcevina, skopové maso *ŠŘ.* 30.
skoro, brzo, rychle *P.* 811, 992; *U.* 44; *D.* 377; *L.* 36; *B.* 274, 275; *v skoře* *P.* 113, 209.
sláti, poslati *P.* 62.
sleptati, pohliti *P.* 990.
sličný, slušný, vhodný *P.* 163, 401, 721; *sličně* *D.* 672.
smiera, míra, modus *M.* 330.
smierný, mírný, skrovný *R.* 537.
smútití, zbouřiti *U.* 394; *smútití se*, nepokojnu býti, zarmoutiti se *Pl.* 356; *R.* 62, 456.
snad, na snad míti, snadno, lehko to míti moci *D.* 856.
sňatek, sbor, shromáždění *P.* 578, 603, 676; *R.* 448; *D.* 751, 966.
snieti, sníti, dolů vzíti *U.* 649; *D.* 360.
sníti, sejíti, pojíti *P.* 94, 755, 777; *M.* 32, 56; *U.* 9; *J.* 30; *B.* 249.
socha, kůl *U.* 499.
sok, nepřítel, hance, žalobník *P.* 962, 987, 993, 1005, 1020, 1037, 1057; *D.* 633, *B.* 340.
spas, spása, spasenie *R.* 102.
spíle, ze středoněm. spil, žert, hříčka *P.* 1040, 1047; *B.* 240.
spíletí, posmívati se, žertovati *U.* 420, 506; *D.* 1026. *L.* 78.
spieti, přispěti, pomoci *U.* 363.
spoluvěk, téhož věku, vrstevník *P.* 51.
spořiti, množiti *Pl.* 146.
spůsobovati, připravovati *P.* 622.
sprostenstvie, sprostnost, simplicitas *M.* 896, 909.
spustiti, odpustiti *P.* 830; *D.* 904.

- spúzeti*, sháněti *D.* 1061.
stav, postava *P.* 904.
stěhnúti, přinášeti, přivážeti *P.* 411.
stolec, trůn *P.* 550.
strádati, postrádati, pohřešovati *R.* 390.
strast, bída, trápení *M.* 903; *Pl.* 207; *D.* 813; *Z.* 70.
strastný, ubohý, bídný *Pl.* 89, 122, 201, 379.
strava, pohřební kvas *U.* 534.
stravice, strava, potrava *SŠ.* 18.
stravný, hodovný *SL.* 2; — *stravně*: tu sobě stravně utěžieváše (živil se) *P.* 190.
strážň, starost *M.* 137.
stráž můj, strážce můj *R.* 477.
střed, prostřed *R.* 466.
stýskati, tesklivost jeviti, bédovati *B.* 255.
sukně, vrchní oděv, talár *P.* 758, 868, 870, 915; *U.* 535, 537; *D.* 898.
světlý, vidomý, vidoucí *R.* 549.
svobodstvo, nadání, privilegium *P.* 590.
sznámě, zřejmě: kromě ač ty svou tvář sznámě podáš chleba tvého těla *M.* 819.
sžímati, smačkat *P.* 418; sžímaje své zuby i pleci.
šarlat, tkanina hedvábná, červená *D.* 893.
ščetrálník, obuvník (z něm. Stiefel) *D.* 917.
šilink, peníz, solidus *D.* 854, 859, 862, 864.
škaplér, scapulare, krátký šat mnišský *P.* 917.
škorně, bota sedlská *SŠ.* 20, 21, 27, 36.
šos, z něm. Schoss, daň z domu neb statku, poplatek *D.* 609.
tako, takto *L.* 7; *B.* 137.
tále, zástava: dávajit svůj život vtáli *D.* 96.
t'dy, tehdy *P.* 153, 484; *M.* 679, 863 atd.
téci, běžeti *P.* 224; *D.* 159.
tele vodné, vodnatelnost *D.* 809.
temný, slepý *P.* 523, 525.
těžměř, téměř, skoro *M.* 530.
točuž, totiž *M.* 319, *R.* 59, 348, 518; *točiž* *M.* 971. Viz *čuž*.
toliž, viz *jeliž*.
tovarišie, coll. tovařiši *P.* 491.
trank, z něm. Trank, nápoj *D.* 811.
tráti, trvati *M.* 836.
tresktati, trestati *Pl.* 69; *SŠ.* 3; *B.* 204.
tretovat, z něm. treten, šlapati *D.* 198.
trh dieti, smlouvati se *D.* 390, 392; *trh rovný*, míra rovná *SS.* 11.
tříedník, vicarius, náměstek *P.* 110.
trud, práce úsilná, namáhání: když proň činie také trudy *D.* 156; mož-li co za můj trud býti *SC.* 17.
truditi, namáhati, trmáceti. *U.* 320; *B.* 262.
trudně, bídně, bolestně *B.* 229.
truchlý, truchlivý, smutný, *Pl.* 201.
trúp, trubec, samec včelní *D.* 646, 647, 651.

- tryšceti*, činiti zvláště něco zlého *Pl.* 84, 413, 416.
tržiti, smlouvatí se *SŘ.* 21.
tudiež, zde, tudy, sem *P.* 188, 358; *M.* 695, 706, 708, 917; *U.* 590.
túha, hoře, smutek, zármutek *P.* 832; *M.* 376, 430, 512 atd.
tupati, dupati *B.* 107.
tušiti, naději dávati *B.* 149, 251.
túžice, hoře *Pl.* 205.
tvář, podoba *D.* 345, 356;
tvář hlupá, zvíře, hovado *D.* 122.
tvůrec, stvořitel *P.* 47; *D.* 15, 17, 21, 24 atd.
úfati, doufati, *M.* 84, 94, 175, 603 atd.
uhlédati, naléztí *M.* 910.
ujímati, utíkati, běžeti *P.* 1064.
uklid, pokoj *U.* 41.
uléci, ulehnutí *M.* 664; *B.* 211.
ulíčený, vyličený *D.* 278.
uloženie, ustanovení *R.* 94.
umařiti, umořiti *D.* 236.
umeniti, umenšiti *P.* 794.
umníti, umenšiti *M.* 186, 384; *Pl.* 305.
umyšlenie, úmysl *P.* 286.
úpiti, úpěti, *B.* 325.
úpor, pažit, trávník *U.* 177.
úrok, ustanovení, uzavření *R.* 108.
ustati, unaviti se *L.* 40.
ustavenie, ustanovení, nařízení *P.* 145, 321, 618; *M.* 493; *B.* 9.
ustavičstvie, stálost, vytrvalost *M.* 793.
ustaviti, ustanoviti, uložití *P.* 1056; *R.* 352; *SL.* 46.
ústavný, ustavičný, stálý *P.* 154; *ústavně*, *P.* 648, 672; *M.* 164, 476; *Z.* 27.
utéci se, přijítí *SC.* 69; *B.* 269.
utěkovati se, utíkati se *P.* 502.
utěžiti, získati, vydělati, vytěžiti *P.* 190; *SŠ.* 18; *SŘ.* 6.
utkati, potkati *U.* 239; *D.* 883.
útroba, vnitřnost, srdce, mysl *M.* 368; *R.* 457; *B.* 219.
utrpenie, utrpení, trpělivost *P.* 140, 183, 199, 437.
uvázati se veň slovy, počal s ním mluvití *D.* 425.
valchař, kdo valchuje sukno *D.* 97.
vdietí, zastrčiti *U.* 269.
vece, *vecechu*, řekl, řekli *U.* 573; *M.* 359; *U.* 538 atd.
věc, příčina, causa *M.* 361.
več, v co *P.* 84.
věč, věčně, na věky *U.* 142; *J.* 34.
vědmo, vědomě, scienter *M.* 743.
věhlasný, moudrý, opatrný *D.* 520.
velbiti se, vynášeti se, chlubiti se *P.* 511, 669.
velm, mnohem *D.* 992.
venda, vejda *U.* 201.
věrdunk, z něm. Vierung, t. j. čtvrt hřivny, asi 16 grošů pražských *D.* 578; *SŠ.* 20, 36, 52, 58; *SK.* 36, 37.
věrovati, na víru přijímati, zaklínati se, dušovati se, *U.* 366; *D.* 919.

- vet*: buď s tobú *vet* (budiž tak s tebou věc srovnána) *D.* 662.
- vetčas*, v ten čas, hned *SŠ.* 86.
- vezdy*, vždy *P.* 53, 56, *M.* 103, 320 atd.
- věžník*, pes *SŘ.* 44, 45.
- viliti*, smilnití *D.* 1132.
- vítanie dáti*, přivítati *B.* 258.
- vládanie*, vláda, panování *P.* 594.
- vlast*, země, krajina *M.* 904; *Z.* 69.
- vlaščí*, vlastní, zvláštní, singularis *M.* 859.
- vloha*, vlastnost, jakost *D.* 1023.
- vložití*, odevzdati *D.* 841, 1036; *Z.* 22.
- vnada*, návěští, poučení *P.* 292.
- vníti*, vejíti *R.* 40, 166, 185, 465; *D.* 1159; *SŘ.* 46; *B.* 290.
- vňuž*, jako *P.* 450; *M.* 84, 366, 611, 633, 872; *Pl.* 118; *R.* 191; — *vniž*, *M.* 72, 169.
- vpastovati se*, pásti se, nahleděti se: přátelé se vpastovachu *B.* 330.
- vrovnati*, rovnati, podobati *U.* 328, 335, 574; *SL.* 9.
- vsloniti*, zasloniti *U.* 118.
- všaký*, každý *P.* 24, 459; *M.* 276, 832 atd.
- vše*, vždy, stále *P.* 468,
- všeckerný*, každý *P.* 505, 873; *M.* 935; *Pl.* 417; *R.* 499.
- všitek*, všecken *U.* 515.
- vtočiti se*, vniknouti, vléztí *L.* 15.
- vyjhráti*, vyhráti *SŠ.* 54.
- vykládati se*, vynímati se, odtahovati se *D.* 311.
- vyložený*, vyňatý, nad jiné předčící *U.* 63; *D.* 1136.
- vyňata z uma*, zbláznila se *M.* 611.
- vynem*, vyňav: Vynem kus z vína *U.* 125.
- vynda*, vyjda *U.* 384.
- vyndi*, vyjdi *M.* 218.
- vyspati*, vysypati *SS.* 35.
- vytasiti*, vytáhnouti, vyhoditi: uzříš ho z krčmy vytasě *SŠ.* 148.
- vyvřieti*, vypustiti *D.* 604.
- vz*, opak dolů: ten chce vz vodu *D.* 132.
- vzbránievati*, zbraňovati *M.* 202.
- vzbydliti*, bydliti *R.* 488.
- vzhladati*, hledati *R.* 458.
- vzchod*, východ *R.* 308.
- vzímati*, bráti, vybíratí *D.* 802.
- vzmluviti*, promluvíti *D.* 572, 574.
- vzniknúti*, vydobyti se. vstáti *M.* 651; vzhůru vyjíti *L.* 92.
- vzníti*, vzejíti *M.* 57.
- vzpreč*, vzpoura, odpor *R.* 114.
- vztrhati*, vzhůru trhati *U.* 338; *D.* 273.
- vzývati se*, nazývati se *R.* 416; *D.* 984.
- vžda*, vždy *B.* 16.
- za*, zda, zdaž *P.* 707; *U.* 102; *Z.* 28.
- zabylý*, bláznivý, nemoudrý *Pl.* 58.
- zadniti*, dnem zabiti, zandati *D.* 1082.
- zádušie*, nadání *P.* 575, 582.
- zahynúti*, umřítí *P.* 1023.

- zajutrie*, rano, mane *U.* 388.
základ, sázka *SŠ.* 46, 93, 98.
zákon, řád, řehole *P.* 6, 7, 132, -139, atd.
založenie, přirozená povaha: v založeníu věrně zbudi *M.* 949.
zamietati, zamítati, zavrhovati *D.* 1149.
zamúcenie, zarmoucení *Pl.* 93.
zamútiti, znepokojiti, turbare *Pl.* 23; — *zamútiti se*, zarmoutiti se *U.* 100.
zamuťný, zarmoucený *M.* 223.
zasloniti, zastíniti *R.* 98.
zatratiti, zahubiti, ztratiti *U.* 23.
zčrnati, zčernati *B.* 170.
zdíti se, zdáti se *M.* 610.
zhoditi, nahraditi: jazyk jej toho doma zhozi *SŠ.* 120.
zloděj, zločinec *U.* 530, 568, 925.
zlodějstvo, kradené věci *D.* 963.
zlost, nešlechtnost, hřích *P.* 176, 177; *D.* 852, 957, 1146.
zmacati, *zmaceti*, omakati *SŘ.* 10.
zmilelý, milý, přemilý *Pl.* 116, 130, 139, 164 atd.
zmilítký, milý *Z.* 6, 73, 84.
zpodliniti, podlinky obsaditi *D.* 283.
zprostiti se, rozvázati se *P.* 381.
ztkaničiti, tkanicemi ozdobiti *D.* 281.
ztratiti, utratiti, promrhati *D.* 1092.
ztvrdalý, zatvrzelý *Pl.* 109.
zvěstě, jistě *M.* 403, 789, 952.
zvlášti, zvláště *R.* 468.
zvolenník, vyvolený *Pl.* 255.
zvyčej, zvyk, obyčej *P.* 355.
žžiti, strávití *D.* 630.
žák, jahan, clericus *D.* 872.
žakovstvo, nižší světské duchovenstvo *D.* 600.
ždāti, čekati *M.* 103, 117, 121, 190.
žehnati, zažehnavati *D.* 503.
žíti, užívatí *P.* 341; 637; *SS.* 4; *B.* 328.
živenie, život *M.* 463.
živiti, při životě nechati *L.* 87.
živótek, život *D.* 238.
žváti, žvýkati *SŠ.* 158.

Opravy tiskových chyb.

Na	str.	3	ve verši	4	stojí	ciž	za	čiž.
"	"	13	"	"	162	" seděl	"	sěděl.
"	"	15	"	"	181	" Nelze	"	Nelzě.
"	"	17	"	"	216	" kněze	"	knězě.
"	"	19	"	"	233	" jmějieše	"	jmějěše.
"	"	29	"	"	402	" co	"	čso.
"	"	33	"	"	457	" Prokopu	"	Prokopě.
"	"	39	"	"	550	" ciž	"	čiž.
"	"	39	"	"	561	" co	"	čso.
"	"	45	"	"	631	" skrze	"	skrzě.
"	"	56	na l.	22 ^a	6	" czty	"	czfty.
"	"	57	ve verši	826	" sedě	"	"	sědě.
"	"	59	"	"	843	" uzřev	"	uzřev.
"	"	79	"	"	35	" tuž(e)nie	"	tůž(e)nie.
"	"	85	"	"	126	" otešla	"	(ne)otešla.
"	"	96	na l.	35 ^b	6	" Marrie	"	Martie.
"	"	97	ve verši	313	" čest	"	"	čiest
"	"	99	"	"	319	" tocuž	"	točuž.
"	"	99	"	"	331	" obaké	"	obake.
"	"	101	"	"	355	" obaké	"	obake.
"	"	107	"	"	445	" obaké	"	obake.
"	"	124	na l.	45 ^a	6	" tě	"	tie.
"	"	129	ve verši	776	" až	"	"	a(č).
"	"	131	"	"	803	" čini	"	činy.
"	"	172	na l.	61 ^a	19	" gest	"	geft.
"	"	179	ve verši	84	" nerušeti	"	"	nerůšeti.
"	"	200	na l.	71 ^a	9	" poczye	"	poczie.
"	"	205	ve verši	451	" dokonce	"	"	do konce.
"	"	237	"	"	317	" sedě	"	sedě.
"	"	281	"	"	226	" buoh	"	Buoh.
"	"	287	"	"	294	" nalit	"	nalit.
"	"	295	"	"	402	atd. " zbožie	"	sbožie.
"	"	341	"	"	1016	" svatoLrádcov	"	svatokrádcov.
"	"	367	"	"	27	" ustavně	"	ústavně.
"	"	371	"	"	37	" Coj'	"	Co j'.

O b s a h.

	Strana.
Úvod	V—XXXI
Legenda o sv. Prokopu	2— 77
Pláč Marie Magdalény	76—145
Pláč svaté Maříe	144—173
Radosti svaté Maříe	174—211
Umučení Páně	212—263
Desatero kázanie božie	264— 357
Zdrávas Maria	356—365
Svatý Jan apoštol	366—369
Satyry: 1. O ševcích	368—379
2. O konšelech nevěrných	380—385
3. O zlých kovářích	392—397
4. O sladovnicích	396—401
5. O lazebnících	400—405
6. Řezník	404—409
7. Pekař	408—413
Bájka o lišce a o čbánu	386—393
O bohatci	412—437
Dodatky: I. Omelia Origenis de planctu beate	
Marie Magdalene	438—449
II. Planctus sancte Marie	450—452
III. De inexecrabili dolo vetularum	453—454
Seznam a výklad slov	455—469

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

4637359
JAN 29 1974

